

Начало > Семейноправни въпроси и наследство > Издръжка на членове на семейството

Издръжка на членове на семейството

Ако желаете да предявите иск за издръжка, например като поискате месечни плащания на издръжка за дете от родител, който не живее с детето, правото на ЕС ви дава възможност да използвате съдилищата във вашата държава за установяване на задължението на длъжника за плащане на издръжка и определяне на размера на издръжката. Такова съдебно решение ще бъде лесно признато в останалите държави — членки на Европейския съюз.

Моля, изберете знамето на съответната държава, за да получите по-подробна национална информация.

Правила от юни 2011 г.

От 18 юни 2011 г. по отношение на въпросите, свързани с издръжката, се прилага **нова правна уредба**. Тя продължава да гарантира защитата по съдебен ред на вискателя на издръжка като му дава възможност да предяви иск срещу длъжника пред съдилищата на държавата му по произход. Наред с това, в повечето случаи **Хагският протокол** от 2007 г. определя приложимото право към задълженията за издръжка и всяко съдебно решение за издръжка, постановено от съдилищата на държавите членки, се ползва със свободно движение в Европейския съюз и може да бъде изпълнено във всички държави членки без допълнителни формалности. На последно място, вискателите и длъжниците по задължения за издръжка се ползват от административно съдействие от страна на държавите членки.

Правилата се прилагат във всички 27 държави — членки на ЕС, включително в Дания, въз основа на Споразумението от 19 октомври 2005 г. между Европейската общност и Кралство Дания относно компетентността и признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела. Дания обаче не прилага някои разпоредби, и по-специално разпоредбите, посветени на приложимото право и на сътрудничеството между централните органи.

От 1 януари 2021 г. Обединеното кралство вече не е държава — членка на ЕС. В областта на гражданското правосъдие обаче висящите процедури и производства, започнали преди края на преходния период, ще продължат съгласно правото на ЕС. До края на 2024 г. Обединеното кралство може да бъде избрано в онлайн (динамичните) формуляри за целите на тези процедури и производства.

Съгласно Регламента за издръжката административни органи могат да бъдат смятани за съдилища за целите на процедурите, свързани със задълженията за издръжка. Вижте [списъка с тези органи](#) (239 Kb) .

Европейският портал за електронно правосъдие ви предоставя [информация относно прилагането на регламента](#) и лесен за използване инструмент за попълване на [формулярите](#). Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела разработи

[Ръководство за ползване на приложенията към Регламента за издръжката](#), което е достъпно на 23 езика.

Когато издръжката се дължи от или в полза на лице, което живее в държава, която не е членка на ЕС, [Конвенцията](#) за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството и [Протоколът](#) за приложимото право при задължения за издръжка могат да ви помогнат за събирането на дължимата ви издръжка в държави, които не са членки на ЕС, но са страни по тези международни инструменти. Конвенцията влезе в сила за ЕС по отношение на трети държави, които са страни по конвенцията, на 1 август 2014 г.

Незадължителен стандартен формуляр за декларацията за просрочени задължения за издръжка

С цел улесняване на прилагането в практиката на Регламента за издръжката и ефективното упражняване от страна на гражданите на техните права в целия ЕС, [Европейската съдебна мрежа](#) по граждански и търговски дела разработи **незадължителен стандартен формуляр за декларацията за просрочени задължения за издръжка**.

Този **незадължителен формуляр** има за цел да улесни събирането на просрочените задължения за издръжка и е на разположение на 23 езика.

Към него е приложено практическо ръководство за попълването му. Формулярът е на разположение в следните формати: [PDF](#) (908 Kb) и [XLS](#) (144 Kb) .

Незадължителен стандартен формуляр за доброволно уреждане на спорове

За да се улесни прилагането на Регламента за издръжката, както и ефективното трансгранично събиране на вземания за издръжка, Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела разработи (**незадължителен**) **стандартен формуляр за доброволно уреждане на спорове**.

Уреждането на спора по взаимно съгласие ще предотврати намесата на съд и/или изпълнително производство. То може да спомогне за предотвратяване на продължителни и сложни производства. Този формуляр ще помогне на **централните органи да улеснят уреждането на спорове между страните по взаимно съгласие** и да преодолеят езиковите бариери с оглед получаване на доброволно плащане на издръжка.

Формулярът е достъпен на 23 езика. Формулярът е на разположение в следния формат: [PDF](#) (185 Kb) .

Последна актуализация: 09/12/2023

Тази страница се поддържа от Европейската комисия. Информацията на тази страница не отразява задължително официалната позиция на Европейската комисия. Комисията не поема никаква отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. За да се запознаете с правилата относно авторското право за страниците на ЕС, моля прочетете правната информация.

Издръжка на членове на семейството - Белгия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

„Задължението за издръжка“ може да се определи като наложено от закона задължение на едно лице да предоставя на друго, което се намира в нужда и е свързано с него чрез „определена родствена“ връзка, необходимите средства за съществуване. „Издръжката“ включва не само храна, но и всичко необходимо за съществуването: храна, дрехи, жилище, медицински грижи и т.н.

Задължението за издръжка се основава на роднинска връзка или родство по сватовство, или на задължение за заместване, когато тази връзка е прекъсната. Това задължение съществува между определени роднини и при родство по сватовство, както и между съпрузи и законно съжителстващи лица. То почива донякъде на задължение за „солидарност“, което в някои случаи може да бъде по-силно.

задължения на родителите по отношение на техните деца

В този случай има два вида задължения за издръжка:

задължение за издръжка в по-широк смисъл, според което майката и бащата са длъжни да осигуряват, според възможностите си, подслона, издръжката, здравословното състояние, надзора, образованието, обучението и развитието на своите деца. Ако при навършване на пълнолетие от детето то не е приключило образованието си, задължението продължава и след това. То съществува при каквито и да било възможности на

родителя и независимо от нуждите на детето. Това задължение е по-широко в смисъл, че освен осигуряването на жизнените потребности на детето, в него се включват още образованието и обучението му и др. (член 203 от Гражданския кодекс).

задължение за издръжка, основано на родствена връзка, свързано с нуждите на детето, независимо от възрастта му, и с възможностите на родителя (членове 205, 207, 208 и 353-14 от Гражданския кодекс).

задължения на децата по отношение на техните родители

Задължението за издръжка, което се отнася за родителите по отношение на техните деца, е реципрочно (членове 205, 207 и 353-14 от Гражданския кодекс). Следователно децата дължат издръжка на своите баща и майка, които имат нужда.

задължения на съпрузите

Задължението за издръжка между съпрузите се основава на задължението за помощ и подкрепа и на задължението за поемане на част от разходите на семейството, предвидени в Гражданския кодекс (членове 213 и 221 от Гражданския кодекс). Тези задължения, свързани и със задължението за съжителство, което също се изисква от съпрузите, са реципрочни. Ако тези задължения не се изпълняват, това може да доведе до използване на средства за правна защита за постигане на тяхното изпълнение в равностойност под формата на иск за издръжка или на делегация на суми (членове 213, 221 и 223 от Гражданския кодекс) — вж. въпрос 10.

задължения на разведения съпруг по отношение на бившия му партньор

Трябва да се прави разграничение според вида на развода: развод поради непреодолими различия или развод по взаимно съгласие:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

развод поради непреодолими различия: ако съпрузите не са сключили договор за предоставяне на евентуална парична издръжка (член 301, параграф 1 от Гражданския кодекс), в решението за постановяване на развода или при последващо решение съдът може да постанови, по искова молба на съпруга „в нужда“, парична издръжка за сметка на другия съпруг (член 301, параграф 2, алинея 1 от Гражданския кодекс).

Съдът може да откаже да удовлетвори искова молба за парична издръжка след развод, ако ответникът докаже, че възискателят е извършил „сериозно нарушение, което е направило невъзможно продължаването на съвместния живот“ (член 301, параграф 2, алинея 2 от Гражданския кодекс).

Размерът на издръжката в никакъв случай не може да надвишава една трета от дохода на задължения съпруг (член 301, параграф 3, алинея 3 от Гражданския кодекс).

развод по взаимно съгласие: съпрузите не са длъжни да се споразумяват относно предоставянето на издръжка на единия от тях по време на процеса и/или след развода. Ако вземат решение за това, размерът и условията на плащане, както и изпълнението на издръжката, се определят свободно, както и нейното индексирание и евентуалните основания за промяна (член 1288, алинея 1, точка 4 от Съдебния кодекс). Освен ако изрично не са се споразумели за противното, по искане на една от страните съдията може да увеличи, намали или да преустанови уговорената издръжка след постановяването на развода (член 1288, алинея 3 от Съдебния кодекс), най-малкото ако сумата вече не е подходяща поради нововъзникнали обстоятелства, които не зависят от волята на страните. Освен ако не е предвидено индексирание на издръжката, тя не може да бъде индексирана.

Друго, при какви обстоятелства?

Задължението за издръжка съществува между роднини по пряка линия — както възходяща, така и низходяща (от родители към деца, от деца към родители, но също и от внуци към баба и дядо и реципрочно — членове 205 и 207 от Гражданския кодекс).

При родство по сватовство са възможни два случая:

преживелият съпруг има задължение към децата на починалия си партньор, на които не е баща или майка, което е в определени граници (член 203, параграф 3 от Гражданския кодекс).

зетьовете и снахите имат задължение към тъстовете/свекърите и тъщите/свекървите и обратно. Това задължение се прекратява, ако тъстът /свекърът или тъщата/свекървата сключи брак отново, ако съпругът (от когото се поражда сватовството) и децата от връзката са починали (членове 206 и 207 от Гражданския кодекс).

Наследникът на починалия съпруг при определени обстоятелства дължи издръжка на преживелия или на роднините по възходяща линия на починалия (член 205bis от Гражданския кодекс)

Детето, за което бащинството не е установено, може да предяви иск към мъжа, който е имал отношения с неговата майка по време на законния период на зачеване, помощ за издръжка, образование и обучение (член 336 от Гражданския кодекс).

Ако разбирателството между законно съжителстващи лица е сериозно нарушено, една от страните може да поиска съдията да присъди издръжка в рамките на временните мерки, които този съдия трябва да вземе. Същото важи и в рамките на временните мерки в случай на прекратяване на законното съжителство (член 1479 от Гражданския кодекс).

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Обикновено задължението за издръжка отпада, когато детето навърши пълнолетие или стане дееспособно. Задължението може да се запази, ако образованието на детето не е приключено (членове 203 и 336 от Гражданския кодекс).

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Длъжникът може да се погрижи доброволно за нуждите на възискателя. Ако това не стане, ако има спор, разногласие или преустановяване, тогава е необходимо да се предяви съдебен иск.

При развод поради непреодолими различия издръжката след развода може да бъде предявена пред съда по бракоразводното дело, като допълнение, или в иска за образуване на производство, или чрез сключените приятелски споразумения (член 1254, параграф 1, алинея 5 и параграф 5 от Съдебния кодекс).

Извън процедурата за развод разглеждането на всеки иск, свързан с парична издръжка, е от компетентността на мировия съдия (член 591, точка 7е от Съдебния кодекс, освен в случай на дела за искане на парична издръжка без обявяване на родство (вж. въпрос 5).

От 1 септември 2014 г. компетентен за всички иски, свързани със задължението за издръжка, с изключение на задължението за издръжка във връзка с доходите за социална интеграция, е Семейният съд (член 572 bis, точка 7е от Съдебния кодекс), включително и за иски за издръжка без обявяване на родство.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Предявяването на иска се извършва лично от възискателя (вж. по-специално член 337 от Гражданския кодекс). Искът се подава пред съдията лично от възискателя или от неговия адвокат (вж. по-специално членове 1253 ter, 1254 и 1320 от Съдебния кодекс).

Ако възискателят е недееспособен, законният му представител действа от негово име (баща, майка, настойник, попечител).

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Мировият съдия притежава обща компетентност по отношение на споровете във връзка с парична издръжка (член 591, точка 7 от Съдебния кодекс), но има и изключения. В такъв случай искът следва да се подаде пред съдията по местоживее на взыскателя, с изключение на исковите за намаляване или прекратяване на тези парични издръжки (член 626 от Съдебния кодекс).

Исковите, заведени от дете срещу лице, което е имало отношения с неговата майка по време на законния период на зачеване (член 336 от Гражданския кодекс), са от компетентността на председателя на съда по семейни въпроси (*tribunal de la famille*) (член 338 от Гражданския кодекс). Компетентен за споровете, свързани с родителските права, освен при спешни и временни мерки, е съдът за непълнолетни лица (член 387 bis от Гражданския кодекс) по местопребиваване на родителите, настойниците или лицата, които упражняват попечителство над детето (член 44 от Закона от 8 април 1965 г. относно защитата на непълнолетните, грижите за малолетни, извършили деяние, квалифицирано като нарушение, и възстановяването на щетите, нанесени в резултат на това деяние).

В случай на конфликт между съпрузи преди процедурата за развод исковите се подават пред мировия съдия (член 594, точка 19 от Съдебния кодекс) в последното местопребиваване на семейството (член 628, точка 2 от Съдебния кодекс).

След внасянето на молба за развод поради непреодолими различия компетентен е председателят на съда по семейни въпроси (член 1280 от Съдебния кодекс) и това остава в сила до прекратяването на брака. За сметка на това натоварен с одобряването на изготвените от страните споразумения във връзка с издръжката е съдът, който разглежда делото по същество (член 1256, алинея 1 от Съдебния кодекс).

След окончателното решение за постановяване на развода компетентни са мировият съдия (*judge de paix*) и съдът по семейни въпроси.

Председателят на съда по семейни въпроси запазва своята компетентност за бързо производство в случай на спешност (член 584 от Съдебния кодекс).

От 1 септември 2014 г. компетентен за всички искове, свързани със задължението за издръжка, с изключение на задължението за издръжка във връзка с доходите за социална интеграция, е Семейният съд (член 572 bis, точка 7 от Съдебния кодекс).

От 1 септември 2014 г. исковите между страни, които са (или са били) женени, или които са (или са били) законно съжителстващи, както и исковите за задължение за издръжка, свързани с общи деца или с деца, чието родство е установено само по отношение на единия родител, по принцип се подават пред съда, в който вече е бил предявяван иск (вж. член 629 bis, параграф 1 от Съдебния кодекс). Компетентен по отношение на искове, свързани със задължение за издръжка на малолетно лице, е съдът по постоянния адрес на малолетното лице (или в противен случай — по обичайното му местоживее); ако родителите имат няколко деца, компетентен за всички искове е съдът, който е сезиран най-напред (член 629 bis, параграф 2 от Съдебния кодекс). Ако задължението за издръжка засяга други взыскатели на издръжка, спорът се отнася до съда по постоянен адрес на ответника или в мястото на последното семейно или общо местожителство (член 629 bis, параграф 4 от Съдебния кодекс).

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Вж. въпрос 4. В зависимост от вида на иска той се подава чрез съдебен изпълнител или чрез искова молба. Участието на адвокат не е задължително.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Съдебната процедура се заплаща. Не е възможно да се посочи общият размер на разноските, той ще зависи от вида на иска, от съдебните такси и от разноските за съдебна защита, ако участва адвокат. Що се отнася до поемането на процесуалните разноски чрез предоставянето на правна помощ, прилагат се разпоредбите на общото право (вж. Раздела „Правна помощ“ — Белгия).

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Относно формата на помощта:

Помощта е под формата на парична издръжка. В определени случаи тази издръжка може да се капитализира (член 301, параграф 8 от Гражданския кодекс). По изключение тя може да се предостави в натура (член 210 от Гражданския кодекс).

Относно оценката на помощта и индексирането

Не съществува определена ставка. Издръжката се определя единствено в зависимост от нуждите на лицето, което я иска, и на възможностите на лицето, което я дължи (членове 208 и 209 от Гражданския кодекс).

Задължението на бащата и майката (член 203 от Гражданския кодекс) се определя в зависимост от техните възможности и то трябва да покрива подслона, издръжката, здравето, надзора, образованието, обучението и развитието на децата (до завършване на обучението). Издръжката е под формата на фиксирана месечна вноска в полза на определения за „настойник“ родител.

Както бащата, така и майката може да действа от свое име, за да предяви иск към другия за поемане на част от разходите за подслон, издръжка и др. (член 203 bis, параграф 2 от Гражданския кодекс).

Размерът на издръжката, която следва да плаща лицето, което е имало отношения с майката на детето по време на периода на зачеване, се определя според нуждите на детето и средствата, възможностите и социалното положение на длъжника (членове 336, 339 и 203 от Гражданския кодекс).

Законът изрично разрешава на съпрузите, които са в процес на развод, по всяко време да сключат споразумение относно предоставянето на евентуална парична издръжка, относно размера ѝ и относно условията, при които договореният размер може да бъде преразгледан (член 301, параграф 1 от Гражданския кодекс и членове 1256, алинея 1 и 1288, точка 4° от Съдебния кодекс). Въпреки това съдията, който е сезиран, може да откаже да ги одобри, ако споразуменията са в явно противоречие с интересите на децата (член 1256, алинея 2 и член 1290, алинеи 2 и 5 от Съдебния кодекс).

В случай на уреждане по съдебен път съдията, който определя конкретно сумата на паричната издръжка, трябва все пак да вземе предвид определени критерии за изчисляване и за граници. Паричната издръжка по принцип трябва да покрива поне „нуждите“ на получателя (член 301, параграф 3, алинея 1 от Гражданския кодекс).

Размерът на паричната издръжка в никакъв случай не може да превишава една трета от дохода на задължения съпруг (член 301, параграф 3, края на алинея 2 от Гражданския кодекс). Продължителността на плащане на паричната издръжка е ограничена до тази на брака. При изключителни обстоятелства продължителността на плащането на издръжката може да бъде удължена от съдията (член 301, параграф 4 от Гражданския кодекс). Право на индексирание съществува при развод поради непреодолими различия и при участие на родителя в издръжката. Референтният индекс по принцип е този на потребителските цени, но законът позволява на съдията да използва друга система за адаптиране към издръжката на живота (член 301, параграф 6, алинея 1 и член 203 quater, параграф 1 от Гражданския кодекс), а страните могат да се отклоняват от него като сключат споразумение (член 203 quater, параграф 1 от Гражданския кодекс).

Законът позволява издръжката да бъде увеличавана, намалявана или прекратявана по искане на една от страните на общите основания, предвидени в член 301, параграф 7, алинея 1 от Гражданския кодекс и член 1293, алинея 1 от Съдебния кодекс).

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката се плаща на вискателя на издръжката или на неговия представител. Тя се изплаща под формата на месечен доход. В определени случаи издръжката може да се капитализира (вж. въпрос 8).

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Вискателят, който разполага с изпълнително основание, може да пристъпи към принудително изпълнение на своето вземане. При определени обстоятелства може да се пристъпи към заповед за връху движимо или недвижимо имущество на длъжното лице, ако то не изпълнява решението, с което се определя издръжката (член 1494 от Съдебния кодекс). Може да бъде разпореден дори принудителен заповед спрямо трето лице, например работодателя на длъжника (член 1539 от Съдебния кодекс). Освен това при определени условия вискателят, който все още не разполага с изпълнително основание, може да предприеме обезпечителен заповед, за да гарантира правата си на бъдещо покриване на издръжката (член 1413 от Съдебния кодекс).

И накрая, има въведен механизъм за опростено изпълнение. Става дума за предоставянето на суми, т.е. правото, дадено на вискателя на издръжката да получава пряко — в определени граници — приходите на длъжника или всички други суми, дължими от трети страни. Делегацията на суми се прилага за законно задължение за издръжка между съпрузи или бивши съпрузи (член 220, параграф 3, член 221, член 223, член 301, параграф 11 от Гражданския кодекс и член 1280 от Съдебния кодекс), за задължение за издръжка, образование и обучение на децата — също и по отношение на вземания между бащата и майката, предвидени в член 203 bis от Гражданския кодекс — и за законно задължение за издръжка между лица по възходяща и низходяща линия (член 203 ter от Гражданския кодекс).

И накрая, в Наказателния кодекс се съдържа член, който се отнася до неизпълнение на семейните задължения (член 391 bis от Наказателния кодекс) и който дава възможност за съдебно преследване на всяко лице, което, след като е осъдено с окончателно съдебно решение да предоставя парична издръжка, в продължение на два месеца умишлено не е изпълнило условията.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностите и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Член 2277 от Гражданския кодекс предвижда давностен срок за просрочени плащания на парична издръжка от 5 години.

Постановените по съдебен ред парични издръжки имат десетгодишен давностен срок (член 2262 bis от Гражданския кодекс).

Той се преустановява между съпрузи по време на брака (член 2253) и се прекъсва с връчването на съдебна призовка, на нареждане за плащане или за заповед (членове 2244 и 2248), както и с внасянето на писмени искания от вискателя или с плащане от длъжника.

По принцип по силата на членове 7 и 8 от Закона за ипотеките от 16 декември 1851 г., длъжникът отговаря за изпълнението на своите задължения с цялото си имущество.

Все пак член 1408 от Съдебния кодекс изключва от вземанията на вискателите някои лични движими вещи, необходими за всекидневния живот на заповорения длъжник и неговото семейство, за упражняване на неговата професия или за продължаване на обучението или образованието на длъжника, комуто е наложен заповед, или на децата на негова издръжка, които живеят в същото домакинство.

Член 1409, параграф 1 от Съдебния кодекс предвижда непрехвърляемост и частична несеквестируемост на приходите от трудови и от други дейности.

Въпреки това, съгласно член 1412 от Съдебния кодекс, от една страна, разпоредбите за несеквестируемост не могат да се противопоставят на вискателя, а от друга страна, той се ползва с абсолютна преференция по отношение на другите вискатели на длъжника. Ако обаче по отношение на делегацията на суми се предявява иск срещу лице, чиито задължения вече подлежат на делегация или на заповед, съдията може да разгледа общото положение на длъжника, нуждите на неговите вискатели, по-специално тези от издръжка, и да разпредели справедливо между тях делегираните или заповорени суми (член 1390 bis, алинея 5 от Съдебния кодекс).

В случай на свръхзадължност на длъжника по отношение на него може да бъде приложено колективно уреждане на задълженията (членове 1675 /2 и следващите от Съдебния кодекс). В този контекст съдията може да вземе решение за опрощаване на дълговете, ако е уместно, включително просрочените парични издръжки, без обаче това да засяга задълженията за издръжка.

Възможно е да се наложи заповед с цел получаване на плащанията на издръжката на падежа, в момента, в който стават изискуеми (член 1494, алинея 2 от Съдебния кодекс).

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Ако въпреки посочените по-горе средства издръжката не бъде изплатена на вискателя, той може да се обърне към Службата за вземания за издръжка (*Service des créances alimentaires*) (към Федералната публична служба по финанси). Тази служба е натоварена с отпускането на авансови плащания, свързани с едно или повече определени условия за парична издръжка, и със събирането и покриването на отпуснатите по този начин аванси, както и салдото и просрочените вземания за издръжка за сметка на длъжното лице.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Службата за вземания за издръжка може да изплати издръжката или част от нея вместо длъжника. Едновременно с това службата изисква от длъжника да изплати издръжката и просрочените суми. Длъжникът или плаща доброволно на службата длъжимата издръжка, или тя се събира принудително. В последния случай резултатът естествено не може да бъде гарантиран; това в действителност зависи от финансовото състояние на длъжното лице.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Централният орган, определен съгласно Нюйоркската конвенция от 20 юни 1956 г. относно събирането на издръжка в чужбина, Регламент № 4 /2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, и Хагската конвенция от 23 ноември 2007 г. за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството, е:

Федерална публична служба „Правосъдие“ (*Service public fédéral Justice*)

Служба за международно сътрудничество по гражданскоправни въпроси (*Service de coopération internationale en matière civile*)

Boulevard de Waterloo, 115

1000 Bruxelles

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Вискателят или неговият съветник може да установи контакт с посочената по-горе компетентна служба по пощата, по телефона (+32 (0)2 542 65 11), по факс (+32 (0)2 542 70 06) или по ел. поща ([✉ aliments@just.fgov.be](mailto:aliments@just.fgov.be) или [✉ alimentatie@just.fgov.be](mailto:alimentatie@just.fgov.be)).

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Взискателят, който пребивава в държава, различна от Белгия, трябва да се обърне към централния орган на тази държава, натоварен с прилагането на горепосочените конвенции и регламент. Той не може да се обърне пряко към орган или институция в Белгия.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Отговорът е отрицателен (вж. по-горе).

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Когато централният орган бъде сезиран с молба, след като се увери, че местонахождението на длъжника и/или на неговото имущество е в Белгия, той препраща молбата, ако е уместно, на компетентното териториално Бюро за правна помощ. В случай на молба за издръжка, предназначена за деца, подадена чрез централните органи, правната помощ ще се предоставя без да се проверява равнището на доходите на получателя. Тази помощ покрива адвокатските хонорари и съдебните разноски.

В останалите случаи от молителя, желаещ да ползва правна помощ, се иска да подаде пред централния орган искане в този смисъл съгласно предвиденото в Директива 2002/8/ЕО.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

На първо място централният орган има за задача да предоставя информацията относно функционирането на регламента както в собствената му правна система, така и в замолената държава. Централният орган разполага със средства, които му позволяват да установи пряко или непряко местоположението на длъжника или взискателя, както и да получи необходимата информация относно доходите и/или имуществото на длъжника или взискателя.

В допълнение към съдебните процедури в хода на размяната на искания, отправени от двете страни, и по-специално що се отнася до замолената страна, се прави опит за постигане на споразумение по взаимно съгласие по време на изслушването от съдебните органи. При необходимост централният орган осигурява контрол, за да се гарантира по-нататъшното изпълнение на свързаните с издръжката решения.

Централният орган може да улесни получаването на писмени и други доказателства, както и връчването и уведомяването за актовете, като предоставя информация за приложимите национални правни разпоредби, както и за условията за прилагане на различните действащи международни механизми.

В рамките на правомощията, предоставени от централния орган на представителя на взискателя пред компетентните белгийски органи, може да се вземат необходимите мерки, които имат за цел да се гарантира приключването на висяща молба за издръжка.

При необходимост централният орган може да предостави информация на молителя относно процедурите, които да бъдат следвани с цел да се установи родствената връзка на дете с предполагаемия баща.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите коментари относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 17/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - България

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кой лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Задължението за издръжка представлява задължението на член от семейството да предоставя на друг член от семейството средства за съществуване. Задължението за издръжка е законно, т.е. в общия случай възниква по силата на закона, при наличие на посочените в правната норма предпоставки, а не по споразумение между страните. Задължението за издръжка е лично и се погасява със смъртта на лицето, имащо право да иска издръжка

Право на издръжка има само лице, което е нетрудоспособно и не може да се издържа от имуществото си.

Издръжка може да бъде искана от лицето, което има право на издръжка, от следните лица и в следната последователност : от съпруг или бивш съпруг; от деца; от родители; от внуци и правнуци; от братя и сестри; от дядо и баба и от възходящи от по-горна степен. Ако лицата от предходен ред нямат възможност да дават издръжка, дължат издръжка лицата от следващия ред.

Когато едно лице има задължение да издържа няколко лица, издръжката се дължи в следния ред (като всеки предходен изключва следващия): на деца, съпруг или бивш съпруг, на родители, на внуци и правнуци, на братя и сестри, на дядо и баба и на възходящи от по-горна степен.

При развод, право на издръжка има само невиновният за развода съпруг.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Родителите дължат издръжка на своите ненавършили пълнолетие деца под 18 години, независимо дали са трудоспособни и дали могат да се издържат от имуществото си. На навършилите пълнолетие деца, родителите дължат издръжка, ако децата не могат да се издържат от доходите си или от използване на имуществото си, когато учат редовно в средни, полувисши и висши учебни заведения за предвидения срок на обучение, до навършване на 20-годишна възраст при обучение в средно и на 25-годишна възраст при обучение в полувисше или висше учебно заведение, но само при условие, че даването на издръжката не съставлява особени затруднения за родителите.

Издържка на възрастен се дължи само в случай, че е нетрудоспособен и не може да се издържа от имуществото си.

Издържката на бивш съпруг се дължи най-много до три години от прекратяването на брака, ако страните не са уговорили по-голям срок и се прекратява, ако получаващият издръжката съпруг встъпи в брак. Съдът може да продължи срока, ако получаващият издръжка е в особено тежко състояние, а задълженият може да я дава без особени затруднения.

Всяко лице може да търси издръжка освен занапред, и за минал период, но най-много за една година преди предявяване на иска.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Исковете за издръжка се предявяват пред съд, независимо от вида, размера на издръжката и качеството на лицата, които искат и от които се иска издръжка. Родово компетентен е районният съд. Местно компетентен е съдът по местожителството на ищеца или на ответника, като правото на избор е на ищеца. Процедурата е по иск в ред по Гражданския процесуален кодекс. Самостоятелен иск за издръжка се разглежда по реда на бързите производства, т. е. в по-кратки срокове.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Исковете за издръжка на малолетни лица се подават от родителя, комуто е предоставено упражняването на родителските права, съответно настойника.

Исковете за издръжка на непълнолетни лица, на възраст от 14 години до 18 години, се подават от детето лично, със знанието и съгласието на родителя, комуто е предоставено упражняването на родителските права или със съгласието на попечителя.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Международно компетентният

съд се определя съобразно правилата на КМЧП, двустранни международни договори или Регламент № 4/2009 на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничество по въпроси, свързани със задължения за издръжка, в случай, че е приложим.

Съобразно КМЧП в случаите, когато искът за издръжка се предявява по брачното дело, т. е. като част от иска за развод, искът за издръжка, както и брачните иски се подведомствени на българските съдилища, ако един от съпрузите е български гражданин или има обичайно местопребиваване в Република България. Компетентни по дела за издръжка на бивш съпруг са съдилищата, компетентни да разгледат иска за развод. Българските съдилища са компетентни по делата за издръжка, когато ответникът има обичайно местопребиваване в Република България, когато ищецът е български гражданин или има обичайно местопребиваване в Република България.

В горните случаи приложим е българският закон при условията, посочени във въпрос №18, 19 и 20.

При установена международна компетентност на българския съд родово компетентен е районният съд. Местно компетентен е съдът по местожителството на ищеца или на ответника, като правото на избор е на ищеца.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Исковете за издръжка се предявяват пред съд, независимо от вида, размера на издръжката и качеството на лицата, които искат и от които се иска издръжка. Не е задължително участието на адвокат.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Ищците по дела за издръжка са освободени от държавна такса. При постановяване на решение, с което се уважава искът за издръжка, съдът осъжда ответника да заплати държавна такса, както и направените от ищеца разходи в производството.

Държавна такса се дължи единствено по дела, при които ищец е длъжният издръжка, а искането му е за намаляване размера на издръжката.

Процесуално представителство от адвокат не е задължително по делата за издръжка.

Страните по делото могат да получат правна помощ при общите условия за предоставяне на правна помощ, уредени в Закона за правната помощ.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледано при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Размерът на издръжката се определя според нуждите на лицето, което има право на издръжка и възможностите на лицето, което я дължи.

Минималният размер на издръжката, която родителят дължи на ненавършилите пълнолетие деца, е равен на една четвърт от минималната работна заплата, която се определя от Министерския съвет /за 2019 г. минималният размер на издръжката на непълнолетно дете е 140 лв./.

Размерът на издръжката се определя от съда в зависимост от нуждите на децата и от възможностите на родителя.

Съдът може по искане на родителя да определи добавка към определената издръжка за покриване на изключителни нужди на детето до размер, до който родителят може да я дава без особени затруднения. Присъдената издръжка може да бъде изменена или прекратена при изменение на обстоятелствата, по молба на страната. Изменението също се извършва по съдебен ред.

Паричната издръжка се изплаща ежемесечно. При забава се дължи законна лихва.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издържката се заплаща лично на лицето, което има право на издръжка, при непълнолетни лица, на възраст от 14 години до 18 години, се заплаща лично, но със знанието и съгласието на родителя, комуто е предоставено упражняването на родителските права.

Издържката на малолетно лице, на възраст под 14 години, се заплаща чрез родителя, комуто е предоставено упражняването на родителските права, съответно чрез настойника.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Паричната издръжка се изплаща ежемесечно. При забава се дължи законна лихва.

Влезлите в сила решения на съда подлежат на принудително изпълнение при условията и по реда на Гражданско процесуалния кодекс.

Неплащането на издръжка съставлява и престъпление в случаите, предвидени в чл. 183 от Наказателния кодекс.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Принудителното изпълнение се осъществява от държавен или частен съдебен изпълнител по избор на вискателя.

Държавните съдебни изпълнители работят към съдебно изпълнителните служби на районните съдилища и са с район на действие, съвпадащ със съдебния район на съда.

Частните съдебни изпълнители имат район на действие, съвпадащ с района на действие на съответния окръжен съд.

Съгласно чл. 149 от Семейния кодекс, издръжка заминало време може да се търси най-много за период от една година преди предявяване на иска. Веднъж определено по основание и размер, със съдебно решение, задължението за издръжка се погасява според общите правила, приложими за погасителната давност – чл. 110 – чл. 120 от Закона за задълженията и договорите.

Виж тема Принудително изпълнение на съдебни решения

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Законът за закрила на детото предвижда редица мерки за закрила, между които информиране за правата и задълженията на децата и родителите и осигуряване на правна помощ от държавата. Съгласно чл.15 от Закона за закрила на детето, детето има право на правна помощ и жалба във всички производства, засягащи негови права или интереси. Правната помощ се предоставя от Националното бюро за правна помощ.

Законът за адвокатурата изрично предвижда, че адвокатът или адвокатът от Европейския съюз може да оказва безплатно адвокатска помощ и съдействие на лица, които имат право на издръжка. В този случай, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на адвокатско възнаграждение, което се определя от съда.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Когато в изпълнителното производство се установи, че задълженото лице няма доходи и не притежава имущество, присъдената издръжка се изплаща от държавата за негова сметка при условия и по ред, определени с наредба, издадена от Министерския съвет. В този случай заплащаната от държавата издръжка е в размер, определен в съдебното решение, но не повече от максималния размер, определян ежегодно със Закона за държавния бюджет на Република България.

Държавата по реда на общественото подпомагане поема грижата за нуждаещия се, когато няма задължени лица по силата на закона или те нямат възможност да дават издръжка.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Да, по реда на Регламент №4/2009 на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка. Република България също така е страна по редица договори за международна правна помощ с държави, включително и такива, които не са членки на ЕС. Министерство на правосъдието е Централен орган по тези договори и като такъв оказва съдействие по молби на граждани.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Детайлите за контакт на Министерство на правосъдието като централен орган са

Министерство на правосъдието

ул. „Славянска“ № 1

1040 София

България

Тел. (+359 2) 92 37 555

Факс (+359 2) 987 0098

Лице за контакт:

E_Gyurova@justice.government.bg

M_Parvanova@justice.government.bg

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Да, по реда на Регламент №4/2009 на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка. Ако молителят е в държава, с която Република България има сключен договор за международна правна помощ, то той може да се обърне за съдействие към Министерство на правосъдието като централен орган по този договор.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

По реда на Регламент №4/2009 на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, или по реда на съответния договор за международна правна помощ.

Детайлите за контакт на Министерство на правосъдието като централен орган са посочени по - горе.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да, Република България е обвързана от Хагския протокол от 2007г.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Виж отговора на предишния въпрос.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Прилага се Регламент №4/2009 на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, както и разпоредбите на чл.627а – чл.627в от Гражданско процесуалния кодекс (в сила от 18.06.2011год.).

При изпълнение на решение, постановено в държава членка, която е обвързана от Хагския протокол от 2007г., молбата за издаване на изпълнителен лист въз основа на документите по чл. 20 от Регламент (ЕО) № 4/2009 се подава пред окръжния съд по постоянния адрес на длъжника или по местоизпълнението. Отказ или спиране на изпълнението по смисъла на чл. 21 от Регламент (ЕО) № 4/2009 се постановява от окръжния съд.

Молбата за допускане изпълнението на съдебно решение или на друг акт, постановен в държава - членка на Европейския съюз, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., се подава до окръжния съд по постоянния адрес на длъжника или по местоизпълнението. Препис от молбата за връчване на длъжника не се представя. Съдът разглежда молбата в закрито заседание. В разпоредждането, с което се уважава молбата, съдът определя приложимия срок за обжалване по чл. 32, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 4/2009. Не се допуска предварително изпълнение на разпоредждането, с което се уважава молбата. В разпоредждането, с което се уважава молбата, съдът се произнася и по исканите привременни и обезпечителни мерки. Разпоредждането по допускането има значението на решение, постановено в исков процес. Разпоредждането подлежи на въззивно обжалване пред Софийския апелативен съд при условията и по реда на чл. 32 от Регламент (ЕО) № 4/2009. Решението на Софийския апелативен съд подлежи на касационно обжалване пред Върховния касационен съд.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Изменен е численият състав и структурата на Дирекция "Международна правна закрила на детето и международни осиновявания", в чиито задължения е включено извършване дейностите, възложени на Министерството като централен орган по Регламент № 4/2009 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка. На дирекцията са възложени правомощия да взаимодейства с Главна дирекция "ГРАО" на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Националната агенция за приходите и Националното бюро за правна помощ при обработка на молби по Регламент № 4/2009 г., свързани със задължения за издръжка, постъпили от държави - членки на Европейския съюз.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите коментари относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 17/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Чехия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Понятието „издръжка“ означава сумата, която едно лице изплаща на друго за удовлетворяване на всички негови законни нужди. Основна предпоставка за определянето и продължителността на задълженията за издръжка според Гражданския кодекс е наличието на семейно или подобно отношение, независимо дали по силата на брак, прекратяване на брака или родство по пряка линия, или отношение между регистрирани партньори или бивши регистрирани партньори от един и същ пол.

В Гражданския кодекс са определени групите лица, които са задължени да плащат издръжка и имащите право да получават издръжка, както следва:

издръжка между съпрузи: задължението за такава издръжка възниква при сключването на брак и приключва при неговото прекратяване.

Съпрузите имат задължение за издръжка в размер, гарантиращ еднакъв материален и културен стандарт на живот с оглед на равноправието на мъжа и жената в брака. Задължението за издръжка между съпрузи има приоритет пред задължението за издръжка между родители и деца,

издръжка между разведени съпрузи: задължението за такава издръжка се поражда, ако единият от разведените съпрузи не е в състояние да се издържа самостоятелно и тази неспособност е възникнала във връзка с брака, и неговото изпълнение може законно да се поиска от бившия съпруг, по-специално с оглед на възрастта или здравословното състояние на разведения съпруг към момента на развода или прекратяването на грижите за дете, което е общо за разведените съпрузи. Издръжката се спира, ако издържаният съпруг сключи брак или при изтичането на срока, за който тя е била определена за разведените съпрузи (най-много 3 години),

издръжка между родители и деца: задължението за такава издръжка възниква при раждането на детето и се прекратява, когато детето е в състояние само да се издържа или задължението за издръжка е прехвърлено на друго лице (например чрез брак или отказ от бащинство).

Размерът на издръжката се определя така, че да се гарантира стандарт на живот на детето, който в значителна степен е идентичен със стандарта на живот на родителите. Детето също е задължено да предоставя на родителите си справедлива издръжка според материалните си възможности, като не е необходимо стандартът на живот на родителите да е идентичен със стандарта на живот на детето,

издръжка между роднини по низходяща и възходяща линия: задължението за такава издръжка възниква между възходящи и низходящи родственици. Задължението на родителите за издръжка на техните деца изключва задължението на бабите и дядовците и други роднини по възходяща линия за издръжка на децата. По-далечни роднини имат задължение за издръжка, ако то не може да бъде изпълнено от по-близък роднина,

изплащане на издръжка и други разходи на самотна майка: това задължение възниква, ако майката на детето не е омъжена за бащата на детето.

В такъв случай бащата е длъжен да предоставя издръжка за период от две години след раждането на детето и да допринесе в разумни размери за покриване на разходите, свързани с бременността и раждането на детето.

Задължението за издръжка е уредено също така в Закона за регистрираното партньорство. В него е предвидено:

задължение за взаимна издръжка между партньорите — обхватът на задължението за издръжка се установява по такъв начин, че да се гарантира като цяло еднакъв материален и културен стандарт на живот на двамата партньори,

задължение за издръжка след прекратяване на съжителството на партньори — бивш партньор, който не е в състояние да се издържа самостоятелно, може да поиска от бившия си партньор да му плаща сума като издръжка в разумни размери според неговите/нейните възможности и финансово състояние. Ако с прекратяването на партньорството е причинена сериозна вреда на бившия партньор, който няма вина за трайното разстройство на партньорството, може да му/й бъде присъдена издръжка за период от три години в същия размер като задължението за издръжка, което би възникнало, ако партньорството не беше прекратено.

Задължението на едно лице да предоставя издръжка на друго лице е предвидено в закона и не може да се прехвърля, заменя или отстъпва предварително.

Спазването на добрите нрави е една от предпоставките за постановяване на задължението за издръжка, която важи за всички случаи на изпълнение на задължението за издръжка.

2 До какъв възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Издръжка може да бъде предоставена, ако получателят действително не е в състояние да се издържа самостоятелно. Способността за самостоятелно издръжане обикновено се разглежда единствено като възможност за удовлетворително посрещане на всички собствени нужди (материални, културни и др.). Ако детето не може да се издържа самостоятелно и е зависимо от подпомагането на лицето, което плаща издръжката, задължението за издръжка не се прекратява дори когато той/тя навърши пълнолетие (например ако детето продължава своето образование). В изключителни случаи задължението за издръжка може да продължи през целия живот на детето и на родителите (например ако детето е напълно нетрудоспособно и никога няма да бъде в състояние да се издържа самостоятелно). Обратно, задължението за издръжка може да се прекрати и преди детето да навърши пълнолетие, ако то стане способно по-рано да се издържа само. Следователно няма конкретна възрастова граница.

Навършването на пълнолетие е важно от процесуална гледна точка (например съдът може да постанови издръжка за ненавършило пълнолетие дете дори без да е подадена молба, но единствено въз основа на молба съдът ще присъди издръжка на навършили пълнолетие деца).

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Издръжка може да бъде присъдена единствено от съда въз основа на молба, но за ненавършило пълнолетие дете съдът може да присъди издръжка дори без да е подадена молба.

Освен общите данни молбата трябва да съдържа името, фамилията и адреса на страните, описание на основните факти, опис на представените от ищеца доказателства и трябва да е ясно какво всъщност иска ищецът.

Молбата трябва да бъде подадена до местния компетентен съд. Вж. въпрос № 5.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Родителят, който упражнява родителските права по отношение на детето, има право да подаде молба от името на детето за издръжка от другия родител. От името на детето може да осъществява действия също така настойник или попечител. Дете, което е напълно дееспособно, трябва да подаде молбата за издръжка от свое име.

Молбата не може да се подава от името на роднина, освен в случаи, когато лицето не е напълно дееспособно и съдът назначи за настойник един от роднините на лицето.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Международната компетентност по производства по въпроси, свързани със задължения за издръжка, се определя в съответствие с Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка („Регламент за задълженията за издръжка“): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1409302593149&uri=CELEX%3A02009R0004-20130701>. Споменатият регламент не пречи на прилагането на международните договори, по които Чешката република е страна и които са свързани с въпросите, уредени с Регламента за задълженията за издръжка. Тези договори обаче се прилагат само в отношенията с държави извън ЕС (това по-специално касае двустранни договори за правна помощ, сключени с държави извън ЕС, или международната Конвенция компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (Лугано, 30.10.2007 г.) по отношение на Норвегия, Швейцария или Исландия). Що се отнася до отношенията между държавите — членки на Европейския съюз, Регламентът за задълженията за издръжка има предимство пред националните договори. В Чешката република районните съдилища се произнасят на първа инстанция по производства, свързани със задължения за издръжка. Основно компетентността се определя в съответствие с Регламента за задълженията за издръжка, който има предимство пред чешкото законодателство. Според член 3 от Регламента за задълженията за издръжка, ищецът може по свой избор да подаде молба до съда:

а) по обичайното местопребиваване на ответника; или

б) по обичайното местопребиваване на вискателя.

В противен случай, въз основа на приложението на член 3, букви в) и г) от Регламента за задълженията за издръжка, в Чешката република производство може да бъде образувано пред съда, който е компетентен да разглежда производства за определяне на бащинство, или съда, който е компетентен да разглежда производства, касаещи родителска отговорност, освен ако тази компетентност се основава единствено на гражданството на една от страните.

Според член 5 от Регламента за задълженията за издръжка компетентността може да бъде установена също така въз основа на явяването на ответника в даден съд, при условие че на по-късен етап ответникът не оспори компетентността на съда като негов/нейн първи последващ правен акт.

Чешките правни норми за определяне на компетентността, които се прилагат само в случаи, в които компетентността не е определена въз основа на Регламента за задълженията за издръжка (т.е. например ако международната компетентност на чешкия съд се основава на членове 6 и 7 от Регламента за задълженията за издръжка (субсидиарна компетентност, *forum necessitatis*) или на даден международен договор с държава извън ЕС), са следните: при производства, касаещи издръжка за ненавършили пълнолетие деца, компетентен е общият съд по местоживеенето на ненавършилото пълнолетие дете, т.е. съдът, в чийто район е местоживеенето на детето, определено въз основа на споразумение между родителите, решение на съда или други решаващи факти. В другите случаи компетентен е общият съд по местожителството на ответника. За физическо лице общият съд е районният съд по неговото/нейното местожителство и, ако той/тя няма такова местожителство, съдът, в чийто район той/тя пребивава временно. Местожителство означава мястото, където лицето живее с намерението да остане за постоянно (възможно е също така да има няколко такива места, като в този случай общият съд е всеки от съответните съдилища). Ако по отношение на ответника, гражданин на Чешката република, няма общ съд или няма такъв в Чешката република, компетентен е съдът в района по последното му/и известно местожителство в Чешката република. Имуществени права спрямо лице, по отношение на което няма друг компетентен съд в Чешката република, може да се предявяват в съда, в чийто район той/тя притежава имущество.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

По закон не се изисква ищецът да бъде представляван. Ищецът обаче може да реши да бъде представляван пред съда, като предостави пълномощно на избран от него/нея представител — например адвокат.

Физическо лице, което не може да се яви самостоятелно пред съда, трябва да бъде представлявано от законен представител или настойник. В случай на ненавършило пълнолетие дете, законните представители са неговите родители.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Производства по въпроси, касаещи задълженията за взаимна издръжка между родителите и децата, са напълно освободени от съдебни такси. В други производства за определяне на издръжката, включително нейното увеличаване, ищецът е освободен от съдебни такси. Това освобождаване важи също така за производствата по изпълнение на съдебни решения или по принудително изпълнение.

Когато ищецът се представлява от адвокат, той/тя трябва да заплати хонорар, освен ако е договорено друго, по тарифата на адвокатските възнаграждения (която може да бъде изтеглена на английски език от уебсайта на Чешката адвокатска колегия: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2239>). Ако социалното и финансовото състояние на ищеца го налага и той не се опитва произволно или явно неоснователно да предявява или да се противопоставя на права, съдът може да му назначи представител, който да го представлява безплатно или срещу намалена такса, ако това е абсолютно необходимо с оглед на защитата на интересите на ищеца. При определени условия за негов представител се назначава адвокат.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Обикновено издръжката се изплаща в брой, на редовни месечни вноски, винаги дължими един месец предварително (освен ако съдът реши друго или вискателят договори различни условия със задължения родител), въпреки че може да се предоставя и под друга форма, като предоставяне на жилище, плащане в натура и т.н.

Със задължението за издръжка на детето се определят не само условията, които са обвързващи за задължения родител, но така също имуществените отношения и разумните нужди на детето, които зависят основно от неговата възраст и здравословно състояние. Вземат се предвид също така начинът, по който детето се подготвя за своята бъдеща кариера, извънкласни занимания, хобита и т.н. Принципът обаче е, че стандартът на живот на детето трябва да бъде идентичен с този на родителите. Ако финансовото положение на задължения родител позволява, внасянето на средства като спестявания също може да се определи като разумна нужда на детето. Когато се определя обхвата на задълженията за издръжка от родителите, се отчитат също така полагащите грижи от родителя, който се грижи за детето, и степента, в която тези грижи се предоставят.

Издръжката между съпрузи се предоставя в такъв размер, че да се гарантира еднакъв материален и културен стандарт на живот за двете страни с оглед на равноправието на мъжа и жената в брака.

Между разведени съпрузи издръжка се присъжда, когато единият разведен съпруг не е в състояние да се издържа самостоятелно и тази невъзможност е последица от брака или е свързана с него и от бившия съпруг законно може да бъде поискана издръжка, по-специално с оглед на възрастта и здравословното състояние на разведения съпруг към момента на развода или прекратяването на грижите за дете, което е общо за разведените съпрузи. Издръжката се присъжда в разумен размер. При определянето на размера се взема предвид продължителността на брака преди развода, както и други изисквания, предвидени в закона.

За бременна майка се присъжда издръжка в разумен размер за покриване на разходите, свързани с бременността и раждането.

В случай на регистрирано партньорство, съдът присъжда издръжка въз основа на молба, като взема предвид изискванията за грижи за общото домакинство. Размерът на задължението за издръжка се определя с оглед на това да се гарантира принципно еднакъв материален и културен стандарт на живот за двете страни.

При прекратяване на съжителството между партньори от един и същи пол може да бъде определено задължение за издръжка по молба на бивш партньор, който не е в състояние да се издържа самостоятелно. Той/тя може да поиска от бившия партньор да му/й предоставя разумна издръжка според неговите/нейните способности, възможности и притежавано имущество. Ако не постигнат споразумение помежду си, съдът определя издръжката по молба на един от тях. Ако единият от бившите партньори, който не носи вина за непоправимото разстройство на партньорството, е претърпял сериозна вреда вследствие на прекратяването на партньорството, съдът може да присъди издръжка от другия бивш партньор за период до три години, считано от прекратяването на съжителството, в същия размер като задължението за издръжка, което би възникнало, ако съжителството не беше прекратено.

В чешкото право не се признава нито т.нар. обективизирана издръжка въз основа на таблици, проценти и т.н., нито се прилага минимална или максимална издръжка. При вземането на своето решение съдът отчита особеностите на всеки конкретен случай, като възможността за повече от едно задължение за издръжка, завишените разходи за дете с увреждания и т.н. Министерството на правосъдието съставя таблица само с препоръчителни размери: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6223&d=315516>.

Съдебните решения за издръжка се издават с възможност за отчитане на промени в положението. Така те могат да бъдат изменени, ако положението на вискателя или на задължената страна се промени значително.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката се плаща на редовни месечни вноски, винаги дължими един месец предварително, освен ако съдът реши друго или задълженото лице за плащане на издръжката договори друго с вискателя. В извънредно редки случаи (например когато задълженият родител получава само сезонни доходи, занимава се с високорискова дейност и т.н.) съдът може да постанови влягането на определена сума (депозит) за покриване на бъдеща издръжка. В такъв случай съдът предприема допълнителни мерки, за да се гарантира, че от тази сума се извършват отделни плащания на детето, равни на месечните плащания за издръжка. Издръжката трябва да се плаща или на вискателя, или на лицето, което се грижи за вискателя.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Съгласно чешкото право молба за изпълнение на съдебно решение може да бъде подадена до компетентния съд или пред съдебен изпълнител може да бъде направено искане за започване на производство по принудително изпълнение. Като цяло, процедурата по изпълнение на съдебни решения или по принудително изпълнение (в това число информация за данните, които трябва да бъдат включени в молбата) са представени в информационния документ, озаглавен „Процедури за изпълнение на съдебни решения“. По-долу са представени някои особености, свързани със събирането на издръжка.

Изпълнение на съдебни решения

Общият съд по отношение на ненавършило пълнолетие дете (вж. отговора на въпрос № 5 за определянето на общия съд по отношение на ненавършило пълнолетие дете) е компетентен да се произнесе по изпълнението на издадено решение за издръжка за ненавършило пълнолетие дете. Общият съд по отношение на задължената страна (вж. отговора на въпрос № 5 за определянето на общия съд по отношение на задължената страна) е компетентен да вземе решение за други типове задължения за издръжка, в това число издръжка за навършили пълнолетие деца.

При изпълнение на решение за издръжката на ненавършило пълнолетие дете, по молба на едната от страните, съдът съдейства за установяване на местожителството на задължената страна. Съдът може също така да предостави допълнителна помощ на вискателя преди да разпорежи изпълнението на решението — например като прикани задълженото лице да предостави информация дали и от кого той/тя получава заплата или някакъв редовен доход; или в коя банка или платежна институция има сметки и номерата на тези сметки; или като поиска от задължената страна да декларира своите активи. Съдът може също така да предостави съдействие във връзка със задължения за издръжка, различни от издръжката на ненавършило пълнолетие дете.

Производство по принудително изпълнение

Молба за образуване на производство по принудително изпълнение може да бъде подадена до всеки чешки съдебен изпълнител. Списък на съдебните изпълнители е публикуван на уебсайта на Камарата на съдебните изпълнители на Чешката република: <http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru>. При принудително събиране на издръжка за ненавършило пълнолетие дете, съдебният изпълнител няма право да иска от вискателя авансово плащане на определена сума от разходите по принудителното изпълнение. Един от възможните изпълнителни способности при случаи, касаещи принудителното събиране на издръжка за ненавършило пълнолетие дете, е временното отнемане на свидетелството за управление на МПС на задълженото лице.

Ако задължението за издръжка не бъде изпълнено, в допълнение към използваните на горепосочените начини за принудително събиране на издръжка, също така може да се подаден сигнал по подозрение за извършено престъпление, състоящо се в неплащане на издръжка. В Наказателния кодекс е предвидено, че лице, което, умишлено или поради небрежност, не изпълнява своето правно задължение да издръжи или да се грижи за друго лице в продължение на период от повече от четири месеца, извършва престъплението неплащане на издръжка. В такъв случай може да бъде подаден сигнал за извършено престъпление във всеки полицейски участък.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Обща информация относно изпълнението на съдебни решения или принудителното изпълнение (включително информация относно активите, които могат да бъдат предмет на изпълнение или принудително изпълнение, и средствата за правна защита) е представена в информационния документ, озаглавен „Процедури за изпълнение на съдебни решения“.

В Гражданския кодекс е посочено, че ако дадено право не бъде упражнено в рамките на давностния срок, то се погасява по давност и длъжникът не носи повече задължение за плащане. Ако обаче длъжникът извърши плащането след изтичането на давностния срок, той/тя не може да иска възстановяване на платената сума. Правото на издръжка не е ограничено, но за правата на многократно изпълнение може да има ограничение. Обикновено давностният срок е с продължителност от три години. Ако обаче правата са били признати с решение на държавен орган (например съд), законовият давностен срок е десет години след датата, на която е прието решението за изпълнение. Правото на издръжка не изтича след изтичането на определен период от време.

Издръжка може да бъде присъдена едва от датата, на която е започнало съдебното производство. Издръжката за дете обаче може да бъде присъдена за максимален период от три години преди тази дата. Със задна дата може да бъде присъдена така също издръжка за неомъжена майка и възстановяване на разходите, свързани с бременността и раждането, но не повече от две години след раждането на детето.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Структурите за социална и правна закрила на децата в общински орган с разширени правомощия на дадена община са длъжни да съдействат при предявяването на искове за издръжка и за принудително изпълнение във връзка с издръжка от името на ненавършило пълнолетие дете, в това число съдействие при подаването на молба до съда.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

В закона не е предвидена такава възможност.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Вискателят на издръжка може да подаде искане до Службата за международна правна закрила на деца в Бърно (<http://www.umpod.cz/>) за съдействие по събиране на плащанията за издръжка.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Вискателят може да се свърже с организацията, като използва долупосочените данни за контакт:

Office for International Legal Protection of Children

Šilingrovo náměstí 3/4

602 00 Brno

Czech Republic

Тел.: +420 542 215 522

Факс: +420 542 212 836

Ел. поща: podatelna@umpod.cz

Когато вискателят осъществява за пръв път контакт със Службата, той/тя трябва да предостави своето пълно име и данни за контакт (телефон или ел. поща), както и името и датата на раждане на детето, за което се отнася въпросът или искането.

Ако вискателят иска съдействие от Службата по повод събиране на издръжки от чужбина, до Службата първо трябва да бъде подадено писмено искане в свободен текст за съдействие във връзка със събирането на издръжка, придружено от попълнен въпросник, който може да бъде изтеглен на чешки език от уебсайта на Службата: <http://www.umpod.cz/vyzivne/postup-pri-vymahani-vyzivneho/>. Молбата трябва да включва основна информация за детето и задълженото лице, както и основни факти, обясняващи защо вискателят иска събиране на издръжката. Към искането трябва да бъдат приложени копия от всички документи, по-специално съдебни решения за установяване на задължението за издръжка. След това Службата преценява възможностите за събиране на издръжката за всеки конкретен случай и, ако е необходимо, изпраща подробни инструкции как да се процедира по-нататък в тази връзка.

Може да се наложи да бъде предоставена допълнителна документация, ако това бъде изискано от Службата. Обикновено трябва да бъде представено съдебното решение за определяне на задължението за издръжка, както и нотариално заверен превод на езика на държавата, от която следва да бъде събрана издръжката, включително акта за окончателното съдебно решение и за изпълнение. Когато издръжката следва да бъде събрана от държава — членка на Европейския съюз, съдът изготвя извлечение от решението в съответствие с член 56 от Регламента за задълженията за издръжка. Обикновено се изискват така също пълномощно за държавния орган в чужбина; удостоверение, че вискателят учи, ако той/тя е над 15-годишна възраст, или удостоверение, че лицето е живо. Местният съд по местожителството на вискателя следва да му съдейства за получаването на превод на документите (обикновено съдът, който се е произнесъл по въпроса на първа инстанция). Съдът или предоставя попълнените документи на вискателя, или ги изпраща направо до Службата. В Службата се проверява получената документация и, ако са изпълнени всички изисквания, се изпраща писмено предложение до чуждестранния съд или въпросът се отнася за последващи процесуални действия до компетентния чуждестранен орган или организация. Службата държи вискателя в течение на своите действия, напредъка и резултатите по производството.

В случай на събиране на издръжката, било то чрез правни средства или чрез доброволни плащания от задълженото лице по сметката на чуждестранен партньор, съответните плащания обикновено се превеждат по сметката на Службата веднъж месечно (от административни, счетоводни и количествени съображения) чрез общ превод. От икономическия отдел на Службата плащанията се препращат към вискателя в срок до един месец, както бъде поискано от вискателя. Ако вискателят получи преки плащания от задълженото лице в чужбина, той трябва

незабавно да уведоми Службата за тези плащания. Той трябва също така да уведомява Службата за всички промени, които може да касаят производството (смяна на адреса, промяна в грижите за детето, завършване на образованието на детето и т.н.).

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Взискател на издръжка, който живее в чужбина, трябва да се свърже с компетентния орган в съответната държава, а той от своя страна се свързва със Службата за международна правна закрила на деца (вж. по-горе данните за контакт на Службата).

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

При получаване на заявление от друга държава, Службата за международна правна закрила на деца предприема следните мерки: преценява дали заявлението отговаря на всички изисквания на регламентите на ЕС и на международните споразумения или са нужни допълнителни документи;

изпраща писмено искане до задълженото лице в Чешката република и го приканва доброволно да погаси дълговете по издръжката и периодичните суми за издръжката;

ако задълженото лице не отговори, Службата установява неговото финансово състояние и прави предложение до компетентния съд в Чешката република за признаване и изпълнение на чуждестранното съдебно решение. Службата представлява заявителя (взискателя на издръжката, който живее в чужбина) в хода на производството и предприема всички необходими действия за получаване на плащанията за издръжката и за обезпечаване на прехвърлянето на събраните суми към чуждата държава. Службата и прехвърлящият орган в чужбина се уведомяват взаимно за предприетите мерки, както и за напредъка и резултатите от изпълнението на решението за издръжка.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Производствата по въпроси, касаещи задълженията за взаимна издръжка между родителите и децата, са напълно освободени от съдебни такси. В други производства за определяне на издръжка, включително нейното увеличаване, ищецът е освободен от съдебни такси. Това освобождаване важи също така за производствата по изпълнение на съдебни решения или по принудително изпълнение. Не е задължително взискателят да се представлява от адвокат в производства, свързани със задължение за издръжка. Услугите на Службата за международна правна закрила на деца се предоставят безплатно. Службата представлява заявителя (взискателя на издръжката, който живее в чужбина) в съдебното производство, предприема всички необходими действия за обезпечаване на плащането на издръжката от негово име и осигурява превеждането на събраните суми в чужбина.

Ако социалното и финансовото състояние на ищеца го налага и той не се опитва произволно или явно неоснователно да предявява или да се противопоставя на права, съдът може да освободи страната, било то частично или напълно, от плащането на съдебни такси. Ако е назначен представител на страна, която е била освободена от плащането на съдебни такси, това освобождаване важи също така — в обхвата, в който е предоставено — за паричните разходи за представителя и за разходите, свързани с представителството. Страна, която е била освободена от плащането на съдебни такси, не може да бъде задължена да плати депозит за разходите по доказателствата, или да бъде задължена да възстанови разходите, направени от държавата (т.е. свидетели, вещи лица, устен превод и т.н.). Разходите, които са направени във връзка с обстоятелството, че дадена страна се явява пред съда, като говори на своя майчин език или общува чрез системи за общуване за глухи или глухи и слепи лица, са за сметка на държавата и не може да се търси компенсация за покриването на такива разходи.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Съгласно Закон № 359/1999 Coll. относно социалната и правна закрила на деца, с измененията, Службата за международна правна закрила на деца, която е централният орган за Чешката република, когато предоставя социална и правна закрила в отношенията с чужди държави, изпълнява следните задачи:

§ изпълнява функциите на централен държавен орган в съответствие с Регламента за задълженията за издръжка,

§ изпълнява ролята на настойник на детето,

§ изисква доклади за положението на деца, които са граждани на Чешката република, но не са с постоянно местожителство на нейна територия, от съответните органи и други юридически и физически лица, по искане на родителите, които живеят в Чешката република, или на органите за социална и правна закрила,

§ посредничи при предоставянето на лични документи и други актове на чужди държави и осигурява документи и други актове от чужди държави,

§ сътрудничи си с държавни органи или други организации на чужда държава, с аналогични функции на Службата, ако са надлежно правомощени да извършват дейности за социална и правна закрила в съответната си държава, както и с други органи, учредения и юридически лица, когато това е целесъобразно,

§ съдейства при издирването на родителите на дете, ако родителят(ите) живее(ят) в чужбина, членове на семейството и лица със задължения за издръжка, проучва материалното и финансовото състояние, за да определи издръжката, посредничи, когато се правят искания за изпълнение на задължението за издръжка, както и искания за установяване на задължение за издръжка и отглеждане и за установяване на бащинство,

§ урежда превода на актовете, които са необходими за упражняване на компетенциите в сферата на социалната и правна закрила в съответствие с международни договори и пряко приложимите регламенти на Европейския съюз.

За целите на упражняването на компетенциите на Службата съответните органи и други физически и юридически лица трябва да ѝ предоставят нужното съдействие в нужния обхват. Прилагат се съответно разпоредбите от нормативната уредба на принудителното изпълнение, касаещи задължителното съдействие от трети страни. Задължително съдействие в изисквания обхват се предоставя също така например от съдилищата, полицията на Чешката република, банки, социалноосигурителни институции, бюра по труда, оператори на пощенски услуги, доставчици на електронни услуги, застрахователни компании, Министерството на вътрешните работи, що се отнася до предоставянето на информация от регистрите на гражданите и чужденците, и т.н.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите **коментари** относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 17/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Германия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и “задължение за издръжка”? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Лица, задължени да плащат издръжка:

Лицата, които може да бъдат задължени да плащат издръжка са: - децата — на своите родители, родителите — на своите деца, съпругът — на другия съпруг, внуците или правнуците — на своите баби и дядовци или прабаби и прадядовци, бабите и дядовците или прабабите и прадядовците — на своите внуци или правнуци, нежененият/неомъженият родител — на другия родител, ако детето е поверено на грижите му регистрираният партньор — на другия регистриран партньор.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

За издръжката на деца няма възрастова граница: тя трябва да се плаща, докато детето се нуждае от нея, освен ако това е по вина на детето. Обикновено обаче от децата се очаква да започнат да се издържат самостоятелно, когато завършат своето образование и обучение. Според германското законодателство относно издръжката обикновено ненавършилите пълнолетие деца се ползват с предимство пред навършилите пълнолетие деца, които са завършили своето образование и обучение. Изискванията към лицето, което дължи издръжката, са по-строги и в реда на лицата, имащи право на издръжка, ненавършилите пълнолетие деца се нареждат преди навършилите пълнолетие.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

За признаване на задължението за издръжка страната, която има право на издръжката, по принцип трябва да се обърне към съда, към Службата за младежта (*Jugendamt*) или към нотариус, за да получи изпълнително основание (*vollstreckungsfähiger Titel*), с което се допуска принудителното събиране на определена парична сума.

Исково производство се провежда единствено пред съда. Задължението за удовлетворяване на иск обаче може да бъде признато пред нотариус или Службата за младежта. Обхватът на правомощията на Службата за младежта е по-ограничен от този на нотариуса: Службата за младежта може да регистрира задължение за издръжка на дете до 21-годишна възраст или искане на издръжка от майка или баща по повод раждането на дете.

Споровете по искове за издръжка са от семейноправен характер и се разглеждат от семейния съд (*Familiengericht*). Производствата са регламентирани в Закона за разглеждане на семейни спорове и за извънсъдебно решаване на спорове (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit* — FamFG) и в Гражданския процесуален кодекс (*Zivilprozessordnung* — ZPO).

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Според член 1629, алинея 1 от Гражданския кодекс (*Bürgerliches Gesetzbuch* — BGB) родителите представляват детето съвместно; единият родител може да представлява детето самостоятелно, ако само той или тя упражнява родителските права или ако той или тя е упълномощен/а да вземе решение самостоятелно в съответствие с член 1628 от Гражданския кодекс. Следователно общото правило е, че родителите могат да предявяват иск от името на детето като негови законни представители. Според първото изречение на член 1629, алинея 2 от Гражданския кодекс обаче бащата и майката нямат право да представляват детето, когато съгласно член 1795 от Кодекса законният представител няма право да представлява детето поради конфликт на интереси. Това се отнася например за правните спорове между детето и съпруг на родителя. В такъв случай трябва да бъде назначено лице, наречено „лице, полагащо допълнителни грижи“ (*Ergänzungspflegen*), което да действа като представител на детето и да предяви иска от негово или нейно име. Исковите за издръжка представляват изключение от общото правило. Според второто изречение на член 1629, алинея 2 от Гражданския кодекс, ако родителите упражняват съвместно родителската отговорност по отношение на детето, родителят, който се грижи за детето, може да предяви иск за издръжка на детето срещу другия родител. С член 1629, алинея 3 от Гражданския кодекс тази разпоредба се изменя за случаите, когато родителите на детето все още имат сключен брак или регистрирано партньорство, но живеят разделено, или между тях има висящо дело за развод/раздяла. В такъв случай единият родител има право да предяви иск за издръжка на детето срещу другия родител само от свое собствено име. Това се прави с цел да се предотврати въвличането на детето като страна по бракоразводното дело/делото за раздяла между родителите.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Делата за издръжка се разглеждат от семейните съдилища (*Familiengerichte*), които са подразделения на местните съдилища (*Amtsgerichte*). Териториалната компетентност на съдилищата се определя по член 232 от Закона за разглеждане на семейни спорове и за извънсъдебно решаване на спорове.

Докато производството по брачното дело е висящо, по правило териториално компетентен е съдът, който е или е бил първоинстанционен съд по делото за развод. В останалите случаи териториалната компетентност често се определя по обичайното местожителство на ответника. Различно

е положението при производства, които касаят задължения за издръжка на ненавършило пълнолетие дете или на дете, което се признава за ненавършило пълнолетие. В такива случаи компетентен е съдът по обичайното местожителство на детето или на родителя, упълномощен да действа от името на детето. Това обаче не се прилага, ако детето или родителят е с обичайно местожителство извън Германия.

Дете, което желае да подаде молба за издръжка срещу двамата си родители, може да направи това пред съда, който би бил компетентен да разгледа молба само срещу единия родител.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

По принцип страните по дела за издръжка трябва да бъдат представлявани пред съда от адвокат. Представителство от адвокат обаче не е необходимо, когато се подава молба за постановяване на временни и обезпечителни мерки (*einstweilige Anordnung*). Не е необходимо също така детето да има адвокат, ако Службата за младежта предоставя съдействие и го или я представлява при предявяване на иск за издръжка.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Съдебните разноски, начислявани във връзка със съдебни производства за издръжка, са под формата на такси или разноски. Размерът на тези разноски се основава на цената на иска, хода на производството и конкретните обстоятелства по делото.

Съдебните разноски се заплащат на първо място от страната, която е осъдена със съдебното решение да ги плати. По принцип това е изгубилата страна.

Ищци, които поради своето лично и икономическо положение не са в състояние да платят изцяло съдебните разноски или които могат да плащат само на вноски, имат право да поискат правна помощ (*Verfahrenskostenhilfe*), с която да си помогнат за покриване на разходите по производството за присъждане на издръжка. За да се отпусне правна помощ обаче е необходимо планираният иск или защитата да има разумни шансове за успех и да не изглежда като злоупотреба с право. В зависимост от доходите и имущественото състояние на ищеца, отпуснатата правна помощ покрива изцяло или частично съдебните такси и разноските за собствения адвокат на страната, но не и разноските на адвоката на насрещната страна при отхвърляне на иска.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледано при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Издръжката трябва да се плаща редовно. Нейният размер се определя от потребностите и нуждите на страната, имаща право на издръжка, и от способността на длъжника издръжката да плаща. В тази връзка регионалните съдилища от втора инстанция (*Oberlandesgerichte*) са разработили таблици и насоки, които да се използват за определяне на единна ставка за елементите, които трябва да се вземат предвид. Таблицата в Дюселдорф редовно се използва като основа за изчисляване на размера на издръжката за дете.

Ако има промяна във фактическите обстоятелства, на които се основава съдебното решение, то може да бъде изменено по искане на страната, имаща право на издръжка, или на длъжника на издръжката. Според първото изречение на член 1612а, алинея 1 от Гражданския кодекс издръжката за ненавършило пълнолетие дете може също така да бъде индексирана в размер, възлизаш на процент от действащия към момента минимален размер на издръжката. Минималният размер на издръжката е уреден в член 1612а, параграф 1, изречения 2 и 3 от Гражданския кодекс и нараства стъпаловидно на три етапа с нарастване на възрастта на детето. Ако в съдебното решение е предвидено индексирание на издръжката, не е необходимо решението да се изменя, когато детето достигне съответната нова възрастова група.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

По принцип издръжката трябва да се плаща ежемесечно и авансово на страната, имаща право на нея, или — в случай на ненавършили пълнолетие деца — на родителя, който се грижи за тях, или на страната, която по друг начин има право да получава плащането.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Установените вземания за издръжка могат да бъдат изпълнени чрез принудително изпълнение (*Zwangsvollstreckung*). За принудителното изпълнение се прилагат общите правила в тази област.

Задължението за плащане на издръжка е подсилено и от факта, че за нарушаването му е предвидено налагане на наказателноправна санкция.

Лице, нарушило задължение за плащане на издръжка, може да бъде осъдено на лишаване от свобода до три години или плащане на глоба. Ако трябва неизбежно да се наложи наказание лишаване от свобода, съдът може да отложи изпълнението на присъдата и да разпореди на осъдения да изплати дължимата издръжка. Съдът отменя отложеното изпълнение на присъдата, ако осъденият допусне грубо или постоянно нарушаване на съдебното разпореджане, с което дава основание за пораждаване на опасения, че може да извърши и други престъпления, и по-специално да не изпълни задължението си за издръжка. За лица, извършващи за първи път престъпление, прокуратурата може временно да се въздържа от повдигането на обвинения или съдът може временно да спре наказателното производство, при условие че в същото време на обвинения се даде предписание да плати дължимата издръжка в определен размер.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Съдебният изпълнител (*Gerichtsvollzieher*) може да налага заповед (*Pfändung*) върху движимото имущество като обезпечителна мярка (член 808, алинея 1 от Гражданския процесуален кодекс). При това следва да се спазват разпоредбите, предвиждащи ограничения за заповорирането, по членове 811—812 от Гражданския процесуален кодекс. Не подлежат на заповор вещите [несеквестируеми вещи], посочени в член 811 от Кодекса. Предвидено е изключение за стоки, които са закупени при условията на запазване на правото на собственост до изплащане на цената (*Eigentumsvorbehalt*), както е посочено в член 811, алинея 2 от Кодекса. Според членове 811а и 811b от Кодекса се допуска ценни вещи, които съгласно член 811 са несеквестируеми, да бъдат заменени от вещи с по-ниска стойност, изпълняващи същата функция.

Жилището на длъжника може да се претърсва без неговото или нейното съгласие само въз основа на съответна заповед, издадена от съдия (член 758а от Гражданския процесуален кодекс). Заповорирането на вземания е от компетентността на съда, пред който е висящо изпълнителното производство.

Членове 850 и сл. от Гражданския процесуален кодекс предвиждат изключения по отношение на заповорирането на трудовите доходи на длъжника. Размерът на трудовия доход, който не подлежи на заповор [несеквестируем доход], зависи както от размера на приходите, така и от броя на лицата, които имат законно право да получават издръжка от длъжника. В помощ на изчислението е съставена таблица на размерите на несеквестируемия доход. Таблицата е включена като приложение към член 850с от Кодекса. Тя се преразглежда редовно и при нужда сумите се коригират.

Ако принудителното изпълнение е във връзка с вземане за издръжка или вземане, произтичащо от неправомерно умишлено действие (*unerlaubte Handlung*), съгласно член 850d, респективно член 850f от Гражданския процесуален кодекс съдът по изпълнението може, по молба на вискателя, за определи различен размер на несеквестируемия доход. Член 850f, алинея 1 от Гражданския процесуален кодекс предвижда възможност длъжникът също да подаде молба за промяна на този размер, ако има специални лични потребности.

Съгласно член 850k от Гражданския процесуален кодекс е възможно банкова сметка на длъжника да бъде защитена от запориране. Такава сметка е известна като сметка, освободена от заповор, или „сметка P“ (*Pfändungsschutzkon*, или *P-Konto*). С това се цели да се осигури разумен стандарт на живот за длъжника и лицата на негова или нейна издръжка. На първо място, „сметката P“ има автоматична защита от налагане на заповор върху салда до размера на основната необлагаема сума, която понастоящем е 1 178,95 EUR на календарен месец. Тази основна необлагаема сума може да бъде увеличена при определени обстоятелства, например ако длъжникът има допълнителни задължения за издръжка. Повече подробности за сумите, освободени от заповор, може да намерите тук: <http://www.bmfv.de/DE/Themen/FinanzenUndAnlegerschutz/ZwangsvollstreckungPfaendungsschutz/Pfaendungsschutzkonto.html>. Помощите за деца и някои социалноосигурителни плащания също се ползват с допълнителна защита. Обикновено всичко, което длъжникът трябва да направи за получаването на такава защита, е да представи доказателство пред банката. В някои специфични случаи (напр. когато длъжникът има специални потребности поради заболяване) несеквестируемата сума по банкова сметка може да бъде коригирана за всеки отделен случай от съда по изпълнението.

Обичайният тригодишен давностен срок се прилага за искове за издръжка (член 195 от Гражданския кодекс), като периодът започва да тече в края на годината, през която е възникнал искът и правоимащата страна е била уведомена за него (член 199, първа алинея от Гражданския кодекс).

Отделен давностен срок от 30 години се прилага само за просрочени задължения за издръжка, които се ползват с изпълнителна сила (член 197, първа алинея, точка 3 от Гражданския кодекс): срокът започва да тече от датата на влизане в сила на решението на съда или от датата на издаване на изпълнителното основание, или както е посочено в протоколите (член 201, първа алинея от Гражданския кодекс).

Давностният срок по искове за издръжка може да бъде спряен. Спирането означава, че срокът, през който давността е спряна, не се включва в давностния срок (член 209 от Гражданския кодекс). Такъв е случаят с издръжката на дете, докато детето навърши 21 години (член 207, първа алинея, изречение 2, точка 2, буква а) от Гражданския кодекс).

Ако бъде предприето действие за изпълнение или бъде подадено искане за такова действие, обичайният тригодишен давностен срок започва да тече отново (член 212, първа алинея, точка 2 от Гражданския кодекс). Това възпрепятства погасяването по давност на установените бъдещи искове за издръжка.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събере издръжката?

Разпоредването за изплащане на издръжка е обикновено изпълнително основание (*Vollstreckungstitel*) за парично вземане, което означава, че по принцип страната, имаща право на издръжка, трябва да се придържа към обичайните правила за принудително изпълнение и трябва самостоятелно да осигури изпълнението на вземането.

Службата за младежта обаче може да помогне за събирането на вземането, ако осигурява съдействие на дете съгласно член 1712 от Гражданския кодекс. От Службата могат да помогнат на детето по молба на родител, който самостоятелно упражнява родителската отговорност по отношение на детето, или, ако родителите съвместно упражняват отговорността, по молба на родителя, който се грижи за детето.

Трябва да се прави разлика между този сценарий и друг вид случай: страната, имаща право на издръжката, получава определени социалноосигурителни плащания, покриващи дадена потребност, която в противен случай би била покрита от плащането на издръжка. Ако получателят на подобни социалноосигурителни плащания има изискуемо и неизплатено вземане срещу страната, която дължи издръжката, по правило вземането за издръжка се прехвърля (цедира) на компетентния публичен орган, който след това предявява вземането за издръжка от свое име.

В някои специални случаи, когато детето се отглежда от самотен родител и другият родител не плаща каквато и да било парична издръжка, възниква право на плащания по Закона за авансовото плащане на издръжка (*Unterhaltsvorschussgesetz – UVG*). След това Службата за авансово плащане на издръжка (*Unterhaltsvorschusskasse*) събира вземанията по издръжката, които са и прехвърлени.

Освен това, ако длъжникът на издръжката не плаща никаква издръжка и трябва да бъде платена социална помощ (*Sozialhilfe*) (ако се приеме, че останалите изисквания за получаване на социална помощ са изпълнени), вземанията за издръжка се прехвърлят на доставчика на социалната помощ (по същия начин като горепосочените авансови плащания), след което той може да потърси принудително изпълнение. В случай на базово обезщетение за лица, търсещи работа (*Grundsicherung für Arbeitssuchende*), прехвърлянето (цесията) се извършва само след изпращане на писмено известие от платилият доставчик на помощи до длъжника на издръжката.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Плащанията по Закона за авансовото плащане на издръжка и плащанията на социални помощи и на базово обезщетение за лица, търсещи работа, посочени в отговора на въпрос 12, представляват самостоятелни социалноосигурителни плащания с ограничен обхват и не представляват издръжка в тесния смисъл на думата. Те се плащат направо на вискателя от компетентните публични органи. Те не зависят от това дали може или не може да бъде събрано вземането за издръжка. Публичните органи, на които се прехвърля вземането за издръжка, могат да прибегнат към принудително събиране на вземането от свое собствено име.

За разлика от плащанията по Закона за авансовото плащане на издръжка и плащанията на социална помощ и на базово обезщетение за лица, търсещи работа, съдействието, предоставяно от Службата за младежта във връзка с вземания, не поражда отделно право на плащане от отговорния публичен орган. В този случай ролята на публичния орган е ограничена до това да помогне на вискателя да предяви и събере принудително вземането за издръжка.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Ако вискател на издръжка желае да събере чрез принудително изпълнение вземането си за издръжка от длъжник, който е с местожителство в чужбина, той или тя може да поиска съдействие от Федералната служба за правосъдие (*Bundesamt für Justiz*) в Бон. Федерална република Германия е определила Федералната служба за правосъдие за централен орган по отношение на презгранични производства за издръжка.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Заявленията по член 55 от Регламента на ЕС за задълженията за издръжка, член 9 от Хагската конвенция за издръжка от 2007 г. или член 2, параграфи 1 и 2 от Конвенцията на ООН от 1956 г. от вискател с местожителство в Германия се подават във Федералната служба за правосъдие в Бон, която ги предава на замоления централен орган. За повече информация вж.: https://www.bundesjustizamt.de/DE/Themen/Buergerdienste/AU/AU_node.html

Данните за контакт на централния орган са следните:

Bundesamt für Justiz (Федерална служба по въпросите на правосъдието)

Referat II 4

53094 Bonn

Германия

Електронна поща: auslandsunterhalt@bfj.bund.de

Тел.: +49(0)228 99410 6434

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Правоимащите страни, които пребивават в чужбина, могат да се обърнат към централния орган на държавата, в която пребивават, съгласно член 55 от Регламента на ЕС за задълженията за издръжка, член 9 от Хагската конвенция за издръжка от 2007 г. или член 2, параграфи 1 и 2 от Конвенцията на ООН от 1956 г.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Тези молби трябва да се подават чрез централния орган на държавата по местожителство. Оттам те се препращат до централния орган на Федерална република Германия (вж. т. 14.2).

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Отговорът е „да“.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кои са съответните разпоредби от международното частно право?

Не се прилага.

18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

По правило таксите по производството за издръжка се дължат авансово. В рамките на приложното поле на Регламента за задълженията за издръжка, правна помощ се предоставя съгласно членове 44—47 от регламента. При определени обстоятелства задължението за авансово плащане не се прилага, по-специално ако е предоставена правна помощ.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Германия е предоставила на своя централен орган — Федералната служба за правосъдие (*Bundesamt für Justiz*) — необходимите правомощия, за да се гарантира ефективността на мерките, описани в член 51.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите коментари относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 29/12/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Издръжка на членове на семейството - Естония

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Според конституцията на Естония (*põhiseadus*) задължението за издръжка е задължението на семейството да осигурява средства за съществуване на членовете на семейството, които се нуждаят от помощ.

Издръжката представлява парична сума, която се плаща за издръжка и която обикновено се превежда периодично под формата на парични средства. По искане на вискателя в определени случаи съдът може да разпорежи задължението за издръжка да се изплати като еднократна сума. Лице, което е длъжно да изплаща издръжка на ненавършило пълнолетие дете, има право, ако е налице основателна причина, да поиска разрешение да изпълнява задължението за издръжка в натура.

По принцип задължението за плащане на издръжка на лице, което има нужда от помощ, се възлага на възходящите и низходящите от първа степен, т.е. навършило пълнолетие дете и родителите са взаимно обвързани да се издържат един друг. Възходящите от втора степен на дадено лице имат задължение за плащане на издръжка спрямо своите ненавършили пълнолетие низходящи. Съпрузите също са задължени да издържат съвместно семейството си чрез своя труд и своето имущество, което включва дейности по покриване на разходите за съвместното домакинство и удовлетворяване на обичайните и извънредните нужди на всеки от съпрузите и техните деца. Задължението за предоставяне на издръжка за лице, което има нужда от помощ, може да се отнася и до разведен съпруг или лице, с което въпросното лице няма брак, но с което има общо дете. Издръжката се плаща от родител на ненавършило пълнолетие дете под формата на периодична сума, по-специално ако родителят не живее с детето или не е ангажиран с отглеждането му. Разведеният съпруг на лице, което има нужда от помощ, е задължен да предоставя издръжка преди всичко ако след развода и поради отговорността да се грижи за дете лицето не може да се издържа самостоятелно или ако той или тя има нужда от помощ поради възрастта или здравословното си състояние. Лицето, което има общо дете с лицето, имащо нужда от помощ, е задължено да предоставя издръжка в продължение на 8 седмици преди и 12 седмици след раждането на детето, а и по-нататък, ако лицето има нужда от помощ вследствие на здравословен проблем, предизвикан от отглеждането на детето, бременността или раждането.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Възрастта за навършване на пълнолетие е 18 години, а лицата под 18-годишна възраст се считат за ненавършили пълнолетие лица. Ненавършилото пълнолетие дете има право на издръжка, като основната отговорност за издръжането му се носи поравно от родителите на детето. Дете, което е навършило 18 години и продължава да учи по училищен или гимназиален учебен план в основно или средно училище, или в образователна институция за професионално образование, или завършва висше образование в университет, също има право да се ползва от задължението за издръжка, но само докато навърши 21 години. Базата за изчисляването на издръжката за ненавършили пълнолетие лица се различава от тази, използвана за навършили пълнолетие деца. При изчисляването на издръжката за навършили пълнолетие деца, размерът ѝ се определя въз основа на нуждите и обичайния начин на живот на лицето, което има право на издръжка, но се приема, че навършилите пълнолетие деца са способни да печелят сами поне част от своята издръжка. Лице придобива право да иска издръжка, след като е навършило пълнолетие, само ако не разполага със средства да се издържа и поради обучение или друга основателна причина не може да се очаква да осигури доход, с който да посрещна нуждите си

Навършилите пълнолетие деца трябва сами да сезират повторно съда, ако искат да продължат да получават издръжка след навършването на пълнолетие и в случай че задължението за плащане на издръжката е било преустановено въз основа на предходно съдебно решение.

Други възходящи или низходящи, които не могат да се издръжат самостоятелно, имат право да получават издръжка, ако бъде установено, че имат нужда от помощ.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Родител на ненавършило пълнолетие дете може да бъде заставен да изпълнява задължение за издръжка. Ако родителят не плаща доброволно издръжката, за нейното плащане може да бъде подадена молба до съда. За получаване на издръжка трябва или да бъде подадена молба до съда за прилагане на ускорената процедура по дела за издаване на заповед за плащане на издръжка за дете (*maksekäsu kiirmenetluse avaldus lapse elatisnõudes*) или да бъде подадена искова молба до съда (*hagiavaldus*) (иск за издръжка (*elatisshagi*)). По тези дела не се начислява държавна такса, когато се предявява иск за издръжка за ненавършило пълнолетие дете.

Ускорената процедура по дела за издаване на заповед за плащане представлява опростена процедура, при която плащането на издръжката може да бъде разпоредено само ако издръжката се иска за ненавършило пълнолетие дете, името на дължачия издръжката родител е посочено в акта за раждане на детето, издръжката не надвишава над 1,5 пъти размера на минималната месечна издръжка (вж. отговора на въпрос 8) и другият родител не оспорва плащането на издръжката. Ако не са изпълнени условията за издаване на заповед за плащане, за получаването на издръжка трябва да бъде подадена искова молба до окръжния съд (*maakohus*) по местопребиваване на детето.

Повече информация за ускорената процедура по дела за издаване на заповед за плащане по искане за издръжка за ненавършило пълнолетие дете е на разположение [тук](#). Формулярът на искова молба за плащане на издръжка за дете е на разположение [тук](#).

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Ненавършилите пълнолетие деца имат право да получават издръжка. Доколкото ненавършилите пълнолетие лица са с ограничена дееспособност, законният представител на детето — родителят, който упражнява родителските права — подава исковата молба до съда от името на детето. Ако на детето е назначен законен представител, делото се завежда от него в качеството му на законен представител на детето. Дееспособно навършило пълнолетие лице предявява самостоятелно иск за издръжка.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Сезирането на съда с молба за заставяне на родител да изпълнява задължение за издръжка по отношение на ненавършило пълнолетие дете се разглежда като дело за издръжка. Исковата молба при делата за издръжка се подава пред окръжния съд по местопребиваване на детето. Ако детето не пребивава в Естония, искът се предявява по местопребиваване на ответника. Ако ответникът не пребивава в Естония, искът се предявява по местопребиваване на ищеца.

Издръжка може да се иска също така по ускорената процедура в дела за издаване на заповед за плащане (вж. отговора на въпрос 3).

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Когато се иска издръжка за дете от съда е необходимо да се подаде молба, за което не се изисква непременно професионална правна помощ или услугите на посредник. Съдът присъжда плащането на издръжка, считано от датата, на която е предявен искът, като съдът може също така, въз основа на иска, да присъди плащането на издръжка с обратна сила до една година преди предявяването на иска.

Формулярът на искова молба за плащане на издръжка за дете е на разположение [тук](#).

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Не се начислява държавна такса при икове за принудително изпълнение на задължение за издръжка по отношение на ненавършило пълнолетие дете или за преразглеждане на молба за прилагане на ускорена процедура в дела за издаване на заповед за плащане по иск за издръжка за дете. Възможно е да се поиска държавна правна помощ или процесуална помощ за покриване на разходите по производството.

В случай на държавна правна помощ на лицето се назначава адвокат от Естонската адвокатска колегия (*Eesti Advokatuur*). Ролята на адвоката е да представлява и да консултира лицето в хода на производството. Държавна правна помощ се предоставя на лица, които поради своето финансово състояние не могат да си позволят експертни правни услуги, когато имат нужда от правна помощ, или могат да си позволят това само частично или на вноски или чието финансово състояние е такова, че не биха имали средства за съществуване, след като платят за правните услуги. Получаването на държавна правна помощ не освобождава лицето от задължението за заплащане на другите разходи по производството.

По-подробна информация за правната помощ, предоставяна от държавата е на разположение [тук](#).

Молби за държавна процесуална помощ може да подават лица, които не са в състояние да заплатят тези разходи поради своето финансово положение или които могат да ги заплатят само частично или на вноски. Трябва също така да има достатъчно основания да се приеме, че предвиденото участие в производството ще е успешно.

Формулярът на заявление за предоставяне на процесуална помощ за физическо лице и удостоверението за гражданското и финансовото състояние на заявителя и членовете на семейството са на разположение [тук](#).

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Съдът може да присъди да се плаща фиксирана или променлива сума като издръжка на ненавършило пълнолетие дете, като укаже базата за изчисляване на размера на издръжката. Обикновено съдилищата постановяват издръжката да се плаща всеки месец.

До края на 2021 г. минималната издръжка зависи от минималната работна заплата. Месечната издръжка за едно дете не може да бъде по-малка от половината от минималната месечна работна заплата, определена от правителството на републиката (минималната издръжка през 2018 г. беше 250 EUR на дете, през 2019 г. — 270 EUR, а през 2020 г. и 2021 г. — 292 EUR).

От 1 януари 2022 г. размерът на минималната издръжка вече не зависи от размера на минимална работна заплата, която е в сила. Размерът на издръжката се определя от съда според нуждите на детето, финансовите възможности на родителите, получените обезщетения и броя на ненавършилите пълнолетие деца, които са част от семейството. Използваният като база размер се равнява на половината от средномесечните разходи за издръжка на дете (основният размер на издръжката е 209,20 EUR, като той се коригира всяка година на 1 април с оглед на промяната в индекса на потребителските цени през предходната година).

Размерът на издръжката се определя, като се вземат предвид следните обстоятелства: **Доходи на задължения родител**. По правило 3 % от средната месечна брутна работна заплата в Естония за предходната календарна година се добавя към основния размер. Сумата се преизчислява на 1 април всяка година. **Брой деца, получаващи издръжка, в= едно и също семейство**. Като се има предвид фактът, че отглеждането на няколко деца наведнъж може да доведе до малки икономии на разходи (повторна употреба на мебели, дрехи, играчки и др.), размерът на издръжката за второто дете е с 15 % по-нисък от размера на издръжката за първото дете. Размерът на издръжката не се намалява в случай на многоплодно раждане или в случай на деца, родени с разлика от повече от три години.

Семейни надбавки. В съответствие с версията на Закона относно семейството (*perekonnaseadus*), която е в сила от 1 февруари 2023 г., при определянето на размера на издръжката се вземат предвид детската надбавка и половината от размера на надбавката за многодетни семейства. Ако тези надбавки се получават от лицето, което предявява иск за издръжка, половината от размера на надбавките се приспада от сумата на издръжката за всяко дете. Ако обаче тези надбавки се получават от лицето, което плаща издръжка, тази сума се добавя към издръжката. При издаване на заповедта за плащане на издръжка надбавките за многодетни семейства също се изчисляват в съответствие с изменението, дори ако не се изплаща само за общи деца на съпрузи. Поради това в случай на смесено семейство с две деца от предишна връзка и родител с повече деца от новата връзка, в резултат на което семейството придобива право да получава надбавка за многодетни семейства, при изчисляването на издръжката се взема предвид половината от размера на надбавката. Размерът се разделя поравно между родителя, който иска издръжка, и родителя, който плаща издръжката, и допълнително се разделя на общия брой деца в семейството, за които семейството получава надбавката за многодетни семейства.

Съвместно упражняване на родителски права над детето. Ако детето остава с родителя, който плаща издръжка, най-малко седем денонощия на месец средно за една година, размерът на издръжката се намалява пропорционално на времето, прекарано със задължения родител. По този начин, ако детето остава с всеки родител за равен период от време, издръжка може да бъде поискана само на основание по-големите нужди на детето, значителна разлика в доходите на родителите или неравномерно разпределение между родителите на разходите, свързани с детето. По-подробна информация и калкулатор за издръжка са на разположение [тук](#).

Сумите, определени по силата на съдебни решения, постановени преди 1 януари 2022 г., не се намаляват автоматично. Ако съгласно съдебно решение родителят е задължен да плаща издръжка на ненавършило пълнолетие дете при настоящата минимална ставка или половината от минималната месечна работна заплата, тази сума ще бъде „замразена“ на ниво 2021 г. (т.е. 292 EUR на месец), като в резултат на това размерът на издръжката повече няма да се увеличава в случай на бъдещо увеличение на минималната работна заплата.

Ако съгласно съдебно решение, постановено преди 1 февруари 2023 г., родител е задължен да плаща променлива сума за издръжка на ненавършило пълнолетие дете и размерът на издръжката зависи от колебанията в размера на издръжката за многодетни семейства, размерът на издръжката, определен въз основа на съдебното решение, се изчислява на основание член 101, параграф 5 от версията на Закона относно семейството в сила от 1 февруари 2023 г.

Съдът може да увеличи и също така, ако има основателна причина за това, да намали минималния размер на издръжката. Минималният размер на издръжката, изчислен по формулата, предвидена от закона, може да бъде увеличен въз основа на:

действителните нужди на детето;

доходите на всеки родител;

действителното разпределение между родителите на разходите, свързани с детето.

Ако доходът на задължения родител е по-висок от средния, основният размер на издръжката може да бъде увеличен например с 3 % от действителния доход на задължения родител, вместо да се взема предвид средната месечна брутна работна заплата. Размерът на издръжката може да бъде намален само по основателни причини. Основателните причини може да включват неработоспособност на родителя или ситуация, при която родителят има друго дете, което би получило по-малка финансова сигурност от детето, което получава издръжка, ако бъде определен минимален размер на издръжка.

Ако размерът на издръжката бъде променен, промяната обикновено влиза в сила от датата на постановяване на решението, т.е. неизплатените задължения за издръжка не могат да бъдат променени.

Ако е налице основателна причина, длъжникът може да поиска да му бъде разрешено да осигурява издръжката по някакъв друг начин. Родителите могат да се споразумеят относно подробностите, свързани с изпълнението на задължението за издръжка на детето, и да определят как и на какви интервали трябва да се плаща издръжката.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Обикновено издръжката се плаща като периодична парична сума. Лицето, което има задължение за издръжка по отношение на ненавършило пълнолетие дете, ако е налице основателна причина, може да поиска да му бъде разрешено да предоставя издръжката по някакъв друг начин. Издръжката се плаща под формата на периодична сума от родител на ненавършило пълнолетие дете, по-специално ако родителят не живее с детето или не е ангажиран с отглеждането му. Издръжката се плаща авансово за всеки календарен месец. Въпреки че получателят на издръжката е детето, обикновено тя трябва да се плаща на другия родител. Издръжката може да се плаща направо на детето, ако родителите са се договорили за това или има съдебно решение за това.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако съдебно решение за присъждане на издръжка е влязло в сила или подлежи на незабавно изпълнение, но другият родител не го изпълни, трябва да се установи връзка със съдебен изпълнител. Ако длъжникът не извършва в определения срок плащанията, които са указани в съдебното решение, по молба на лицето, което е предприело мерки по обезпечаване на иска, съдебният изпълнител налага заповед за издръжка на имуществото на длъжника. За да бъде наложен заповед върху имуществото на длъжника, на съдебния изпълнител трябва да бъде представено съдебното решение, заедно с молба за принудително изпълнение. Молбата за принудително изпълнение трябва да съдържа информация за длъжника и по възможност за неговото имущество (местопребиваване, данни за контакт, информация относно известното имущество). Ако ищецът желае съдебният изпълнител да използва всички предвидени в законодателството възможности за събирането на дълга, в молбата за принудително изпълнение трябва да бъде посочено, че ищецът предявява иск за плащане срещу регистрираното недвижимо имущество, движимо имущество и права върху вземания на длъжника. В изпълнителното производство издръжката на детето се ползва с предимство пред други икове, а за да се удовлетвори иск за издръжка, е възможно да се конфискуват активи в по-големи размери и с определение на съда да се преустанови за неопределено време упражняването на следните права и валидността на следните разрешения: право на лов, право на

управление на моторни превозни средства, разрешителни за оръжие и разрешителни за придобиване на оръжия, право на управление на плавателни съдове за отдых и лични водни плавателни съдове, риболовни карти.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Лицата са освободени от задължение за издръжка до степента, в която те не са в състояние, с оглед на други свои задължения и имущественото си състояние, да предоставят издръжка на друго лице, без да засегнат своята собствена обичайна издръжка. Горното не важи за родители, които не се освобождават от задължението за издръжка на техните собствени ненавършили пълнолетие деца. Съдът също може да освободи дадено задължено лице (длъжник) от задължение за издръжка, да ограничи срока за изпълнение на задължението или да намали размера на издръжката, ако е извънредно несправедливо да се иска изпълнение на задължението, ако например нуждата от помощ на лицето, имащо право на издръжката, се дължи на неговите собствени необмислени действия.

Обещание за вреди поради неплащане на издръжка и неизпълнение на задължение може да се иска с обратна сила, но най-много за една година преди датата на подаване на иск за плащане на издръжката. Давностният срок за плащане на издръжка, определена като задължение за издръжка, е десет години за всяко отделно задължение. Давностният срок започва да тече в края на календарната година, в която вземането по задължението подлежи на събиране. Задължението за издръжка е лично задължение, което отпада след смъртта на правоимащото или на задълженото лице; изключения се прилагат по отношение на авансови плащания и прихванати суми.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събере издръжката?

При презгранични спорове за издръжка съдействие може да бъде оказано от централния орган, т.е. от отдел „Международно съдебно сътрудничество“ (*rahvusvahelise justiitskoostöö talitus*) в дирекция „Политика в областта на наказателното право“ (*kriminaalpoliitika osakond*) на Министерството на правосъдието (*Justiitsministeerium*).

Молба за **държавна правна помощ** може да се подава при предявяване на иск за издръжка пред съда. Няма отделни организации или органи, които да предоставят помощ в случай на национални иски за издръжка.

13 Мога ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

От 1 януари 2017 г. родителят, който отглежда детето, има право да подаде молба за държавна издръжка до Комисията за социално осигуряване (*Sotsiaalkindlustusamet*) за времетраенето на съдебното и изпълнителното производство. Тази издръжка представлява временна помощ от държавата за родител, който отглежда или издържа детето си сам. Държавата плаща издръжка от името на родителя, който не плаща, като на по-късен етап събира сумата от родителя, който не е плащал. Условието за получаване на държавна издръжка е лицето да подаде до съда молба за издръжка или по реда на ускорената процедура в рамките на производство за издаване на заповед за плащане, или в рамките на обикновен иск. С издръжката на детето се гарантира сума в размер на поне 100 EUR месечно.

Повече информация относно подаването на молба за издръжка е на разположение **тук**.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

За получаването на издръжка по Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета може да бъде получена помощ от отдел „Международно съдебно сътрудничество“ на Министерство на правосъдието.

Що се отнася до искането на издръжка в друга държава, трябва да бъде подадена молба до отдел „Международно съдебно сътрудничество“ на Министерство на правосъдието на Естония и до компетентния орган на другата държава за образуване на дело за издръжка. Трябва да се приложи копие от акта за раждане на детето(цата) или съдебното решение за установяване на бащинство. Ако бащинството не е установено, този факт трябва да бъде отбелязан в изпратената до другата държава молба.

Формуляр на молбата е на разположение **тук**.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Контакт с отдел „Международно съдебно сътрудничество“ на Министерството на правосъдието на Естония може да се осъществи на телефон +372 6 208 183 и +372 7153443 и по ел. поща на адреси **central.authority@just.ee** и **keskasutus@just.ee**.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Искът на ищец с местопребиваване в друга държава ще бъде разгледан по най-добрия начин, ако ищецът осъществи контакт с подходящия орган в държавата по местопребиваването си, като този орган от своя страна ще се свърже с централния орган в Министерството на правосъдието на Естония.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Вж. отговора на въпрос 14.1.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Хагският протокол от 2007 г. е ратифициран от Европейския съюз, на който Естония е държава членка от 1 май 2004 г.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Вж. отговора на въпрос 16.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

При презгранични дела в Европейския съюз, включващи иски за издръжка, в съответствие с Регламента за задълженията за издръжка може да бъде получена държавна правна помощ и държавна процесуална помощ. По този начин се гарантира, че лицето ще бъде представявано в производството от лице с подходящи правни познания и че страната по делото има достъп до правосъдие, благодарение на покриването на процесуалните разноски. В правилата, по които се уреждат държавната правна помощ и процесуалната помощ, е предвидено, че се прилага националното право, ако в Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета не е посочено друго.

По принцип лицата, които живеят в други държави — членки на ЕС, имат право на същите гаранции като тези, с които разполагат лицата с местожителство в Естония. В случай на трансгранични дела за издръжка правната помощ и консултиране, както и държавната правна помощ и процесуалната помощ се предоставят в съответствие с Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от централния орган — т.е. отдел „Международно съдебно сътрудничество“ на Министерство на правосъдието — а що се отнася до аспектите, които не се покриват по Регламента за задълженията за издръжка — въз основа на националното право.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

За въпросите, касаещи презграничното съдебно сътрудничество, е създаден централен орган — отдел „Международно съдебно сътрудничество“ на Министерство на правосъдието. За получаването на издръжка съгласно предвиденото в Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета може да се получи

съдействие от отдел „Международно съдебно сътрудничество“ на Министерство на правосъдието, което води производството във връзка с международните молби за правна помощ.

Тази уеб страница е част от [„Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 17/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Ирландия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

С решенията за издръжка между съпрузи се установява задължение единият от съпрузите да извършва в полза на другия периодични или еднократни плащания за издръжка, а когато е целесъобразно, да извършва такива периодични плащания в полза на друго лице, посочено в решението, или на членове на семейството, които са на издръжка, ако има такива.

С решенията за плащане на издръжка на дете на издръжка се установява задължение единият от родителите да извършва в полза на другия родител или на друго лице, което се грижи за детето и упражнява родителски права спрямо него, периодичните или еднократните плащания, определени в решението за издръжка на детето.

Задължението за издръжка представлява изискване за предоставяне на финансова помощ на дадено лице, а когато такова задължение е наложено от съдилищата, се изисква изпълнение на задълженията, произтичащи от съдебното решение.

Издръжка се плаща от следните категории лица:

родители по отношение на техните деца: да

деца по отношение на техните родители: обикновено не

разведен съпруг на другия съпруг: да.

Други:

граждански (регистрирани) партньори и съжителстващи лица, спрямо които се прилага Законът от 2010 г. за гражданските партньорства и за някои права и задължения на лицата, живеещи в съжителство;

неженен или неомъжен родител по отношение на лицето, което се грижи за детето.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

За деца на издръжка — до навършване на осемнадесетгодишна възраст, за деца на издръжка, учещи редовно обучение — до двадесет и три годишна възраст, а за деца, които са на издръжка поради увреждане — без значение от възрастта.

Родителите са задължени да подпомагат финансово децата си, така че да бъдат задоволени техните ежедневни и извънредни финансови потребности.

Обикновено на децата не може да бъде наложено да плащат издръжка на своите родители, освен при редките и извънредни ситуации, когато права на собственост, упражнявани чрез тръст (доверително управление), се изменят в резултат на развод и се прехвърлят на децата.

Разведен съпруг може да бъде задължен да осигурява издръжка на другия съпруг, когато търсецят издръжка съпруг е доказал, че другият съпруг не му е осигурил подходяща издръжка с оглед на обстоятелствата.

Граждански партньор или партньор в съжителство по смисъла на Закона от 2010 г. за гражданските партньорства и за някои права и задължения на лицата, живеещи в съжителство, може да бъде задължен да предостави издръжка на другия партньор, ако търсецят издръжка граждански партньор или партньор в съжителство е доказал, че другият не е успял да го осигури по подходящ начин с оглед на обстоятелствата.

Родителите, независимо дали са сключили брак или не, могат да подават до съда молба за издръжка, която да се плаща от другия родител за общите им деца. Със същото право разполагат и законният наставник, здравната комисия или всяко лице, притежаващо правен статут по отношение на дете на издръжка.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Обикновено молбата до съда се подава от лицето, търсецо издръжка, чрез предявяване на граждански иск срещу другото лице. Молбата за издръжка на дете обикновено се подава от родителя или друго лице, което се грижи за детето и упражнява родителски права спрямо него.

Информацията относно процедурите, които се прилагат във връзка с молбата за издръжка, е общодостъпна в раздела за семейно право на уебсайта на [Съдебната служба](#).

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Обикновено ищец по дело за издръжка е родителят, който се грижи за детето/децата. Ищци могат да бъдат включително бившите съпрузи, както и самите деца. Страните трябва да покажат наличие на достатъчен правен интерес в даден случай, за да имат право, или *locus standi*, да поискат издръжка. В случай на роднинска или близка връзка е необходимо лицето, което подава молбата, да има определени правомощия, за да управлява делата на роднината или на близък приятел, като например пълномощно. Родителите или законните настойници могат да подават молба за издръжка от името на непълнолетно дете.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Районният съд (*District Court*) е компетентен да присъжда издръжка за дете в максимален размер до 150 EUR на седмица от всеки родител, както и издръжка за съпруг/граждански партньор до 500 EUR на седмица. Ако се иска издръжка в по-голям размер, е необходимо да се подаде молба до окръжния съд (*Circuit Court*) или до Висшия съд (*High Court*). Когато вече е образувано брачно производство пред окръжния или Висшия съд, молбите следва да се подадат там, независимо каква е претендираната сума.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Не. Молбата може да се подаде лично, ако ищецът реши да не наема адвокат. Има възможност за предоставяне на правна помощ по граждански производства за страни по съдебни спорове в областта на семейното право, които я искат, като нейното предоставяне зависи от средствата, с които съответната страна разполага.

7 Трябва ли да заплатя такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Всички производства в областта на семейното право в Ирландия са освободени от заплащане на съдебни такси. Разноските за получаване на правен съвет и за представителство могат да бъдат различни; има възможност обаче да се получи правна помощ по граждански производства, като нейното предоставяне зависи от средствата, с които съответното лице разполага.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексиране)?

Районният съд (*District Court*) е компетентен да присъжда издръжка за дете в максимален размер до 150 EUR на седмица от всеки родител, както и издръжка за съпруг/граждански партньор до 500 EUR на седмица. Ако се иска издръжка в по-голям размер, е необходимо да се подаде молба до окръжния съд (*Circuit Court*) или до Висшия съд (*High Court*).

При определяне на издръжката съдът ще съпостави разумните потребности на вискателя на издръжката (лицето, което има право на издръжка) с възможностите на задълженото лице (лицето, определено да плати издръжката) да плаща. Страните могат да поискат от съда да преразгледа решението за издръжка предвид настъпили промени във финансовите обстоятелства на страните.

Решението за издръжка се прилага от посочената в него дата, като това може да бъде дата преди или след датата, на която е постановено решението, но не може да е дата, по-ранна от датата на подаване на исковата молба.

При бракоразводни и съдебни производства пред окръжния или Висшия съд издръжката може да се дължи със задна дата, като началният момент, от който се дължи издръжка, не може да предшества датата на подаване на исковата молба.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Обикновено издръжката се плаща чрез директно плащане на вискателя на издръжката. Вискателите обаче имат право издръжката да им бъде платена чрез деловодството на съда. Ако съдът счете за необходимо, той може да наложи заповед върху възнаградения или заплатата на задълженото лице, а на неговия работодател може да се разпореда да приспада от тях суми, които да прехвърля на вискателя.

Издръжката се плаща на лицето, което има право на нея, или на лицата, които управляват издръжката в негова полза, например родител или законен настойник.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако задълженото лице не плаща издръжката, вискателят може да заведе дело пред съда, постановил решението за издръжка, или пред районния съд, в зависимост от исканото средство за правна защита.

Съдът може да издаде заповед за заповед на доходите на задълженото лице, както е посочено в точка 1 по-горе.

Ако това средство за правна помощ не работи успешно, съдът може да разпореда на задълженото лице да плати дължимата на вискателя на издръжката сума. Ако задълженото лице не изпълни заповедта, съдът може да разпореда сумите, дължими на длъжник в неизпълнение от друго лице, да бъдат изплатени на вискателя на издръжката. Той може да разпореда и продажбата на вещи, принадлежащи на длъжника, за погасяване на неизплатените суми.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Районният съд (*District Court*) е компетентен да осигурява изпълнението на решения, постановени в други държави членки. Той е компетентен в случай на неизпълнение на съдебно разпореждане (членове 9А и 9В от закона от 1976 г.), но само по отношение на решения, постановени от районен съд. Той няма право да се произнася по неизпълнението на съдебни разпореждания, постановени от друг съд. Правомощията на районния съд на практика са ограничени до издаването на заповеди за налагане на заповед върху доходите (когато е целесъобразно), заповеди за изземване на имущество или заповеди за заповед върху вземания на длъжника към трети лица (което рядко е подходящо).

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Всеки вискател на издръжка отговаря сам за подаването до съда на молба за помощ при събиране на вземания за издръжка. Въпреки че на разположение има и други средства за правна защита, например използване на медиация, съдилищата разполагат с подходяща законоустановена компетентност за преустановяване на неизплащането на издръжката.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Не. Единствено длъжникът отговаря за издръжката, като тя се изплаща директно от него или се удържа при източника от заплатата му.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Регламент 4/2009, който е известен като Регламентът за издръжката, се прилага за трансграничните иски за издръжка, произтичащи от семейни връзки. С него се установяват общи правила за целия Европейски съюз, като целта е да се гарантира събирането на вземанията за издръжка, дори когато длъжникът или вискателят се намира в друга държава от ЕС.

Конвенцията на ООН за събирането на издръжка в чужбина (Нюйоркската конвенция) бе приведена в действие в Ирландия през ноември 1995 г. със Закона за издръжката от 1994 г. С тази конвенция се цели да се улесни събирането в договарящите държави на вземания за издръжка, дължими от лице, живеещо в една държава, на лице, живеещо в друга държава.

Посочените два инструмента установяват мрежа от централни органи във всяка от договарящите държави и ищите/вискателите/молителите могат да изпращат своите молби на централния орган, който ще ги предаде на съответния компетентен съд, а в някои случаи ще уреди и правна помощ. Данните за контакт с ирландския централен орган за събиране на издръжка в чужбина са:

Department of Justice,
51 St Stephen's Green,
Dublin 2.

Телефонен номер +353 (1) 602 8202

Електронна поща: [✉ mainrecov@justice.ie](mailto:mainrecov@justice.ie)

Не е наличен номер на факс.

Ищецът/молителят може да получи помощ от секретаря на районния съд във връзка с разпореждания на районния съд. Ищците могат да потърсят и помощ от процесуален представител. Възможно е също така те да имат право на правна помощ, като за целта следва да се свържат със съответния местен център за правни услуги. Накрая, ищецът/молителят може да потърси помощ от FLAC (*Free Legal Advice Centre* — Център за безплатна правна помощ), който е независима, доброволна организация, действаща като мрежа от клиници за правна помощ из цялата страна. Услугите на тези клиници са поверителни и безплатни.

При трансгранични случаи, при които длъжникът живее в друга държава, молителят може да подаде молба чрез централния орган за събиране на издръжка, който се намира в Министерството на правосъдието и равенството.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Можете да се свържете със съответния съд или организация по телефона, с писмо, по електронната поща или да ги посетите лично. За допълнителна и по-целесъобразна информация молителите се приканват да посетят уебсайта на всяка организация.

Данните за контакт с деловодствата на съдилищата могат да бъдат намерени на уебсайта на [✉ Съдебната служба](#).

За данните за контакт с ирландския централен орган за събиране на издръжка от чужбина моля вж. въпрос 14.1 и уебсайта на [✉ Министерството на правосъдието и равенството](#).

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Вж. по-горе отговора на въпрос № 14.1.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Вж. по-горе отговора на въпрос № 14.2.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Не се прилага.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Ищецът/молителят не трябва да плаща такси за завеждане на дело в съда. По тези въпроси ищците се ползват от безплатна правна помощ — след като ирландският централен орган получи молбата, същата се препраща, ако е необходимо, на [✉ Съвета за правна помощ](#).

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Член 51 се отнася до действията, които централният орган трябва да предприеме във връзка с молбите, попадащи в обхвата на Регламента за издръжката. Що се отнася до молбите за издаване на декларации за изпълняемост, ирландският централен орган отправя исканията за тези декларации към кабинета на председателя на Висшия съд. Ирландският централен орган препраща молбите за принудително изпълнение директно на районните съдилища. Що се отнася до образуването на съдебни производства централният орган урежда процесуално представителство за ищеца чрез Съвета за правна помощ.

Тази уеб страница е част от [✉ „Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [✉ коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 15/12/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Гърция

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кой лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Понятието „издръжка“ се отнася до непосредствените нужди на хората за преживяване, преди всичко нуждата от храна. В действителност обаче понятието „издръжка“ обхваща всички потребности от средства за съществуване, независимо дали се отнасят до прехраната на дадено лице или до неговото образование, култура или дейности през свободното време.

Задълженията за издръжка включват плащането на помощи — главно в парични средства — които покриват потребностите от средства за съществуване на бенефициера.

Следните лица са длъжни да плащат издръжка по степен на родство:

- съпруг, дори ако той/тя е разведен/а [ако има задължение за издръжка след развода];
- низходящи на възходящи роднини по степен на наследяване по закон;
- възходящи роднини [родители, баби и дядовци: при отсъствие или невъзможност на родителите] на техните неженени/неомъжени деца (биологични или осиновени), по принцип докато навършат пълнолетие;
- братя и сестри на братя и сестри; както и

съществуват следните специални случаи на издръжка:

в) издръжка, плащана в случай на раздяла и след развод или унищожаване на брака; както и

г) издръжка, плащана на неомъжена майка за дете, родено извън брак и преди да бъде признато.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

По принцип детето има право да получава издръжка от своите възходящи роднини [родители или баби и дядовци] до навършване на пълнолетие, т.е. докато той/тя стане на 18 години.

Децата имат право също така да получават издръжка и след навършване на пълнолетие, ако все още учат, следват във висше учебно заведение или посещават курс за професионално обучение, не могат да работят вследствие на учебните занятия и не разполагат с лични активи, от които да покриват своите нужди за издръжка.

Дадено лице има право на издръжка само ако той/тя не е в състояние да се издържа самостоятелно от своите собствени активи или чрез работа, която е подходяща за неговата/нейната възраст, здравословно състояние и условия на живот като цяло, като се вземат предвид, наред с други неща, всички образователни нужди, които той/тя може да има. Ненавършилите пълнолетие деца, дори да разполагат със собствени активи, имат право на издръжка от техните родители, доколкото доходите от техните собствени активи или работа не са достатъчни да се издържат. Дадено лице обаче не е задължено да предоставя издръжка, ако — предвид останалите си задължения — той/тя не би могъл/могла да направи това без да засегне своята собствена издръжка. Това правило не се прилага по отношение на издръжката от родител на ненавършило пълнолетие дете, освен ако ненавършилото пълнолетие дете има право на издръжка от някое друго лице или може да бъде издържано от неговите собствени активи.

В случай на бивши съпрузи:

Бивш съпруг, който не може да се издържа от своите собствени доходи или активи, има право на издръжка от другия: 1) ако към момента на постановяването на развода възрастта или здравословното състояние на съпруга, който е предявил иска, е такова, че от него или нея не може да се изисква да започне или да продължава да упражнява подходяща работа, за да се издържа; 2) ако съпругът, който е предявил иска, се грижи за ненавършило пълнолетие дете и поради това не може да упражнява подходяща работа; 3) ако съпругът, който е предявил иска, не може да намери подходяща редовна работа или има нужда от професионално обучение — във всеки от тези случаи правото на издръжка съществува за най-много три години, считано от момента на постановяването на развода; или 4) във всеки друг случай, когато присъждането на издръжка към момента на постановяване на развода е необходимо въз основа на дадено справедливо основание.

Издръжката обаче може да бъде отказана или ограничена поради основателни причини, особено ако бракът е продължил кратък период от време или ако съпругът, който може да има право на издръжка, носи вина за развода или умишлено е предизвикал своята собствена бедност.

Всеки от бившите съпрузи трябва да предостави на другия точна информация относно активите и доходите, доколкото тези сведения може да са от значение за размера на издръжката. По молба на някой от двамата бивши съпрузи, подадена чрез компетентния прокурор, всеки работодател, административен отдел или данъчен инспектор трябва да предостави цялата съответна информация, с която разполага, относно активите на другия съпруг и по-специално неговите или нейните доходи.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Обикновено лицето, което има право да получава издръжка, трябва да се обърне към съда, за да поиска издръжката от длъжника.

Ако се прилага Нюйоркската конвенция за събирането на издръжка в чужбина (Законодателен указ 4421/1964), органът, който отговаря за предаване на искането за издръжка от взискател с местожителство в държава — страна по Конвенцията, следва да поиска от органа, който отговаря за получаването на такива искания в съответната държава — страна по Конвенцията, по местожителството на длъжника на издръжката, по-специално Министерство на правосъдието в Гърция, да предприеме всички необходими мерки за събиране на издръжката за взискателя. На практика Министерство на правосъдието възлага на адвокат да осигури признаването на правото или изпълнението на съдебно решение, постановено от чуждестранен съд в полза на чуждестранен бенефициер, който може да се възползва от всички съответни средства за правна защита пред гръцките съдилища.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Ненавършилите пълнолетие лица по закон не могат [член 63 от ГПК] сами да подават молба до съда за събиране на издръжка срещу длъжника на издръжката. Такъв иск може да бъде предявен от лицето, на което е възложена родителската отговорност [физическо лице: родител или друго лице или юридическо лице като например институция].

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд

Компетентният съд по искове за издръжка, предявени от лицето, имащо право на издръжка, срещу длъжника на издръжката, е първоинстанционният съд в едноличен състав [член 17, параграф 2 и член 681Б от Гражданския процесуален кодекс].

Съдът с териториална компетентност е съдът по постоянното или временното местожителство на страната, която има право на издръжка [член 39А от ГПК] или на ответника, който се явява длъжник на издръжката, ако молбата е съединена с брачни спорове или спорове между родители и деца, или съдът по последното общо обичайно местожителство на съпрузите.

Ако случаят е спешен или е налице непосредствена опасност, лицето, имащо право на издръжка, може да се обърне към първоинстанционния съд в едноличен състав, който има териториална компетентност, да издаде определение за временна издръжка до постановяване на окончателното съдебно решение относно правото на издръжка в хода на обикновено производство.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

За завеждането на дело за издръжка е необходимо да бъде назначен адвокат с пълномощно.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

В случай на молба за издръжка, ответникът трябва да извърши плащане на първоначална вноска за съдебните разходи на ищеца, като сумата не може да надвишава 300 EUR [член 173, параграф 4 от ГПК]. Ако в този вид производства ответникът не представи на съдебния секретар доказателство за плащането преди разглеждането на делото, ще се счита, че ответникът не се е явил, което означава, че срещу него или нея може да бъде постановено задочно решение [член 175 от ГПК].

Ако доходът на ищеца е много нисък, той или тя може да поиска правна помощ по Закон 3226/2004, като за целта представи съответно доказателство и подаде молба за отделно определение до едноличен състав на първоинстанционния съд.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексване)?

Съдът определя издръжката за период от две години, като взема предвид нуждата от подходящи условия на живот и образование на вискателя, както и финансовите възможности на длъжника на издръжка. След две години всяка от страните — т.е. вискателят или длъжникът — може да подаде молба за определянето на нов размер на издръжката, ако е настъпила промяна в обстоятелствата, които съдът е взел предвид. Всяка от страните може да подаде молба за преразглеждане на съдебното решение и за промяна на размера на издръжката.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

По принцип издръжката се плаща на вискателя авансово, на месечна база.

Не е разрешено размерът на издръжката да бъде изплатен под формата на еднократна сума, освен в случаи на издръжка след развод [член 1443, буква б) от Гражданския кодекс].

Ако вискателят е ненавършило пълнолетие дете или се ползва от съдебни услуги за подпомагане, издръжката се плаща на неговия или нейния родител или представител или съответно на назначения от съда изпълнител на услугата, който, разбира се, ще изпълнява съответните действия от името на вискателя.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако длъжникът на издръжката откаже да я плаща, вискателят ще се опита да осигури принудителното изпълнение на своето вземане срещу активите на длъжника, ако той/тя има такива.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Правото на издръжка се прекратява, ако отпаднат условията, въз основа на които издръжката е била присъдена, или ако лицето, което има право да получава издръжка или длъжникът почине. Вземането на кредитора срещу длъжника се погасява с изтичането на петгодишна давност, която започва да тече от възникването на вземането.

Вземания на лица [т.е. институция], които са плащали издръжка на лице, което има право да получава издръжка, срещу първоначалния длъжник, се погасяват с изтичането на петгодишна давност [член 250, параграф 17 от Гражданския кодекс].

Неомъжена майка има право да предяви иск за разходите по раждането на детето и за издръжка от бащата на детето за ограничен период [два месеца преди раждането и четири месеца, но не повече от една година [в извънредни случаи], след раждането, ако бащинството е установено по съдебен ред и майката живее в бедност. Вземането на неомъжена майка се погасява с изтичането на тригодишна давност след раждането на детето и може да бъде предявено така също спрямо наследниците на бащата.

Допуска се запор на 1/2 от дължимата заплата на длъжника за покриване на задължението за издръжка и това важи така също за депозити в кредитни институции [член 982, параграф 2, буква г) и параграф 3 от ГПК].

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събере издръжката?

Не, освен в случай на чуждестранни бенефициери, които могат да се обърнат към Министерство на правосъдието за съдействие при упражняването на съответните им права [вж. отговора на въпрос 3 по-горе].

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

В Гърция — не.

[Освен ако институция или публично или частно юридическо лице полага грижи за ненавършило пълнолетие дете. В такъв случай по принцип тя има задължение за издръжката и по тази причина по закон се суброгира в [член 1490 от Гражданския кодекс] правата на кредитора. При никакви обстоятелства обаче не може да се изисква задължението за издръжка, която се дължи от друг длъжник и дори когато искът е признат от съда, да бъде платено авансово на ненавършилото пълнолетие лице, имащо право на издръжка.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

В съответствие с разпоредбите на членове 51 и 56 от горепосочения Регламент, централният орган на държавата членка на лицето, което подава молба за издръжка: а) сътрудничи с централния орган на държавата членка на длъжника, като предава и получава съответните молби; б) образува или съдейства за образуването на производства по такива молби. По отношение на такива молби централните органи вземат всички необходими мерки за: а) предоставяне или съдействие за предоставянето на правна помощ, когато обстоятелствата го налагат; б) съдействие за намиране на длъжника или вискателя, по-специално в изпълнение на членове 61, 62 и 63 от Регламента; в) подпомагане за получаване на подходяща информация относно доходите, а при нужда и информацията относно имущественото състояние на длъжника или вискателя, включително откриване на местонахождението на имуществата, в изпълнение на членове 61, 62 и 63; г) насърчаване на приятелски споразумения с оглед постигане на доброволно изплащане на издръжката, включително чрез посредничество, помирение и други подобни средства; д) съдействие за текущото изпълнение на решенията за издръжка, включително изплащането на лихва за забава; е) съдействие за събиране и срочно прехвърляне на плащанията за издръжка; ж) улесняване на получаването на документни или други доказателства, без да се засяга Регламент (ЕО) № 1206/2001; з) предоставяне на помощ за установяване на родство, когато това е необходимо за събиране на вземания за издръжка; и) образуване или съдействие за образуване на производства за получаване на всички необходими и временни мерки с териториален характер, имащи за цел уреждането на висящи молби за издръжка; й) улесняване на съобщаването и връчването на документи, без да се засяга Регламент (ЕО) № 1393/2007.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Може да се свържете с Централната служба на Министерство на правосъдието на адрес: 96 Mesogeion Ave., Athens - Greece, PC 11527, тел. +30. 210.7767322, ел. поща: civilunit@justice.gov.gr.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Гърция е обвързана от Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. относно приложимото право към задълженията за издръжка. Според посочения протокол задълженията за издръжка се уреждат от правото на държавата членка по обичайното местожителство на вискателя на издръжката. Следователно, ако вискателят на издръжката е с местожителство в Гърция, приложимо е гръцкото право.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

В глава V от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета е предвидено правото на правна помощ, в това число на правно консултиране, с оглед на постигането на споразумение преди да бъде образувано съдебно производство; правно съдействие при завеждането на дело пред съдебен или друг орган и представителство в съда; освобождаване от или помощ за покриването на разходите, свързани с производството, и хонорарите на

лицата, които са упълномощени да извършват определени действия по време на производството. В държави членки, в които неуспешната страна поема разходите на насрещната страна, ако получателят на правна помощ изгуби делото, правната помощ покрива разходите, направени от насрещната страна, ако тези разходи биха били покрити, в случай че получателят би имал обичайно местожителство в държавата членка на сезирания съд, устен превод, превод на необходимите за разрешаване на делото документи, които са изискани от съда или от компетентен орган и представени от получателя на правната помощ; пътни разходи, които трябва да направи получателят на правната помощ, ако по закон или от съда на въпросната държава членка се изисква лицата, които са свързани с представянето на случая на получателя, да присъстват физически в съда и съдът реши, че въпросните лица не могат да бъдат изслушани посредством никакви други средства по задоволителен за съда начин.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Централният орган трябва да осъществява, *inter alia*, редовен контакт с компетентните органи, за да: а) съдейства за намирането на длъжника или взыскателя на издръжката; б) получи подходяща информация относно доходите, а при нужда и информация относно имущественото състояние на длъжника или взыскателя, включително откриване на местонахождението на имуществата; както и в) насърчава доброволното изплащане на издръжката.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите **коментари** относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 16/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Испания

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Под издръжка се разбира всичко, което е необходимо във връзка с храната, жилището, облеклото и медицинските грижи.

В издръжката се включва също така образованието и обучението на лицето, имащо право на издръжка, докато то не навърши пълнолетие, а дори и след това, ако все още не е завършило обучението си по причини, които не се дължат на него. В случай на разстройване на брака, по време на производството за законна раздяла или развод, може да се иска издръжка за децата, живеещи в семейното жилище, които не са станали самостоятелни от финансова гледна точка.

Разходите, свързани с бременността и раждането, се включват в издръжката, доколкото не са покрити по друг начин.

Съществува взаимно задължение за пълна издръжка между:

1. съпрузи;
2. възходящи и низходящи.

Братята и сестрите си дължат само необходимата животоспасяваща помощ, когато тя е нужна по причина, която не се дължи на лицето, имащо право на издръжка, включително при необходимост — помощта, нужна за тяхното образование.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Децата може да получават издръжка до навършване на пълнолетие, което в Испания е на 18 години, освен ако ненавършилото пълнолетие дете има достатъчно собствени доходи. След навършването на пълнолетие задължението за издръжка продължава да съществува по отношение на децата, докато те не са станали самостоятелни от финансова гледна точка, не са завършили своето образование, нито пък работят по причини, които не се дължат на тях. По отношение на ненавършилите пълнолетие деца е нужно да се вземат предвид също така разпоредбите на Гражданския кодекс (*Código Civil*), уреждащи общите последици, породени от унищожаване на брака, законна раздяла и развод (член 90 и сл.). Докато децата не са навършилите пълнолетие, издръжката е вземане, което се ползва с право на предпочитително удовлетворение, и неговото изпълнение не може да бъде избегнато.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Молбите трябва да се подават до обикновените съдилища, тъй като издръжката попада в предметната компетентност на първоинстанционните съдилища (*Juzgados de Primera Instancia*).

Кои са основните елементи на процедурата?

Молбите се разглеждат в устна процедура (*juicio verbal*). Ако издръжката представлява допълнително искане в рамките на производство за законна раздяла или развод или мярка родител—дете при раздяла на небрачна двойка, тя се разглежда в рамките на съответните производства чрез устна процедура с няколко особености.

Когато в Испания беше обявено извънредно положение (с Кралски указ 463/20 от 14 март 2020 г. за управлението на здравната криза, причинена от COVID-19), и по-специално с приемането на Кралски указ 16/20 от 18 април 2020 г. за процесуалните и организационните мерки в правосъдната система за справяне с COVID-19, бяха въведени специални бързи производства за разглеждане на семейноправни въпроси по време на извънредното положение (вж. членове 3, 4 и 5). Тази специална процедура се прилага в случаите, в които е необходимо да се поиска преразглеждане на постоянните мерки, приети съгласно член 774 от Закон 1/2000 от 7 януари 2000 г. за гражданското производство (*Ley de Enjuiciamiento Civil*), по отношение на разходите за домакинството, финансовите надбавки между съпрузите и признатите задължения за издръжка на деца, когато това преразглеждане е поискано на основание, че икономическото положение на съпрузите и родителите се е променило

значително в резултат на здравната криза, причинена от COVID-19. Тя се прилага и за спорове относно искания за установяване или преразглеждане на задължение за плащане на издръжка, когато искането е отправено на основание, че икономическото положение на члена на семейството, от когото се изисква да извършва плащания за издръжка, се е променило значително в резултат на здравната криза, причинена от COVID-19.

За всички въпроси, които не са обхванати от този член, към организацията на устната процедура, в отсъствието на специални разпоредби, ще се прилагат разпоредбите на Закон 1/2000 от 7 януари 2000 г. за гражданското производство.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Искът трябва да бъде предявен лично от съответната страна, освен когато последната е ненавършило пълнолетие дете. В такъв случай молбата трябва да бъде подадена от лицето, което по закон отговаря за ненавършилото пълнолетие дете, прокуратурата (*el Fiscal*) или Агенцията за закрила на детето. Искът обаче може да бъде предявен от представител, при условие че му е дадено пълномощно в присъствието на нотариус, съдебен секретар или консул на някоя дипломатическа мисия на Испания в чужбина.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Общото правило е, че са компетентни съдилищата по местожителството на длъжника на издръжката. Ако има повече от един солидарен длъжник (майка и баща), компетентни са съдилищата по местожителството на единия от тях. Когато длъжникът няма местожителство в Испания, компетентни са съдилищата по неговото последно местожителство в Испания. При всички други обстоятелства са компетентни съдилищата по местожителството на лицето, имащо право на издръжка.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Ищецът трябва да присъства на процеса, да бъде защитаван от адвокат (*abogado*) и да бъде представляван от правен представител (*procurador*).

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

В Испания не се дължат съдебни такси по искове, касаещи единствено получаването на плащания за издръжка, освен хонорарите на адвокатите, правните представители и вещите лица, ако са използвани такива.

Хонорарите на адвокатите и правните представители се основават на размера на иска. Ищецът или лицето, от което се иска издръжка, може да получи финансова помощ за покриване на съдебните такси, когато не разполага с достатъчно финансови средства, като може да има право на безплатна правна помощ в съответствие с посоченото в таблиците по член 3 от Закон 1/1996 от 10 януари 1996 г. относно безплатната правна помощ. Помощта се състои в това да се ползват услугите на назначен от съда адвокат и правен представител за започването на съдебно производство и да се платят от държавата всички съдебни такси като например плащания в полза на вещи лица или разходи за публикуването на обявления.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

В повечето случаи съдът разпорежда периодични плащания, които по закон трябва да се плащат авансово всеки месец. По изключение може да се допусне плащането на еднократна сума. Това става само когато трябва да бъдат изплатени просрочени задължения за издръжка, когато длъжникът не притежава имущество на испанска територия (*falta de arraigo*) и това е най-добрият начин за обезпечаване на бъдещите плащания или вследствие на споразумение между страните. Размерът на издръжката се изчислява от съда съгласно абстрактна правна норма, основаваща се на тройна пропорционалност: нуждите на лицето, имащо право на издръжка, възможностите на длъжника на издръжка и възможностите на други лица, които също са длъжни да допринасят за издръжката (съдължници на издръжката) в същата степен като основния длъжник на издръжката. В съдебното решение за определяне на размера на издръжката трябва да бъдат определени редът и условията за нейното актуализиране. Това актуализиране става автоматично след изтичането на определен период от време, а за прилагането на актуализираната сума отговаря лицето, задължено да извършва плащанията. Ако длъжникът на издръжката не актуализира плащанията, съдът прави това по искане на лицето, имащо право на издръжка. Размерът на плащанията за издръжка може да бъде променен (винаги по искане на заинтересованата страна), ако има съществена промяна във фактите, въз основа на които първоначално е бил определен: сумите трябва да бъдат увеличени, когато е налице подобряване на финансовото положение на длъжника на издръжката или влошаване на положението на лицето, имащо право на издръжка, поради което му е необходима е по-голяма престация (напр. при влошаване на заболяване); сумите трябва да бъдат намалени, когато е налице влошаване на положението на длъжника на издръжката или увеличаване на средствата за препитание на лицето, имащо право на издръжка. Накрая, задължението за издръжка може да бъде погасено, когато отпаднат основанията за присъждането ѝ.

Генералният съвет на съдебната власт (*Consejo General del Poder Judicial*) е изготвил таблици за изчисляването на размера на издръжката. Те бяха актуализирани за последен път през май 2019 г. Това са насоки, които се основават на нуждите на деца, като се отчитат доходите на родителите и броят на децата в семейството. Разходите, свързани с жилището и образованието, са изключени от изчислението и следователно окончателният размер трябва да бъде коригиран, като се вземат предвид тези разходи във всеки отделен случай. Таблиците могат да бъдат намерени тук:

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Utilidades/Calculo-de-pensiones-alimenticias/>.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Обикновено плащането става в брой. Предвидени са обаче две изключения: длъжникът може да избере да изпълни своите задължения, като предоставя храна и подслон на лицето, имащо право на издръжка, в собствения си дом. Тази възможност обаче е силно ограничена от съдебната практика, когато няма гаранция за наличието на добри отношения. Плащането чрез предаването на вещи или права е изключение и до него се прибегва само за да се издължат просрочени задължения, когато има риск от загуба на вещите или когато длъжникът не притежава имущество на испанска територия (*falta de arraigo*). Издръжката се плаща направо на лицето, имащо право на издръжка. Най-често това става чрез банков превод. Когато лицето, имащо право на издръжка, не е навършило пълнолетие или е недееспособно, плащането се извършва към законния му представител.

В производствата, свързани с разстройството на брака или отношенията родител—дете, съдилищата допускат плащането на издръжката да става под формата на пряко плащане на лицето, имащо право на издръжка, на някои разходи, свързани с ненавършило пълнолетие дете (напр. разходи за образование, здравни осигуровки и др.).

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

В такъв случай лицето, имащо право на издръжка, може да подаде молба за принудително изпълнение на съдебното решение, с което се обявява съществуването на право на издръжка. В Испания са предвидени следните начини на принудително изпълнение: удържане от заплатата (освен

жизнения минимум, определен от съда); удържане от възстановявания на данъци; запор на банкови сметки; задържане на социалноосигурителни плащания; запор/възбрана на имущество и публичната му продан; Неплащането на издръжка може да съставлява престъпление, наказуемо с лишаване от свобода на извършителя, в някои случаи.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

За разлика от обикновените вземания при вземанията за издръжка няма количествени ограничения по отношение на запорирането на сметките на длъжника или запора/възбраната на негови вещи. Производство по принудително изпълнение на съответните задължения не може да се образува след изтичането на петгодишен давностен срок.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събере издръжката?

В случаи на искове за плащане за издръжка на ненавършили пълнолетие деца или недееспособни лица прокуратурата може да осигурява представителството.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

„Гаранционният фонд за плащане на издръжка“, създаден със Закон 42/2006 от 28 декември 2006 г. и уреден с Кралски указ 1618/2007 от 7 декември 2007 г., е фонд без юридическа правосубектност, който има за цел да гарантира, че ненавършилите пълнолетие деца ще получат неизплатените и признати вземания за издръжка, които се дължат съгласно призната от съда спогодба или решение на съда по дело за законна раздяла, развод, унищожаване на брака, установяване на родство или издръжка, посредством плащане на сума, която се счита за авансово плащане.

Съществено условие за получаването на аванс от този фонд е решението, с което се признава правото на издръжка, да е било постановено от испански съд.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Да, съгласно регламентите на Европейския съюз и международните конвенции относно плащането за издръжка, които Испания е ратифицирала, лицето, имащо право на издръжка, може да поиска съдействие от испанския централен орган, който е установен към Министерството на правосъдието.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Чрез всички средства за връзка с Генерална поддирекция за международно правно сътрудничество (*Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional*) на Министерство на правосъдието. Calle San Bernardo No 62, 28071 Madrid. Тел.: +34 91 3902228/2295/4437. Факс: +34 91 3904457.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Лицето, имащо право на издръжка, с местожителство в друга държава членка може да се свърже с централния орган на въпросната държава и като предостави доказателство, че му е присъдено право на издръжка, да поиска от централния орган да се свърже с испанския централен орган и последният да образува производство по принудително изпълнение в Испания. Това трябва да стане в съответствие с регламентите на Европейския съюз и международните конвенции относно плащането за издръжка, които Испания е ратифицирала.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

В съответствие с условията, определени от органите на съответната държава.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да, Европейският съюз (и следователно Испания) ратифицира протокола на 8 април 2010 г.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

В съответствие с Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, страните по спор, попадащ в приложното поле на Регламента, имат ефективен достъп до правосъдие в друга държава членка, включително в рамките на процедури по изпълнение и по обжалване, при условията, определени в съответната глава. Освен това замолената държава членка предоставя безплатна правна помощ за всички молби, касаещи задължения за издръжка към лице, ненавършило 21-годишна възраст, възникнали от отношенията родител—дете, подадени от лице, имащо право на издръжка, по член 56.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Към Закон 1/1996 от 10 януари 1996 г. относно безплатната правна помощ беше добавена глава VIII, озаглавена „Безплатна правна помощ по презгранични спорове в Европейския съюз“, в която е уредено това право по отношение на физически лица, независимо дали са граждани на Европейския съюз или на трети държави, които законно пребивават в някоя от държавите членки.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите коментари относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 16/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не

са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издържка на членове на семейството - Франция

1 Какво означават на практика понятията „издържка“ и “задължение за издържка”? Кои лица са задължени да изплащат издържка на друго лице?

Във френското право задължение за издържка означава задължение, наложено по закон на онези, които разполагат със средствата да го изпълнят, за да удовлетворят потребностите на друго лице, с което са обвързани посредством семейна връзка или брак. Следователно от издържка могат да се ползват различни хора, включително:

съпруг/а, получаващ/а издържка от своя/та съпруг/а (член 212 и член 214 от Гражданския кодекс (*code civil*)), деца, получаващи издържка от своите родители (член 203, член 371-2 и член 373-2-2 от Гражданския кодекс), бащи, майки и други възходящи родственици, получаващи издържка от своите деца (член 205 от Гражданския кодекс), тъст/свекър и тъща/свекърва, получаващи издържка от техни зет и снаха (член 206 от Гражданския кодекс), преживял нуждаещ се съпруг (член 767 от Гражданския кодекс).

2 До каква възраст детето има вземане за издържка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издържка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Що се отнася до издържката на деца, не съществува законоустановена възрастова граница: задължението на родителите за отглеждането и образованието не приключва автоматично при навършване на пълнолетие на детето (член 371-2 от Гражданския кодекс). Трябва да се разграничават два периода:

докато детето е малолетно или непълнолетно, или ако е пълнолетно — докато стане финансово независимо, родителите са задължени да полагат грижи за отглеждането и образованието на своето дете, като му осигуряват необходимите условия за неговото развитие и образование; след като задължението за отглеждането и образованието на детето приключи, се прилагат общите правила за задълженията за издържка, съгласно които ищецът трябва да представи доказателства за своите потребности (член 205 и член 207 от Гражданския кодекс). След като детето навърши пълнолетие, приносът за издържката му може да се изплаща изцяло или на части директно на него.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издържка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Ако издържката не се плаща доброволно, вискателят на издържка, негов представител или лицето, което основно полага грижи за него, трябва да предяви иск за определяне на сумата, която трябва да се плати, и за осъждане на длъжника да плати тази сума.

Искането за издържка може да бъде основният предмет на производството или може да бъде например част от бракоразводно дело или производство за определяне на условията за упражняването на родителски права.

Що се отнася до исковете за издържка между възрастни, лицето, претендиращо да получи издържка, трябва да докаже, че е в нужда и не е способно да задоволява собствените си потребности. Ако обаче самият вискател е пренебрегнал сериозно задълженията си по отношение на длъжника, съдията може да освободи длъжника от отговорността да плаща цялото задължение по издържката или част от него (член 207 от Гражданския кодекс).

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Съгласно френското право малолетните или непълнолетни деца не се считат за вискатели на издържка: само родителят/роднината или третото лице, което полага грижи за детето, има това качество и може да предприеме действия срещу другия родител или родители с цел определяне на дължимия принос за образованието и отглеждането на детето.

Службите за социални грижи могат да действат от името на вискателя на издържка, ако последният не е дееспособен да го направи въз основа на член 205 от Гражданския кодекс (член L132-7 от Кодекса за социалното подпомагане и семействата (*code de l'action sociale et des familles*)).

Болниците и обществените здравни заведения/лечебни заведения имат директно право на регрес срещу този, който дължи издържка на лице, което е хоспитализирано (член L6145-11 от Кодекса за общественото здраве (*code de la santé publique*)).

Лице, което е поставено под настойничество, трябва да бъде представлявано от неговия настойник (член 475 от Гражданския кодекс).

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Искът трябва да бъде предявен пред **съдия по семейни дела** (*juge aux affaires familiales*) в окръжния съд (*tribunal de grande instance*) (член L. 213-3 от Кодекса за организацията на съдебната система (*code de l'organisation judiciaire*)).

При спазване на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издържка, член 1070 от Гражданския процесуален кодекс (*code de procédure civile*) гласи, че компетентният съдия по семейни дела е:

съдията по местопребиваване на семейството;

ако родителите са разделени, съдията по местопребиваване на родителя, с когото обичайно живее малолетното или непълнолетното дете в случай на съвместно упражняване на родителски права, или по местопребиваване на родителя, упражняващ еднолично родителски права; в други случаи — съдията по местопребиваване на лицето, което не е завело делото.

В случай на съвместен иск е компетентен съдията по местопребиваване на единия от родителите съгласно направения от страните избор.

Ако обаче спорът засяга единствено издържката, приноса за отглеждането и образованието на дете, приноса за разходите за брака или компенсаторно обезщетение, компетентен може да е съдията по местопребиваване на съпруга-вискател или на родителя, който полага основно грижи за децата, дори ако те са пълнолетни.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Процедурата се провежда устно и не се изисква представителство: ищите могат да се явят лично пред съдията с необходимите доказателства.

Производството може да бъде образувано чрез призовка (чрез съдебен изпълнител) или просто чрез адресирано до съда искане.

Когато издържката се претендира като част от бракоразводно дело в съда, ищецът трябва да бъде представляван от адвокат с право да пледира в съда (*avocat*).

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

На първа инстанция не се заплаща съдебна такса. За обжалване се дължи сумата от 225 EUR.

Ищите могат да получат правна помощ при определени финансови обстоятелства.

8 Какъв вид издържка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издържката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издържката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Приносът за издържката за отглеждането и образованието на детето може да се предоставя по един от следните начини:

месечна вноски, която се изплаща на родителя-взискател (най-често срещан начин);

директно плащане на разходите, направени от името на детето,

право на ползване и обитаване на собственост, принадлежаща на длъжника, или преотстъпване на плодopolзване на вещи, или възлагане на взискателя на вещи, генериращи приход.

Приносът се изчислява съгласно **средствата на всеки от родителите и потребностите на детето**. От 2010 г. насам Министерството на правосъдието (*Ministère de la justice*) публикува таблица с референтни стойности, **която служи единствено за указание** и е изготвена въз основа на дохода на длъжника и на взискателя, броя на децата, за които се полагат грижи, и обхвата на правото на посещение и настаняване. Съдията систематично извършва **индексиране** на този принос (въз основа на общия ценови индекс за потреблението на градските домакинства).

Други видове издръжка:

При определяне на размера на **приноса на даден съпруг по отношение на разходите за брака** съдията трябва да вземе предвид всички направени разходи от въпросното лице, отговарящи на полезни или необходими разходи. Това се извършва под формата на финансово плащане, поемане на отговорност за заем или дори обитаване на съпругеския дом.

В случай на **издръжка, присъдена на съпруг в бракоразводно дело, която се основава на задължението за подкрепа**, съдията може да вземе решение да бъдат поети всички или част от месечните вноски по даден заем; съдилищата обаче предпочитат плащането на месечна сума. Този вид издръжка се определя въз основа на **стандарта на живот, по отношение на който съпругът ищец може да предяви претенция, като се вземат предвид възможностите на другия съпруг**.

Средства за издръжка, присъдени на възходящи родственици и родителите на съпруг/съпруга, се предоставят само **пропорционално на потребностите на ищеца и на имущественото състояние на лицето, което ги дължи**. Предвид обстоятелствата по делото и включително по своя инициатива съдията може да добави клауза за промяна на този вид издръжка, която е допустима от действащите закони (член 208 от Гражданския кодекс).

Що се отнася до издръжката, преразглеждането на вноската е винаги възможно, при условие че ищецът представи доказателства за нов елемент, засягащ средствата на взискателя и/или длъжника, и/или потребностите на детето/взискателя.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

В Гражданския кодекс не се посочва предпочитан начин на плащане. Начините на плащане могат да бъдат определени със споразумение между страните. При липса на такова споразумение съдията определя начините на плащане в решението.

Издръжката се плаща директно на взискателя или на службата за социални грижи, болницата или обществените здравни заведения или лечебните заведения, които са предявили иска от името на взискателя.

Следва да се отбележи, че в случай на принос за отглеждане на дете, издръжката напълно или частично може да бъде заменена от плащане на парична сума на акредитиран орган, който в замяна отговаря за предоставянето на индексирани доходи на детето (член 373-2-3 от Гражданския кодекс). Съдията също така може да реши издръжката да бъде платена директно на пълнолетното дете.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако взискателят разполага със заповед за изпълнение, той може директно да се свърже със съдебен изпълнител, който да наложи мярка за принудително изпълнение върху имуществото на длъжника (с изключение на налагане на заповед върху имущество или заплата, за което се изисква предварително съдебно решение). Съдебните изпълнители разполагат с широки правомощия за разследване, които използват при работа с органите, за да намерят необходимата информация за местоположението на длъжника или неговите вещи.

Основните процедури за принудително изпълнение, които може да използва взискателят на издръжка, са:

процедура за директно плащане (член L 213-1 и член R 213-1 и следващите от Кодекса за гражданските изпълнителни производства (*code des procédures civiles d'exécution*): това дава възможност да се съберат дължимата за последните шест месеца просрочена издръжка и текущата издръжка. Съдебният изпълнител уведомява третото лице (работодател, банка или всяко трето лице длъжник на длъжника по издръжката) за неговото задължение да плати издръжката директно на съдебния изпълнител;

заповед върху доходите (член L 3252-1 и член R 3252-1 и следващите от Трудовия кодекс (*code du travail*): заповедът трябва да бъде одобрен от съдия в районен съд (*juge d'instance*);

заповед върху вземания на длъжника към трети лица (член L 211-1, член L 162-1, член R 211-1 и член R 162-1 и следващите от Кодекса за гражданските изпълнителни производства): позволява налагането на заповед върху дължимите на длъжника задължения (най-често срещан е заповедът на банкова сметка);

заповед върху движима вещ (член L 221-1 и член R 221-1 и следващите от Кодекса за гражданските изпълнителни производства): заповед върху движими вещи (телевизор, автомобил и др.);

възбрана върху недвижимо имущество (член L 311-1 и член R 311-1 и следващите от Кодекса за гражданските изпълнителни производства): това засяга недвижимо имущество, притежавано от длъжника. Продажбата на имуществото трябва да бъде разрешена от съдията в изпълнителното производство (*juge de l'exécution*).

Разходите за съдебен изпълнител се поемат единствено от длъжника на издръжката.

При наказателните производства длъжникът може да бъде осъден за **изоставяне на семейството**. Това престъпление се наказва с лишаване от свобода за срок до две години и глоба от 15 000 EUR (член 227-3 от Наказателния кодекс (*code penal*)).

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Давностният срок по отношение на издръжката е 5 години от всяко дължимо плащане (член 2224 от Гражданския кодекс).

Процедурата за директно плащане не може да се прилага за плащания, просрочени за повече от 6 месеца. Това не изключва използването на други методи за принудително изпълнение за събиране на предишни просрочени плащания.

Процедурите за принудително изпълнение трябва да бъдат ограничени до необходимото за събиране на дължимото задължение и не трябва да се злоупотребява с избора на този вид мерки.

Някои активи са обявени за несеквестируеми по закон: издръжка, движима вещ, която е необходима за живота и работата на длъжника, вещи, които са от съществено значение за хора с увреждания, определени обезщетения и семейни надбавки. От банкова сметка могат да се запорират само суми над минималния доход (активен солидарен доход (*le revenu de solidarité active*) за едно лице. В случай на заповед върху заплата сумата, която може да бъде запорирана, се определя съгласно заплатата и хората, които са на издръжка на длъжника.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Организациите, които отговарят за изплащането на семейни надбавки, при определени условия могат да поемат правата на взыскател на издръжка. В този случай те могат да започнат гражданско изпълнително производство от името и за сметка на взыскателя. Също така ако частното изпълнително производство не е приложимо, е възможно да се обърнете към окръжния прокурор (*procureur de la République*), който да започне процедури за публично събиране на вземания чрез публичен счетоводител (*comptable public*).

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Организациите, които носят отговорност за изплащането на семейни надбавки, при определени условия могат да платят на взыскателя на издръжка семейна надбавка като авансово плащане по дължимата издръжка.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Ако длъжникът пребивава в друга държава, а взыскателят е във Франция, последният може да се свърже със Службата за събиране на задължения за издръжка (*Bureau de Recouvrement des Créances Alimentaires (RCA)*) към Министерството на външните работи и международното развитие (*Ministère des Affaires Étrangères et du Développement International*). Службата ще се свърже с централния орган на държавата, в която пребивава длъжникът, за да може да събере задълженията.

Взыскателят може да се свърже и с Фонда за семейни надбавки (*Caisse d'Allocations Familiales (CAF)*), който може да окаже финансова подкрепа, ако длъжникът не може да плати, дори в случаите, когато длъжникът е в чужбина.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Можете да се свържете с френския централен орган по пощата, телефона или по електронната поща:

Ministère de l'Europe et des affaires étrangères

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Тел: + 33 (0) 1 43 17 90 01

Факс: +33 (0)1 43 17 81 97

Ел. поща: obligation.alimentaire@diplomatie.gouv.fr

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Ако длъжникът пребивава във Франция, а взыскателят е в чужбина, последният **трябва да се свърже с централния орган на държавата по местопребиваването му**. След това централният орган, който подава искането, ще се свърже с френския централен орган (Службата за събиране на задължения за издръжка към Министерството на външните работи), който ще предприеме необходимите действия, за да събере задължението. Ако взыскателят разполага с решение за принудително изпълнение, той може да се обърне директно към съдебен изпълнител, който да събере задължението (без да се свързва с централните органи). В този случай той може да не се възползва от помощта на централния орган.

Следва да се отбележи, че при липса на съдебно решение, с което да се определи принципът на присъждане на издръжката, централният орган на държавата членка, подаваща искането, може да изпрати искане, за да получи решение от Службата за събиране на задължения за издръжка с цел установяване на принципа за присъждане на издръжката чрез френско съдебно решение (приложение VII към Регламент (ЕС) № 4/2009).

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Можете да се свържете с френския централен орган по пощата, телефона или по електронната поща:

Ministère de l'Europe et des affaires étrangères

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Тел: + 33 (0) 1 43 17 90 01

Факс: +33 (0) 1 43 17 81 97

Ел. поща: obligation.alimentaire@diplomatie.gouv.fr

Ако даден взыскател реши да се обърне директно към съдебен изпълнител, той може да намери данните на компетентните специалисти в раздела „Как да намерим съдебен изпълнител“ („*Trouver un huissier*“) или на уебсайта на Националната камара на съдебните изпълнители (*Chambre nationale des huissiers de justice*).

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Не се прилага.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Правната помощ може да бъде пълна или частична. Тя се предоставя:

автоматично за деца на възраст под 21 години съгласно член 46 от Регламент (ЕО) № 4/2009;

в други случаи, ако ищецът изпълни определените от закона условия (Закон № 91-647 от 10 юли 1991 г. относно правната помощ и Указ № 91-1266 от 19 декември 1991 г.).

Във Франция правната помощ включва хонорарите на адвоката, назначен съгласно решението за правна помощ за съдебното производство, и хонорарите на съдебния изпълнител, назначен съгласно същото решение за производството за събиране на задълженията.

Исканията за правна помощ, свързани със задължения за издръжка, следват същата процедура, както трансграничните спорове в съответствие с **Директива 2003/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 г.**

Искането за правна помощ се изпраща от взыскателя на френски език до отдел „Достъп до право и до правосъдие и помощ за жертвите на престъпление“ (*Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes (SADJAV)*), чийто адрес е следният:

Ministère de la Justice

Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes

Bureau de l'aide juridictionnelle

13, place Vendôme
75042 PARIS cedex 01
Тел: 01 44 77 71 86
Факс: 01 44 77 70 50

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Службата за събиране на задължения за издръжка признава получаването на иск, подаден чрез чуждестранен централен орган, и на представените доказателства. Тя проверява дали досието е пълно и прави проверка на точността и използваемостта на документите, по-специално на правните документи. За да се предвидят всякакви проблеми, свързани с принудителното изпълнение, Службата отправя към изпращащия орган искане за разяснения и/или други извлечения или преводи на извлечения, когато това е необходимо. Службата улеснява образуването на производство, свързано с исковете, посочени в член 56, като ги изпраща на съдебните органи, компетентни в съответната област. Службата помага за намирането на длъжника и улеснява търсенето на информация относно средствата му, като отнася въпроса до прокурора и отделите на Генерална дирекция „Публични финанси“ (*Direction Générale des Finances Publiques*) в съответствие с член 61, член 62 и член 63 от Регламент (ЕО) № 4/2009.

Централният орган също така съдейства за доброволното уреждане на спорове чрез пряк контакт с длъжника и изпраща на вискателя предложенията на длъжника за доброволно плащане чрез централния орган на държавата, в която пребивава вискателят.

В случай на неуспешно събиране на средства чрез доброволно уреждане на спора все пак е възможна съдебна процедура за събиране на задължението, при условие че чуждестранното решение подлежи на изпълнение във Франция. Службата поддържа връзка със съдебните изпълнители, на които е възложено да съберат задължението, за да се гарантира, че изпълнителното производство ще протече нормално. Службата систематично изисква извършването на банков превод.

В случаите, когато е необходимо да се установи произход с цел събиране на издръжка, Службата уведомява вискателя за компетентния орган, който да извърши тази процедура.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите коментари относно полезността на предоставената информация.

Последна актуализация: 16/08/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Издръжка на членове на семейството - Хърватия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Издръжката представлява задължението и правото на родители и деца, съпрузи и несемейни партньори, както и на роднини по права линия, доведени деца и родители, както е предвидено в Закона за семейството (*Obiteljski zakon*). Тези лица допринасят за взаимното им издръжка в съответствие със собствените си възможности и на нуждите на издръжаното лице, в съответствие с този закон.

На първо място задължението за издръжка пада върху *родителите* на дете, което е малолетно или непълнолетно. Родителите, които са в състояние да работят, не могат да избегнат задължението си за полагане на грижа за детето си. Ако родител не издържа непълнолетното дете, *бабата и дядото* от страната на въпросния родител трябва да издържат детето. *Небиологичният родител* трябва да издържа ненавършило пълнолетие доведено/заварено дете, ако то не може да получи издръжка от своя родител.

Родителите трябва да издържат пълнолетно дете, което посещава средно училище, университет или е записано в професионално обучение в съответствие със специални разпоредби, или което посещава основно или средно образование за възрастни, и което редовно и надлежно изпълнява своите задължения, до максимум двадесет и шест годишна възраст.

Родителите трябва да издържат пълнолетно дете, което е завършило образованието си, но не може да си намери работа в продължение на една година след завършване на образованието, при условие че детето не е навършило двадесет и шест години. Задължението за издръжка на навършило пълнолетие дете се прекратява преди изтичането на една година след завършване на образованието, в момента, в който детето навърши двадесет и шест години.

Родителите трябва да издържат пълнолетно дете, ако то е неработоспособно поради тежка и трайна болест или увреждане, докато съответната нетрудоспособност съществува.

Пълнолетно дете трябва да издържа родител, който е нетрудоспособен и не разполага с достатъчно средства за живот или не може да получи такива средства от собствените си активи. *Пълнолетното доведено/заварено дете* трябва да издържа съпруга на своя родител, ако съпругът на родителя е нетрудоспособен и не разполага с достатъчно средства за живот или не може да получи такива средства от собствените си активи, и ако той е издържал или е полагал грижи за доведеното/завареното дете през продължителен период от време. *Пълнолетният внук* трябва да издържа своите баба или дядо, ако тези баба или дядо са нетрудоспособни и не разполагат с достатъчно средства за живот или не могат да получат такива средства от собствените си активи, и ако те са издържали или е полагали грижи за внука през продължителен период от време.

Съпруг, който не разполага с достатъчно средства за живот или не може да получи такива средства от своите активи, като в същото време е нетрудоспособен или не е в състояние да си намери работа, има право на издръжка от другия съпруг, ако въпросният съпруг има достатъчно средства и възможности за предоставяне на такава поддръжка. Правилата за издръжка на съпрузите се прилагат съответно към издръжката на *несключили брак партньори* за продължителността на фактическото съпрузеско съжителство.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

На първо място задължението за издръжка пада върху родителите на дете, което е малолетно или непълнолетно. Ако родител не издържа непълнолетното дете, бабата и дядото от страната на въпросния родител трябва да издържат детето. Съпругът на биологичния родител трябва да издържа ненавършило пълнолетие доведено/заварено дете, ако то не може да получи издръжка от своя родител.

Родителите трябва да издържат пълнолетно дете, което посещава средно училище, университет или е записано в професионално обучение в съответствие със специални разпоредби, или което посещава основно или средно образование за възрастни, и което редовно и надлежно изпълнява своите задължения, до максимум двадесет и шест годишна възраст.

Родителите трябва да издържат пълнолетно дете, което е завършило образованието си, но не може да си намери работа в продължение на една година след завършване на образованието, при условие че детето не е навършило двадесет и шест години. Задължението за издръжка на навършило пълнолетие дете се прекратява преди изтичането на една година след завършване на образованието, в момента, в който детето навърши двадесет и шест години.

Родителите трябва да издържат пълнолетно дете, ако то е неработоспособно поради тежка и трайна болест или увреждане, докато съответната нетрудоспособност съществува.

Всяко пълнолетно лице е лице, което е навършило 18 години.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Трябва да се свържете с център за социална закрила и съд.

Въпросите по издръжката може да се уреждат с *процедурата по задължително консултиране*. Задължителното консултиране се извършва преди образуването на производство за развод, когато има ненавършило пълнолетие дете — общо за двамата съпрузи, и преди образуването на други съдебни производства, свързани с родителските права и личните отношения с детето. Разпоредбите на Закона за семейството, засягащи задължителните консултации преди започването на производство за развод, ако е налице общо ненавършило пълнолетие дете, се прилагат и по отношение на задължителните консултации преди започването на производство относно правото на упражняване на родителските права и личните отношения с детето, ако родителите на детето се разделят. Задължителните консултации се започват, когато едната от страните подаде молба в центъра за социална закрила. Ако родителите не са постигнали споразумение относно план за съвместни родителски грижи, центърът за социална закрила ще им препоръчва да се опитат да постигнат споразумение в рамките на медиация по семейни въпроси в съответствие с разпоредбите на Закона за семейството.

Издръжката може да бъде уредена чрез *медиация по семейни въпроси*, в която страните се опитват да разрешат семейните си въпроси посредством споразумение с помощта на семейните медиатори. Членовете на семейството участват доброволно в семейната медиация и е задължително присъствието на само един сеанс по семейна медиация преди започването на процедурата за развод. Основната цел на медиацията по семейни въпроси е да се постигне споразумение относно съвместните родителски грижи и други въпроси, засягащи детето. Планът за съвместни родителски грижи или други договорености, постигнати по време на семейна медиация, подлежат на изпълнение, ако бъдат одобрени от съда в извънсъдебно производство, по искане на страните. Семейната медиация може да се проведе независимо от съдебното производство, преди започване на съдебно производство, по време на протичането му или след неговото приключване. Размерът на издръжката, която родителят, с когото детето не живее, трябва да плаща, може също така да се уреди от *плана за съвместни родителски грижи*, който родителите могат да изготвят сами по време на задължителните консултации, както и по време на семейната медиация. Ако даден план за съвместни родителски грижи се подаде до съда в извънсъдебно производство за проверка, той става изпълним в съответствие със Закона за семейството.

Едно дете може да подаде иск за издръжка в *опростено извънсъдебно производство за определяне на издръжка*. Страните по това производство са детето и родителят, който не живее с него. В производството за издръжка детето се представлява от родителя, с когото живее. Компетентният съд при опростени производства по дела за издръжка може да бъде, в допълнение към съда с обща териториална компетентност, съдът по местоживеенето или местопребиваването на детето.

Съдебните решения по икове за издръжка се постановяват в брачни спорове, в дела за определяне на майчинство или бащинство и в дела за родителски грижи в съответствие със Закона за семейството.

В случай на развод, съпрузите могат да постигнат спогодба за издръжка, в която се определя размера на издръжката, как се изпълнява това задължение и продължителността на задължението за издръжка. Съпрузите могат да сключат спогодбата за издръжка в писмен вид и да я представят пред съда за одобрение в извънсъдебно производство, което я превръща в обвързващо споразумение с изпълнителна сила.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Страните по производството за издръжка на дете са детето и лицето, от което се изисква да го издържа по Закона за семейството. Детето се представлява от родителя, с когото живее. Ако родителят, с когото детето живее, се съгласи, центърът за социална закрила представлява детето в производството за издръжка. В допълнение към центъра за социална закрила, родителят, с когото живее детето, продължава да има право да участва в производството. В случай на противоречие между действията, предприети от център за социална закрила, и тези на родителя, с когото живее детето, съдът ще вземе предвид всички обстоятелства, и по-специално благосъстоянието на детето и ще прецени дали да вземе предвид действията на център за социална закрила или тези на родителя.

Центърът за социална закрила трябва да действа от името на детето и образува и води производството за издръжка или за увеличаване на сумата за издръжка, ако родителят, с когото детето живее, не е упражнил това право поради неоснователни причини в продължение на повече от три месеца след придобиване на правото от страна на детето. Центърът за социална закрила представлява детето в производства за издръжка, в случай че детето е под грижите на друго физическо или юридическо лице. В такива случаи родителите на детето нямат право да действат в производства от името на детето заедно с центъра за социална закрила и техните правомощия да представляват детето се прекратяват, когато центърът за социални грижи завежда дело от името на детето.

В съответствие с разпоредбите на Гражданския процесуален закон (*Zakon o parničnom postupku*), само адвокат може да представлява страна като пълномощник, освен ако в закона не е предвидено друго. Дадена страна може да бъде представлявана от роднина по права линия, брат, сестра или съпруг, който действа като де факто пълномощник, при условие че те са напълно дееспособни и не упражняват неправомерно адвокатска практика.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

В случаите на спорове относно законоустановена издръжка, в които ищецът е лицето, което търси такава издръжка, компетентният съд — в допълнение към съда с обща териториална компетентност — е този, на чиято територия ищецът живее или пребивава. Ако, в спорове за издръжка с международен елемент, е компетентен съд в Хърватия, защото ищецът живее в Хърватия, териториално компетентен е съдът, на чиято територия е местоживеенето на ищеца. Ако съд в Хърватия е компетентен, защото ответникът има недвижимо имущество в Хърватия, от които може да се събере издръжка, териториално компетентен е съдът, на чиято територия се намира това имущество. Компетентен да одобри план за съвместни родителски грижи е съдът, който има обща териториална компетентност по дела с участието на детето. Компетентен да одобри спогодба за издръжка на дете е съдът, който има обща териториална компетентност по дела с участието на детето. Компетентен да одобри спогодбата за издръжка на съпруг е съдът, на чиято територия съпрузите имат общо местожителство. Ако съпрузите нямат общо местожителство, компетентността принадлежи на съда, на чиято територия съпрузите са имали последното си общо местожителство. Ако съд в Хърватия е компетентен да одобри спогодбата за издръжка на съпруг, тъй като съпрузите са имали последното си общо местожителство в Хърватия, компетентността принадлежи на съда, на чиято територия съпрузите са имали последното си общо местожителство. Компетентен за произнасяне в рамките на опростено производство за издръжка, в допълнение към съда с обща териториална компетентност, е съдът по мястото, където детето има местожителство или пребиваване.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Съгласно член 89а от Гражданския процесуален кодекс, страните могат да извършват действия по време на производството лично или чрез своя пълномощник, но съдът може да покани представляваната от пълномощник страна да се яви пред съда лично, за да декларира определени факти, които трябва да бъдат установени в хода на съдебния процес. Само адвокат може да представлява страна като пълномощник, освен ако в закона е предвидено друго. Съгласно член 89а, точка 3 дадена страна може да бъде представлявана от роднина по права линия, брат, сестра или съпруг, който действа като де факто пълномощник, при условие че те са напълно дееспособни и не упражняват неправомерно адвокатска практика.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Съгласно член 1 от Закона за съдебните такси (*Zakon o sudskim pristojbama*), съдебни такси се заплащат за всички производства, провеждани в съда. Размерът на таксата се определя според Тарифата на съдебните такси.

В член 16 от Закона за съдебните такси е предвидено, че децата като страни в производство по иск за издръжка или в производство, свързано с иски, произтичащи от това право, са освободени от съдебни такси.

Съгласно член 172 от Гражданския процесуален закон начинът, по който се упражнява правото на освобождаване от плащането на съдебни разходи и правото на професионална правна помощ, както и условията, при които се прави това, са определени в отделен нормативен акт, с който се урежда безплатната правна помощ. Съгласно член 176, ако дадена страна е упражнила право на освобождаване от съдебни такси въз основа на специалния закон за правна помощ и ако в хода на производството съдът установи, че страната е в състояние да заплаща съдебните разходи или такси, съдът незабавно уведомява компетентния публичен орган.

В Закона за безплатната правна помощ (*Zakon o pomoći besplatnoj pravnoj*) се определят целта, бенефициерите и видовете безплатна правна помощ, доставчиците на правна помощ, условията и процедурата за предоставяне на правна помощ, трансграничната правна помощ, финансирането на правната помощ и надзорът върху изпълнението на Закона за безплатната правна помощ. Законът за безплатната правна помощ не се прилага, ако правната помощ е предоставена по специални разпоредби.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Издръжката за дете винаги се определя като конкретна парична сума.

Родителят, с когото живее детето, участва в своя дял от задължението за издръжка чрез предоставяне на ежедневни грижи за детето, а родителят, който не живее с детето, изпълнява задължението за издръжка чрез покриване на материалните потребности на детето под формата на финансова подкрепа.

Общата сума на материалните потребности на детето, определена от съда в хода на съдебния спор, е свързана с разходите за жилище, храна, облекло, поддръжката, хигиената, образованието, здравеопазването, както и други подобни разходи, свързани с детето. Общата сума на материалните потребности на детето се определя в съответствие със стандарта на живот на родителя, който е задължен да плаща издръжката. Детето може да има повишени материални нужди, ако се нуждае от постоянни грижи поради здравословното си състояние, което следва да се вземе предвид при определяне на размера на издръжката в гражданското производство.

Общите възможности на родителя, дължащ издръжката, се определят от съда в хода на гражданско производство и са свързани с доходите и финансовото състояние на този родител към момента на определяне на издръжката.

Веднъж годишно и най-късно до 1 април на текущата година министърът, отговарящ за социалната закрила, определя минималните парични суми, необходими за месечната издръжка на ненавършило пълнолетие дете в Република Хърватия, които следва да се плащат от родителя, който не живее с детето.

Минималните суми се определят като процент от средната нетна месечна заплата на лице, наето от юридическо лице в Република Хърватия за предходната година, както следва:

за дете на възраст до 6 години, 17 % от средната заплата;

за дете на възраст между 7 и 12 години, 20 % от средната заплата; и

за дете на възраст между 13 и 18 години, 22 % от средната заплата.

По изключение може също да се определи и по-ниска сума за издръжка, който обаче е не по-малка от половината от задължителния минимален размер:

ако дължачият издръжката трябва да издържа две или повече деца, или

ако детето допринася за издръжката си със собствените си доходи.

Веднъж годишно и най-късно до 1 април на текущата година, министърът, отговарящ за социалната закрила, определя таблиците относно средните потребности на ненавършило пълнолетие дете в съответствие с неговата възраст, доходите на родителя, дължен да плаща издръжката, посочени в категориите за заплащане, и средните разходи за живот в Република Хърватия.

Получаващият издръжка и дължачият издръжка могат да поискат от съда да реши да увеличи или намали размера на издръжката, да прекрати издръжката или да промени начина, установен с предишно споразумение с изпълнителна сила, по който тя се изплаща, ако обстоятелствата са се променили.

Исковете за издръжка не подлежат на индексация в Република Хърватия.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката се изплаща по начин и на лице, установени в съдебното решение.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако длъжният издръжка не изплати издръжката доброволно, се образува и провежда изпълнително производство.

Принудителното изпълнение чрез заповед за заплатата и други редовни доходи и парични средства по сметка, за целите на събирането на вземането за издръжка на детето, ще бъде извършено преди изпълнението на другите вземания, независимо от момента на възникването им. В протокола от съдебното заседание или в специален нотариално заверен документ може да се запише съгласието на длъжния издръжка, че неговата заплата, пенсия или подобни парични приходи могат да бъдат изzeti изцяло или частично за събирането на иск, предявен от кредитор по задължение за издръжка, както и че плащанията се извършват пряко към кредитора, упоменат в посочения документ. Такъв документ се издава в един екземпляр и има правната сила на окончателен изпълнителен лист.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение

Родителят, който не живее със своето ненавършило пълнолетие дете и не плаща издръжка за него, трябва да му изплати компенсация за неизплатената издръжка, която се изчислява от деня, в който е било установено правото на издръжка до деня на подаване на иска. Иск на дете срещу родител, който не го е издръжал, подлежи на петгодишен давностен срок, считано от деня, в който е възникнало задължението. Съгласно член 226 от Закона за гражданските задължения (*Zakon o obveznim odnosima*), исковете за периодични плащания, дължими на годишна база или на по-кратки интервали, независимо от това дали са допълнителни вземания като лихви, или искове, като вземания за издръжка, при които самото право е изтекло, подлежат на давностен срок от три години, считано от датата, на която всяко плащане е дължимо. Съгласно член 233 от Закона за гражданските задължения вземанията, установени с окончателно съдебно решение, решение на друг компетентен публичен орган, спогодба, постигната в съда или пред друг компетентен орган или нотариален акт, имат давностен срок от десет години, включително тези, по отношение на които е предвиден по-кратък давностен срок по закон. Съгласно член 235 от Закона за гражданските задължения, срокът на давност започва да тече между родители и деца след изтичане на родителските права. Съгласно член 172 от Закона за принудителното изпълнение (*Ovršni zakon*), следните активи не подлежат на принудително изпълнение: доходи, получени като законоустановена издръжка, компенсация за влошено здравословно състояние или намалена или изгубена трудоспособност и компенсация за издръжка, изгубена поради смъртта на лицето, което има право на издръжка; доходи от обезщетения за физически увреждания, предоставени по разпоредбите за осигуряване в случай на увреждания; доходи от помощи за социална закрила; доходи от обезщетения за временна нетрудоспособност; доходи от детски надбавки, освен ако в специална разпоредба е предвидено друго; доходи от стипендии и подпомагане за учащи се; възнаграждение за положен труд, плащано на осъдени лица, с изключение на вземания за законоустановена издръжка и вземания за компенсиране на вреди, причинени от престъпно деяние, извършено от осъденото лице; доходи, получени от грамоти и награди; обезщетения за майчинство и родителство, освен ако е предвидено друго в специален нормативен акт; други доходи, освободени от принудително изпълнение по специални разпоредби.

Съгласно член 173 от Закона за принудителното изпълнение принудителното изпълнение е ограничено, както следва:

1) Ако възнаграждението на длъжника подлежи на принудително изпълнение, сума в размер на две трети от средната нетна заплата в Република Хърватия е освободена от принудителното изпълнение. Ако принудителното изпълнение се извършва за събиране на законоустановена издръжка, или иск за компенсиране на вреди, причинени от влошено здравословно състояние или намаление или загуба на трудоспособност и за компенсиране на загубата на издръжка поради смъртта на лицето, което предоставя издръжката, сумата се определя като половината от средната нетна заплата в Хърватия, освен когато принудителното изпълнение се извършва с цел принудително събиране на средства, дължими като издръжка за дете. В такива случаи освободената от принудително изпълнение сума е една четвърт от средната нетна заплата (за служители на юридически лица в Хърватия през предходната година).

Ако длъжникът по принудителното изпълнение е със заплата, която е по-ниска от средната нетна заплата за Хърватия, сумата, освободена от принудително изпълнение, е в размер на две трети от заплата. Ако принудителното изпълнение се извършва за събиране на законоустановена издръжка, или иск за компенсиране на вреди, причинени от влошено здравословно състояние или намаление или загуба на трудоспособност и за компенсиране на загубата на издръжка поради смъртта на лицето, което предоставя издръжката, сумата се определя като половината от нетната заплата на длъжника.

3) Понятието „средна нетна заплата“ по смисъла на параграф 1 от настоящия член, е средната сума, плащана като месечна нетна заплата на лице, наето от юридическо лице в Хърватия за периода между януари и август на текущата година, която се определя от Хърватското статистическо бюро (*Državni zavod za statistiku*) и се публикува в *Narodne novine* (NN; Държавен вестник на Република Хърватия) най-късно на 31 декември на текущата година. Определената по този начин сума се прилага през следващата година.

4) Разпоредбите на параграфи 1 и 2 от настоящия член се прилагат също така за принудително изпълнение при всяка компенсация, изплатена вместо заплата, компенсация за намалено работно време, компенсация за намалена заплата, пенсия, заплащане на военнослужещите и заплащане, което получават лица в резервни сили, докато са на военна служба, както и всякакви други редовни парични доходи, плащани на граждански и военен персонал подлежи на заповед, с изключение на доходите, посочени в параграфи 5 и 6 от настоящия член.

5) Принудително изпълнение чрез заповед върху доходи, получени от хора с увреждания като парично обезщетение за физически увреждания и като помощ за полагане на грижи, може да се извършва само с цел събиране на законово задължение за издръжка, или иск за компенсиране на вреди, причинени от влошено здравословно състояние или намаление или загуба на трудоспособност и за компенсиране на загубата на издръжка поради смъртта на лицето, което е предоставяло поддръжка, в който случай сумата се определя на половината от тези доходи.

6) Принудително изпълнение чрез заповед върху доходи, получени по договор за пожизнено подпомагане и договор за пожизнено плащане на годишна рента, както и доходи, получени по животозастрахователен договор, може да се извършва само върху частта от доходите, която надвишава главницата, използвана за изчисляване на размера на подпомагането за издръжка.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Центрове за социална закрила трябва да водят регистри на всички решения и съдебни спогодби, касаещи издръжка за ненавършило пълнолетие деца.

Когато даден център за социална закрила получи окончателно съдебно решение или съдебна спогодба по отношение на издръжката за дете, той трябва да изпрати писмено известие относно правата и задълженията на родителя, с когото живее детето и на родителя, който трябва да плаща издръжка, или на друго лице, посочено в член 288 от Закона за семейството, които трябва да плаща издръжка по силата на решението на съда или на съдебната спогодба.

С настоящото известие центърът за социална закрила уведомява родителя, с когото детето живее, за следното:

предупреждава родителя, че трябва да уведоми центъра за социална закрила, ако родителят, длъжник издръжка, не изпълнява задължението си редовно и изцяло; и

определя условията, при които детето има право на временна издръжка в съответствие със специалните правила за временна издръжка.

В известието центърът за социална закрила предупреждава за следното родител, който трябва да плаща издръжката, или лицето, посочено в член 288 от Закона за семейството, което трябва да плаща издръжка по силата на решение на съда или на съдебна спогодба:

че ще предяви наказателен иск срещу длъжния издръжка, който не изпълни задължението си в срок от петнадесет дни от деня, в който научи, че задължението за издръжка не се изпълнява редовно и в пълен размер, и

че Република Хърватия има право да си възстанови платените суми за временна издръжка в съответствие със специалните правила относно временната издръжка.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Когато даден център за социална закрила получи окончателно съдебно решение или съдебна спогодба по отношение на детска издръжка, той трябва да информира родителя, с когото детето живее, за условията, при които детето има право на временна издръжка в съответствие със специалните правила относно временната издръжка. При условията, предвидени в Закона за временната издръжка (*Zakon o privremenom uzdržavanju*), NN № 92/14), дете, което е хърватски гражданин и има местожителство в Хърватия, има право на временна издръжка. Съгласно този закон, „дете“ означава лице, което все още не е навършило осемнадесет години и което трябва да се издържа от родител въз основа на изпълнителна заповед.

Детето има право на временна издръжка, ако родителят, който не живее с детето, не успее, частично или изцяло, да изпълни своите задължения за издръжка, и ако изглежда вероятно, че бабата и дядото от страната на въпросния родител не допринасят за издръжката на детето, поне в размера, определен от закона за временна издръжка.

Правото на временна издръжка продължава да съществува докато длъжният издръжката възобнови нейното изплащане, поне в размера, определен от закона, като временна издръжка.

Детето има право на временна издръжка за най-много три години общо.

Временната издръжка се определя като 50 % от законоустановената минимална издръжка. Временната издръжка не може да бъде по-голяма от сумата на задължението за издръжка, определена от изпълнителната заповед.

Като изплаща временна издръжка, Република Хърватия приема правното положение на детето и правото да изиска издръжка в размер на платената временна издръжка, в допълнение към всички други допълнителни права, които са прехвърлени към нея. При производство за събиране на вземането, посочено в член 25 от горепосочения закон, Република Хърватия е представявана от съответната прокуратура.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Да. Съгласно Закон за прилагане на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, централният орган за прилагане на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета е министерството, отговарящо за социалните въпроси.

Органите, отговорни по силата на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета, са съдилищата и центровете за социална закрила, в съответствие с мандата и компетентността на тези органи.

Ако дадена страна, желаеща да събере издръжка, се намира в Хърватия, и длъжникът пребивава в друга държава членка, страната може да поиска съдействието на Министерството на демографията, семейството, младежта и социалната политика (*Ministarstvo za demografiju, obitelji, mycade i socijalnu politiku*), което е обявено за централен орган на Република Хърватия.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Те могат да се свържат с централния орган и органите, компетентни да действат в рамките на приложното поле на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета.

Координати на централния орган:

Министерство на демографията, семейството, младежта и социалната политика (*Ministarstvo za demografiju, obitelji, mycade i socijalnu politiku*)

Trg Nevenke Topušić 1

10000 Zagreb

Уебсайт: <http://www.mspm.hr/>

Електронна поща: ministarstvo@mdomsp.hr

Тел.: +385 1 555 7111

Факс: + 385 1 555 7222

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Член 55 от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета предвижда, че когато длъжникът се намира на територията на Република Хърватия, искането трябва да се изпрати до централния орган на Република Хърватия чрез централния орган на държавата, където се намира ищецът.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Централният орган на държавата членка, в която се намира ищецът изпраща заявление до Министерството на демографията, семейството, младежта и социалната политика, което е централният орган на Република Хърватия за прилагането на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета.

Координати на централния орган:

Министерство на демографията, семейството, младежта и социалната политика (*Ministarstvo za demografiju, obitelji, mycade i socijalnu politiku*)

Trg Nevenke Topušić 1

10000 Zagreb

Уебсайт: <http://mdomsp.gov.hr/>

Електронна поща: ministarstvo@mdomsp.hr

Тел.: +385 1 555 7111

Факс: +385 1 555 7222

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Не се прилага.

18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Заявителят се свързва с централния орган на държавата членка се осигурява правна помощ на територията, обхваната от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета, в съответствие с членове 44—47 и, когато е необходимо, се прилагат разпоредбите на Закона за безплатната правна помощ.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Законът за прилагане на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, е приет (NN, бр. 127/2013), а Министерството на демографията, семейството, младежта и социалната политика е определено за централен орган за изпълнение на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета.

За допълнителна информация:

1. Закон за семейството (*Obiteljski zakon*), NN № 103/15
2. Закон за принудителното изпълнение, (*Ovršni zakon*), NN бр. 112/12, 25/13, 93/14
3. Закона за стълкновителните норми (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*) (NN, бр. 53/91, 88/01)
4. Закон за безплатната правна помощ (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*), NN, бр. 143/2013
5. Законът за прилагане на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 u području nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja i izvršenja odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja*), NN, бр. 127/2013
6. Гражданско-процесуален закон, (*Zakon o parničnom postupku*), NN бр. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14
7. Временен закон за издръжката (*Zakon o privremenom uzdržavanju*), NN бр. 92/14

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите коментари относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 16/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Италия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

В италианската правна система има различни понятия, условия и суми за семейно подпомагане в зависимост от отношенията между задълженото лице и получателя. Като цяло „издръжката“ се определя като задължение, обосновано от затрудненията на лицето, на което тя се дължи.

А. „**Obbligazione alimentare**“ е предоставянето на материална помощ на човек, който не е в състояние да се издържа. Тя се плаща от определени лица, посочени в закона, като част от тяхното задължение за семейна солидарност.

Разпоредбите за този вид издръжка са изложени в член 433 и сл. от Гражданския кодекс. Тя се дължи, когато:

- а) между лицето, което е задължено да изплаща издръжка и получателя съществуват специфични правоотношения;
- б) получателят не може да изкарва сам прехраната си и се намира в затруднено положение.

По отношение на буква а) лицата, които са задължени да осигуряват издръжка, включват по ред: съпруга/съпругата;

деца, включително осиновени деца или, ако няма такива, преки роднини по низходяща линия;

родители или, ако няма такива, преки роднини по възходяща линия; осиновители;

зетьове и снахи;

тъстове/тъщи и свекъри/свекърви;

брата и сестри или полубрата и полусестри, като първите имат предимство пред последните.

Най-близкият роднина съгласно горната поредност е задължен да осигурява издръжка;

ако има повече от едно лице на същото ниво, отговорността се поделва между тях в зависимост от финансовото им положение.

По отношение на буква б) дължимата сума е пропорционална на нуждите на лицето, което иска издръжка и на финансовото положение на този, който трябва да я плати. Този вид издръжка обаче не трябва да надвишава сумата, необходима за покриване на основните жизненни нужди на лицето, което се намира в затруднено финансово положение, като се има предвид неговият социален статус.

Б. „**Assegno di mantenimento**“ е предоставянето на финансова помощ от един съпруг на друг в случай на раздяла, чиято цел е да се гарантира, че получателят е в състояние да поддържа жизнения стандарт, който е имал по време на брака. „*Assegno di mantenimento*“ не зависи от финансовото положение на получателя и може да се иска дори ако получателят работи. Тази помощ може да бъде отменена и да бъде заменена с еднократно плащане.

Тъй като този вид издръжка има за цел да гарантира, че съпругът ще продължи да поддържа жизнен стандарт, подобен на този, на който се е радвал преди раздялата, обикновено нейният размер е по-голям от този при „*assegno alimentare*“. „*Assegno di mantenimento*“ обаче не се плаща на съпруга, който се счита за отговорен за раздялата.

В случай на развод съдът може да присъди „*assegno divorzile*“ на съпруга, който няма достатъчно средства или не е в състояние да си ги осигури по обективни причини, като взема предвид доходите на двамата съпрузи, основанията за развода и личният и финансовият принос на всеки от съпрузите в управлението на семейството и на семейното имущество, оценявайки тези фактори в зависимост от продължителността на брака. Правото на *assegno divorzile* приключва, когато получателят сключи втори брак или създаде ново семейство. Въпреки това с решение № 18287 от 11 юли 2018 г. Пленумът на Върховния касационен съд (*Suprema corte di cassazione*) изключи възможността *assegno divorzile* да бъде основано единствено на издръжка по своя характер, постановявайки, че тази форма на финансова помощ трябва да изпълнява функциите не само на подкрепа, но и в същата степен на компенсаторна/изравнителна мярка. Следователно присъждането на такава финансова помощ трябва да се основава на комплексен критерий, при който в зависимост от сравнителната оценка на финансовото/имущественото състояние на двамата съпрузи се придава особено значение на приноса на бившия съпруг, който иска обединяване на общите и личните активи, като се взема предвид продължителността на брака, потенциалните бъдещи приходи и възрастта на получателя.

Assegno di divorzio може да се дължи от един съпруг на другия, а също и от един граждански партньор на другия: във втория случай страните трябва да са сключили договор за гражданско партньорство (Закон № 76 от 2016 г.), с който се урежда създаването на семейства от лица от един и същ пол.

В. Понятието „*assegno di mantenimento*“ се отнася и до финансовата подкрепа, която родителите трябва да плащат за децата си при раздяла, развод или прекратяване на съжителството (член 337 *ter* от Гражданския кодекс). Децата (независимо дали са родени във или извън брака) имат право на издръжка от родителите си пропорционално на средствата, с които те разполагат, и в съответствие със способността им да работят в професионално качество или у дома. Ако двама родители се разделят, разведат или прекратят съжителството си, съдът постановява плащането на редовна издръжка и определя нейния размер в съответствие с нуждите на детето, стандарта на живот, който детето е имало, докато е живяло с двамата родители, времето, прекарано с всеки родител, финансовите средства на двамата родители и финансовото измерение на задълженията към дома и грижите, изпълнявани от всеки родител.

Г. Член 1, параграф 65 от Закон № 76 от 20 май 2016 г. (уреждащ гражданските партньорства между лица от един и същи пол и съвместното съжителство) предвижда, че ако двама партньори прекратят съвместното си съжителство, съдът постановява правото на единия партньор да получава издръжка от другия партньор, когато той или тя изпитва финансови затруднения и не е в състояние да си изкарва прехраната. В тези случаи издръжката се присъжда за период от време, съизмерим с времето, през което партньорите са живели заедно, и в съответствие с член 438, параграф 2 от Гражданския кодекс. При определяне реда на лицата, задължени да плащат издръжка, както е посочено в член 433 от Гражданския кодекс, задължението за плащане на издръжка на партньор в съвместно съжителство има предимство пред това на братята и сестрите.

2 До какъв възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

До навършване на пълнолетие децата имат право на издръжка от родителите си (вж. точката по-горе). Ако едно дете е навършило пълнолетие, но все още не е финансово независимо, съдията може да разпорежи на единия или на двамата родители да плащат редовно издръжка, обикновено директно на детето. Ако дете, което е навършило пълнолетие и е станало финансово независимо, отново изпадне във финансови затруднения, родителите вече не са длъжни да плащат издръжка, а носят отговорност само за предоставянето на „*assegno alimentare*“ (вж. буква А от точка 1). Ако дете, което е навършило пълнолетие, има сериозно увреждане, се прилагат разпоредбите за непълнолетни деца.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

За да получи „*alimenti*“ (издръжка), лицето трябва да подаде молба до съда по местоживее, като приложи писмени доказателства за нуждите си. След образуване на производството е възможно да се поиска от съда да предостави временна издръжка, преди да бъде постановено окончателното решение.

Издръжка за деца или съпруг може да бъде поискана в отделни производства или като част от производство, в което участват двамата партньори, които се разделят, развеждат или прекратяват съвместното си съжителство. Издръжката може да бъде присъдена от съда и в първото заседание по производството.

Предоставянето на издръжка за деца, съпруг или граждански партньор може да бъде също един от въпросите, които подлежат на уреждане със споразумение, постигнато след преговори, проведени в присъствието на адвокати (член 6 от Законодателен указ № ¹ 132/2014): в такава споразумение страните поемат ангажимента да си сътрудничат добросъвестно и почтено за решаване по взаимно съгласие на спорните въпроси между тях, свързани с тяхната раздяла и попечителството над децата. Споразумението, постигнато след преговори, проведени в присъствието на адвокати, трябва да бъде изпратено в срок от десет дни на прокурора в компетентния съд, който го одобрява, ако прецени, че споразумението отговаря на най-добрите интереси на децата. Одобреното споразумение е равностойно на съдебно решение за раздяла или развод.

С циркулярно писмо от 22 май 2018 г. Министерството на правосъдието определи следното: Ако споразумението е сключено пред длъжностно лице по гражданското състояние, то канцеларията на това длъжностно лице издава удостоверението, предвидено в член 39 от Регламент (ЕО) № 2201/2003. Що се отнася до споразуменията, постигнати след преговори, проведени в присъствието на адвокати, трябва да се отбележи, че удостоверението, предвидено в горепосочения член 39, се издава от прокурора, който е одобрил споразумението или е дал разрешение за сключването му, тъй като адвокатът не може да бъде определен като „орган“ по смисъла на Регламент (ЕО) № 2201/2003, както и като се отчита фактът, че споразумението може да произведе действие и да влезе в сила, и следователно да подлежи на признаване и прилагане в чужбина, само с окончателно разпореджане, издадено от прокурор. В резултат на това, ако прокурорът откаже да одобри споразумението и одобрението бъде дадено от председателя на съда (съгласно член 6, параграф 2 от Законодателния указ), въпросното удостоверение се издава от съдебния орган, който се е произнесъл по споразумението.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Ако въпросното лице не е в състояние да се яви в съда (тъй като все още не е навършило пълнолетие или е пълнолетно, но е обявено за недееспособно), съдебното искане за издръжка трябва да бъде подадено от неговия законен представител (родители в случая на непълнолетни лица, настойници в случай на пълнолетни лица), който може да бъде също попечител, назначен в съответствие с член 404 и сл. от Гражданския кодекс.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

В съответствие с Регламент (ЕО) № 4/2009 по въпроси, свързани със задълженията за издръжка в държавите — членки, компетентен е:

- съдът по обичайно местопребиваване на ответника, или
- съдът по обичайно местопребиваване на вискателя, или
- съдът, който по силата на закона на съда е компетентен да разглежда иск за гражданското състояние на лицата, когато искът за издръжка допълва този иск, освен ако компетентността не се основава единствено на гражданството на едната от страните, или
- съдът, който по силата на закона на съда е компетентен да разглежда иск за родителска отговорност, когато искането за издръжка допълва този иск, освен ако тази компетентност не се основава единствено на гражданството на едната от страните.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Документът за образуване на производство за издръжка трябва да бъде представен чрез адвокат, който представлява страната в съда. Съдействието на адвокат не е необходимо, ако решението относно издръжката е включено в споразумението между двама съпрузи, които се разделят по взаимно съгласие. В този случай споразумението се представя на съда, който го проверява и одобрява (член 711 от Гражданския процесуален кодекс).

7 Трябва ли да заплаща такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Лице, което завежда дело пред гражданските съдилища, трябва да заплати такса за регистрацията (*contributo unificato di iscrizione a ruolo*). Тази такса е различна в зависимост от вида и стойността на делото.

Издадените от съда разпореждания също подлежат на такса за регистрация.

Нито една от тези такси за регистрация обаче не се дължи по дела, свързани с плащане на издръжка на деца.

Страните трябва да платят и съдебните разходи на адвокатите, които ги представляват в съда. Не е възможно да се посочат очакваните съдебни разходи, тъй като те варират в зависимост от степента на сложност на спора.

Лицата, които не разполагат с достатъчно средства, могат да поискат да бъде назначен адвокат, който да им помага безплатно, като разходите се поемат от държавата (правна помощ).

Към момента на изготвяне на този документ, за да отговаря на условията за правна помощ, заявителят трябва да има годишен облагаем доход съгласно последната му декларация не по-голям от 11 493,82 евро (Министерски указ от 16 януари 2018 г., публикуван в Официален вестник (*Gazzetta ufficiale*) № 49 от 28 февруари 2018 г.). Този размер се актуализира периодично. Ако съответното лице живее със съпруга/съпругата си, гражданския си партньор или други членове на семейството, общият годишен доход се изчислява, като се събират доходите на всички членове на семейството, включително заявителя.

Ако съответното лице живее със съпруга/съпругата си или други членове на семейството, общият годишен доход се изчислява, като се събират доходите на всички членове на семейството, включително заявителя. В този случай максималният доход за получаване на правна помощ се увеличава с 1 032,91 евро за всеки член на семейството, с който заявителят живее.

Искането за правна помощ се подава до Адвокатския съвет (*Consiglio dell'ordine degli avvocati*) по местонахождение на съда с юрисдикция по делото.

В искането трябва да бъдат посочени причините и правното основание за иска и към него трябва да бъдат приложени писмени доказателства.

Адвокатският съвет не предоставя правна помощ, ако исквете, внесени в съда, са явно неоснователни.

Ако Адвокатският съвет одобри искането, съответното лице може да назначи адвокат, избран от списъка с адвокати, упълномощени да предоставят правна помощ.

Някои адвокатски съвети сами избират адвоката, на който да бъде възложено делото.

Искане за правна помощ може да бъде подадено на всеки етап от производството и на всяка инстанция, като то е валидно за всички следващи инстанции.

Посоченият по-горе максимален размер на доходите не трябва да бъде надвишаван през цялото времетраене на производството.

Ако искането за правна помощ бъде отхвърлено, заинтересованото лице може да я внесе отново пред съда, който е компетентен по делото.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Съдебното разпореждане, в което се посочва размерът на дължимата издръжка и се разпорежда тя да бъде платена, е изпълнително решение и следователно представлява разпореждане, подлежащо на изпълнение.

Съдебно разпореждане, с което се постановява правото на издръжка, задължава лицето, което я дължи, да плати на получателя сумата, която му е необходима, за да посрещне основните си жизнени нужди (разходи за издръжка, жилище и облекло и разходите за минимално необходимите стоки и услуги за поддържане на достоен живот). Когато взема решение за размера на дължимата издръжка, съдът трябва да вземе предвид и финансовото положение на лицето, което я дължи.

При издаване на съдебно разпореждане, в което се посочва размерът на издръжката, дължима на бивш съпруг, трябва също да се вземе предвид неговият стандарт на живот по време на брака.

При издаване на съдебно разпореждане, в което се посочва размерът на издръжката, дължима на деца, които все още са непълнолетни, или на деца, които са навършили пълнолетие, но не са финансово независими, трябва да се вземат предвид образователните им нужди.

Издръжката се коригира автоматично в съответствие с индексите ISTAT или с други параметри, договорени от страните или посочени в съдебното разпореждане.

Размерът на дължимата издръжка може да бъде променен на по-късна дата, ако получателят или задълженото лице подадат молба пред компетентния съд, който обикновено е този, който е издал първоначалното разпореждане.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Условията за плащане се определят от съда.

В случаите на законна раздяла съдът може да разпорежи на трети лица (напр. работодател), които извършват плащания, включително редовно, към дължащото издръжка лице, да плащат част от средствата директно на съпруга, с когото лицето се е разделило.

Издръжката трябва да се плаща на лицето, на което се дължи.

Издръжката за деца, които все още са непълнолетни, се плаща на този от съпрузите, който има попечителство над тях.

Издръжката, определена от съда за деца, които са достигнали пълнолетие, но не са финансово независими, се плаща директно на тези деца, освен ако съдът не постанови друго.

10 Ако съответното лице (дължникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако лицето, на което е разпоредено да плаща издръжка, не я плаща доброволно, вискателят може да се възползва от обичайните средства за принудително изпълнение на финансови задължения.

Възможно е също така да се приложи член 614 *bis* от Гражданския процесуален кодекс, с който се предоставят стимули за доброволното изпълнение на задължения за извършване на определен акт: с разпореждане за присъждане съдът може да определи по искане на страна (и при условие че такава мярка не е очевидно несправедлива) парична сума, която да се плаща от лицето, дължащо издръжка, за всяко следващо нарушение или неизпълнение, или за всяко забавяне в изпълнението на разпореждането. Разпореждането за присъждане представлява подлежащо на изпълнение разпореждане за плащане на дължимите суми за всяко нарушение или неизпълнение.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Правото на издръжка само по себе си не подлежи на давност. Отделни длъжими, но неплатени вноски, подлежат на петгодишен давностен срок (член 2948, параграф 2 от Гражданския кодекс). Освен това не съществува давностен срок по отношение на съпрузи и на лица, които носят родителска отговорност за деца, получаващи издръжка.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събере издръжката?

Вж. следващата точка.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Наскоро бе създаден държавен фонд за изплащане на издръжка на съпрузи в затруднено финансово положение, които не могат да изкарват прехраната си, и на живеещите с тях непълнолетни деца и пълнолетни деца с тежко увреждане, когато съпругът, който дължи издръжка, не я плаща.

За да получи такава издръжка (от Министерството на правосъдието (*Ministero della giustizia*), заинтересованата страна трябва да подаде молба до съда по местоживеее.

Плащанията от Министерството на правосъдието се извършват авансово. След това Министерството на правосъдието възстановява дължимите суми от неизправния съпруг.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Лице, което има право на издръжка от лице, което живее в друга държава — членка, може да получи помощ от централния орган на Италия. Заинтересованото лице трябва да подаде молба за признаване, декларация за принудително изпълнение и молба за изпълнение на решението, с което е потвърдено правото му на издръжка, в съответствие с режима за сътрудничество, установен с глава VII от Регламент (ЕО) № 4/2009, чрез централния орган на държавата — членка, в която задълженото лице обичайно пребивава.

Отделът за правосъдие за непълнолетни и за общностите към Министерството на правосъдието (*Ministero della giustizia — Dipartimento per la giustizia minorile e di comunità*) е централният орган на Италия, определен в изпълнение на член 49 от Регламент (ЕО) № 4/2009 да събира вземания за издръжка при трансгранични спорове в европейското съдебно пространство.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Данните за контакт с централния орган в Италия са следните:

Ministero della giustizia, Dipartimento per la giustizia minorile e di comunità

Via Damiano Chiesa 24

00136 ROME

Тел. (+39) 06 68188 326-331-535

Факс (+39) 06 06.68808 323

Електронна поща: [✉ acitalia0409.dgmc@giustizia.it](mailto:acitalia0409.dgmc@giustizia.it)

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Ако взискателят живее в друга държава — членка и иска решението, с което е потвърдено правото му на издръжка, да бъде изпълнено в Италия, той може да потърси помощ от централния орган на държавата — членка, в която живее, и чрез този орган да подаде молба в съответствие с член 56, като използва режима за сътрудничество, установен с глава VII от Регламент (ЕО) № 4/2009.

Взискател, който живее в друга държава членка, не може да търси пряко помощ от централния орган на Италия.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Вж. предишната точка.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кои са съответните разпоредби от международното частно право?

18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Що се отнася до достъпа до правосъдие при трансгранични дела, режимът, предвиден в глава V от Регламент (ЕО) № 4/2009, се прилага пряко. Следователно по дела, отнасящи се до признаване или до признаване и обявяване на дадено решение за подлежащо на изпълнение и относно принудителното изпълнение на решение, постановено в държавата — членка или вече признато, ако заявителят е лице на възраст под 21 години, правна помощ се предоставя автоматично, независимо от доходите или от това дали искането изглежда основателно, както се изисква от общите разпоредби, действащи в Италия, относно достъпа до правна помощ.

При искания, отнасящи се до издръжка на деца, навършили 21 години, както и при искания, които не произтичат от родителство (например искания, подадени от съпруг или от друго лице, което е свързано или има родство с взискателя), правна помощ се предоставя, ако са изпълнени обичайните условия относно доходите и основателността на искането, предвидени в италианското законодателство (вж. раздел 7).

Прилагайки режима за сътрудничество, установен с глава VII от Регламент (ЕО) № 4/2009, централният орган на Италия изпраща искането за правна помощ до съответния адвокатски съвет.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Централният орган на Италия прилага следните методи при изпълнение на искания за сътрудничество, изпратени в съответствие с разпоредбите на глава VII:

насърчвава приятелски споразумения, като изпраща на длъжниците покана за доброволно изпълнение на задължението им за издръжка;

изисква от длъжниците да се свържат с централния орган за съгласуване на процедурите за уреждане на спора;

установява местонахождението на длъжника, като прави справка в базата данни на националния регистър на италианските общини (*Indice nazionale dei comuni italiani*) и в тази на администрацията на затворите (*Amministrazione penitenziaria*) или като се свърже с местните служби за регистриране на населението;

събира информация за доходите и имуществото на длъжника със съдействието на данъчната полиция (*polizia tributaria*);

улеснява получаването на писмени доказателства, както е посочено в член 51, параграф 2, буква г) от регламента, в сътрудничество със съдебните органи;

улеснява предоставянето на правна помощ, както е обяснено в точки 7 и 18 по-горе.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите коментари относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 22/12/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Кипър

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Те обхващат общите задължения на родителите да издържат своите ненавършили пълнолетие деца според финансовите си възможности, независимо дали са заедно или са разделени. Задължения за издръжка се определят така също за бивш съпруг, ако той/тя не може да се издържа самостоятелно от своите собствени финансови средства.

Лицата, които са длъжни да плащат издръжка, са: родителите — на своите деца и/или бившите съпрузи — един на друг, както и навършилите пълнолетие деца — на своите родители, ако последните не са в състояние да се издържат самостоятелно от имуществото или доходите си.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Задълженията за издръжка отпадат, когато детето достигне пълнолетие, т.е. когато навърши 18-годишна възраст, освен ако след навършване на пълнолетие детето все още не е в състояние да се издържа самостоятелно. Това се отнася за случаи, когато детето страда от физическо или умствено заболяване или не може да работи, защото учи във висше учебно или професионално заведение или когато дете от мъжки пол отбива военната си служба.

Съгласно кипърското право и по-специално член 34 от Закона за отношенията между родители и деца — Закон 216/90 — навършилите пълнолетие деца също дължат издръжка на своите родители.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Трябва да се подаде молба до съда и по-специално до семейния съд в района по местожителството на ищеца.

Производството се открива с подаване на молба за определяне на издръжка, придружена от клетвена декларация на ищеца, която се вписва в съдебния регистър. Молбата се връчва на ответника (длъжника на издръжката), който има правото да бъде изслушан и да подаде възражение. Ако двете страни постигнат съгласие, се издава решение за издръжка по взаимно съгласие. В противен случай се насрочва съдебно заседание за разглеждане на молбата и съдът се произнася въз основа на доказателствата, представени от двете страни.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Когато вискателят на издръжката е ненавършило пълнолетие дете (т.е. дете под 18-годишна възраст), молбата се подава от неговия законен представител (например майката) от негово име и за негова сметка.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Според член 12 от Закон 23/90 за семейните съдилища (с измененията), когато вискателят е ненавършило пълнолетие дете, компетентен по делото е съдът по местожителството на вискателя или на длъжника (член 12, алинея 1, буква б)). Във всички останали случаи (т.е. когато вискателят е навършило пълнолетие лице), компетентен по делото е съдът по местожителството или по местоработата на ищеца (вискателя) или на длъжника (член 12, алинея 1, буква а)).

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Ищците могат да се обръщат към съда както лично, така и чрез адвокат.

По отношение на производството вж. точка 3 по-горе.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Производството е свързано със заплащането на разноски под формата на адвокатски хонорари (ако ищецът се представлява от адвокат) и реалните съдебни разноски. Размерът се определя според правилата, които Върховният съд на Кипър публикува периодично. Точният размер на разходите зависи от продължителността и/или сложността на делото. Ако ищецът не разполага с достатъчно финансови средства, той/тя може да поиска безплатна правна помощ съгласно Закон 165(1)/2002 (с измененията).

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразглеждано при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

По вид издръжките, присъждани от съда, са: от родител на дете, от дете на родител и от бивш съпруг на бивш съпруг. Размерът на издръжката се изчислява с оглед на нуждите на вискателя и при отчитане на финансовите възможности на длъжника. Издръжката включва всичко, което е необходимо за съществуването и благосъстоянието на вискателя, както и разходите за неговото/нейното образование, ако е приложимо (член 37 от Закон 216/90).

При промяна на разходите за издръжка на живота или промяна на семейното положение на вискателя на издръжката, решението за издръжка може да бъде преразглеждано от съда по искане на вискателя (или неговия/нейния представител) (член 38, алинея 1 от Закон 216/90).

Независимо от промените в обстоятелствата или разходите, в закона е предвидено десетпроцентно (10 %) автоматично увеличаване на издръжката на всеки двадесет и четири (24) месеца (член 38, алинея 2 от Закон 216/90), освен ако съдът реши друго.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката се плаща ежемесечно на вискателя, на законния представител на вискателя или на техен адвокат с банков превод, чек или в брой.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако посоченият в решението длъжник откаже да плаща, вземанията по издръжката се събират по начин, сходен с този за събиране на вземанията за глоби. Процедурата включва издаването на обезпечителна заповед за налагане на запор (член 40 от Закон 216/90).

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Съгласно член 9, алинея 3 от Закон 232/91 длъжникът се освобождава от задължението за плащане на дължимата сума по решение за издръжка след изтичането на период от две години.

Всеки период на отсъствие на длъжника на издръжката от Република Кипър се изключва от изчислението на горепосочения преклузивен срок.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събере издръжката?

На национално равнище няма такъв орган или организация.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Вж. отговора по-горе.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Да, в такъв случай ищецът/вискателят може да поиска помощ от централния орган на Република Кипър, т.е. Министерство на правосъдието и общественения ред.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Заинтересованото лице или неговият адвокат може да се свърже с централния орган по телефона, в писмен вид (с писмо, факс или по ел. поща) или в лична среща.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Ако ищецът/вискателят е в друга държава, а длъжникът е в Кипър, ищецът може да поиска помощ от Министерството на правосъдието и общественения ред, което е централният орган, чрез съответния централен орган в държавата, в която той/тя се намира, но не и директно.

В противен случай той/тя може да се обърне направо към съда чрез своя адвокат.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

В конкретния случай може да се осъществи контакт с централния орган на Кипър по телефон или в писмен вид (с писмо, факс или по ел. поща), който ще окаже съдействие за препращането на писмена молба за издръжка до компетентния национален съд.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да, Кипър е обвързан от Хагския протокол от 2007 г.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Не е приложимо.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

В изпълнение на новия Регламент за задълженията за издръжка (Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета) молбите вече се изпращат направо до компетентния съд на Република Кипър чрез централния орган на Републиката.

Достъпът до правосъдие се улеснява също така чрез предоставянето на правна помощ както съгласно националното законодателство, т.е. Закон 165(I)/2002, така и в контекста на Директивата на ЕС относно правната помощ при трансгранични спорове.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

За да се гарантира правилното прилагане на член 51, централният орган работи в тясно сътрудничество с останалите компетентни държавни органи с цел, наред с другото, да получи поисканата информация, като домашен и служебен адрес на длъжника, неговите доходи и др., да установи местонахождението на длъжника и да му бъдат връчени съдебните документи, като получава и предоставя на съдебните органи валиден адрес за връчване на призовки.

Независимо от възможността за предоставяне на правна помощ, горепосочените услуги, както и препращането на молбите по Регламент (ЕО) № 4/2009, се предоставят на ищите чрез централния орган и следователно правна помощ не е необходима.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите коментари относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 10/02/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не

са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издържка на членове на семейството - Латвия

1 Какво означават на практика понятията „издържка“ и „задължение за издържка“? Кои лица са задължени да изплащат издържка на друго лице?

В латвийското национално законодателство не се дава подробно определение на понятието издържка, но съществува общо разбиране по специфичните въпроси на издържката за друго лице. Например с „издържка за дете“ се имат предвид разходите, които всеки родител е длъжен да осигурява за детето, независимо от финансовото положение на родителя. Минималният размер на издържката за дете се определя от правителството (*Ministru kabinets*, „Министерски съвет“). Определение на понятието „издържка за дете“ е дадено в Закона за гаранционния фонд за издържки.

Общото разбиране по много въпроси, свързани със задълженията за издържка — които могат да бъдат наричани с различни наименования като „издържка“ (*uzturliidzekļi*) или „средства за осигуряване на предишните условия на живот“ (*līdzekļi iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai*) — се основава на съдебната практика, формирана чрез съдебните решения. Например обикновено се приема, че издържката между съпрузи представлява дългосрочна финансова помощ, предоставяна от единия съпруг на другия съпруг, чието материално положение се е влошило.

Лица, които са задължени да плащат издържка:

Задължение на родителите към техните деца

Родителите на детето са длъжни да му осигуряват издържка, докато то стане способно да се издържа самостоятелно. Съответно задължението за издържка на детето не приключва с навършване на пълнолетие. Съдът обаче може да прецени дали даден иск за издържка трябва да бъде уважен, ако детето е навършило пълнолетие, прекъснало е своето образование или професионално обучение и е в състояние да се издържа самостоятелно със собствен труд, но не го прави. Следва да се има предвид, че задължението на родителите да осигуряват издържка на техните деца трябва да бъде съобразно техните финансови възможности. Все пак всеки родител е длъжен да осигурява минималния размер на издържката, определен от правителството, независимо от неговото или нейното финансово положение. Задължението за издържка на дете има задължителна сила, независимо дали детето живее при единия или при двамата родители или живее отделно.

Осигуряване на издържка за дете означава предоставяне на храна, облекло, жилище и здравни грижи, средства за лична хигиена, за образованието и отглеждането му (осигурява се и умственото, и физическото развитие, като задължително се взема предвид личността на детето, неговите умения и интереси, и подготовката на детето за ползотворна работа в обществото).

Задължение на децата към техните родители

Задължението на децата да осигуряват издържка за техните родители се отнася в еднаква степен за всичките деца. Ако финансовите възможности на децата са различни, съдът може да определи задължението за осигуряване на издържка за родителите съобразно финансовото положение на всяко дете.

Задължение на единия съпруг към другия съпруг

Ако бракът е унищожен и само единият от бившите съпрузи е знаел, че към момента на неговото сключване е имало основания за унищожаването му, другият съпруг, който не е знаел за това, има право да поиска част от средствата на първия съпруг, съобразно финансовите възможности на първия съпруг, за да бъдат осигурени предишните условия на живот на другия съпруг. Аналогично преди или след развода единият бивш съпруг има право да поиска от другия бивш съпруг средства, съобразно финансовите възможности на другия съпруг, за да бъдат осигурени предишните условия на живот на ищеца.

Няма задължение за предоставяне на средства на бивш съпруг за осигуряване на предишните му условия на живот, ако:

периодът от време, който е изминал след развода или унищожаването на брака, е равен на продължителността на прекратения брак или на продължителността на съжителството в брака, който е бил унищожен;

бившият съпруг е сключил нов брак;

доходите на бившият съпруг покриват собствената му издържка;

бившият съпруг отказва да се издържа чрез собствен труд;

бившият съпруг, който е задължен да предоставя издържка, не разполага с достатъчно средства за съществуване или е станал нетрудоспособен;

бившият съпруг е извършил престъпление срещу другия бивш съпруг или срещу живота, здравето, свободата, имуществото или честта на роднините на другия съпруг по възходяща или низходяща линия;

бившият съпруг е оставил другия бивш съпруг в безпомощно състояние, въпреки че е можел/а да му/й окаже помощ;

бившият съпруг умишлено е отправил безпочвени обвинения в престъпление срещу някое от лицата, посочени в точка 6;

бившият съпруг е живял неморално или разточително;

някаой от съпрузите почине или е обявен за починал;

налице са други важни причини.

Задължение на дядовците и бабите към внуците

Ако детето няма родители или те не могат да го издържат, това задължение се прехвърля на дядовците и бабите в еднаква степен. Ако финансовите възможности на дядовците и бабите са различни, съдът може да определи техните задължения съобразно финансовото положение на всеки дядо и всяка баба.

Задължение на внуците към техните дядовци и баби

По същия начин задължението за издържка на дядовци и баби, ако е необходимо, се отнася в еднаква степен до всички внуци. Ако финансовите възможности на внуците са различни, съдът може да определи съответните задължения по издържката на техните дядовци и баби съобразно финансовото положение на всеки внук.

Задължения за издържка въз основа на договор за издържка

Страните могат да се договорят да предоставят издържка въз основа на договор за издържка. По силата на договор за издържка едната страна предоставя на другата страна определени материални блага, независимо дали като парична сума или в натура, а в замяна на това другата страна се задължава да издържа първата страна през целия му/й живот, освен ако бъде договорен различен период. Ако не бъде договорено друго, издържката включва храна, жилище, облекло и грижи. Ако получателят на издържката е ненавършило пълнолетие лице, в издържката се включва също така отглеждането и образованието в основно учебно заведение.

Задължение за издържка вследствие на телесна повреда

Ако лице, което е задължено да осигурява издържка за друго лице, почине в резултат на телесна повреда, задължението се прехвърля на лицето, което е отговорно за смъртта на увреденото лице. Размерът на съответната компенсация се определя от съда, като се вземе предвид възрастта на починалото лице, неговата или нейната възможност да се издържа самостоятелно преди смъртта и, накрая, нуждите на лицето, на което

следва да бъде предоставяна издръжка. Ако лицето, на което следва да бъде предоставяна издръжка, разполага с достатъчно средства за съществуване, иск не се предявява.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Родителите на детето са длъжни да му осигуряват издръжка, докато то стане способно да се издържа самостоятелно. Съответно задължението за издръжка на детето не приключва с навършване на пълнолетие. Съдът обаче може да прецени дали даден иск за издръжка трябва да бъде уважен, ако детето е навършило пълнолетие, прекъснало е своето образование или професионално обучение и е в състояние да се издържа самостоятелно със собствен труд, но не го прави.

В латвийското законодателство не е определено как се формират средствата, които да осигурят предишните условия на живот на другия съпруг. Не е определено така също какво точно се изисква според задължението на родителите или дядовците и бабите.

В латвийското законодателство издръжката за дете е определена като задължението да му се предоставя храна, облекло, жилище и здравни грижи, средства за лична хигиена, за образованието и отглеждането му (осигурява се и умственото, и физическото развитие, като задължително се взема предвид личността на детето, неговите умения и интереси, и подготовката на детето за ползотворна работа в обществото). Размерът на издръжката зависи от правото на детето на подходящи условия на живот и действителните нужди на детето.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

За обезпечаването на всеки вид издръжка съответният ищец трябва да се обърне към съда по реда на процедурата, предвидена в Гражданския процесуален закон. Ищецът трябва да представи в съда молба и други необходими документи.

Възможно е родителите на детето да са сключили споразумение под формата на нотариален акт (*notarial akts*), с което се предвижда ежесечно плащане на издръжка. Това споразумение е граждански акт, който поражда правни последици, състоящи се в това, че двете страни са задължени да спазват и изпълняват условията на изготвен със законна сила договор. Ако единият от родителите на детето не изпълнява споразумението за фиксирано или периодично плащане на издръжка, споразумението може да бъде представено на съдебен изпълнител (*tiesu izpildītājs*) за принудително изпълнение.

В Латвия е създаден Гаранционен фонд за издръжки (*Uzturīdzekļu garantiju fonds*), с който се предвижда осигуряването на издръжка на ненавършили пълнолетие деца от централния държавен бюджет. Титуляр на активите е ръководният орган на Гаранционния фонд за издръжки (*Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija*). Ръководният орган на фонда е на пряко подчинение на Министерството на правосъдието.

Условието за получаване на издръжка от Гаранционния фонд за издръжки е първо да е било предприето съдебно производство за събирането на издръжката. Ако вземанията не могат да бъдат събрани, вискателят може да се обърне към ръководния орган на фонда.

Издръжка от ръководния орган на фонда се изплаща само ако принудителното изпълнение на съдебното решение, с което се постановява събирането на издръжката в съответствие с приложимата гражданскоправна процедура, е обявено за неизпълнимо, или ако длъжникът изпълни съдебното решение, с което се постановява събирането, но не осигури минималния размер на издръжката, който е определен от правителството. Що се отнася до размера на всяка изплащана от фонда издръжка, ръководният орган на фонда е задължен да действа спрямо длъжника като орган за принудително изпълнение, без да е необходимо каквото и да било съдебно решение.

Процедурата за получаване на издръжка от ръководния орган на Гаранционния фонд за издръжки е следната:

Ищецът — вискателят на издръжката за дете — може да се обърне директно към ръководния орган на фонда, като подаде молба и представи следните документи:

копие на съдебното решение за присъдената издръжка;

удостоверение, издадено от съдебния изпълнител, в потвърждение на това, че принудителното изпълнение на решението за присъждане на издръжка от длъжника се е оказало невъзможно или че длъжникът е изпълнил съдебното решение, с което се изисква събиране на вземанията за издръжката, но не е осигурил определения от правителството минимален размер на издръжката. Това удостоверение трябва да бъде представено на ръководния орган на фонда в срок до един месец, считано от датата на издаването му;

ако издръжката се иска чрез упълномощен представител, документ, удостоверяващ упълномощаването му.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Да, упълномощен представител може да предяви иск от името на роднина или близък родственик. В случай на ненавършили пълнолетие деца, искът може да бъде предявен от техните законни представители, т.е. техните родители или настойници.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Според правилата за компетентността, компетентен за събиране на вземанията за всеки вид издръжка е районният или градският съд (*rajona (pilsētas) tiesa*).

В Латвия компетентността на съда се определя според следните актове:

Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка („Регламент за задълженията за издръжка“);

двустрани и многострани договори, които са обвързващи за Република Латвия;

Гражданския процесуален закон, ако не са приложими разпоредбите на Регламента за задълженията за издръжка или разпоредбите на двустранни и многострани договори, които са обвързващи за Република Латвия.

В Гражданския процесуален закон е предвидено, че по искове за издръжка са компетентни следните латвийски съдилища:

дело може да бъде заведено в съда по местожителство на ответника;

ако местожителството на ответника не е известно или ответникът няма постоянно местожителство в Латвия, дело може да бъде заведено в съда по мястото, където той или тя притежава недвижимо имущество, или съда по последното му известно местожителство;

дело за събиране на вземанията за издръжка за дете или родител може да бъде заведено също така в съда по местожителство на ищеца;

дело за задължения за издръжка, вследствие на телесна повреда, може да бъде заведено също така по местожителството на ищеца или мястото, където е нанесена вредата.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Ищецът не е задължен да използва услугите на адвокат или на друг посредник, за да заведе дело и предяви иск в съда. Не е необходимо също така ищецът да премине през каквато и да било форма на помирение преди делото да бъде разгледано от съда.

При подготовката на делото за съдебния процес обаче, съдията трябва да се стреми да помири страните. Поради това на страните се препоръчва да постигнат взаимно споразумение преди делото да бъде разгледано в съда.

Трябва да се подчертае също така, че страните могат да постигнат споразумение по искове за издръжка без да завеждат дело в съда.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Според член 43, параграф 1 от Гражданския процесуален закон следните лица са освободени от плащане на съдебни разходи на държавата (държавна такса (*valsts nodeva*), такса за документи (*kancelejas nodeva*) и административни разходи (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*)): ищци — по искове за събиране на вземанията за издръжка за дете или родител и по искове за установяване на бащинство, ако искът е присъединен към иска за събиране на вземанията за издръжка за дете, ищци — по искове за признаване или признаване и допускане на изпълнение на решение на чуждестранна държава за плащане на издръжка за дете или родител, ищци — по отношение на искове, вследствие на телесна повреда, довела до осакатяване или друго увреждане на здравето или до смъртта на лицето, ответници — по дела, касаещи намаляване на размера на издръжката за дете или родител, постановена от съда, и намаляване на плащанията на издръжка, които съдът е присъдил по иск, произтичащ от телесни повреди, довели до осакатяване или други увреждания на здравето, или смърт. Съгласно член 34, параграф 1 от Гражданския процесуален кодекс на Латвия исквата молба (*prasības pieteikums*) може да се отнася до първоначален иск или до насрещен иск, молба, подадена по вече заведено дело от трета страна с отделен иск по отношение на предмета на спора, молба по специална процедура за разглеждане на спор или друга подадена в съда молба, която е предвидена в съответното законодателство. За всяка исква молба е дължима държавна такса, както следва:

до 2 134 EUR: 15 % от поисканата сума, но не по-малко от 70 EUR,
от 2 135 EUR до 7 114 EUR: 320 EUR плюс 4 % от поисканата сума за горницата над 2 134 EUR,
от 7 115 EUR до 28 457 EUR: 520 EUR плюс 3,2 % от поисканата сума за горницата над 7 114 EUR,
от 28 458 EUR до 142 287 EUR: 1 200 EUR плюс 1,6 % от поисканата сума за горницата над 28 457 EUR,
от 142 288 EUR до 711 435 EUR: 3 025 EUR плюс 1 % от поисканата сума за горницата над 142 287 EUR,
над 711 435 EUR: 8 715 EUR плюс 0,6 % от поисканата сума за горницата над 711 435 EUR,
По дела за събиране на вземанията за издръжка за „поисканата сума“ се приема общата сума, която следва да бъде платена за една година. В Латвия на чуждестранни ищци или ищци, които имат право на правна помощ по Регламента за задълженията за издръжка, правната помощ се предоставя от централния орган, определен според Регламента, а именно от ръководния орган на Гаранционния фонд за издръжки. Ръководният орган на Гаранционния фонд за издръжки предоставя правна помощ и услуги по представителство пред латвийските съдилища и правоприлагачи органи на местни възискатели на издръжка и на чуждестранни възискатели на издръжка, които имат право на правна помощ според Регламента. В случаи, които не са предвидени в Регламента за задълженията за издръжка, латвийската държава предоставя правна помощ на лице, чието специално положение или чиито активи и доходи не му/й позволяват да осигури защитата на своите права. Правната помощ се предоставя в съответствие със Закона за държавната правна помощ.

В такива случаи правна помощ се предоставя за покриване на разходите по изготвяне на процесуалните документи, правни консултации в хода на съдебното производство и представителството в съда. При трансгранични спорове, освен горепосочената правна помощ, лицето има право също така да получи услуги за устен превод, писмен превод на някои съдебни или несъдебни документи или документи, подадени от ищеца, които са необходими за произнасяне на решението по делото, а в някои случаи дори плащането на пътните разходи за присъствие на съдебните заседания. Държавата не покрива съдебните разходи. Съдебните разходи включват държавната такса, таксата за документи и административните разходи, като например суми, дължими на свидетели и вещи лица, разноските, свързани с разпитване на свидетелите, разноските, свързани с връчването на препис на исквата молба на ищеца и призовката и т.н. Все пак, след като разгледа материалното положение на лицето, съдът може да го/я освободи, било от частично или напълно, от плащането на съдебни разходи към държавния бюджет или да разреши плащане на вноски.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Когато съдът присъжда издръжка за дете, той може да я определи под формата на фиксирана сума или под друга форма, например храна, облекло, жилище и т.н., или и в двете форми. Когато преценява и присъжда издръжка в определен размер, съдът първо взема предвид материалното положение на страните, техните условия на живот и техните семейни обстоятелства, като отдава дължимото внимание на доказателствата, които те предоставят. Когато се определя издръжката за дете, съдът взема предвид всички обстоятелства и доказателства по делото и определя размера на издръжката. Минималният размер на издръжката според разпоредбите, определени от правителството, която всеки родител е длъжен да осигурява ежесечно за всяко дете, считано от момента на неговото раждане до навършването на 7-годишна възраст, е 25 % от минималната месечна работна заплата, определена от правителството; за всяко дете от 7 години до навършването на 18-годишна възраст тя е 30 % от месечната минимална работна заплата, определена от правителството.

След като издръжката бъде присъдена, за всички промени по нейния размер и срок на плащане, както и за всяко освобождаване от плащане, е нужно съответната страна да подаде нова исква молба. Тогава въз основа на промени в материалното положение и семейните обстоятелства на съответните страни съдът може — в рамките на ново производство — да преразгледа размера на плащаната издръжка и да я увеличи или намали.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Лицето, което дължи издръжка, трябва да я плаща на лицето, което има право на издръжка. Ако искът за издръжка за ненавършило пълнолетие дете е предявен от един от неговите родители или от неговия настойник, издръжката се плаща на него или нея, а не на детето. Обикновено издръжката се плаща на определени интервали и в определен размер, например под формата на удръжка от заплата. По-рядко се използват други форми.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако длъжникът не плаща издръжката доброволно, лицето, в полза на което е била присъдена, трябва да се снабди с изпълнително основание (*izpildu raksts*) от съда, в който е разгледано делото. Въпросното изпълнително основание или изпълнителното основание, издадено в друга държава — членка на Европейския съюз, трябва да бъде представено за изпълнение на съдебен изпълнител (*tiesu izpildītājs*) в срок до 10 години, считано от влизането в сила на съдебното решение или решението на съдията, освен когато са приложими други давностни срокове (ако периодични плащания бъдат събрани на база на съдебно решение, изпълнителното основание остава в сила за целия период, за който са присъдени периодичните плащания, а давностният срок тече от последния ден за извършването на всяко плащане.). Съдебният изпълнител започва действия по принудително изпълнение на база на подадена молба в писмен вид от страната, която иска принудителното изпълнение. Съдебният изпълнител трябва да приеме изпълнителното основание, ако местожителството на длъжника или местоположението на неговото или

нейното имущество или работно място се намира в района на съответния съдебен изпълнител (*iecirknis*). Съдебният изпълнител може да приема също така други изпълнителни основания, които подлежат на принудително изпълнение в района на компетентност на окръжния съд (*apgabaltiesa*), с който той е свързан, т.е. районът на действие, за който на съдебния изпълнител са възложени правомощия по изпълнение.

Мерките по принудително изпълнение включват: събиране, насочено срещу движимо имущество, принадлежащо на длъжника, включително имущество, намиращо се във владение на други лица, както и нематериално имущество, принадлежащо на длъжника, чрез неговата продажба, събиране, насочено срещу парични суми, които са дължими на длъжника от други лица (възнаграждение за труд, приравнени към него плащания, други доходи на длъжника, депозити в кредитни институции), събиране, насочено срещу недвижимото имущество, принадлежащо на длъжника, чрез неговата продажба, или други мерки, посочени в съдебното решение.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Според член 570 от Гражданския процесуален закон върху имуществото на длъжника не се допуска принудително изпълнение за събиране на вземания, ако длъжникът работи или получава пенсия или стипендия и сумата, която следва да бъде събрана, не надвишава частта от месечните доходи, която, според закона, подлежи на принудително изпълнение с цел събиране на задължения. В Гражданския процесуален закон са определени категориите имущество, върху които не се налага заповест за събиране на вземания, например някои домашни уреди, домакинско оборудване или необходимото облекло на длъжника и членовете на семейството, които са негови или нейни зависими. Според член 594 от Гражданския процесуален закон до изплащането на дълга, който подлежи на събиране, от трудовото възнаграждение и приравнените към него плащания към длъжника трябва да се правят удържки според изпълнителния документ за принудително изпълнение, като се спазва следното: по дела за събиране на вземанията за издръжката за прехрана на ненавършили пълнолетие деца или в полза на ръководния орган на Гаранционния фонд за издръжки, частта от трудовото възнаграждение на длъжника и приравнените към него плащания, равна на 50 % от минималната месечна работна заплата, трябва да остане като несеквестрируем доход, а за всяко зависимо ненавършило пълнолетие дете несеквестрируемите средства трябва да бъдат равни на размера на държавната социална помощ; по други дела за събиране на вземания за издръжка, сумата, която се удържа от трудовото възнаграждение на длъжника и приравнените към него плащания, може да възлезе на 50 %, но сума в размер на месечната минимална работна заплата трябва да остане като несеквестрируем доход, а за всяко ненавършило пълнолетие дете несеквестрируемите средства трябва да бъдат равни на размера на държавната социална помощ. Според член 632 от Гражданския процесуален закон вискател на издръжка или длъжник може да подаде мотивирана жалба, оспорваща действията на съдебния изпълнител по принудителното изпълнение на съдебно решение или отказа на съдебен изпълнител да извърши такива действия, освен в специални ситуации. Жалбата се подава в районния или градския съд по местонахождението на кантората на съдебния изпълнител в срок до 10 дни, считано от датата, на която са извършени оспорваните действия, или, ако жалбоподателят не е бил уведомен за часа и мястото на провеждане на действията, датата, на която жалбоподателят е узнал за въпросните действия. Според член 634 от Гражданския процесуален закон, ако бъде отменено вече изпълнено съдебно решение и при повторното произнасяне по въпроса бъде постановено решение за отхвърляне на иска или бъде взето решение за прекратяване на съдебното производство или за оставяне без произнасяне по въпроса, тогава принудителното изпълнение на съдебното решение се отменя и всичко, което е било събрано от ответника в полза на ищеца по силата на вече отхвърленото съдебно решение, трябва да бъде върнато на ответника.

Според член 546 от Гражданския процесуален закон изпълнителните документи за принудително изпълнение може да бъдат представени за задължително изпълнение в срок до 10 години, считано от датата на влизане в сила на решение на съда или на съдия, при условие че в закона не са предвидени други давностни срокове. Ако вземанията по дадени периодични плащания бъдат събирани на базата на съдебно решение, изпълнителните документи за принудително изпълнение остават в сила за целия период, за който са присъдени периодичните плащания, а давностният срок тече от последния ден за извършването на всяко плащане.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Дадено лице може да се обърне към ръководния орган на Гаранционния фонд за издръжки, за да получи издръжка за ненавършило пълнолетие дете, ако принудителното изпълнение на съдебното решение, с което се постановява събирането на издръжката в съответствие с приложимата гражданскоправна процедура, е обявено за неизпълнимо, или ако длъжникът изпълни съдебното решение, с което се постановява събирането, но не осигури минималния размер на издръжката.

Според Регламента за задълженията за издръжка даденото лице може да се обърне към ръководния орган на Гаранционния фонд за издръжки за събирането на издръжка от длъжник, който вече не се намира на територията на Латвия. За целите на Регламента ръководният орган на Гаранционния фонд за издръжки изпълнява функцията на централен орган в Латвия.

Според Регламента за задълженията за издръжка дадено лице, което има законно право на издръжка, може да се обърне към ръководния орган на Гаранционния фонд за издръжки и да подаде молба, насочена към друга държава — членка на Европейския съюз, с цел да:

осигури постановяването на решение за събиране на издръжката в държавата по местожителството на ответника;

осигури промяна в размера на издръжката (увеличение или намаление);

осигури постановяването на решение за събиране на издръжката за дете и установяване на бащинство в държавата по местожителство на ответника;

осигури признаването на решение на латвийски съд, с което се постановява събирането на издръжката, обявяването му за подлежащо на изпълнение или принудителното му изпълнение.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Ръководният орган на Гаранционния фонд за издръжки може да действа вместо длъжника на издръжка за дете, ако принудителното изпълнение на съдебното решение, с което се постановява събирането на издръжката в съответствие с приложимата гражданскоправна процедура, е обявено за неизпълнимо, или ако длъжникът изпълни съдебното решение, с което се постановява събирането, но не осигури минималния размер на издръжката, определен от правителството. Ако ръководният орган на фонда изплаща издръжката, той има право да предприеме действия за събиране на изплатените суми заедно със законната лихва (вж. раздел 3 по-горе).

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Ако ищецът и детето са с постоянно местожителство в Латвия, но длъжникът на издръжката е с местожителство в друга държава, ищецът може да се обърне към ръководния орган на Гаранционния фонд за издръжки, ако принудителното изпълнение на съдебното решение, с което се постановява събирането на издръжката в съответствие с приложимата гражданскоправна процедура, е обявено за неизпълнимо, или ако длъжникът изпълни съдебното решение, с което се постановява събирането, но не осигури минималния размер на издръжката.

Ако длъжникът е с местожителство в чужда държава и няма имущество в Латвия, върху което да бъде наложено принудително изпълнение, преди да се обърне към ръководния орган на Гаранционния фонд за издръжки, ищецът трябва да представи съдебното решение, което да бъде признато

и изпълнено в съответната чужда държава. Ако се окаже невъзможно съответното решение да бъде изпълнено в чуждата държава, ищецът може да се обърне към ръководния орган на фонда с молба той да изпълнява задълженията на длъжника по отношение на подлежащата на изпълнение издръжка.

Ръководният орган на Гаранционния фонд за издръжки изпълнява функцията на централен орган според Регламента за задълженията за издръжка (вж. раздел 3 и раздел 13). За помощ по въпроси в обхвата на Регламента лицата могат да се обръщат към ръководния орган на фонда. Ако латвийски съд постанови решение за принудително изпълнение на издръжката и лице с местожителство в Латвия желае въпросното решение да бъде признато и/или изпълнено в друга държава — членка на Европейския съюз, или да бъде издадено съдебно решение срещу длъжник с местожителство в друга държава — членка на Европейския съюз, в съответствие с Регламента за задълженията за издръжка от ръководния орган на Гаранционния фонд за издръжки може да бъде оказана помощ на въпросното лице да препрати решението на латвийския съд до съответната чужда държава за неговото признаване и/или допускане на изпълнението му, както и за постановяване на решение по молбата.

Ръководният орган на Гаранционния фонд за издръжки може да действа вместо длъжника, като плаща издръжката на ненавършило пълнолетие дете и предоставя информация по въпросите на издръжката.

(вж. раздел 3 и раздел 13).

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Ръководен орган на Гаранционния фонд за издръжки (*Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija*)

Адрес: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga,

LV-1010, Latvia

Телефон: +371 67830626

Факс: +371 67830636

Електронна поща: pasts@ugf.gov.lv

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Ако вискателят на издръжката се намира в друга държава — членка на ЕС, а длъжникът на издръжката се намира в Латвия, в съответствие с Регламента за задълженията за издръжка вискателят може да се обърне към централния орган на държавата по неговото местожителство. С молбата може да бъде отправено искане за постановяване на решение за събиране на издръжката в Латвия, където живее длъжникът, или постановяване на решение за събиране на издръжката едновременно с установяване на бащинството в Латвия, или решение за обявяване на чуждестранно решение за издръжка за изпълняемо в Латвия или решение за принудително изпълнение на чуждестранното решение. Според Регламента централният орган на чуждата държава извършва необходимите формалности и препраща молбата на вискателя до латвийския централен орган, определен по Регламента. Латвийският централен орган — ръководният орган на Гаранционния фонд за издръжки — съдейства на чуждестранния ищец да представи решението на чуждестранния съд за принудително изпълнение или за признаване и допускане на изпълнение в Латвия или съдейства на ищеца да подаде молба за събиране на вземанията за издръжка до латвийския съд по местожителството на длъжника или молба за събиране на вземанията за издръжка едновременно с установяване на бащинството в Латвия.

Ако принудителното изпълнение на съдебното решение, с което се постановява събирането на издръжката в съответствие с приложимата гражданскоправна процедура, е обявено за неизпълнимо, или ако длъжникът изпълни съдебното решение, с което се постановява събирането, но не осигури минималния размер на издръжката, лицето, което със своето дете има постоянно местожителство в Латвия, при условие че и за двете лица е декларирано местожителство в Латвия, може да се обърне към ръководния орган на Гаранционния фонд за издръжки с молба за изплащане на издръжка.

Според Регламента за задълженията за издръжка лицето трябва да се обърне към централния орган на държавата по неговото или нейното местожителство. Лице с местожителство в Латвия може да се обърне към ръководния орган на Гаранционния фонд за издръжки с цел да: осигури постановяването на решение за събиране на издръжката в друга държава — членка на Европейския съюз, по местожителството на ответника;

осигури постановяването на решение за събиране на издръжката едновременно с установяването на бащинство в друга държава — членка на Европейския съюз, по местожителството на ответника;

когато решението за събиране на издръжката вече е постановено, да осигури неговото признаване, допускане на изпълнение и принудителното му изпълнение в другата държава — членка на Европейския съюз, по местожителството на ответника.

Ако принудителното изпълнение на съдебното решение, с което се постановява събирането на издръжката в съответствие с приложимата гражданскоправна процедура, е обявено за неизпълнимо, или ако длъжникът изпълни съдебното решение, с което се постановява събирането, но не осигури минималния размер на издръжката, лицето, което със своето дете има постоянно местожителство в Латвия, при условие че и за двете лица е декларирано местожителство в Латвия, може да се обърне към ръководния орган на Гаранционния фонд за издръжки с молба за изплащане на издръжка.

Ръководен орган на Гаранционния фонд за издръжки (*Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija*)

Адрес: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga,

LV-1010, Latvia

Телефон: +371 67830626

Факс: +371 67830636

Електронна поща: pasts@ugf.gov.lv

В съответствие с Регламента за задълженията за издръжка ръководният орган на Гаранционния фонд за издръжки изпълнява функциите на централен орган на Латвия.

Ръководният орган на Гаранционния фонд за издръжки плаща издръжка на вискателя вместо длъжника, ако принудителното изпълнение на съдебното решение, с което се постановява събирането на издръжката в съответствие с приложимата гражданскоправна процедура, е обявено за неизпълнимо, или ако длъжникът изпълни съдебното решение, с което се постановява събирането, но не осигури минималния размер на издръжката.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Латвия е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кои са съответните разпоредби от международното частно право?

Латвия е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.

18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Според член 43 от Гражданския процесуален закон следните лица са освободени от плащането на съдебни разходи на държавата:

ищци — по искове за събиране на вземанията за издръжка за дете или родител и по искове за установяване на бащинство, ако искът е

присъединен към иска за събиране на вземанията за издръжка за дете;

ищци — по искове за признаване или признаване и допускане на изпълнение на решение на чуждестранна държава за плащане на издръжка за дете или родител;

ответници — по дела, касаещи намаляване размера на издръжката за дете или родител, постановена от съда.

В съответствие с четвърти параграф на член 43, когато молбата за събиране на средства за осигуряване на предишните условия на живот е подадена от бивш съпруг или от ищец, който иска признаване или признаване и допускане на изпълнение на решение на чуждестранен съд за събиране на вземания за издръжка за бивш съпруг или друго лице, като се вземе предвид финансовото положение на съответното лице, съдът или съдията може напълно или отчасти да освободи ищеца от плащането на съдебни разходи на държавата или може да отсрочи плащането на съдебните разходи на държавата или да позволи плащане на вноски.

В Латвия на чуждестранни ищци или ищци, които имат право на правна помощ по Регламента за задълженията за издръжка, правната помощ се предоставя от централния орган, определен според Регламента, а именно от ръководния орган на Гаранционния фонд за издръжки. Ръководният орган на Гаранционния фонд за издръжки предоставя правна помощ и услуги по представителство пред латвийските съдилища и правопрिलाгащи органи на местни вискатели на издръжка и на чуждестранни вискатели на издръжка, които имат право на правна помощ според Регламента.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

В Латвия са изменени различни национални закони и наредби, за да може централният орган, определен в съответствие с Регламента за задълженията за издръжка, да изпълнява функциите, предвидени в член 51. Изменените латвийски закони и наредби гарантират предоставянето на правна помощ на вискатели по трансгранични въпроси или ищци, които имат право на правна помощ според изискванията на Регламента, в това число представителство на съответното лице в съда и пред правопрिलाгащите органи. С оглед установяване на местожителството на длъжника или кредитора в Латвия, за получаване на информация по отношение на доходите на длъжника или на вискателя или за местонахождението в Латвия на всяко имущество, което им принадлежи, латвийският централен орган, т.е. ръководният орган на Гаранционния фонд за издръжки, има пряк достъп до различни регистри в Латвия, в които се съхранява съответната информация. Благодарение на информацията, която централният орган може да получава направо от съответните регистри, става възможно получаването на документи и доказателства. Ръководният орган на фонда има право да се обръща към съдилищата в Латвия от името на съответните ищци, за да образува производство или да улесни дадено производство, да обезпечи необходимите временни мерки и получаването на доказателства. Ръководният орган на фонда — от името на ищеца — може да предаде иск за установяване на бащинството на дете направо пред съда, ако искът е присъединен към иск за събиране на вземанията за издръжка.

Тази уеб страница е част от [„Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 27/04/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Литва

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Задължението на родителите да осигуряват издръжка на своите деца.

Родителите са задължени да осигуряват издръжка на своите малолетни или непълнолетни деца. Начинът на изплащане на издръжката и нейната форма се определят по взаимно съгласие между родителите. Размерът на издръжката трябва да бъде съизмерим с нуждите на малолетните или непълнолетните лица и с финансовото състояние на техните родители; той трябва да послужи за запазване на условията, необходими за развитието на детето. И двамата родители трябва да осигуряват издръжка за своите малолетни или непълнолетни деца в съответствие със собственото си финансово състояние (член 3.192 от Гражданския кодекс (*Civilinis kodeksas*)). При определени, предвидени със закон обстоятелства, родителите трябва да осигуряват издръжка на своите пълнолетни деца (до навършване на 24-годишна възраст), когато имат възможност да го направят (член 3.192, параграф 1 от Гражданския кодекс).

Задължението на пълнолетните деца да осигуряват издръжка на своите родители.

Пълнолетни деца са задължени да осигуряват издръжка на родители, които са загубили способността си да заработват своя доход и имат нужда от подкрепа. Издръжката се предоставя (присъжда се от съда) под формата на месечно плащане на фиксирана сума (член 3.205 от Гражданския кодекс).

Задължението за взаимна издръжка между съпрузи.

При постановяването на решение за раздяла съдът може да разпореди на съпруга, по чиято вина е раздялата, да изплаща издръжка на другия съпруг, който се нуждае от нея, освен когато свързаните с издръжката въпроси не са уредени по взаимно съгласие между съпрузите. Издръжката може да бъде присъдена под формата на еднократна сума, месечна издръжка или прехвърляне на имущество (член 3.78 от Гражданския кодекс).

В случай че бракът е унищожен, съпругът, който няма вина за унищожаването му и има нужда от издръжка, има правото да поиска такава от съпруга, който носи вината, за максимален срок от три години (член 3.47 от Гражданския кодекс).

Задължението за взаимна издръжка между бивши съпрузи.

При постановяването на решението за развод съдът присъжда издръжка в полза на съпруга, който се нуждае от такава, освен когато въпросът за издръжката е уреден от споразумението между съпрузите, отнасящо се до последиците от развода. Съпруг няма право на издръжка, ако неговото имущество или доходи са достатъчни, за да се издържа напълно самостоятелно. Издръжката се приема за необходима, ако съпругът отглежда малолетно или непълнолетно дете от брака или е неспособен да работи поради своята възраст или здравословно състояние. Съпругът, който е отговорен за развода, няма право на издръжка. При постановяване на решението относно задължението за издръжка и при определяне на нейния размер съдът взема предвид продължителността на брака, необходимостта от издръжка, притежаваното от бившите съпрузи имущество, тяхното здравословно състояние, възраст и работоспособност, вероятността безработният съпруг да си намери работа и други важни фактори. Издръжката може да бъде присъдена под формата на еднократна сума, месечна издръжка или прехвърляне на имущество (член 3.72 от Гражданския кодекс).

Задължения за взаимна издръжка между други членове на семейството.

Когато е възможно, пълнолетен брат или сестра трябва да осигурява издръжка на своите малолетни или непълнолетни братя и сестри, които се нуждаят от подкрепа, нямат родители или не могат да получат издръжка от последните (член 3.236 от Гражданския кодекс). Пълнолетни внуци, които имат възможност да изплащат издръжка на своите баби и дядовци, трябва да направят това, ако последните не са в състояние да работят и се нуждаят от подкрепа. Баби и дядовци, имащи възможност да изплащат издръжка на своите малолетни или непълнолетни внуци, които нямат родители или не могат да получат издръжка от тях, трябва да изплащат такава издръжка (член 3.237 от Гражданския кодекс).

Договор за издръжка и договор за пожизнена рента

Съгласно договор за издръжка, едната от страните — платецът на издръжката (длъжникът) — поема ангажимента да извършва безвъзмездно или в замяна на прехвърляне на собственост върху капитала, периодични плащания на другата страна, която е бенефициерът на издръжката, да изплаща определената в договора за издръжка парична сума или да издържа бенефициера по друг начин. Задължението за изплащане на издръжка може да бъде установено не само с договор, но и по силата на закон, съдебно решение или завещание (член 6.439 от Гражданския кодекс). Съгласно договор за пожизнена рента дадено физическо лице прехвърля към собствеността на платеща на рентата къща, апартамент, парцел или друг принадлежат му недвижим имот, като платецът е задължен да издържа до живот ануитанта и/или друго, посочено от него лице (лица) (членове 6.460 и 6.461 от Гражданския кодекс).

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Родителите са задължени да осигуряват издръжка на своите малолетни или непълнолетни деца. Процедурата за изплащане на издръжката и нейната форма се определят по взаимно съгласие между родителите. Размерът на издръжката трябва да бъде съизмерим с нуждите на малолетните или непълнолетните деца и с финансовото състояние на техните родители; той трябва да послужи за запазване на условията, необходими за развитието на детето (член 3.192 от Гражданския кодекс). Ето защо родителите по принцип са задължени да осигуряват във всички случаи издръжка на своите деца до навършване на пълнолетие (18 години).

Задължението за осигуряване на издръжка за деца до навършване на 24 годишна възраст зависи от редица обстоятелства. Когато имат възможност да го правят, родителите трябва да осигуряват издръжка на пълнолетните си деца до навършване на 24-годишна възраст, при условие че те са записани в програма за средно образование или в програма за формално професионално обучение с цел придобиване на първоначална квалификация или в програма за редовно обучение във висше учебно заведение, в случай че се нуждаят от финансова помощ въз основа на финансовото си състояние, доходите си, възможността сами да получават доходи и други важни фактори. Родителите не са задължени да осигуряват издръжка на пълнолетните си деца, които следват за получаване на по-висока образователна степен или професионални квалификации (член 3.192, параграф 1 от Гражданския кодекс). Няма разлика в изискванията относно формата и размера на издръжката за малолетни или непълнолетни деца и тази за пълнолетни деца, като те зависят от специфични обстоятелства.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Ако някое дете не получава издръжка, тя се присъжда чрез съдебна процедура. Ако родителите(родител) не изпълняват(изпълнява) задължението си да издръжат(издържа) своите малолетни или непълнолетни деца, съдът може да постанови решение относно задължението за издръжка въз основа на иск, предявен от родител или от настойник(попечител) на детето, или от Държавната институция за защита на правата на детето. Решение относно задължението за издръжка може да бъде постановено от съда също и ако в резултат на развод или раздяла родителите не се споразумеят за издръжката на своите малолетни или непълнолетни деца (член 3.194 от Гражданския кодекс). Ако родителите(родител) на пълнолетно дете не изпълняват(изпълнява) задължението за изплащане на издръжка за дете, последното може да предяви съдебен иск за издръжка (член 3.192, параграф 1 от Гражданския кодекс). Издръжка на съпрузи, бивши съпрузи и други членове на семейството може да бъде присъдена в рамките на съдебна процедура.

Делата за издръжка се разглеждат от окръжните съдилища в Литва. Молбите се подават в съда по местопребиваване на ответника. Когато местопребиваването на ответника е неизвестно, молбата може да бъде подадена по местонахождението на имуществото на ответника или по мястото на последното му известно местопребиваване. Когато ответникът няма местопребиваване в Република Литва, молбата може да бъде подадена по местонахождението на имуществото на ответника или по мястото на последното му известно местопребиваване в Република Литва. Иск за издръжка може да бъде предявен по местопребиваването на ищеца (член 26, членове 29 и 30 от Гражданския процесуален кодекс). Държавата предоставя издръжка на малолетни или непълнолетни лица, които повече от един месец не са получавали издръжка от своите родители или пълнолетни близки роднини, имащи възможност да изплащат издръжката им (член 3.204 от Гражданския кодекс). Издръжките се разпределят и се изплащат от Съвета на държавния социалноосигурителен фонд към Министерството на социалната сигурност и труда. Когато подава молба за издръжка, ищецът (родителят, на когото съдът е присъдил упражняването на родителските права върху детето, или настойникът /попечителят) трябва да представи следните документи: молбата за издръжка, решението на съда или заверения от съда договор за издръжка за дете или заверени копия, преписи или извлечения от тях, в които се посочва установеният размер на исканата издръжка за дете, и документите, доказващи, че: детето е гражданин на Литва, лице без гражданство или постоянно пребиваващ в Литва чужденец; детето не е получавало издръжка за дете или е получило само част от издръжката за период по-дълъг от един месец; ищецът е гражданин на Литва, лице без гражданство или постоянно пребиваващ в Литва чужденец (когато институцията не е в състояние да получи посочените документи или данни от държавни или институционални регистри или от държавни информационни системи). Като изплаща издръжката в съответствие с установената процедура, Съветът на държавния социалноосигурителен фонд към Министерството на социалната сигурност и труда придобива, считано от момента на изплащане на издръжката, правото да събира от длъжника изплатените суми, заедно с лихвата, начислена върху дължимата сума за всеки ден на забава. Решението за съвместното събиране на изплатените суми за издръжка и/или лихвата представлява изпълнително основание.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Да. Молба от името на малолетно или непълнолетно лице може да бъде подадена от неговите законни представители (родители, осиновители, настойници, попечители). Тя може също така да бъде подадена от лице, което по силата на оправомощаване има правото да действа като представител на физическо лице в съда (адвокат, правен асистент и т.н.). Физическите лица могат да бъдат представлявани в съда по силата на оправомощаване и от лица с университетско образование по право, при условие че представляват техни близки или съпруг (несемеен партньор). Близките роднини включват възходящи до втора степен, включително и нея (родители и деца, баби и дядовци, и внуци) и роднини по съребрена линия от втора степен (брата и сестри) (член 3.135 от Гражданския кодекс).

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Делата за издръжка се разглеждат от окръжните съдилища в Литва. Молбите се подават в съда по местопребиваване на ответника. Когато местопребиваването на ответника е неизвестно, молбата може да бъде подадена по местонахождението на имуществото на ответника или по мястото на последното му известно местопребиваване. Когато ответникът няма местопребиваване в Република Литва, молбата може да бъде подадена по местонахождението на имуществото на ответника или по мястото на последното му известно местопребиваване в Република Литва. Иск за издръжка може да бъде предявен по местопребиваването на ищеца (член 26, членове 29 и 30 от Гражданския процесуален кодекс). При предявяване на съдебен иск ищецът не е задължен да използва услугите на адвокат или на друг посредник. Вж. също въпроси 3 и 4.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

При предявяване на съдебен иск ищецът не е задължен да използва услугите на адвокат или на друг посредник. Вж. също въпроси 3 и 4.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Съдебните разноски включват гербов налог и разходите за разглеждане на делото (член 79 от Гражданския процесуален кодекс). Размерът на начисления съдебен гербов налог за предявяване на съдебен иск е регламентиран в член 80 от Гражданския процесуален кодекс. Размерът на съдебния гербов налог по имуществени спорове се изчислява въз основа на цената на иска: за искове до 30 000 EUR — 3 %, но не по-малко от 20 EUR; за искове от 30 000 EUR до 100 000 EUR — 900 EUR, плюс 2 процента от цената на иска в частта, надхвърляща 30 000 EUR; за искове над 100 000 EUR — 2300 EUR, плюс 1 процент от сумата, надхвърляща 100 000 EUR. Общият размер на начисления съдебен гербов налог по имуществени спорове не може да надхвърля 15 000 EUR (член 80 от Гражданския процесуален кодекс).

При иск за издръжка под формата на периодично плащане цената на иска се определя въз основа на общия годишен размер на плащанията (член 85 от Гражданския процесуален кодекс). При искове за издръжка ищците се освобождават от плащането на съдебния гербов налог (член 83 от Гражданския процесуален кодекс).

Когато финансовите средства на дадено лице са недостатъчни, то може да кандидатства за гарантирана от държавата правна помощ съгласно описаната процедура в Закона за гарантираната от държавата правна помощ. Вторичната гарантирана от държавата правна помощ обхваща също и възстановяването на направените в хода на гражданското производство съдебни разноски.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледано при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Задължения за взаимна издръжка между родители и деца

Съдът може да постанови решение относно задължението за издръжка, с което да задължи единия или двамата родители, които не са успели да осигурят издръжка на децата си, да предоставят такава по следните начини: 1) под формата на месечно плащане; 2) под формата на еднократна сума; 3) под формата на прехвърляне на имущество на детето. В очакване на резултата от делото съдът може да разпорежи временно изплащане на издръжка. Размерът на издръжката трябва да бъде съизмерим с нуждите на децата и с финансовото състояние на техните родители; той трябва да послужи за запазване на условията, необходими за развитието на детето. И двамата родители трябва да осигуряват издръжка за своите малолетни или непълнолетни деца в съответствие с финансовото си състояние (член 3.192 и член 3.196 от Гражданския кодекс).

При предявяване на иск от дете, родител на детето, Държавната институция за защита на правата на детето или прокурор съдът може да намали или да увеличи размера на издръжката, в случай че след постановяването на решението относно задължението за издръжка финансовото състояние на родителите се е променило коренно. Увеличаване на размера на издръжката може да бъде разпоредено, ако са налице допълнителни разходи, свързани с грижата за детето (болест, увреждане, медицински грижи или целодневни грижи). При необходимост съдът може да постанови решение за покриване на бъдещи разходи, свързани с лечението на детето. По искане на посочените по-горе лица съдът може да промени по-рано определената форма на предоставяне на издръжка (член 3.201 от Гражданския кодекс).

Издръжка за пълнолетно дете се плаща (присъжда) на родителите под формата на фиксирано месечно плащане. Размерът на издръжката се определя от съда, като се взема предвид финансовото състояние на децата и родителите, както и други важни обстоятелства по делото. При определянето на размера на издръжката съдът трябва да вземе предвид задължението за издръжка за всички пълнолетни деца на родителите, независимо от това дали искът за издръжка е предявен по отношение на всички деца или само на едно от тях (член 3.205 от Гражданския кодекс). В случай че издръжката е присъдена под формата на периодични плащания, размерът ѝ се индексира ежегодно съгласно установената от правителството процедура в съответствие с процента на инфлация (член 3.208 от Гражданския кодекс).

Задължения за взаимна издръжка между съпрузи.

При постановяване на решението относно задължението за издръжка и при определяне на размера съдът трябва да вземе предвид продължителността на брака, необходимостта от издръжка, финансовото състояние на двамата съпрузи, тяхното здравословно състояние, възраст и способността им да работят своя доход, вероятността безработният съпруг да си намери работа и други важни обстоятелства. Издръжката може да бъде присъдена под формата на фиксирана еднократна сума, месечни плащания или прехвърляне на имущество. Когато издръжката е присъдена под формата на периодични плащания, в случай на коренна промяна в обстоятелствата всеки от съпрузите може да поиска увеличение, намаляване или прекратяване на плащанията. Периодичните плащания се индексират ежегодно съгласно посочената от правителството процедура (член 3.78 от Гражданския кодекс).

Задължение за взаимна издръжка между бивши съпрузи.

При постановяване на решението относно задължението за издръжка и при определяне на нейния размер съдът трябва да вземе предвид продължителността на брака, необходимостта от издръжка, притежаваното от бившите съпрузи имущество, тяхното здравословно състояние, възраст и работоспособността, вероятността безработният съпруг да си намери работа и други важни обстоятелства. Издръжката се намалява, предоставя се временно или се отказва, ако е налице поне едно от следните обстоятелства:

1) бракът е продължил по-малко от една година; 2) съпругът, който има право на издръжка, е извършил престъпление срещу другия съпруг или негови близки роднини; 3) съпругът, който има право на издръжка, е причината за несигурното финансово състояние на съпрузите вследствие на собствените си престъпни действия; 4) съпругът, който иска издръжка, не е допринесъл за общото имущество или умишлено е действал срещу

интересите на другия съпруг или семейството по време на брака. Издръжката може да бъде присъдена под формата на фиксирана еднократна сума, месечни плащания или прехвърляне на имущество.

Когато присъдената издръжка е под формата на периодични плащания, в случай на коренна промяна в обстоятелствата всеки от бившите съпрузи може да поиска увеличение, намаляване или прекратяване на плащанията. Периодичните плащания се изплащат през целия живот на вискателя и се индексират ежегодно спрямо процента на инфлация съгласно определената от правителството процедура. Когато бившият съпруг, на когото е била присъдена издръжка, почине или отново сключи брак, плащането на издръжката се прекратява (член 3.72 от Гражданския кодекс).

Задължения за взаимна издръжка между други членове на семейството.

Когато е възможно, пълнолетен брат или сестра трябва да осигурява издръжка на малолетни или непълнолетни братя и сестри, които се нуждаят от подкрепа, нямат родители или не могат да получат издръжка от последните (член 3.236 от Гражданския кодекс). Пълнолетни внуци, които имат възможност да изплащат издръжка на своите баби и дядовци, трябва да направят това, ако последните не са в състояние да работят и се нуждаят от подкрепа. Баби и дядовци, имащи възможност да изплащат издръжка на своите малолетни или непълнолетни внуци, които нямат родители или които не могат да получат издръжка от тях, трябва да плащат такава издръжка (член 3.237 от Гражданския кодекс). Разпоредбите на Гражданския кодекс, които уреждат задълженията за взаимна издръжка между деца и родители, се прилагат *с необходимите промени*.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Длъжникът на издръжката трябва да плаща издръжка на вискателя на издръжката. Когато молба от името на малолетно или непълнолетно дете се подава от родител, издръжката се изплаща на родителя, а не на детето. Ако детето е поверено на грижите на настойник/попечител, издръжката се изплаща на настойника/попечителя, който трябва да я използва изключително в интерес на детето.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Искания за принудително изпълнение на решения на съда трябва да бъдат предавани на съдебен изпълнител. Основанието за принудително изпълнение е представеното изпълнително основание. Изпълнителните основания включват, наред с другото, заповеди за изпълнение, издадени въз основа на решение на съда, както и съдебни разпоредения. След като решението за принудително изпълнение стане окончателно, първоинстанционния съд издава заповед за изпълнение на вискателя въз основа на писмено искане.

Неспазването на задължението за издръжка за дете е наказуемо съгласно наказателното право: в член 164 от Наказателния кодекс се предвижда, че лице, което не спазва наложеното от съда задължение за издръжка за дете, изплащането на издръжка за дете или предоставянето на друга необходима финансова подкрепа за дете, се наказва с безвъзмезден труд в полза на обществото, ограничаване на свободата, арест или лишаване от свобода за срок до две години. Неспазването на съдебно решение от различно естество може също да подлежи на наказателна отговорност: съгласно член 245 от Наказателния кодекс лице, неспазило решение на съда, което не е с наказателен характер, се счита за извършило престъпление, наказуемо с безвъзмезден труд в полза на обществото, глоба, ограничаване на свободата или арест.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

В случая на събиране на издръжка от физически лица то не може да бъде приведено в изпълнение спрямо каквито и да е домакински вещи, работни или учебни материали или друго имущество, което е необходимо за прехраната на длъжника или неговото семейство или за неговата професионална дейност или обучение. Списъкът на горепосоченото имущество е посочен в Ръководството за изпълнение на решения. Освен това събирането не може да бъде приведено в изпълнение по отношение на парична сума в размер до определената от правителството минимална месечна заплата или по отношение на всяка вещь, от която се нуждаят децата и лицата с увреждания (член 668 от Гражданския процесуален кодекс).

Удръжките от частта, представляваща дял от заплатите или еквивалентните плащания и надбавки на длъжника, чийто размер е до определената от правителството минимална месечна заплата, се правят въз основа на изпълнителни основания до пълното погасяване на подлежащите на събиране суми: при принудително събиране на издръжка чрез периодично плащане или обезщетение за вреди, причинени в резултат на осакатяване или друго увреждане на здравето или смърт на главата на семейството, размерът се равнява на 30 процента, освен ако е предвидено друго в заповедта за изпълнение или се изисква друго съгласно законите или от съда. Удръжките от частта от заплати и еквивалентни плащания и надбавки, надхвърляща определената от правителството минимална месечна заплата, се равняват на 50 процента, освен ако се изисква друго съгласно законите или от съда (член 736 от Гражданския процесуален кодекс). В член 739 от Гражданския процесуален кодекс се определят и паричните суми, които не подлежат на събиране (например обезщетения за майчинство и бащинство, детски надбавки и др.).

Събирането на вземане от имуществото на длъжника не е разрешено, ако длъжникът е представил на съдебния изпълнител доказателства, съгласно които възстановимата сума и разходите за изпълнение могат да бъдат събрани в рамките на шест месеца, или в случай на събиране на вземане от единственото жилище на длъжника, в което той живее — в рамките на 18 месеца, чрез удържки от посочените в член 736 от Гражданския процесуален кодекс суми от заплатите, пенсията, безвъзмездната помощ за студенти или други доходи на длъжника.

Заповедите за изпълнение, които се основават на съдебни решения, могат да бъдат представени за изпълнение в рамките на пет години от влизането в сила на съдебното решение. Ако в съдебното решение се изисква събиране чрез периодични плащания, изпълнителните основания остават валидни през целия период на събирането, като установеният срок за заповедите за изпълнение започва да тече от деня, в който изтича крайният срок за всяко плащане (член 605 от Гражданския процесуален кодекс).

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Държавата предоставя издръжка на малолетни или непълнолетни деца, които повече от един месец не са получавали издръжка от своите родители или от пълнолетни близки роднини, имащи възможност да плащат издръжката (член 3.204 от Гражданския кодекс). Издръжките се разпределят и се изплащат от Съвета на държавния социалноосигурителен фонд към Министерството на социалната сигурност и труда. Когато подава молба за издръжка, ищецът (родителят, на когото съдът е присъдил упражняването на родителските права върху детето, или настойникът /попечителят) трябва да представи следните документи: молбата за издръжка, решението на съда или заверения от съда договор за издръжка за дете или заверени копия, преписи или извлечения от тях, в които се посочва установеният размер на исканата издръжка за дете, и документите, доказващи, че: детето е гражданин на Литва, лице без гражданство или постоянно пребиваващ в Литва чужденец; детето изобщо не е получавало издръжка за дете или е получило само част от издръжката за период по-дълъг от един месец; ищецът е гражданин на Литва, лице без гражданство или постоянно пребиваващ в Литва чужденец (когато институцията не е в състояние да получи посочените документи или данни от държавни или институционални регистри или от държавни информационни системи). Като изплаща издръжката в съответствие със установената процедура, Съветът на държавния социалноосигурителен фонд към Министерството на социалната сигурност и труда придобива, считано от момента на изплащане на издръжката, правото да събира от длъжника изплатените суми, заедно с лихвата, начислена върху дължимата сума за всеки ден на забава. Решението за съвместното събиране на изплатените суми за издръжка и/или лихвата представлява изпълнително основание.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Вж. отговора на въпрос 12.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Службата за гарантираната от държава правна помощ е централният орган, упълномощен да изпълнява функциите, определени в Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (наричан по-долу „Регламента за издръжката“).

Когато молби, отнасящи се до задължения за издръжка за лица на възраст под 21 години произтичат от отношения между родители и деца, функциите на централния орган, посочени в член 51 от Регламента за издръжката, се изпълняват от Съвета на държавния социалноосигурителен фонд към Министерството на социалната сигурност и труда.

Данните за контакт на Службата за гарантираната от държавата правна помощ:

Адрес: Odminių g. 3, 01122 Vilnius, тел. +370 700 00 211, факс +370 700 35 006, ел. поща: ✉ teisinepagalba@vgtpt.lt

Данни за контакт на Съвета на държавния социалноосигурителен фонд към Министерството на социалната сигурност и труда:

Клон „Mažeikiai“ на Съвета на държавния социалноосигурителен фонд, адрес: Vasario 16-osios g. 4, LT-89225 Mažeikiai, тел. +370 (443) 26659, факс +370 (443) 27341, ел. поща: ✉ mazeikiai@sodra.lt

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Вж. отговора на въпрос 14.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кои са съответните разпоредби от международното частно право?

В Литва се прилага Хагския протокол от 2007 г.

18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Когато се прилага Регламентът за издръжката, правната помощ се предоставя в съответствие с членове 44—47 от Регламента за издръжката, член 31-5 от Закона за прилагането на законодателството на Европейския съюз и международното законодателство, уреждащо гражданските производства, и Закона за гарантираната от държавата правна помощ. Молбите за гарантирана от държавата правна помощ се изпращат директно на компетентните органи, отговарящи за гарантираната от държавата правна помощ (Службата за гарантираната от държавата правна помощ и нейните местни клонове).

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

За да се прилага разпоредбите на Регламента за издръжката, бяха приети промени в литовския Закон за прилагането на законодателството на Европейския съюз и международното законодателство, уреждащо гражданските производства. В тях се определят институциите, оправомощени да изпълняват функциите на централния орган съгласно Регламента за издръжката и процедурата за предоставяне на правна помощ, и се разрешава на институциите, изпълняващи ролята на централния орган, да получават безплатно от държавни и общински институции, други органи, банки и други кредитни и финансови институции, както и от държавните регистри и други информационни системи данните, необходими за изпълнение на определените в Регламента за издръжката функции.

Тази уеб страница е част от ✉ „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите ✉ коментари относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 16/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Издръжка на членове на семейството - Люксембург

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Задължението за издръжка е задължение, наложено по закон на лице, разполагащо със съответните средства, да задоволява потребностите на друго лице, с което е обвързано с родствена връзка или чрез брак. Следователно право на издръжка могат да имат различни хора, и по-специално: съпруг има право на издръжка от другия съпруг или от бивш съпруг (членове 212, 214 и 246 от Гражданския кодекс); партньор от другия партньор, когато са сключили партньорство по смисъла на изменения закон от 9 юли 2004 г. за правните последици на някои видове партньорство, или от бивш партньор при определени условия;

деца — от своите родители (членове 203, 372-2, 376-2, 376-3, 376-4 от Гражданския кодекс);

бащи, майки и други родственици от по-горна степен — от своите деца (член 205 от Гражданския кодекс);

тъст/свекър и тъща/свекърва — от своите зетъве и снахи (член 206 от Гражданския кодекс);

Правилото „издръжка не се дължи за минали периоди“ означава, че целта на издръжката е да се задоволят настоящи и бъдещи нужди, а не да се възстановят разходи за минали периоди. Това правило има юридическото значение на оборима презумпция, което означава, че то може да бъде пренебрегнато, ако вискателят представи доказателство или че е трябвало да задлъжне, за да се издържа, или че не е бездействал, или че е бил неспособен да предприеме действия.

Издръжката не може да се приспада, освен ако вземането, с което се приспада, също е вземане за издръжка.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

При съвместна родителска отговорност всеки от родителите, независимо дали са женени, разделени или разведени, е длъжен да допринесе за издръжката и образованието на децата пропорционално на средствата, с които разполага, средствата на другия родител и нуждите на детето.

При развод или раздяла, независимо дали упражняват съвместно родителската отговорност, родителите трябва да продължат да участват съвместно в разходите за издръжка и образование на детето, освен ако съдът реши друго. Това участие става под формата на издръжка и не се прекратява автоматично при навършване на пълнолетие от детето. Издръжката може да се изплаща директно на пълнолетното дете и нейният размер може да бъде променян в зависимост от нуждите на детето и промените, които настъпват в приходите и разходите на всеки от родителите.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Компетентен да разглежда дела за издръжка, за упражняване на родителски права и за развод или съдебна раздяла е съдията по семейноправни въпроси (*Juge aux affaires familiales*) към окръжния съд (*tribunal d'arrondissement*).

Лицето, търсещо издръжка, трябва да сезира съдията по семейноправни въпроси, за да поиска издръжка. Ако искането за издръжка се отправя с рамките на производство за развод или съдебна раздяла, съдията по семейноправни въпроси, който разглежда иска за развод или съдебна раздяла, се произнася и по иска за издръжка.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

В случаи на настойничество (*tutelle*) или попечителство (*curatelle*), настойникът (*tuteur*) или съответно попечителят (*curateur*) може да подаде молба от името на родителя или на ненавършилото пълнолетие дете.

Родителят(ите), който(които) упражнява(т) родителските права върху ненавършило пълнолетие дете, могат да подадат молба от негово име. Ненавършилите пълнолетие деца не са дееспособни и не могат да подават сами молби, с изключение на онези, които могат да формират собствено мнение, при условията на член 1007-50 от Новия Граждански процесуален кодекс. В този контекст децата, които могат да формират собствено мнение, могат чрез молба до окръжния съд да сезират съдията по семейноправни въпроси с искания за промени на родителските права, на правото на лични отношения или на настаняването на детето. В такъв случай в срок от петнадесет дни съдът назначава с определение адвокат на непълнолетното дете.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Компетентният окръжен съд е:

съдът по местожителството на семейството;

ако родителите живеят разделени, съдът по местожителството на родителя, с когото обичайно живее малолетното или непълнолетното дете в случай на съвместно упражняване на родителските права, или този по местожителството на родителя, упражняващ еднолично родителските права;

в останалите случаи — съдът по местожителството на лицето, което не е завело делото.

В случай на съвместен иск компетентен е съдът по местожителството на една от страните, по избор на страните.

Независимо от това, ако предмет на спора е само издръжката между съпрузи, приносът за издръжката и образованието на децата, приносът за издръжката на семейството или спешните и временни мерки при прекратяване на регистрирано партньорство, компетентен може да бъде съдът по местоживеенето на съпруга или бившия партньор, който е кредитор, или съдът по местоживеенето на родителя, носещ главната отговорност за децата, дори те да са навършили пълнолетие.

Териториалната компетентност се определя от местожителството към деня на подаване на исковата молба, а при бракоразводни дела — деня на подаване на първоначалната молба.

Когато издръжката се иска в рамките на производство за развод, компетентен е съдът, сезиран с молбата за развод.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Ищецът може да сезира съдията по семейноправни въпроси като подаде искова молба до окръжния съд. Молбата се внася в деловодството на окръжния съд, който я връчва на ответника. Страните по делото не са длъжни да ползват услугите на адвокат, който да ги представлява пред съда, освен ако издръжката се иска в рамките на дело за развод поради неоправимо разстройство на съпругеските отношения в рамките на дело за съдебна раздяла. В последните случаи страните са длъжни да наемат адвокат, който да ги представлява.

При всички положения ищецът трябва да представи на съдията всички документи, доказващи, че е в нужда. Това може да бъдат например фишове за заплата, удостоверения за освобождаване от данъчно облагане, удостоверение за безработица или за болничен поради продължително заболяване, доказателства за наем, кредити, издръжка на зависими деца, разходи за издръжка и образование и др.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Сред разходите, които следва да бъдат взети предвид в случай на съдебно производство, трябва да се посочат съдебните и процесуалните разходи, които страната, изгубила делото, може да бъде осъдена да плати изцяло или частично. Може да се наложи също така да се плащат адвокатски хонорари.

Лицата, чиито доходи се считат за недостатъчни според люксембургското законодателство, могат да получат правна помощ за покриване на разходите по производството. За тази цел те трябва да попълнят въпросник, който могат да намерят в Централната служба за социално подпомагане, и да го изпратят на председателя на териториално компетентния адвокатски съвет (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*).

Ако председателят на адвокатския съвет разреши правната помощ, тя покрива всички разходи по провеждането на съдебното производство и всички процедури или действия, за които е предоставена. Така например тя покрива разходите за гербови налози и такси за регистриране или завеждане, деловодни такси, адвокатски хонорари, такси и плащания на съдебни изпълнители, нотариални такси и възнаграждения, разходи и хонорари на вещи лица, разходи за свидетели, възнаграждения на устни и писмени преводачи, разходи за издаването на удостоверения за чуждестранно право (*certificats de coutume*), пътни разходи, такси и плащания за вписвания, ипотеки и залози, както и, при необходимост, разходи за публикуване в пресата.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледано при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Вид на издръжката

По време на производството и след допускането на развод или съдебна раздяла присъдената помощ най-често е под формата на ежемесечна издръжка. Тя може обаче да бъде също така под формата на капитал, изплатен като парична сума или предоставен като вещи в натура. Що се отнася до участието в издръжката и образованието на детето, издръжката може да бъде под формата на месечно плащане или на пълно или частично пряко покриване на разходите, направени за детето. Издръжката може да бъде и под формата на право на ползване или обитаване на жилище.

Ако длъжникът на издръжката докаже, че не може да си позволи да плаща издръжка, съдът може да разпореди той да приеме в дома си лицето, на което се дължи издръжка, и да го/я храни и издържа.

Определяне на размера на издръжката

Няма референтна скала. Размерът на издръжката се изчислява в съответствие с финансовите възможности на длъжника и нуждите на вискателя.

Индексирание

С цел издръжката да бъде съобразена с промени в издръжката на живота, съдията може, дори служебно, да реши, че тя ще се индексира по законоустановена клауза за промени.

Преразглеждане на размера

При промяна в обстоятелствата издръжката може да бъде преразгледана с оглед да бъде увеличена или намалена, или дори отменена, освен когато е била изплатена под формата на капитал. Ако страните не постигнат споразумение, отмяната или намаляването се решава от съда. Съдът има право също така да променя размера на издръжката, определен по споразумение между страните. Това право важи не само в случай на промяна в положението на вискателя или на длъжника, но също и когато липсва каквато и да било промяна, ако съдията прецени, че размерът е недостатъчен или твърде голям.

Срокът, за който се присъжда издръжка на съпруг в случай на развод поради непоправимо разстройство на съпругеските отношения, не може да надхвърля продължителността на брака, освен при извънредни обстоятелства.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

По време на производството и след допускането на развод или съдебна раздяла издръжката се плаща на съпруга бенефициер.

Делът в издръжката и образованието на детето се плаща от единия от родителите на другия родител или на лицето, на което е поверено детето. Ако детето е навършило пълнолетие, съдията може да реши или родителите може да се договорят този дял да се плаща изцяло или частично на самото дете.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Вискателят разполага с различни средства, за да накара длъжника, неизпълняващ своето задължение, да плаща издръжката.

Гражданскоправни способности:

Вискателят има различни възможности:

в случай на развод, той може, чрез молба до окръжния съд, да поиска от съдията по семейноправни въпроси разрешение да получава — вместо бившия си съпруг и без да се засягат правата на трети страни — доходите на бившия съпруг, производните доходи, включително пенсия за възраст и ренти, както и всякакви други суми, дължими от трети лица, като размерите и условията за това се определят от съдията. Това решение подлежи на преразглеждане в случай на промяна в обстоятелствата;

той може да поиска обичайните мерки за принудително изпълнение, т.е. заповед спрямо трето задължено лице (например заповед на банкова сметка), заповед на движимо имущество (автомобил, бижута и т.н.) и възбрана върху недвижимо имущество (къща, земя и т.н.) въз основа на съдебно решение или изпълнително основание.

Наказателноправни способности:

Вискателят може да подаде оплакване по наказателен ред при следните закононарушения:

изоставяне на семейството се наказва с лишаване от свобода от един месец до една година и глоба от 251 EUR до 2500 EUR или само една от тези санкции (член 391bis от Наказателния кодекс (*Code pénal*)). Това предполага, че длъжникът не изпълнява по отношение на вискателя всички или някои от законоустановените задължения за издръжка — било като е отказал да изпълни тези задължения, макар да е бил в състояние да направи това, или като не е в състояние да ги изпълни, но по своя собствена вина.

Такъв е случаят със задълженията на родителите за издръжка на техните деца, задълженията за издръжка между съпрузи и тези на осиновители по отношение на осиновените деца.

Наказателното преследване на правонарушението се предшества от призоваване на длъжника в полицията, което се удостоверява с протокол от полицейски служител на Великото херцогство Люксембург. Ако местожителството на длъжника не е известно, призоваване не е нужно.

умишлената неплатежеспособност се наказва с лишаване от свобода за срок от шест месеца до три години и глоба от 500 EUR до 12 500 EUR или само с една от тези санкции (член 391ter от Наказателния кодекс). При нея се предполага, че дори преди постановяване на съдебното решение длъжникът е организирал или утежил своята неплатежеспособност като е увеличил пасивите си, намалил е активите си или е укривал част от имуществото си, за да избегне принудителното изпълнение на осъдително решение на граждански съд по дело за издръжка.

За целите на прилагането на член 391ter от Наказателния кодекс съдебни решения и одобрени от съда споразумения относно задължения за плащания, парични помощи или участие за покриване на семейните разходи, както и определянето на издръжка в споразумения преди развод по взаимно съгласие, се считат за равностойни на такова осъдително решение на граждански съд по дело за издръжка.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Исковете за събиране на просрочени вземания за постоянни и пожизнени ренти и издръжки се погасяват по давност след пет години.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

По молба на вискателя Националният фонд за солидарност (*Fonds national de solidarité*) може да събира всякакви издръжки, дължими на съпруг, възходящ или низходящ. По отношение на сумите, които трябва да събере, Фондът встъпва в правата и гаранциите на вискателя за събирането на неговата/нейната издръжка. От момента на уведомяването му за сумите, които следва да бъдат събрани, длъжникът трябва да предостави тези суми на председателя на Националния фонд за солидарност.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

При определени условия Националният фонд за солидарност може да изплати издръжката вместо длъжника. Молбата за плащане трябва да бъде подадена от вискателя на издръжката или от неговия законен представител до председателя на Националния фонд за солидарност.

Молбата се удовлетворява от председателя или негов представител, ако вискателят докаже, че:

- а. е с постоянно местожителство в страната и той/тя или неговият/нейният законен представител живее там от пет години;
- б. издръжката е определена със съдебно решение, подлежащо на изпълнение във Великото херцогство Люксембург;
- в. издръжката не е могла да бъде събрана, било то изцяло или частично, посредством действително приложена частноправна мярка за принудително изпълнение;
- г. той/тя се намира в затруднено икономическо положение.

Ако не е изпълнено условието по буква в), молбата се уважава, ако използването на мерки за принудително изпълнение изглежда обречено на неуспех или ако длъжникът е с местожителство в чужбина. Евентуалното оспорване попада в компетентността на мировия съдия (*judge de paix*) по местожителството на вискателя, който може да бъде сезиран в срок от четиридесет дни, считано от уведомяване за решението на председателя. Вискателите могат да получат правна помощ *ipso jure*. От момента на уважаване на молбата до преустановяване на плащанията от Фонда, вискателят не може да предявява никакви искове срещу длъжника за събиране на своята издръжка.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Съгласно Конвенцията от Ню Йорк от 20 юни 1956 г. и Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, ищец, живеещ в Люксембург, може да подаде молба за издръжка до Главния прокурор (*Procureur Général d'Etat*), ако длъжникът живее в чужбина. Главният прокурор, в качеството си на централен орган, препраща молбата и приложените документи до централния орган на държавата по местоживееенето на длъжника, за да може въпросният централен орган да помогне на ищеца да получи плащането на дължимата издръжка.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Вискателят на издръжката подава молба до предаващия орган, т.е. Главния прокурор, като използва различните формуляри, предвидени в Регламент (ЕО) № 4/2009.

Procureur Général d'Etat

Cité Judiciaire
Bâtiment CR
L-2080 Luxembourg

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Ищец, живеещ в държава, различна от Люксембург, трябва да се обърне към централния орган на държавата по своето местоживееене. Той/тя не може да се обърне директно към люксембургските органи или служби.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Не се прилага.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

В случай на молби, подадени на основание този регламент, правната помощ е напълно безплатна за лицата, имащи право на издръжка, които са на възраст под 21 години, независимо от разпоредбите на националното право.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

За да може централният орган да оказва съдействието, предвидено в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка, в Люксембург бяха приети закон от 3 август 2011 г. за прилагане на посочения регламент на ЕС, както и наредба на Великото херцогство за изпълнение на членове 2 и 3 от посочения закон от 3 август 2011 г. (*Mémorial A* № 175 от 12 август 2011 г.).

Тези нормативни разпоредби предоставиха на Главния прокурор пряк достъп до някои бази данни.

Връзки по темата

 [Legilux](#)

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите коментари относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 16/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Унгария

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кой лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Обикновено роднините по права личния имат задължение за издръжка един спрямо друг:

- родителят има задължение за издръжка към детето, а детето има задължение за издръжка към родителя,
- ако дете, което има право на издръжка, няма родител, който да бъде задължен да плаща издръжката, неговата или нейната издръжка се прехвърля към по-далечни роднини,
- ако лицето, което има право на издръжката, няма деца, по-далечни низходящи носят отговорност за неговата или нейната издръжка (член 4:196, алинеи 1—4 от Гражданския кодекс).

Ненавършилите пълнолетие деца без роднина по права линия, който да бъде задължен да плаща издръжка, трябва да бъдат подпомагани или от своя по-голям брат или по-голяма сестра, при условие че всеки от тях може да изпълнява задължението за издръжка без да излага на риск своята способност да се издържа самостоятелно или да издържа своя съпруг или партньор, с когото съжителства, и своите зависими низходящи по права линия (член 4:197 от Гражданския кодекс).

Съпрузите, които живеят заедно, са задължени да издържат в своето домакинство зависимите ненавършили пълнолетие деца на другия съпруг (доведено/заварено дете), които са доведени в общото домакинство от другия съпруг със съгласието на издържащия съпруг (член 4:198, алинея 1 от Гражданския кодекс).

Доведените/заварените деца имат задължение за издръжка на втория си баща/втората си майка, когато е зависим/а от издръжката, ако той/тя ги е издържал/а през продължителен период от време (член 4:199, алинея 1 от Гражданския кодекс).

Приемните деца имат задължение за издръжка към лицето, което се е грижило за тях в неговото или нейното домакинство през продължителен период от време без да иска финансова компенсация и което не е биологичен родител, осиновител или втори баща/втора майка на детето (приеман родител) (член 4:199, алинея 2 от Гражданския кодекс).

Съпругът може да иска издръжка от другия съпруг в случай на законна раздяла или от бившия съпруг в случай на развод, ако съпругът не е в състояние да се издържа самостоятелно без да има вина за това (член 4:29, алинея 1 от Гражданския кодекс).

В случай на законна раздяла, бившият партньор, който не може да се издържа самостоятелно без да има вина за това, може да поиска издръжка от другия бивш партньор, при условие че връзката е продължила най-малко една година и от нея е родено дете (член 4:86, алинея 1 от Гражданския кодекс).

Съществуват две форми на „издръжка“: в натура или като парична сума (плащане на издръжка).

Що се отнася до ненавършило пълнолетие дете, „задължение за издръжка“ означава, че родителят на детето има право и е задължен да се грижи за своето дете в семейството, да го отглежда и да му осигури условията, необходими за физическото, познавателното, емоционалното и моралното развитие на детето — по-специално жилище, храна и облекло — както и достъп на детето до образование и здравеопазване. Родителят, който се грижи за детето и живее в едно домакинство с него, посреща нуждите на детето в натура, докато родителят, който живее отделно (или в същото домакинство, но без да участва в издръжката на детето), обезпечава детето главно чрез плащането на издръжка.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Всички ненавършили пълнолетие деца (под 18-годишна възраст) имат право на издръжка по презумпцията за нужда, установена по закон. Деца под 20-годишна възраст също имат право на издръжка, при условие че учат в системата на средното образование.

Деца в трудоспособна възраст (18 години или повече), които продължават образованието си, имат право на издръжка, независимо от презумпцията за нужда, ако издръжката им е необходима, за да продължат своето образование в рамките на разумен период от време. Детето трябва своевременно да уведоми родителя за намерението си да продължи своето образование (член 4:220, алинея 1 от Гражданския кодекс). Образователният процес, който се провежда без прекъсване, включва всякакви курсове или обучение, необходими за получаването на квалификация като подготовка за бъдеща кариера, както и образование по бакалавърска или магистърска програма на висшето образование или висшето професионално образование.

Когато по изключение е обосновано родителите може да бъдат задължени да предоставят издръжка на дете на 25-годишна възраст или повече (член 4:220, алинея 5 от Гражданския кодекс).

Родителите обаче нямат задължение за издръжка на навършило пълнолетие дете, което продължава неговото или нейното образование, ако се счита, че детето не заслужава издръжка, не изпълнява своите образователни задължения и не взема изпитите си по своя собствена вина или ако предоставянето на издръжка би изложило на риск възможността на родителя да издържа самостоятелно себе си или своето ненавършило пълнолетие дете. Счита се също така, че навършилото пълнолетие дете не заслужава издръжка, ако без основателна причина той или тя не поддържа връзка с родителя, който е задължен да го/я издържа (член 4:220, алинеи 3 и 4 от Гражданския кодекс).

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

За размера и формата на издръжката се прилага споразумението между лицето, имащо право на издръжката, и лицето, дължащо издръжката (родителите, ако се касае за издръжка за дете). Ако такова споразумение няма, лицето, имащо право на издръжка, може да поиска издаването на съдебно решение за присъждане на издръжка. Ако не е постигнато споразумение между родителите, съдът определя издръжката на детето. Съдебен иск за издръжка може да бъде предявен: за ненавършило пълнолетие дете — от органа по въпросите на настойничеството, а за издръжка на родител — с неговото или нейното съгласие — от компетентния окръжен орган. Роднините със задължение за издръжка, които предоставят издръжка или се грижат за лице, имащо право на издръжка, могат да предявят съдебен иск самостоятелно срещу другите страни, които имат задължение за издръжка.

Родителят или друг законен представител на детето, което има право да получава издръжка, може да поиска авансово плащане на издръжката от органа по въпросите на настойничеството, при условие че издръжката не е била събрана най-малко през предходните шест месеца.

В искането трябва да бъде посочено, че няма основания за отказ на авансовото плащане, както и причините и фактите, на които се базира искането.

Към искането трябва да бъдат приложени следните документи: съответните декларации за доходите, окончателното съдебно решение за определяне на издръжката за дете или документът, доказващ записването в редовна форма на средно образование, ако е приложимо, и доклад, издаден не по-рано от шест месеца преди това, за заповед за издръжка, в който се посочва временното прекратяване на изпълнителното производство, или документът, доказващ, че е образувано производство за събиране на дължимата издръжка.

Органът по въпросите на настойничеството трябва да установи дали издръжката е била временно неизплатима в продължение на най-малко шест месеца преди подаването на искането.

Авансово плащане на издръжката може да бъде определено, ако лицето, което има право да получава издръжка, е поискало принудително изпълнение на издръжката, определена със съдебно решение, но обезпечението на принудителното изпълнение с работната заплата, другите редовни доходи или друго имущество на длъжника не е постигнало успех; или ако принудителното изпълнение е било временно спряно; или ако частичната платена или събрана сума не надвишава 50 % от определения от съда размер на издръжката.

При нужда, органът по въпросите на настойничеството изисква информация от съда или от независимия съдебен изпълнител относно резултатите от изпълнителното производство, което е образувано от ищеца. Ако е необходимо с оглед на изясняването на фактическата обстановка, органът по въпросите на настойничеството изисква от работодателя сведения по отношение на наложения запор.

В уведомлението за образуването на производството органът по въпросите на настойничеството приканва длъжника да плати незабавно издръжката и да направи декларация в тази връзка.

Органът по въпросите на настойничеството уведомява за своето решение работодателя на длъжника, съда, който води изпълнителното производство, независимия съдебен изпълнител, компетентната прокуратура по адреса на вискателя и длъжника, компетентния нотариус по адреса на длъжника, както и данъчната служба и държавната служба в Будапеща или в съответния окръг, която предоставя авансовото плащане на издръжката.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Да, родителят или друг законен представител на детето, което има право на издръжката, може да поиска авансово плащане на издръжката от органа по въпросите на настойничеството.

Роднините със задължение за издръжка, които предоставят издръжка или се грижат за лице, имащо право на издръжка, могат да предявят съдебен иск самостоятелно срещу другите страни, които имат задължение за издръжка.

Съдебен иск за издръжка може да бъде предявен: за ненавършило пълнолетие дете — от органа по въпросите на настойничеството, а за издръжка на родител — с неговото или нейното съгласие — от компетентния окръжен орган.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Въз основа на общите правила относно компетентността компетентен е съдът по местожителство на ответника (длъжника).

Ако няма адрес в Унгария, компетентността се определя по местожителството на ответника. Ако местожителството на ответника е неизвестно или е в чужбина, тогава се взема предвид неговото или нейното последно постоянно местожителство в Унгария. Ако такова постоянно местожителство не може да бъде установено или ако ответникът не е имал такова, компетентността се определя по местожителството на ищеца или, ако няма такова, според неговото или нейното временно местожителство.

Ако местоработата и постоянното местожителство на ответника не се намират в един и същ окръг, съдът, по молба на ответника, която трябва да бъде депозирана най-късно до първото изслушване по делото, отнася въпроса за разглеждане от компетентния съд по местоработата на ответника, който да води делото и да издаде решението (член 29 от Гражданския процесуален кодекс).

Съдебен иск за присъждане на издръжка може да бъде предявен също така пред компетентния съд по постоянното местожителство на ищеца (член 34, алинея 1 от Гражданския процесуален кодекс).

Справка относно компетентните съдилища може да бъде направена [тук](#).

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Не е необходимо ищецът да използва посредник, за да предяви иск пред съда. Ищецът може да предяви иск направо пред съда (без да е задължен да използва представител) (вж. въпроси 3, 4 и 5).

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Независимо от своя доход и финансово положение, страните — освен ако са освободени от плащането на фактическите разходи за производството по закон, в съответствие с акт на Европейския съюз, който се прилага пряко и общо, или според международно споразумение — имат право на отсрочване на фактическите разходи по дело, повдигнато по наложена по закон издръжка, в това число производства, свързани със събиране на издръжката от субекта, който плаща възнаграждението на длъжника; или събиране от друго лице; отмяна или промяна на размера на издръжката; прекратяване или ограничаване на принудителните мерки по изпълнение на издръжката и — в случай на презгранично дело за издръжка — получаване на личните данни на длъжника.

В случай на отсрочване на фактическите разходи:

- държавата плаща разходите, които са направени в хода на производството (разходи за свидетели и вещи лица, устен превод, администратор и адвокат, разноските за съдебния процес и разследването, проведено на място, и т.н.), с изключение на разходите, които не се включват в отсрочването и следователно са дължими предварително от страната;
- страната получава отсрочване на плащането на съдебните разноси.

Дори в отсъствието на международно споразумение или реципрочност, чуждестранните граждани също имат право на отсрочване на фактическите разходи.

Ако, в случай на отсрочване на фактическите разходи, съдът осъди дадената страна да поеме разходите за производството, страната трябва да поеме всички разходи, които са платени предварително от държавата, и всички начислени на държавата такси.

Таксата за производството е 6 % или минимум 15 000 HUF и максимум 1 500 000 HUF. В случай на производство по иск за издръжка базата за изчисление на таксата е все още дължимата издръжка, но най-много издръжката за период от една година.

Ако страната не разполага с достатъчно финансови възможности, за да плати разходите по производството, страната може да подаде молба до съда за освобождаване.

С цел да се улесни упражняването на техните права физическите лица (включително встъпилите в делото страни), които не могат да покрият разходите по производството поради своите доходи или финансово състояние, по тяхна молба може да бъдат освободени, било то изцяло или частично, от плащането на тези разходи.

Ако доходите на страната (работна заплата, пенсия или други редовни финансови помощи) не надвишават текущия минимален размер на пенсията за възраст, определен въз основа на броя на годините прослужено време, и страната няма имущество — освен обичайните домашни вещи от първа необходимост, уреди и мебели — страната трябва да бъде освободена от плащане на разходите. Освобождаване от плащане на разходите се предоставя — без обследване на дохода и финансовото състояние — на страни, които имат право на обезщетения, отпускани на лица в трудоспособна възраст, или живеещи в едно домакинство с близък роднина, който има право на обезщетение, отпускано на лица в трудоспособна възраст.

Освобождаването от плащане на разходи включва следните възможности:

- освобождаване от плащането на съдебни разноси;
- освобождаване от плащането на разходи, направени в хода на производството (разноси за свидетели и вещи лица, устен превод, администратор и адвокат, разноси по съдебния процес и разследването, проведено на място, и т.н.), предварително и — освен ако не е предвидено друго от приложимото законодателство — плащането им като цяло;
- освобождаване от задължението за предоставяне на депозит за обезпечаване на разходите по производството;

г) искане за одобрение на представителство от адвокат, ако е разрешено от закона.

При заявено искане, освобождаването от плащане на разходи се одобрява от съда. Съдът взема решение така също за отменянето на това освобождаване.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Ако не е постигнато споразумение между родителите, издръжката се определя от съда.

При определянето на размера на издръжката трябва да бъдат взети предвид следните фактори:

а) обосноваването на нужди на детето (редовни разходи, които са необходими за покриване на разходите за прехрана, медицински грижи, отглеждане и образование на детето);

б) доходите и финансовото състояние на двамата родители;

в) другите деца, които живеят в същото домакинство с родителите (независимо дали са собствените им деца, доведени/заварени деца или приемни деца), и децата, спрямо които родителите имат задължение за издръжка;

г) собствените доходи на детето; както и

д) помощите за защита на детето, средствата за семейно подпомагане, съответните социално-осигурителни и социални плащания, които се предоставят на детето и на родителя за отглеждане на детето (член 4:218, алинея 2 от Гражданския кодекс).

Издръжката трябва да се плаща като фиксирана сума. Съдът може да вземе решение за автоматично ежегодно коригиране на размера на дължимата издръжка в съответствие с повишаване на индекса на потребителските цени, който се публикува от Унгарската централна статистическа служба всяка година, считано от 1 януари на следващата година (член 4:207 от Гражданския кодекс). Размерът на издръжката, която е дължима за едно дете, обикновено се определя на 15—25 % от средния доход на длъжника на издръжката. По принцип, когато се определя средният доход на длъжника на издръжката, трябва да се вземе предвид общият годишен доход на лицето за годината, предхождаща образуването на производството за издръжка (раздел 4:218, алинея 4 от Гражданския кодекс).

Ако настъпи промяна в споразумението между страните или в обстоятелствата, на които се основава съдебното определение за размера на издръжката, която би изложила на риск жизненоважен правен интерес на някоя от страните, ако съответната страна продължи да плаща издръжката при същите условия, тази страна може да поиска промяна на размера или на условията на плащане. Промяна на одобрена издръжка не може да се иска от страната, която е можела да предвиди промяната в своето положение, когато е сключвала споразумението за издръжка, или която лично носи отговорност за въпросната промяна.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Длъжникът на издръжката трябва да я плаща на лицето, имащо право на издръжката, периодично (например месечно) и авансово.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако длъжникът не плаща издръжката доброволно, взыскателят може да предяви иск пред съда и съдът съответно да постанови принудително изпълнение. Вземане за издръжка, което е станало дължимо преди повече от шест месеца, подлежи на принудително изпълнение със задна дата, ако взыскателят по основателни причини е забавил подаването на своята молба за принудително изпълнение. Вземания за издръжка, които са станали дължими преди повече от три години, не подлежат на принудително изпълнение от съда (член 4:208, алинея 3 от Гражданския кодекс). Съдебен иск за издръжка може да бъде предявен: за ненавършило пълнолетие дете — от органа по въпросите на настояничеството, а за издръжка на родител — с неговото или нейното съгласие — от компетентния окръжен орган. (член 4:208, алинея 1 от Гражданския кодекс). Роднините със задължение за издръжка, които предоставят издръжка или се грижат за лице, имащо право на издръжка, могат да предявят съдебен иск самостоятелно срещу другите страни, които имат задължение за издръжка (член 4:208, алинея 2 от Гражданския кодекс). По искане на взыскателя, с решението за налагане на задължение за издръжка на лице, което получава работна заплата, съдът възлага на работодателя директно да удържа посочената в решението сума и да я плаща на взыскателя.

Ако възлагателния документ не е издаден директно от съда, но впоследствие дадена страна подаде молба за принудително изпълнение въз основа на съдебното решение или на споразумението между страните, одобрено с решението на съда, съдът разпорежда принудително изпълнение на издръжката чрез издаването на заповед за налагане на заповед, при условие че заплата, от която се правят удържките, покрива съответната сума.

Удържаната сума не може да надвишава 50 % от работната заплата на служителя. От обезщетението за безработица (помощ при безработица, помощ при безработица пред пенсия, надбавка към дохода и обезщетение за лицата, търсещи работа) може да се удържат най-много 33 % за изплащане на издръжка.

Ако длъжникът няма редовни доходи или сумата, която следва да бъде удържана от неговите доходи не покрива размера на дължимата издръжка, съдът разпорежда принудително изпълнение чрез издаване на документа за изпълнение. В такъв случай на принудително изпълнение подлежи не само работната заплата, но също така друго имущество, както е предвидено в Закона за принудителното изпълнение.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Моля, посетете страницата, съдържаща информация за [процедурите за изпълнение на съдебно решение](#).

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Вж. отговора на въпрос 10 по-горе.

Родителят или друг законен представител на детето, което има право на издръжката, може да поиска авансово плащане на издръжката от органа по въпросите на настояничеството, при условие че издръжката не може да бъде събрана в продължение най-малко на предходните шест месеца. В уведомяването за образуването на производството органът по въпросите на настояничеството приканва длъжника да плати незабавно издръжката и да направи декларация в тази връзка.

Органът по въпросите на настояничеството уведомява за своето решение работодателя на длъжника, съда, който води изпълнителното производство, независимия съдебен изпълнител, компетентната прокуратура по адреса на взыскателя и длъжника, компетентния нотариус по адреса на длъжника, както и данъчната служба и държавната служба в Будапеща или в съответния окръг, която предоставя авансово плащане на издръжка.

Неплащането на издръжка се счита за престъпление. Всяко лице, което по своя собствена вина не изпълнява наложеното му по закон задължение за издръжка, установено с подлежащо на изпълнение решение на съответния орган, се наказва с две години лишаване от свобода.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Да (вж. въпрос 3).

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Министерството на правосъдието на Унгария предоставя съдействие по искане на заявители, които живеят в Унгария, съгласно Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета и по международни споразумения, като осъществява непрекъснатата връзка с централните органи, отговарящи по въпроси за издръжките, в другите съответни държави членки. Заявителят може да поиска постановеното от унгарски съд решение за плащане на издръжка да бъде изпълнявано в чужбина, а ако такова решение няма, задължението за плащане на издръжка да бъде установено в чужбина или да бъде увеличен размерът на издръжката, която следва да се плаща в чужбина. Официалното искане се получава не от Министерство на правосъдието, а от окръжния съд, определен по постоянното местожителство на ищеца, по неговото временно местожителство или месторабота, или от окръжния съд, който е постановил решението на първа инстанция, за което се иска принудително изпълнение. Не се изисква да се назначава адвокат за внасяне на искане или за производство в чужбина. По-скоро съдът съдейства на страната, която няма процесуален представител, да внесе своето искане. Съдът препраща молбата и нужните приложения до Министерство на правосъдието. От Министерството на правосъдието преведената молба се изпраща до централния орган, който отговаря за въпросите, свързани с издръжките, в другата държава членка. Централният орган предприема необходимите мерки за образуване на производство срещу длъжника. От Министерство на правосъдието осведомяват ищеца за хода на производството въз основа на получената от чужбина информация.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Министерство на правосъдието, Отдел „Международно частно право“ (*Igazságügyi Minisztérium, Nemzetközi Magánjogi Főosztály*)

Адрес: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Пощенски адрес: 1357 Budapest, Pf. 2.

Телефонен номер: +36 1 795-5397, +36 1 795-3188

Факс номер: +36 (1) 550-3946;

Ел. поща: [✉ nmfo@im.gov.hu](mailto:nmfo@im.gov.hu)

Уебсайт: [✉ http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekelviteli-es-tartasdiijal-kapcsolatos-ugyek](http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekelviteli-es-tartasdiijal-kapcsolatos-ugyek)

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Не, молбата трябва да бъде подадена чрез централния орган, който отговаря за въпросите, свързани с издръжките, в държавата членка по местожителството на ищеца.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Централните органи на държавите членки са публикувани [тук](#).

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Във връзка с получените молби Министерство на правосъдието се свързва с компетентната служба, която предоставя правна помощ, за да бъде назначен адвокат на ищеца, който живее в чужбина. В случая, посочен в член 46 от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета, е гарантирано пълно освобождаване от разходи, като хонорарът на адвоката също се плаща от държавата. В случаите по член 47 страните имат право на отсрочване на фактическите разходи според унгарското право. В съответствие с тези разпоредби държавата плаща авансово разходите, които са направени в хода на производството (например съдебни разноски, адвокатски хонорари), независимо от финансовото състояние на въпросната страна, но ако страната изгуби делото, съдът може да я осъди да плати тези разходи. Ако ищецът докаже, че поради своето финансово състояние той или тя има право на пълно освобождаване от разходи според унгарското право, ищецът няма да плаща разходите дори ако той или тя изгуби делото.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

В Унгария прилагането на Регламента за задълженията за издръжка се ръководи от [Закон LXVII от 2011 г.](#)

Тази уеб страница е част от [„Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 15/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Малта

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кой лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

В Малта с понятието „издръжка“ се обозначава сумата, която се дължи от длъжник на взыскател във връзка с мярка за предоставяне на издръжка, произтичаща от семейно отношение. Когато отношенията са официално оформени чрез брак или граждански съюз, страните по тях си дължат взаимно издръжка.

С понятието „задължение за издръжка“ се обозначава задължението за плащане на определена сума за издръжка, която се предоставя на вискателя от длъжника при описаните обстоятелства. Задължението за издръжка съществува независимо от това дали размерът на издръжката е определен и независимо от това дали се плаща издръжка.

В член 3В от Гражданския кодекс се предвижда, че съпрузите и бившите съпрузи са задължени да се издържат един друг, както и че родителите са задължени да издържат своите деца. Според член 4 от Закона за гражданските съюзи (Civil Unions Act) страните по граждански съюз имат същите права и задължения като тези, сключили брак, и следователно са задължени да се издържат взаимно дори след прекратяване на връзката, освен ако за неплащането на такава издръжка има законно основание. Според член 8 от Гражданския кодекс при извънредни обстоятелства децата са задължени да издържат своите родители или други възходящи, които са в крайна нужда.

2 До какъв възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Като цяло децата имат право на издръжка до навършването на шестнадесетгодишна възраст. Според член 3В, алинея 2 от Гражданския кодекс обаче родителите също така са задължени да предоставят подходяща издръжка на своите деца, докато навършат двадесет и три години, ако те все още учат и участват в редовна форма на образование, обучение или следване. Освен това в същия член е предвидено, че родителите трябва да издържат своите деца, ако страдат от физическо или умствено увреждане, както е определено в Закона за равните възможности (лица с увреждания).

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

За издаването на определение, с което се установяват размерът на дължимата издръжка и честотата на плащане, трябва да се подаде молба до гражданския съд по семейни дела (Civil Court (Family Section)).

В такъв случай производството започва с назначаването от съда на медиатор, който кани страните (или техните представители) на среща в съда. По време на тази среща медиаторът помага на страните да уредят въпроса по взаимно съгласие. Ако страните постигнат съгласие по текста на споразумение за издръжка, медиаторът изпраща копие на проекта на споразумението до съдията, който председателства съда по семейни дела. Съдът преглежда споразумението и ако прецени, че нито една от страните, в това число лицето, което дължи издръжката, няма да бъде засегната от него, се произнася в полза на това проекторешение и страните могат да подпишат споразумението пред нотариус.

Ако в хода на процедурата по медиация страните не постигнат съгласие по проекта на споразумението за издръжка, медиаторът докладва за това пред съдията, който председателства съда по семейни дела, за да бъде образувано съдебно производство. В такъв случай съдът по семейни дела изслушва изявленията на адвокатите на двете страни и постановява решение по въпроса.

Процедурата пред медиатора е безплатна и не е необходимо страните да бъдат представлявани от адвокат, но винаги е препоръчително да се направи правна консултация преди сключването на такива споразумения. От друга страна, за производството пред съда трябва да се ангажират адвокати и се дължат съдебни такси, освен ако страните подадат молба за правна помощ и тя бъде уважена.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Молбите може да се подават от вискател, негов представител или настойника на детето. Издръжка за дете може да иска лицето, което се грижи за него или упражнява родителските права по отношение на това дете.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Според Официално известие (Legal Notice) № 396 от 2003 г. [\(втора вторично законодателство 12.19\)](#) компетентен да се произнася по семейни въпроси е гражданският съд по семейни дела. Следователно именно гражданският съд по семейни дела определя размера на издръжката, която следва да бъде плащана (освен ако е постигнато споразумение пред медиатор).

Ако длъжникът не плаща издръжката, вискателят може да подаде жалба в полицията, откъдето съответно образуват наказателно производство срещу длъжника. Такова производство трябва да бъде образувано пред Съда на магистратите (Court of Magistrates) (с наказателна компетентност).

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

За завеждане на дело за издръжка в чужбина чрез прилагането на Регламент (ЕО) № 4/2009 ищецът трябва да се обърне към малтийския централен орган, който след това стартира съответно процеса пред медиатор и ако се окаже необходимо, пред гражданския съд по семейни дела. Малтийският централен орган помага също така на вискателя да подаде съответните жалби в полицията, за да бъде образувано наказателно производство, ако има нужда.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

В съответствие с Регламент (ЕО) № 4/2009 производството, свързано с издръжка за дете, се образува от централния орган без да се дължат разходи.

Що се отнася до издръжката между съпрузи, централният орган съдейства на съпруга в хода на производството, което е безплатно, като например процес по медиация пред съда по семейни дела. Ако с медиацията не се постигне успех, вискателят трябва да потърси помощ от личен адвокат, който да съдейства на ищеца пред малтийските съдилища. Съдебните такси и възнагражденията на адвокатите са посочени в приложение А към [Организационния и граждански процесуален кодекс](#) (Code of Organization and Civil Procedure) (глава 12 от законодателството на Малта). Ако ищецът, който иска издръжка от съпруг, отговаря на условията за получаване на правна помощ според малтийското право, централният орган оказва съответното съдействие на лицето.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледано при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Размерът на издръжката, която може да бъде присъдена от съда, може да варира, тъй като зависи от редица критерии. Макар да няма формула за изчисляване на издръжката, гражданският съд по семейни дела (Civil Court (Family Section)) взема под внимание следните елементи:

- i) стандарт на живот на длъжника и на вискателя и/или децата;
- ii) дали детето има нужда от допълнителни средства поради увреждане или съответно изискване, което може да има; както и
- iii) дали длъжникът упражнява правото си на лични отношения с децата.

Съдебното решение може да бъде преразгледано, но е трудно да се измени решението за дължимата издръжка, особено ако обстоятелствата остават непроменени. Ако настъпи промяна в обстоятелствата (например ненавършило пълнолетие дете има нужда от по-голяма издръжка поради продължително заболяване или има значителна промяна в работната заплата на длъжника), съдилищата могат да променят условията на издръжката.

Съдът по семейни дела обикновено изисква размерът на издръжката да се увеличава всяка година в съответствие с националния процент на инфлацията. Аналогично в споразумението за издръжка, постигнато в процеса по медиация, обикновено се включва клауза за увеличаване на издръжката според процента на инфлацията.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката може да се плаща направо от длъжника на вискателя под формата на парични средства, чек или банков превод. Съдът може да реши дължимата сума да бъде удържана от доходите на длъжника и удържаната сума да се изпраща направо на вискателя. Последният вариант обикновено се използва, когато длъжникът многократно пропуска плащането на издръжката.

Ако вискателят се обърне към малтийския централен орган с молба за образуване на производство, посоченият орган предприема мерки, с които настоятелно препоръчва на длъжника да изпрати парите направо на вискателя. Ако длъжникът откаже да плаща, въпросът се отнася към съда. В такъв случай малтийският централен орган отправя молба към съда за издаване на съответното разпореждане за запор върху банковите сметки на длъжника и за превеждане на средствата на вискателя.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Централният орган използва всички средства за защита, които се допускат по малтийското право. По-специално малтийският централен орган първо изпраща писмо, в което посочва, че срещу въпросното лице ще бъде образувано съдебно производство. При неизпълнение на указанията в споменатото писмо, малтийският централен орган иска от вискателя да направи клетвена декларация и въпросът се отнася до малтийската полиция, откъдето да предприемат действия срещу длъжника по реда на Наказателния кодекс.

При нужда, малтийският централен орган съдейства на ищеца с осигуряването на адвокат, било то от отдела за правна помощ или от централния орган, който образува гражданско производство срещу длъжника за плащане на просрочените суми. В такъв случай, ако длъжникът има някакви приходи, може да се подаде молба до съда за налагане на запор върху дохода, така че една част от него да бъде превеждана направо на вискателя. Ако длъжникът притежава ценно имущество, но няма приходи, съдът може да извърши ликвидация на имуществото и да предостави паричните средства на централния орган, който от своя страна да ги изпрати на вискателя.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Давностният срок за предприемане на действия за образуване на наказателно производство поради неплащане на издръжка е шест (6) месеца. Правото да се образува наказателно производство се губи, ако вискателят не е подал жалба в полицията в рамките на 6 месеца, считано от деня, в който издръжката е станала изискуема.

Съгласно член 2156 от Гражданския кодекс исковете за издръжка се погасяват по давност след 5-годишен период.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

В Малта централният орган оказва съдействие на:

вискатели, които живеят извън Малта, когато трябва да подадат иск срещу длъжник в Малта, по-специално като централният орган издира длъжника и оказва съдействие в хода на производството срещу него (такива молби се разглеждат като „входящи дела“);

вискатели, които живеят в Малта, когато трябва да подадат иск срещу длъжник, който живее извън Малта, като централният орган изпраща молба до другия централен орган, който да издири и осъди длъжника.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Не, това не е възможно.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Ако вискателят е с местожителство в Малта, а длъжникът е с местожителство в друга държава членка, вискателят може да поиска от малтийския централен орган да работи в сътрудничество с централния орган на съответната друга държава членка, за да може да бъде установено местонахождението на длъжника, да се осъществи контакт с него и да бъде уведомен за задължението да плаща издръжка.

Ако не е постановено решение относно размера на дължимата издръжка, малтийският централен орган се свързва с централния орган на другата държава членка и иска съдействие, за да може съдилищата или административните органи на въпросната държава членка да издадат решение за определяне на размера на издръжката, която да бъде плащана от длъжника.

След това малтийският централен орган се свързва с чуждестранния централен орган, за да получи информация относно най-добрия възможен начин да се обезпечи изпълнението на въпросното решение за издръжка, освен ако длъжникът сътрудничи доброволно.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Данните за контакт с малтийския централен орган са публикувани на уебсайта на Съдебния атлас на ЕС.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

При трансгранични дела за издръжка малтийският централен орган съдейства на вискателя, намиращ се в чужбина, при обезпечаване на задължението за издръжка. В такъв случай малтийският централен орган представлява вискателя пред всички други административни органи или пред съдилищата според обстоятелствата по делото. Малтийският централен орган изисква попълването на необходимите формуляри и може също така да изиска пълномощно от вискателя преди да образува съдебно производство.

Когато вискателят иска да получи издръжка от длъжника под формата на издръжка между съпрузи, той може да получи безплатна правна помощ за съдействие пред съдилищата само ако отговаря на същите критерии за безплатна правна помощ, които са предвидени за лица с местожителство в Малта.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Данните за контакт с малтийския централен орган са включени в Съдебния атлас на ЕС. Централният орган изпълнява функциите, които по-подробно са описани във въпрос 21, функции и) — й), които се състоят по-конкретно в издирането на длъжника, обезпечаване на решение, което подлежи на изпълнение срещу длъжника (а в противен случай съдействие на вискателя за получаването на такова решение), и съдействие на вискателя по изпълнението на това решение.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да, Малта е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Не е приложимо.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Централният орган предлага безплатни насоки за лица, които се обръщат към него по въпроси, свързани с трансгранични дела за издръжка.

Когато молбата е подадена от лице, което живее в чужбина, малтийският централен орган гарантира, че на лицето се предоставя помощта, от която се нуждае, според естеството на иска. По-специално ако е предявен иск за персонална помощ, малтийският централен орган предоставя на заявителя консултации и общи насоки.

Ако искът се отнася до издръжка за деца, малтийският централен орган обезпечава образуването на съдебно производство срещу длъжника без каквито и да било разходи.

Когато към малтийския централен орган се обърне вискател, живеещ в Малта, за съдействие при събирането на издръжка от чужбина, малтийският централен орган му съдейства да заведе дело в съдилищата и поддържа контакт с чуждестранния орган относно резултатите по делото и за обсъждане на възможността за събиране на въпросната дължима издръжка.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

За всяко отделно дело се определят отговорни длъжностни лица, които да гарантират от страна на малтийския централен орган предаването на молби, получаването на молби, поддържането на контакт с длъжника и вискателя и уведомяването на чуждестранния централен орган за хода по всяко дело. Длъжностното лице, което отговаря за делото, се подпомага от адвокати с дългогодишен опит в семейното и административното производство.

При изходящи дела длъжностното лице, което отговаря за делото, се свързва направо с лицето за контакт в Малта и централния орган в чужбина. Обикновено съобщенията се изпращат по ел. поща и/или обичайната поща. В някои ситуации обаче може да бъдат осъществени телефонни разговори с чуждестранния централен орган или лицето, което е поискало услугите на малтийския централен орган. При входящи дела малтийският централен орган се опитва да държи клиента в течение на цялата кореспонденция между централните органи.

Ето някои от мерките, които се предприемат при следните обстоятелства:

- а) за предоставяне или оказване на съдействие за предоставянето на правна помощ, когато обстоятелствата налагат това: ако е необходимо и поискано, централният орган може да наеме адвокат, който да представлява клиента, или да нареди да се окаже съдействие на клиента от адвокати или други юристи, предоставящи правна помощ, според обстоятелствата по делото;
 - б) за оказване на помощ при установяване на местонахождението на длъжника или вискателя, по-специално в съответствие с членове 61, 62 и 63 от Регламента за задълженията за издръжка: в такъв случай централният орган първо провежда предварително търсене в обществени бази данни за вписани адреси и данни за контакт с въпросното физическо лице. Когато на малтийския централен орган е предоставена повече информация, се извършват съответните търсения и се осъществява контакт с други държавни структури, за да се получи информация относно имуществото на длъжника;
 - в) за оказване на помощ за получаване на съответната информация за доходите и, при нужда, други финансови обстоятелства, свързани с длъжника или вискателя, в това число местонахождение на имуществото, по-специално в съответствие с членове 61, 62 и 63 от Регламента за задълженията за издръжка: централният орган се свързва с националната служба по заетостта и определя дали към момента въпросното лице има работа или не. Ако срещу длъжника бъде образувано съдебно дело, централният орган предлага адвокатът, който представлява вискателя, да поиска от съда да призове други държавни органи като Вътрешни приходи, Службата по транспорта и местните банки или всяка друга съответна институция, за да получи сведения за доходите и имуществото на длъжника;
 - г) за насърчаване постигането на решения по взаимно съгласие с оглед на постигането на доброволно плащане на издръжката, когато е уместно чрез използване на медиация, помирение или подобни процеси: преди да бъде образувано каквото и да било съдебно производство малтийският централен орган се свързва с длъжника и насърчава постигането на споразумение по взаимно съгласие, като обяснява защо това винаги е най-изгодно за всеки. Когато има добри шансове за успех чрез медиация, малтийският централен орган отнася въпроса към професионални медиатори, но ако няма изгледи страните да разрешат спора по взаимно съгласие, се образува съдебно производство;
 - д) за оказване на съдействие за текущото изпълнение на решения за издръжка, включително за всички просрочени суми: малтийският централен орган може да образува производство, или да предложи образуването на съдебно производство срещу отделен длъжник, така че съдът да ликвидира определени активи на длъжника, или да получи съдебна заповед за налагане на запор върху част от работната заплата;
 - е) за оказване на съдействие за събирането и експедитивното превеждане на плащанията за издръжка: Малтийският централен орган образува съдебно производство, в рамките на което иска от съда да разпореди на длъжника да плаща направо на вискателя. Ако длъжникът не извърши въпросните плащания и се касае за издръжка за дете, малтийският централен орган изисква от съда да издаде необходимото разпореждане за изземване на имуществото на длъжника и за предаване на постъпленията от него на вискателя. В случай на издръжка между съпрузи, малтийският централен орган съдейства на ищеца да постигне посоченото по-горе или с помощта на частни адвокати, или чрез системата за правна помощ;
 - ж) за оказване на съдействие за получаването на документни или други доказателства без да се засяга Регламент (ЕО) № 1206/2001: ако нужните документи или информация вече са публично достояние, малтийският централен орган събира тази информация и я предоставя на вискателя. Ако информацията не е публично достояние, се отправя специално искане до органа или структурата, който/която съхранява съответната информация. Ако информацията не може да бъде намерена, централният орган може да се обърне към съда с молба да издаде разпореждане въпросната информация да бъде предоставена, в зависимост от обстоятелствата по делото;
 - з) за предоставяне на съдействие за установяване на бащинство, когато това е необходимо с оглед събиране на вземанията за издръжка: Малтийският централен орган насочва ищеца в хода на съдебния процес по установяване на бащинството и му предоставя информация относно поверителните дейности, които са нужни по този процес, по-специално във връзка с ДНК тестове, ако е приложимо. При нужда, централният орган съдейства на чуждестранен гражданин за назначаването на представител, който да се яви в Малта от негово или нейно име във връзка със съответния публичен акт. В противен случай въпросът с бащинството може да се наложи да бъде решен от съда и следователно малтийският централен орган гарантира единствено, че въпросът ще бъде отнесен на вниманието на съда, за да може той да се произнесе;
 - и) за образуване или улесняване на образуването на производство за обезпечаване на всички необходими временни мерки, които са териториални по своя характер и целят обезпечаване на резултатите по висяща молба за издръжка: когато малтийският централен орган подозира, че длъжникът предприема мерки, чрез които да влоши своето икономическо положение, малтийският централен орган гарантира, че са поискани съответните съдебни разпореждания за налагане на забрана на длъжника да унищожи имуществото си в ущърб на интересите на вискателя;
 - й) за оказване на съдействие за връчването на документи, без да се засягат разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1393/2007: когато е необходима допълнителна информация за длъжника и въпросната информация може законно да бъде получена и предадена от всяко частно лице в Малта, малтийският централен орган нарежда на своите служители да съберат въпросната информация. Такава информация може да се събира от обществени или частни субекти.
- При нужда, малтийският централен орган се свързва с предаващите и получаващите органи, които са определени по Регламент (ЕО) № 1393/2007, за да гарантира надлежното връчване на някои документи.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите коментари относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 16/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница [nl](#) е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Издръжка на членове на семейството - Нидерландия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Издръжката е задължение за принос към разходите за живот на искащия издръжка. Задължението за издръжка произтича от кръвна и от родствена връзка, както и от (предишна) брачна връзка.

Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице:

- родителите на децата
- децата на родителите
- разведен съпруг на другия съпруг (бивши регистрирани партньори)

Задължението за издръжка, което съществува между съпрузите по време на брака, продължава и след неговото прекратяване. В съдебното решение за развода или с последващо решение съдът може да присъди единият от бившите съпрузи да плаща издръжка на бивш съпруг, който не разполага с достатъчно средства, за да посрещне своите разходи (и доколкото това може разумно да се очаква, не е в състояние сам да си осигури тези средства), по искане на последния. При определянето на задължението за издръжка съдът взема предвид потребностите на единия от бившите съпрузи и възможностите (финансовите ресурси) на другия бивш съпруг. Роля могат да изиграят и нефинансови фактори, като продължителността на брака или на съжителството. Ако съдът не определи срок на задължението за издръжка, то автоматично се прекратява след 12 години. Съдът може да разпореди удължаване на този срок по искане на бившия съпруг, който претендира за издръжка, в случай че последният е в особено тежко финансово положение. Срокът на задължението за издръжка след прекратяване на кратък брак (не повече от 5 години) без деца по принцип не надхвърля продължителността на самия брак.

Същото важи и за издръжката между бивши регистрирани партньори.

Бившите съпрузи могат да постигнат извънсъдебно споразумение помежду си относно издръжката. То обикновено е част от споразумението за развод. На практика съдът утвърждава това споразумение в решението за развода. Подобен вид утвърждаване дава на искащия издръжка повече правна сигурност.

Други категории издръжка:

Съпрузи/регистралирани партньори

Принос за разходите на домакинството трябва да имат и двамата съпрузи/регистралирани партньори, освен в изключителни ситуации. В предбрачния договор или партньорското споразумение те могат да договорят друго в това отношение.

Баща на родено без брак дете/партньор на майката

Бащата на родено без брак дете е длъжен да плаща издръжка за него (без да го е припознал) до установяването на законни семейни отношения на детето с него или с друг мъж (с други думи, докато то няма законен баща). Същото задължение се отнася и за партньора на майката, дала съгласите си за акт, който би могъл да доведе до създаване на дете.

Съвместно упражняване на родителски права

Лице, което упражнява родителски права по отношение на дете съвместно с родителя на детето, има задължение за издръжка на детето (член 1: 253w от BW), дори да не му е родител. Задължението за издръжка продължава, докато детето навърши 21 години, когато съвместното упражняване на родителските права се прекратява поради пълнолетието на детето.

В кои случаи?

Най-общо казано задължението за издръжка съществува само ако искащият издръжка е в затруднено положение. Счита се, че дадено лице е в затруднено положение, ако доходите му не са достатъчни да покрият разходите му за живот и доколкото това може разумно да се очаква, не е в състояние сам да си осигури необходимите средства.

Изключение

Задълженията на родителите и бащите на родени без брак деца за издръжката на техните непълнолетни деца и млади пълнолетни деца (до 21 години) представляват изключение от това правило. В тези случаи задължението за издръжка е валидно дори ако искащият издръжка не е в затруднено положение.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Родителите са длъжни да поемат разходите за отглеждане и възпитание на децата под 18 години (малолетни и непълнолетни деца). Това включва разходите за живот и останалите разходи, свързани с възпитанието на детето, като образование и извънкласни дейности. Родителите са длъжни да поемат разходите за отглеждане и възпитание на децата съобразно своите възможности. Задължението се прилага дори ако детето има собствени средства и/или доходи.

Родителите са отговорни да поемат разходите за живот и обучение на децата на 18, 19 и 20 години (млади възрастни). Разходите за живот и обучение имат същия смисъл и значение като разходите за отглеждане и възпитание по отношение на непълнолетните деца. Задължението за издръжка не зависи от нуждите на искащия издръжка.

По отношение на тази категория деца разширеното задължение за издръжка съществува дори ако те имат собствени доходи от труд или капитал, или ако са встъпили в брак. Доходът на самото дете обаче определя размера на издръжката, от която то се нуждае.

По отношение на деца на и над 21 години родителите имат задължение за издръжка само ако детето е в затруднено положение и не е в състояние да се грижи за себе си. Например когато детето има психическо или умствено увреждане.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Размерът на издръжката, която трябва да плаща длъжщото издръжка лице, може или да се договори между самите страни и да се впише в споразумение, или да се определи от съда.

В рамките на бракоразводните дела съдът често трябва да взема решения и относно издръжката на бивш съпруг(а) или дете.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Не: искът трябва да бъде подаден от адвоката на искащия издръжка. Искащите издръжка нямат право да подават иски без адвокат.

Непълнолетното дете се представлява от своя законен представител (обикновено родител).

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

В този случай се прави разлика между международна компетентност (компетентен ли е нидерландският съд?) и вътрешна компетентност (кой е компетентният нидерландски съд?).

Международна компетентност в рамките на Европейския съюз

По отношение на международната компетентност на нидерландските съдилища в рамките на Европейския съюз се прилагат разпоредбите на т. нар. Регламент [Е⁷ Брюксел I](#). Регламентът съдържа правила относно компетентността на съдилищата по отношение на исковите за издръжка.

В съответствие с член 2 от регламента, иски срещу длъжщо издръжка лице (ответник), което има местоживее в Нидерландия, се предявяват от лицето, на което се дължи издръжката (ищец) пред съдилищата в Нидерландия.

Регламент Брюксел I предвижда също така и алтернативна възможност във връзка със задълженията за издръжка. В член 5, параграф 2 се уточнява, че срещу лице, което има местоживее в държава членка, може да бъде предявен иск в друга държава членка:

в съдилищата по мястото, където получаващият издръжка има местоживее или обичайно пребиваване,

или ако делото е свързано с производство относно установяването на семейното състояние на лице – например бракоразводно дело или дело за установяване на родство – в съда, който съобразно своето право е компетентен да разглежда такова производство, освен ако тази компетентност се основава единствено на гражданството на една от страните.

В съответствие с първото тире искащият издръжка с местожителство в Нидерландия може да призове длъжщо издръжка лице, живеещо например във Франция, да се яви пред съдилище в Нидерландия, което има международна компетентност в съответствие с член 5, параграф 2. Компетентен е съдът по местоживее на ищеца.

Освен това считано от 18 юни 2011 г. по отношение на задълженията за издръжка в рамките на Европейския съюз се прилагат разпоредбите на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка.

В Регламента за задълженията за издръжка правилата относно компетентността до голяма степен съвпадат с тези в Регламент Брюксел I. Общото правило е, че по делата за издръжка компетентност има съдът по мястото на обичайно местопребиваване на ответника или на искащия издръжка. За разлика от Регламент Брюксел I няма изискване обичайното местопребиваване на ответника да се намира на територията на държава членка, за да се прилагат разпоредбите на Регламента за задълженията за издръжка.

Международна компетентност извън рамките на Европейския съюз

По отношение на международната компетентност на нидерландските съдилища извън рамките на Европейския съюз се прилагат следните правила. Ако ответникът (бил той кредитор или длъжник) живее извън Европейския съюз, споменатият по-горе Регламент Брюксел I не е приложим и компетентността на нидерландските съдилища произтича от Гражданския процесуален кодекс (*Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering*). Нидерландският съд, произнесъл развода, е упълномощен да приема временни разпореджания по отношение на развода и на допълнителните въпроси, например издръжка или ползване на семейното жилище. Следователно нидерландският съд е компетентен да вземе решение по независим иск за издръжка, ако заявителят или една или повече от засегнатите страни, посочена(и) в иска, живее(ят) в Нидерландия или, ако случаят по друг начин има достатъчно ясна връзка с правната система на Нидерландия, ако е направен избор за прилагане на нидерландското право или ако съответното лице се е явило в хода на производството и не е възразило срещу липсата на компетентност.

Вътрешна компетентност

Що се отнася до вътрешната компетентност на нидерландските съдилища, правилото по отношение на вида на съдилищата (първоинстанционен съд, апелативен съд, Върховен съд на Нидерландия) е, че по делата за издръжка компетентност има първоинстанционният съд. Компетентността на съда се определя от Гражданския процесуален кодекс. Компетентен е съдът по местопребиваване на ищеца (един от ищите) или на една от засегнатите страни, посочени в иска, или при липса на местопребиваване на една от тези страни – съдът по мястото на обичайното пребиваване на някоя от тях.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Искът за присъждане, изменение или прекратяване на издръжка трябва да бъде подаден от адвокат. Адвокатът представлява ищеца по време на заседанието. Имената и адресите на адвокатите могат да бъдат намерени на уебсайта на [Е⁷ националната адвокатска колегия](#).

Членовете на [Е⁷ Сдружение на адвокатите по семейно право и бракоразводните медиатори](#) също се занимават, наред с другото, с бракоразводни дела и дела за издръжка. Те са специализирани също така и в извънсъдебното прекратяване на брака (медиация) и всичко необходимо в тази връзка.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

При съдебните производства трябва да се заплати такса, която представлява принос за свързаните с правораздаването разходи. В случая става дума за официалната съдебна такса. Освен това се плащат и адвокатски хонорари, и такси за съдебния изпълнител.

Ако ищецът не е в състояние да плати (изцяло) разходите за адвокат, той може, при определени обстоятелства, да кандидатства за предоставяне на правна помощ. Става дума за т.нар. „случай за правна помощ“. Държавата поема част от разходите, а ищецът заплаща „личен принос“.

Размерът на „личния принос“ зависи от доходите и финансовото положение на ищеца. Правна помощ се предоставя от [Е⁷ Съвета за правна помощ](#). Ищецът трябва да подаде молба за правна помощ до Съвета в района на териториална компетентност (= компетентност на апелативен съд) по

местоположението на адвокатската кантора. На практика молбата често се изготвя от адвоката, ако с него е било говорено преди подаването на молбата за правна помощ.

Освен това трябва да се подаде „Декларация за доходите и активите“ (която се издава от общинския орган по местоживееене). Декларацията и молбата се изпращат до Съвета за правна помощ, който проучва дали ищецът отговаря на условията за предоставяне на правна помощ. Ако случаят действително е такъв, се издава удостоверение за право на правна помощ. В такива случаи съдебната такса също се намалява. Правото на правна помощ важи също и за трансгранични спорове, например ако ищецът живее извън Нидерландия. Това е предвидено в европейската [Директива относно правната помощ при презгранични спорове](#). Правна помощ може да се поиска също и въз основа на членове 23А—23К от Закона за правната помощ (*Wet op de rechtsbijstand*) чрез Съвета за правна помощ в Хага, като се използва стандартния формуляр, който придружава цитираната директива и е идентичен във всички държави членки.

Ако е необходимо, [Съветът за правна помощ](#) може да предостави помощ при избора на адвокат. Адресът на Съвета е предоставен в отговора на въпрос 14.2.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

В решението си съдът взема предвид нуждите на лицето, което иска или получава издръжката, както и възможностите (финансовите възможности) на лицето, от което се изисква да плаща или което плаща издръжката. Нуждите и възможностите са относителни понятия. Съдът разполага с известна свобода при вземането на решение в зависимост от обстоятелствата по конкретния случай. Съдебните органи са разработили насоки (така наречените стандарти *Trema*), те обаче не са задължителни за съда.

В своето решение съдът взема предвид следните доходи и разходи:

доходи от трудова дейност

доходи от допълнителна заетост

стипендии за обучение

помощи

пенсия

доходи от пре(отдаване) под наем

лихви и други доходи от активи

принос към разходите за живот на други лица, с които лицето поддържа съвместно домакинство

съществуващи възможности за увеличаване на доходите (възможност за реализиране на доходи)

декларирани активи

плащане на наем

вноски за погасяване на ипотечи и лихви, както и фиксирани разходи. Тук се включва също и частта от ипотеката, която все още не е погасена.

застрахователни полици

необходими редовни пътни разходи

финансови задължения към други лица

разходи за специални медицински грижи за искащите издръжка и/или членове на неговото семейство

разходи, свързани с генерирането на доходи

всякакви декларации за задължения

Задължително индексирание

Всяка година министърът на правосъдието определя процента на законното увеличение на издръжките, присъдени от съда или договорени по силата на споразумение. При изчисляването на процентното увеличение министърът взема предвид развитието на заплатите в частния и държавния сектор и развитието на заплатите в други сектори. Този процент се публикува в *Staatscourant* [Държавния вестник на Нидерландия]. Съществуват множество изключения от системата за автоматично индексирание на издръжките. Страните, както и съдът могат да отменят задължителната индексация или да въведат алтернативен метод на индексирание.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката за бивши съпрузи се изплаща пряко на искащия издръжка. Присъдена от съда издръжка за непълнолетно дете се заплаща пряко на родителя (или настойника), който се грижи за детето.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако задължението за издръжка е определено със съдебно решение и дължачото издръжка лице не плаща издръжката на детето и/или партньора, може да се наложи принудително изпълнение посредством [Националната служба за събиране на плащанията за издръжка](#) (LBIO) в Ротердам. Принудителното изпълнение може да бъде наложено и от съдебен изпълнител. При липса на съдебно разпоредяване по случая може да се заведе съдебен иск. За целта се изисква участието на адвокат.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

В случай на запор върху помощи или възнаграждения, се взема предвид прагът, който не подлежи на заповорване. Давностният срок за издръжка, която се дължи ежесечно, е 5 години. При наличие на съдебно решение, в което са вписани просрочените задължения за плащане, т.е. ако на практика е определена фиксирана сума, давностният срок е двадесет години. За да се предотврати изтичането на срока на даден иск, неговата давност трябва да се спре.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събере издръжката?

Във връзка с просрочени вноски за издръжка за дете и/или партньор, този орган е [Националната служба за събиране на плащанията за издръжка](#) (LBIO).

LBIO трябва да бъде упълномощена да действа от вискателя на издръжката. LBIO може, ако е необходимо, да пристъпи към събиране чрез принудително изпълнение. LBIO може например да наложи запор на заплата, помощи или движимо или недвижимо имущество на лицето, което дължи издръжката.

Услугите на LBIO са безплатни за вискателя, ако и двете страни са с местопребиваване в Нидерландия. При получаване на искане за събиране, най-напред се прави опит разходите за събиране да се предотвратят, като се прибегва до кратка процедура по медиация и/или предоставяне на разяснения. Този подход дава резултат в приблизително три четвърти от случаите. Когато LBIO предприеме действия по събиране обаче,

дължащото издръжката лице заплаща свързаните със събирането разходи на LBIO. LBIO налага и допълнителна такса за събиране. Тази такса е 15% от дължимите месечни суми и просрочените вноски за издръжката. Всички разходи за принудителното изпълнение също са за сметка на дължащото издръжката лице.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Въпреки че LBIO е държавна институция, тя не плаща авансови издръжки. Държавата може да направи това, когато става дума за издръжка на дете или за правна помощ.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

LBIO има задължения и в областта на международното събиране на издръжка. Тези задължения произтичат от регламентите и конвенциите, по които Нидерландия е страна.

Нидерландия е страна по Конвенцията на ООН за събирането на издръжка в чужбина, Ню Йорк, 20 юни 1956 г. Това е конвенция за международна правна помощ, чиято цел е да се улесни събирането на издръжка в дела с международен характер. За тази цел Конвенцията е установила система от изпращащи и получаващи институции, които подпомагат взискателя при налагането на изпълнение във връзка с искове за издръжка. За Нидерландия изпращащата и получаващата институция е LBIO.

Всеки, който живее в Нидерландия и се сблъска с проблеми, свързани със събиране на издръжка от задължено да плаща издръжка лице, пребиващо в чужбина (т.е. в държава, която е страна по Конвенцията от Ню Йорк), може да се позове на Конвенцията от Ню Йорк. Конвенцията се отнася както за издръжка на дете, така за издръжка на партньор.

Считано от 1 август 2014 г. в Европейския съюз (с изключение на Дания) и останалите договарящи се страни влезе в сила Конвенцията за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството от 23 ноември 2007 г. Освен държавите – членки на ЕС, Конвенцията се прилага също и в Албания, Босна и Херцеговина, Норвегия и Украйна. Що се отнася до отношенията между държавите – членки на ЕС, предимство има Регламент (ЕО) № 4/2009 за задълженията за издръжка.

За децата под 21-годишна възраст се прилага Хагската конвенция относно издръжката. Тя може да се разшири и да обхване други членове на семейството, ако двете засегнати договарящи държави приемат декларация в този смисъл.

За да се ползват услугите на LBIO, трябва да се подаде формуляр за „[международно събиране на издръжка](#)“. Формулярът може да бъде свален от уебсайта на [LBIO](#).

Дейностите, извършвани от LBIO и съответните чуждестранни институции в контекста на Конвенцията от Ню Йорк и Договора със САЩ, по принцип са безплатни. Могат обаче да възникнат разходи във връзка със съдебни производства в чужбина или със събирането на издръжката.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Във връзка с издръжка за дете и партньор:

Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen ([LBIO](#))

Postbus 8901

3009 AX Rotterdam

Във връзка с нужда от правна помощ:

[Raad voor Rechtsbijstand](#),

Postbus 450,

2501 CL The Hague

Тел.: +31703701414

Във връзка с нужда от правна помощ в трансгранични дела:

Raad voor Rechtsbijstand

Regiokantoor Den Haag

на вниманието на Jan Ouwehand

Laan van Meerdervoort 51B

2517 AE The Hague

Тел.: 0031(0)88 787 1320

Ел. адрес: j.ouwehand@rvr.org

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

LBIO събира издръжки и по искане на търсещи издръжка, които пребивават в чужбина, от длъжници издръжка лица, които пребивават в Нидерландия. Ако искащият издръжка, който се намира в друга държава членка, желае да събере издръжка от дължащо издръжка лице, пребиващо в Нидерландия, той може да се позове на системата на Конвенцията. Той трябва да подаде заявление в изпращащата институция в собствената си държава, която се свързва с приемащата институция в Нидерландия (LBIO). След това приемащата институция предприема необходимите мерки за събирането на издръжката.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Относно данните за контакт, вж. отговор на въпрос 14.2.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кои са съответните разпоредби от международното частно право?

Не е приложимо.

18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

При съдебните производства трябва да се заплати такса, която представлява принос за свързаните с правораздаването разходи. В случая става дума за официалната съдебна такса. Освен това се плащат и адвокатски хонорари, и такси за съдебния изпълнител. Ако ищецът не е в състояние да плати (изцяло) разходите за адвокат, той може, при определени обстоятелства, да кандидатства за предоставяне на правна помощ. Става дума за т.нар. „правна помощ“. Държавата поема част от разходите, а ищецът заплаща „личен принос“. Размерът на „личния принос“ зависи от доходите и финансовото положение на ищеца.

Правна помощ се предоставя от Съвета за правна помощ. Ищецът трябва да подаде молба за правна помощ до Съвета в района на териториална компетентност (= компетентност на апелативен съд) по местоположението на адвокатската кантора. На практика молбата често се изготвя от

адвоката, ако с него е било говорено преди подаването на молбата за правна помощ. Освен това трябва да се подаде „Декларация за доходите и активите“ (която се издава от общинския орган по местоживееене). Декларацията и молбата се изпращат до Съвета за правна помощ, който проучва дали ищецът отговаря на условията за предоставяне на правна помощ. Ако случаят действително е такъв, се издава удостоверение за право на правна помощ. В такива случаи съдебната такса също се намалява. Правото на правна помощ важи също и за трансгранични спорове, например ако ищецът живее извън Нидерландия. Това е предвидено в европейската Директива относно правната помощ при презгранични спорове. Правна помощ може да се поиска също и въз основа на членове 23А—23К от Закона за правната помощ чрез Съвета за правна помощ в Хага, като се използва стандартния формуляр, който придружава цитираната директива и е идентичен във всички държави членки. Ако е необходимо, Съветът за правна помощ може да предостави помощ при избора на адвокат.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Не са направени изменения в съответствие с член 51 от регламента.

Тази уеб страница е част от [„Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

Последна актуализация: 22/11/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Австрия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и “задължение за издръжка”? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Издръжката служи за покриване на всички приемливи, т.е. необходими и обичайни материални нужди, като се имат предвид обстоятелствата във всеки отделен случай. Тя включва по-специално храна, облекло, жилище (в това число отопление и електричество), медицински грижи и хигиена, както и плащането на допълнителни вноски за социално осигуряване, дейности за свободното време и отдих, култура и спорт, комуникации и средства за масово осведомяване (телефон, радио, телевизия, интернет), както и образование и обучение. Издръжката не включва вноски за натрупване на спестявания или за частни пенсионни схеми.

Задължението за издръжка представлява задължение за плащане на издръжка по целесъобразност. Размерът на дължимата издръжка ще зависи от конкретните нужди на лицето, имащо право на издръжката, както и от възможността на лицето, дължащо издръжката, да извършва плащанията. Издръжка се дължи от:

родителите — на техните деца и внуци,
децата — на техните родители и баби и дядовци,
съпрузите и регистрираните партньори — един на друг.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Възрастова граница няма. Децата имат право на издръжка до момента, в който могат да се издържат самостоятелно.

Основните разлики между правото на издръжка на ненавършило пълнолетие дете и на пълнолетно лице се изразяват в начините за принудително изпълнение, предвидени в закона.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Исковете за издръжка се предявяват по реда на съдебното производство.

Съпрузите и регистрираните партньори трябва да предявят претенциите си по гражданскоправен ред чрез подаване на иск. Съдът — на практика съдията — решава делото със съдебно решение, след като се премине през процедура по събиране на доказателства. Освен това във връзка с производството за издръжка или развод/раздяла съпрузите и регистрираните партньори могат също да поискат привременни мерки относно временното плащане на издръжка. В такъв случай съдът взема решение след процедура за удостоверяване.

Иск за издръжка за дете се предявява в рамките на охранително производство. Това важи също така за навършило пълнолетие дете. Съдът по въпросите на настоящичеството (*Pflegschaftsgericht*) — на практика висшето длъжностно лице в австрийската съдебна система с правомощия да постановява съдебни решения (*Rechtspfleger*) — постановява решение, след като се премине през процедура по събиране на доказателства.

Освен това, дете може да поиска като привременна мярка да бъде постановено временно плащане на издръжка във връзка с дело за издръжка. В такъв случай съдът взема решение след процедура за удостоверяване. Ненавършилите пълнолетие деца могат също да искат временно плащане на издръжка, независимо от това дали е образувано производство за издръжка.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Молбата за определяне или принудително изпълнение на издръжка за ненавършили пълнолетие деца може да бъде подадена от законния представител, т.е. лицето, което упражнява родителските права. Със съгласието на това лице Службата за подпомагане на децата и младежите (*Kinder- und Jugendhilfeträger*) също може да действа като представител на детето.

Във всички останали случаи ищеците могат да бъдат представлявани само от лице, което има пълномощно, или от специален законен представител (*Erwachsenenvertreter*).

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Компетентността по дела за издръжка се определя съгласно закона.

Според член 114 от Закона за компетентността на съдилищата (*Jurisdiktionsnorm, JN*) съдът по въпросите на настойничеството (*Pflegschaftsgericht*) е компетентен също така да се произнася по законоустановени вземания за издръжка на ненавършили пълнолетие деца. Искове за издръжка на други роднини във възходяща или низходяща линия са от компетентността на съда, в чийто район се намира съдебният адрес на вискателя. Този адрес се определя от постоянното или обичайното местожителство на лицето.

Според член 76а от Закона за компетентността на съдилищата компетентният съд по дела за издръжка между съпрузи или регистрирани партньори е съдът, в който се води производството за развод или раздяла. Ако няма такова висящо производство, компетентният съд се определя по съдебния адрес на ответника (членове 65—71 от Закона за компетентността на съдилищата).

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Издръжка за дете: на първа инстанция не е задължително страните да бъдат представлявани. Ако обаче те желаят да бъдат представлявани по дела, които се отнасят до парични суми или парична стойност над 5000 EUR, това може да стане само чрез адвокат (относително задължение за представителство от адвокат, член 101, алинея 1 от австрийския Закон за охранителните производства (*Außerstreitgesetz, AußStrG*). При процедури по обжалване представителството от адвокат е абсолютно задължително.

Издръжка на съпрузи и регистрирани партньори: на първа инстанция не е задължително страните да бъдат представлявани. Ако обаче те желаят да бъдат представлявани по дела, които се отнасят до парични суми или парична стойност над 5000 EUR, това може да стане само чрез адвокат (относително задължение за представителство от адвокат, член 29, алинея 1 от австрийския Граждански процесуален кодекс (*Zivilprozessordnung, ZPO*). При процедури по обжалване представителството от адвокат е абсолютно задължително.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Таксите, които са дължими за завеждането на дело за издръжка в съда, се различават в зависимост от стойността на присъдената издръжка. Следователно единната данъчна основа за искове за издръжка, които вече са били удовлетворени в миналото, е присъдената сума. Когато делото се отнася до бъдеща издръжка, сумата, която трябва да се използва като единна данъчна основа, е еднократният размер на годишната издръжка. Ако издръжката е присъдена за период по-малък от 1 година, за единна данъчна основа се взема целият размер (забележка 1 към тарифна позиция 7 от Закона за съдебните такси (*Gerichtsgebührengesetz, GGG*) при производство за издръжка за дете; член 15, алинея 5 от GGG при производство за издръжка за съпрузи или регистрирани партньори).

Що се отнася до действителния размер на таксата, има разграничение между издръжка за деца в охранително производство и дела за издръжка за съпрузи или регистрирани партньори. При дела за издръжка на деца заявителите, които са ненавършили пълнолетие лица (на възраст под 18 години), не трябва да плащат такси.

При дела за **издръжка на дете** заявителите, които са ненавършили пълнолетие лица (на възраст под 18 години), не трябва да плащат такси.

За пълнолетни заявители фиксираната такса за решения и споразумения по искове за издръжка е 0,5 % от стойността на присъдената издръжка (тарифна позиция 7 от GGG). Таксата се дължи от дължащото издръжка лице (т.е. лицето, което изплаща издръжката). Ако в резултат на нова молба бъде увеличен размерът на издръжката, присъдена с окончателно съдебно решение или договорена със споразумение, за единна данъчна основа се взема разликата между новоприсъдената сума и сумата, дължима преди това.

Например: присъдено е бъдещо месечно плащане на издръжка в размер на 250 EUR.

Фиксираната такса е 15,00 EUR (250 EUR x 12 x 0,05).

Ако пълнолетно лице, което дължи издръжка, поиска намаление на размера на издръжката, (фиксираната) такса е 15,00 EUR. Тази такса се отменя, ако искането на заявителя за намаляване на размера на дължимата издръжка бъде изцяло уважено (забележка 3 към тарифна позиция 7 от GGG). При производства за издръжка на съпруг или регистриран партньор трябва се прилага тарифна позиция 1 от GGG.

При производства за **издръжка на съпруг или регистриран партньор** трябва се прилага тарифна позиция 1 от GGG. Фиксираната такса се начислява само за жалбата, която се явява молба за образуване на производство, като тя се плаща по пълзяща скала в зависимост от единната данъчна основа. За да бъде илюстрирано това, по-долу са представени таксите, които са приложими според тарифна позиция 1 от GGG (към 4 май 2023 г.):

Цена на иска по спора — приложима такса:

до и включително 150 EUR — 25 EUR

над 150 EUR, до и включително 300 EUR — 48 EUR

над 300 EUR, до и включително 700 EUR — 68 EUR

над 700 EUR, до и включително 2000 EUR — 114 EUR

над 2000 EUR, до и включително 3500 EUR — 182 EUR

над 3500 EUR, до и включително 7000 EUR — 335 EUR

над 7000 EUR, до и включително 35 000 EUR — 792 EUR

над 35 000 EUR, до и включително 70 000 EUR — 1 556 EUR

Съгласно членове 63—73 от Гражданския процесуален кодекс (ZPO) правна помощ в граждански производства трябва да се предоставя при поискване, ако страната не е в състояние да заплати разходите за воденето на производството, без да се изложат на риск средствата, необходими за нейната издръжка. Съгласно член 7, алинея 1 от AußStrG тези разпоредби се прилагат съответно към охранителните производства (като производствата за издръжка за дете).

Необходимите за издръжка средства се определят условно на равнище между статистическите средни доходи на служител и равнището на жизнения минимум. Тази сума се счита за изложена на риск, ако съответното лице и членовете на неговото семейство, които то издържа, не биха могли да си осигурят дори скромно съществуване, като се вземат предвид всички полезни активи или възможността за натрупване на спестявания в хода на производство, което продължава дълго. Може да се предоставя така също частична правна помощ.

Правна помощ следва да се предоставя само когато предвиденото съдебно действие или защита не изглеждат очевидно умишлени или лишени от смисъл. В това отношение гражданството на страната е без значение.

По-специално правната помощ включва временно освобождаване от плащането на съдебни такси и възнаграждения за свидетели, вещи лица и устни преводачи, както и плащането на пътните разходи на страните, когато те трябва да се явят лично. Ако по закон се изисква представителство от адвокат (напр. при производство по обжалване) или ако това се счита за необходимо с оглед на конкретните обстоятелства по делото, тогава временно се назначава австрийски адвокат безплатно за страната. Работата на адвоката включва така също консултиране преди съдебния процес по отношение на постигането на извънсъдебно споразумение.

В член 71 от ZPO е посочено, че страните, на които е предоставена правна помощ, трябва да бъдат задължени да върнат част от сумата или цялата сума, от която временно са били освободени и която все още не е погасена, както и да заплатят дължимите възнаграждения съобразно

скалата за плащане на назначения им адвокат, доколкото и веднага щом могат да направят това, без да се рискуват средствата, необходими за тяхната издръжка. След изтичане на период от 3 години след приключването на производството задължението за връщане на тези суми вече не може да бъде наложено. Съдът може да поиска от страната да представи — в рамките на подходящ срок, който се определя от съда — нов доклад за имуществото, в това число целесъобразни документни доказателства, за да удостовери, че са изпълнени предварителните изисквания за връщането.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Съдът определя издръжката като парична сума. Родителят, в чието домакинство се отглежда детето, допринася за издръжката на детето чрез грижите за него. Другият родител е задължен да плаща парична сума.

Размерът на издръжката, която следва да бъде плащана за детето, зависи от способността на родителя да предоставя средства и от нуждите на детето и се определя за всеки отделен случай. Въз основа на процентния метод, разработен в съдебната практика с цел предоставяне на насоки, дължащото издръжка лице трябва да плаща определен процент от своите месечни (нетни) доходи:

16 % за деца под 6-годишна възраст,

18 % за деца на възраст между 6 и 10 години,

20 % за деца на възраст между 10 и 15 години, както и

22 % за деца над 15 години.

Ако дадено лице е задължено да плаща издръжка за няколко деца, този факт се взема предвид, като съответно се намаляват процентите.

Процентите, които трябва да се извадят, когато става дума за повече от едно дете, са 1 % за всяко допълнително дете под 10-годишна възраст, 2 % за всяко допълнително дете над 10-годишна възраст и от 0 до 3 % за съпруг, който има право на издръжка, в зависимост от собствените доходи на този съпруг.

Според съдебната практика плащанията по искове за издръжка имат горна граница (известна като лимит на лукса (*Luxusgrenze*)). Тя е равна на два до три пъти средната сума, необходима за покриване на основните нужди (*Regelbedarf*), която също е установена със съдебната практика. Тя се актуализира ежегодно, а от 1 януари 2023 г. възлиза на следните месечни суми за деца:

Сума за покриване на основните нужди

според Danninger (in ÖA 1972, 17), изчислена от Областния съд по граждански дела на Виена (*Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien*)

(Суми в евро)

Година	от раждането нататък	от 3-годишна възраст нататък	от 6-годишна възраст нататък	от 10-годишна възраст нататък	от 15-годишна възраст нататък	от 19-годишна възраст нататък от 2022 г. от 20-годишна възраст нататък
1 януари 2023 г. — 31 декември 2023 г.	320	320	410	500	630	720
1 януари 2022 г. — 31 декември 2022 г.	290	290	370	450	570	650
1 юли 2021 г. — 31 декември 2021 г.	219	282	362	414	488	611
1 юли 2020 г. — 30 юни 2021 г.	213	274	352	402	474	594
1 юли 2019 г. — 30 юни 2020 г.	212	272	350	399	471	590
1 юли 2018 г. — 30 юни 2019 г.	208	267	344	392	463	580
1 юли 2017 г. — 30 юни 2018 г.	204	262	337	385	454	569
1 юли 2016 г. — 30 юни 2017 г.	200	257	331	378	446	558
1 юли 2015 г. — 30 юни 2016 г.	199	255	329	376	443	555
1 юли 2014 г. — 30 юни 2015 г.	197	253	326	372	439	550
1 юли 2013 г. — 30 юни 2014 г.	194	249	320	366	431	540
1 юли 2012 г. — 30 юни 2013 г.	190	243	313	358	421	528
1 юли 2011 г. — 30 юни 2012 г.	186	238	306	351	412	517
1 юли 2010 г. — 30 юни 2011 г.	180	230	296	340	399	501
1 юли 2009 г. — 30 юни 2010 г.	177	226	291	334	392	492
1 юли 2008 г. — 30 юни 2009 г.	176	225	290	333	391	491
1 юли 2007 г. — 30 юни 2008 г.	171	217	281	322	378	475
1 юли 2006 г. — 30 юни 2007 г.	167	213	275	315	370	465
1 юли 2005 г. — 30 юни 2006 г.	164	209	270	309	363	457
1 юли 2004 г. — 30 юни 2005 г.	160	204	264	302	355	447
1 юли 2003 г. — 30 юни 2004 г.	157	200	258	296	348	438

Сумите от 1972 г. до 2002 г. са посочени в следната таблица: [Regelbedarf 1972-2002](#)

Издръжката за съпрузи или регистрирани партньори, докато все още са обвързани с брак или регистрирани като партньори, зависи както от способността на длъжника да плаща издръжка, така и от нуждите на взискателя и трябва да бъде установена за всеки отделен случай. Въз основа на процентния метод, разработен в съдебната практика с цел предоставяне на насоки, искът за издръжка на страната с по-ниски доходи се изчислява в размер на 40 % от семейните доходи (нетни доходи на двамата съпрузи/партньори) минус собствените доходи на ищеца. Ако едната страна няма собствени доходи и се грижи единствено за домакинството, тя има право на една трета (33 %) от нетните доходи на лицето, което изкарва прехраната. Трябва да се вземат предвид и другите отговорности за полагане на грижи (чрез удържане на процентни суми).

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издържката трябва да се плаща предварително, в началото на съответния месец (член 1418 от Гражданския кодекс [Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, ABGB]; член 70 от Брачния закон [Ehegesetz]; член 22, параграф 1 от Закона за регистрираното партньорство [Eingetragene Partnerschaft-Gesetz, EPG]). Плащанията трябва да се извършват към вискателя или към неговия законен представител (родител, настойник [Erwachsenenvertreter]).

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

След като бъде определен размерът на издържката в първоначалното производство, срещу длъжника може да бъде образувано производство за принудително изпълнение според общите правила.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

За длъжника (в изпълнителното производство: задълженото лице) трябва да остане доход, съответстващ на жизнения минимум, който не може да се запорира. Жизненият минимум, който зависи от няколко фактора, се преразглежда ежегодно. Съгласно член 291b от Кодекса за принудителното изпълнение (*Exekutionsordnung, EO*) средствата, които остават за задълженото лице, трябва да възлизат само на 75 % от равнището на жизнения минимум, ако принудителното изпълнение се основава на съдебен иск за издържка. С разликата между това понижено равнище на жизнения минимум и стандартното равнище на жизнения минимум трябва да бъдат удовлетворени първо всички текущи иски за издържка, независимо от това кой по ред е залогът, учреден за тези иски, и пропорционално на текущото месечно плащане на издържка. В това отношение вискателите на издържка имат предимство пред останалите кредитори.

Всички (неизплатени) иски, присъдени чрез подлежащо на изпълнение съдебно решение [Judikatschulden], имат давностен срок от 30 години и следователно по закон подлежат на изпълнение в рамките на този срок.

По отношение на принудителното изпълнение на иски за издържка няма специални давностни срокове.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събере издържката?

Ако е получено писмено съгласие от другия законен представител на ненавършило пълнолетие дете, службата по благосъстоянието на децата и младежите може да действа като представител на детето за целите на присъждането или принудителното изпълнение на иски за издържка на ненавършило пълнолетие дете.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издържка или част от нея вместо длъжника?

Целта на авансовото плащане на издържка е да се гарантира, че ненавършилите пълнолетие деца ще получават плащания за издържка дори ако единият от родителите не плаща редовно или изобщо не изпълнява своите задължения. При поискване авансовото плащане за издържка се предоставя от държавата. Молбата трябва да бъде подадена до съда от името на детето от родителя, който има право да представлява детето. Ненавършилите пълнолетие деца, имащи право на издържка, са тези, които: имат обичайно местопребиваване в Австрия, имат австрийско гражданство или са граждани на друга държава — членка на ЕС/ЕИП, или са лица без гражданство, не живеят в едно домакинство с дължащото издържка лице.

Авансовото плащане на издържката се предоставя, считано от началото на месеца, през който е подадена молбата, в продължение на най-много 5 години. Плащанията се извършват авансово от Висшия областен съд (*Oberlandesgericht*) в първия ден на всеки месец към вискателя на издържката.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

Ако дължащото издържка лице живее в чужбина и ако не притежава имущество, върху което може да се осъществи принудително изпълнение в Австрия, принудителното изпълнение трябва да бъде образувано в чужбина. Молбите за това могат да бъдат изпращани чрез централния орган (*Zentrale Behörde*) (член 8 от Закона за чуждестранните издръжки от 2014 г. (*Auslandsunterhaltsgesetz 2014*)).

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Службата по благосъстоянието на децата и младежите (окръжни органи или магистрати) и окръжните съдилища съдействат на вискателите на издържка при предявяването и изпълнението на техните иски. Централният орган предава молбите на чуждата държава.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

В рамките на работното време на властите и съдилищата; централният орган също така предоставя консултации по телефон и електронна поща.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

Веднага щом компетентният съд получи молбите от вискателя, той обикновено се третира по същия начин, както ако е с местожителство в Австрия.

Централният орган препраща молбите до съда. Съдът предоставя правна помощ, когато е приложимо, и обезпечаването на адвокат от австрийската Адвокатска колегия, който да съдейства с правна помощ. Този адвокат за правна помощ действа като представител на чуждестранния вискател и е запознат с австрийското право, отговаря за подаването на всички допълнителни молби, превеждането на получените плащания за издържка и докладването за тези дейности (член 9 от австрийския Закон за чуждестранните издръжки от 2014 г. (*Auslandsunterhaltsgesetz*)).

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Тъй като се прилага принципът на сътрудничество между два централни органа, предоставянето на такава съдействие е преди всичко отговорност на органите в държавата членка по местожителство.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Не е приложимо.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издържка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Не е приложимо.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издържка?

До 1 август 2014 г. се прилагат само разпоредбите в настоящата глава; след това достъпът до правосъдие при трансгранични дела се урежда ефективно също така от член 10 и следващите от Закона за чуждестранните издръжки от 2014 г., BGBl [Федерален държавен вестник] I 34/2014.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издържка?

Създаване на опростена административна процедура чрез австрийския Закон за чуждестранните издръжки от 2014 г., за да може отдел I 10 на Федералното министерство на правосъдието да обработва все по-голям брой дела със същия брой служители.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите коментари относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 19/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.

Издръжка на членове на семейството - Полша

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

„Задължението за издръжка“ според член 128 от Кодекса за семейството и настояничеството е задължение, което се налага на роднини по права линия и на братя и сестри, за да се осигурят средства за издръжка (включително облекло, храна, подслон, гориво за отопление и лекарства), а при необходимост — средствата за отглеждане на деца (включително грижи за физическото и умственото развитие и осигуряване на достъп до образование и култура).

„Издръжката“ представлява подпомагане в парични средства или в натура. Като част от задължението за издръжка, когато издръжката се отнася до деца, се включва също така лично участие в тяхното отглеждане и работа в общото домакинство.

„Вземане за издръжка“ е правото на дадено лице да претендира изпълнението на задължение за издръжка към него или към нея от друго лице.

По правило задълженията за издръжка произтичат от различни видове семейни връзки. В зависимост от вида на семейната връзка в полското законодателство са предвидени следните видове задължения за издръжка:

задължение за издръжка между роднини, включително задължението на родителите към дете, което представлява специфична форма на това задължение за издръжка: когато става дума за роднини, право на издръжка имат само лица в затруднено положение. Родителите са задължени да плащат издръжка на деца, които все още не са в състояние да се издържат самостоятелно, освен ако доходите от имуществото на детето са достатъчни за покриване на разходите за неговата издръжка и възпитание. Децата над 18-годишна възраст нямат повече право на издръжка, освен ако желаят да продължат своето образование и успехът им към дадения момент оправдава този избор или ако задължението за издръжка следва да се запази поради здравословното или личното състояние на детето. При това родителите не са задължени да плащат издръжка на деца над 18-годишна възраст, които макар да са способни да работят, започват обучение, а след това се отнасят небрежно към него, не постигат задоволителен напредък, не получават положителни оценки и не вземат изпити в рамките на определените срокове, като по тези причини не завършат своето обучение в рамките на определения за тяхната учебна програма срок. Ако е невъзможно или прекомерно трудно да се получи издръжка от лицето, което е основно задължено да я плаща (родител), е възможно да се предяви иск срещу лица с вторично задължение (напр. баба и дядо на дете, които са родители на отсъстващ длъжник). Трябва обаче да се отбележи, че самото неплащане на издръжка от задължено лице не е достатъчно за получаване на издръжка от баба и дядо; за да получи издръжка от баба и дядо, лицето, което има право на издръжка, трябва да живее в затруднено положение и бабата и дядото да имат финансова възможност да плащат издръжка. Заповедите за издръжка срещу баба и дядо обикновено са за по-ниски суми от тези, наложени на лицето с основно задължение да плаща издръжка.

задължение, възникнало вследствие на осиновяване: ако ефектът на осиновяването е единствено да се създаде връзка между осиновителя и осиновеното лице, задължението за издръжка на осиновителя към осиновеното лице има предимство пред задължението за издръжка на възходящите роднини и братята и сестрите на осиновеното лице към въпросното лице, а задължението за издръжка на осиновеното лице към неговите или нейните възходящи роднини и братя и сестри е последно по ред. В противен случай по отношение на осиновеното лице се прилагат правилата, определени в точка 1.

задължение между роднини по сватовство (мащеха, втори баща, доведени деца): само лицата в затруднено положение имат право на издръжка, ако в съответната ситуация налагането на задължение за издръжка е в съответствие с правилата за социално поведение. Съгласно полското законодателство и съдебна практика „затруднено положение“ означава неспособност да удовлетвориш разумните си нужди със собствени ресурси и със собствени усилия.

задължение между съпрузите по време на брак: членовете на семейството могат да претендират за правото на „равен стандарт на живот“ за всички членове на семейството. В съответствие с член 27 от Кодекса за семейството и настояничеството и двамата съпрузи са задължени да помагат според способностите си и своите доходи и финансови възможности за задоволяване на нуждите на семейството, създадено в резултат на тяхната връзка. Това задължение може да се смята за изцяло или частично изпълнено и под формата на лични усилия за отглеждане на децата и грижа за общото домакинство;

задължение между съпрузите след прекратяване на брака: ако е установено, че само единият от съпрузите е виновен за разстройството на брака и разводът доведе до съществено влошаване на финансовото състояние на невиновния съпруг, последният може да поиска неговите или нейните разумни нужди да бъдат удовлетворени, дори ако въпросното лице не е в затруднено положение. В други случаи съпруг в затруднено положение може да поиска издръжка от своя бивш съпруг, която да бъде пропорционална на неговите/нейните разумни нужди и на доходите и финансовите възможности на бившия съпруг. Задължението за издръжка на разведен съпруг се прекратява, когато последният сключи нов брак. Когато обаче разведен съпруг, за когото не е установено, че носи вина за разпадането на брака, е длъжен да плаща издръжка, задължението за издръжка също се прекратява пет години след решението за развод, освен ако по искане на лицето, което има право на издръжка, съдът удължи този петгодишен период поради извънредни обстоятелства.

задължение на баща на дете, което е родено извън брака, към майката на детето: баща, който не е съпруг на майката, трябва да дава своя принос според своето материално положение към разходите, свързани с бременността и раждането на детето, и разходите за тримесечна издръжка на майката при раждането на детето. Когато има убедителни аргументи, майката може да поиска от бащата да участва в покриването на нейните разходи за издръжка за период, по-дълъг от три месеца.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Родителите са задължени да плащат издръжка на деца, които все още не са в състояние да се издържат самостоятелно. Тъй като децата са задължени да продължат своето образование до 18-годишна възраст, те обикновено имат право на издръжка до навършване на пълнолетие или до завършване на образованието си. Ако лицето, което има право на издръжка, не е в състояние да се издържа (например поради болест или увреждане), издръжката може да бъде отпусната за неопределен период от време.

Следва да се отбележи, че задължението за издръжка не се прекратява автоматично след навършване на 18-годишна възраст на лицето, което има право на издръжка, като прекратяването не зависи от решението на възискателя или задължения родител за плащане на издръжката. За да се определи, че задължението за издръжка следва да се прекрати, е необходимо съдебно решение, в което да се прецени дали навършилото пълнолетие дете е в състояние да се издържа самостоятелно и т.н. Молба за прекратяване на задължението за издръжка се подава до районния съд по местоживее на възискателя. Това се отнася за издръжка, определена от съда, а не за така наречената доброволна издръжка, която се урежда от частно споразумение между страните.

От държавния фонд за издръжка се плащат помощи на лицата, които имат право да ги получават, докато навършат 18-годишна възраст. Тези лица имат право на помощи до навършване на 25 години, ако продължават своето образование в училища или висши учебни заведения, и за неограничен период от време, ако са освидетелствани като лица с тежки увреждания. Условие за получаване на помощи от фонда за издръжка е семейният доход на лице да не надвишава 900 PLN на месец. Ако тази сума е надвишена в резултат на принципа „*złotówka za złotówkę*“ [„злота за злота“], лицето, което има право на издръжка, не губи право на помощта. Лицето, което има право на издръжка, получава сума, състояща се от разликата между размера на помощта от фонда за издръжка, дължим на лицето, което има право на издръжка, и сумата, с която семейният доход (изчислен на лице от семейството) е надвишен. Ако размерът на обезщетението, изчислен по този начин, е по-нисък от 100 PLN, не се отпуска помощ.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Възможни са следните ситуации на поддръжка:

1. длъжникът на издръжката доброволно изпълнява задължението за издръжка;
2. страните постигат извънсъдебно споразумение за уреждане на задължението за издръжка;
3. ако длъжникът на издръжката не изпълнява задължението си, искът за издръжка може да се предяви пред компетентния районен съд (*sąd rejonowy*) по местопребиване на лицето, което има право на издръжка (член 32 от Гражданския процесуален кодекс), или на ответника (член 27, параграф 1 от Гражданския процесуален кодекс), или това искане може да се предяви пред окръжния съд (*sąd okręgowy*) по време на бракоразводното дело или производството за раздяла.

Молбата е освободена от съдебна такса. Тя обаче трябва да отговаря на изискванията за писмени материали по делото, т.е. следва да включва наименованието на съда, към който е отправена; имената и фамилиите имена на страните, номера на PESEL [национален документ за самоличност], техните законни представители и процесуални представители; вида на писмените материали по делото; ясно описание на искането; стойността на иска; описание на фактите, обосноваващи искането, и когато е необходимо, обосноваващи и юрисдикцията на съда; подпис на страната или нейния законен представител или процесуален представител (трябва да бъде приложено пълномощно); списък с приложения; местопребиването или седалищата на страните и техните законни представители и процесуални представители; и описание на иска. Последващите писмени материали по делото трябва да съдържат номера на делото. Молбата трябва да бъде придружена и от удостоверението за раждане на детето, в който е посочено, че лицето, срещу което се иска издръжка, е родител на детето; алтернативно заедно с молбата за издръжка може да бъде подадена молба за установяване на бащинство.

4. възможно е също така да бъде постигнато споразумение пред нотариус, като в този случай районният съд само издава заповед за изпълнение на споразумението. За подписването на споразумение пред нотариус, както и за издаването на заповед за изпълнение се дължи такса.
5. споразумение може да бъде постигнато и в съда, като в този случай ответникът може да бъде освободен от заплащане на съдебната такса или да бъде задължен да плати само половината от нея.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Следните лица могат да подават молба за издръжка от името на лицето, което има право да я получава:

- процесуален представител (освен адвокат или юрисконсулт, следните лица могат да изпълняват функцията на процесуален представител: родители, съпруг (съпруга), брат или сестра, възходящи родственици или лица, свързани с лицето, което има право на издръжка чрез осиновяване, както и лицето, което управлява имуществото на лицето, имащо право на издръжка);
- държавен орган, отговорен за социалното подпомагане (според Закона от 12 март 2004 г. за социалното подпомагане (Държавен вестник [*Dziennik Ustaw*] от 2004 г., брой 64, позиция 593), подобни представители са: ръководителите на общинските центрове за социално подпомагане или на районните центрове за семейно подпомагане);
- съгласно член 61, параграф 1, алинея 1 от Гражданския процесуален кодекс при наличието на писмено съгласие на физическо лице неправителствените организации могат да подадат искова молба за образуване на производство за издръжка в рамките на законоустановените си задължения;
- прокурор, когато това е необходимо с оглед спазването на принципите на правовата държава и обществен интерес.

Законните представители действат от името на малолетни или непълнолетни лица, които имат право на издръжка. След навършване на пълнолетие обаче децата действат от свое собствено име.

От името на лицето, което има право на издръжка, не може да действа лице, което съжителства или е в приятелски отношения с лицето, което има право на издръжка, освен ако е едно от посочените по-горе лица.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Според Гражданския процесуален кодекс дела по въпроси, отнасящи се до издръжка, са подсъдни на районните съдилища. Местната подсъдност се определя според местопребиването на лицето, което има право на издръжка, или местопребиването на ответника. Компетентните съдилища за конкретните общини са посочени в Наредбата на министъра на правосъдието от 28 декември 2018 г. за определяне на седалищата и компетентността на апелативните, окръжните и районните съдилища и обхвата на тяхната компетентност (Държавен вестник от 2018 г., позиция 2548).

Окръжните съдилища са компетентни по дела за признаването в Полша на решения на съдилища от държави — членки на ЕС (параграф 1 от член 1151(1) от Гражданския процесуален кодекс), ако решението е постановено преди държавата, в която е произнесено, да бъде обвързана от Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задължения за издръжка (ОВ L 2007 г., стр. 331, 16.12.2009 г., стр. 17), т. е. преди 18 юни 2011 г.

В съответствие с член 1153(14) от Гражданския процесуален кодекс следните изпълнителни титули са приложими в Полша:

- 1) решения, постановени от съдилищата на държави — членки на ЕС, и споразумения и официални документи, издадени от тези държави, попадащи в обхвата на Регламент № 1215/2012, ако подлежат на принудително изпълнение;
- 2) решения, постановени от съдилищата на държави — членки на ЕС, споразумения и официални документи, издадени от тези държави, които са удостоверени като европейско изпълнително основание;
- 3) европейски заповеди за плащане, издадени от съдилищата на държави — членки на ЕС, които са обявени за подлежащи на принудително изпълнение в тези държави членки съгласно Регламент № 1896/2006;
- 4) решения, постановени от съдилищата на държави — членки на ЕС, в рамките на европейска процедура за искове с малък материален интерес и удостоверени в тези държави съгласно Регламент № 861/2007;
- 5) решения относно дела за издръжка, постановени в държави — членки на ЕС, които са страни по Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задължения за издръжка (ОВ L 331, 16.12.2009 г., стр. 17), както и споразумения и официални документи относно дела за издръжка от тези държави и обхванати от Регламент № 4/2009;
- 6) решения, постановени в държави — членки на ЕС, включващи мерки за защита, обхванати от Регламент № 606/2013, ако подлежат на принудително изпълнение.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

При дела, отнасящи се до издръжка, не е задължително страните да бъдат представлявани от адвокат. Страните могат да действат от свое име или чрез професионални представители.

Вж. точки 7 и 20 за подробна информация относно възможността за служебно назначаване на адвокат, който да действа от името на страна, имаща право на издръжка.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Страната, която иска издръжка, и ответникът по дело за намаляване на размера на издръжката са освободени от съдебни такси (член 96, параграф 1, алинея 2 от Закона от 28 юли 2005 г. за съдебните такси по граждански дела (Държавен вестник от 2005 г., брой 167, позиция 1398, с измененията). Тези лица са освободени напълно, което означава, че те не заплащат никакви съдебни такси, такси за обжалване или за принудително изпълнение.

Длъжникът на издръжката също може да поиска да бъде освободен от съдебни такси, когато иска промяна в размера на присъдената издръжка. В такива ситуации трябва да се представи декларация за имуществото и получените доходи и съдът взема решение след разглеждане на въпроса. Освен това страната, която се ползва от освобождаване от съдебни такси, може да подаде молба за правна помощ под формата на служебно назначен адвокат. Ако молбата за адвокат бъде уважена, хонорарът на адвоката се покрива от насрещната страна на страната, на която е назначен адвокат. Ако това лице изгуби делото, възнаграждението на адвоката е за сметка на държавния бюджет.

В това отношение правата на граждани на държави членки са уредени в Закона от 17 декември 2004 г. относно правото на помощ в гражданскоправни производства, водени в държави — членки на Европейския съюз, и относно правото на помощ за разрешаването на спорове по взаимно съгласие преди образуването на гражданско производство (Държавен вестник от 2005 г., брой 10, позиция 67).

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Размерът на издръжката зависи от доходите и финансовите възможности на длъжника на издръжката и от разумните нужди на лицето, което има право на издръжка. Нуждите на това лице включват всичко, което е необходимо за неговата издръжка, в смисъл както на материални, така и на нематериални (културни и духовни) потребности. Нуждите на малолетни или непълнолетни лица включват също така разходите за тяхното отглеждане. При преценка на доходите и финансовите възможности на длъжниците на издръжка се взема предвид не доходът, който те действително печелят, а доходът, който биха могли да спечелят, ако използват в пълна степен своята работоспособност. Това означава, че дори безработно лице, което няма редовни доходи, може да бъде осъдено да плаща издръжка, като плащанията може да подлежат на принудително събиране.

Когато настъпи промяна в обстоятелствата, може да бъде поискана промяна на решението на съда или на споразумението за издръжка. Всяка от страните в отношенията, свързани с издръжката, може да поиска такава промяна. В зависимост от фактическите обстоятелства дадена страна може да поиска отмяна на задължението за издръжка или размерът на издръжката да бъде увеличен или намален. Размерът на помощта може да бъде променен, ако разумните нужди на лицето, което има право на издръжка, или работоспособността на длъжника на издръжката съответно са станали по-високи или по-ниски.

В Полша няма определен размер на издръжката и тя не се изчислява като фиксиран процент от доходите на длъжника на издръжката. През 2014 г. минималната работна заплата беше 1680 PLN (приблизително 400 EUR) бруто. През 2013 г. брутният размер на средното месечно възнаграждение беше 3650 PLN (около 900 EUR). През 2015 г. минималната работна заплата беше 1750 PLN бруто, през 2016 г. беше 1850 PLN бруто, през 2019 г. беше 2250 PLN бруто, а през 2020 г. беше 2600 PLN бруто; през 2021 г. тя беше 2800 PLN бруто, през 2022 г. — 3010 PLN бруто, за периода от януари до юни 2023 г. — 3490 PLN бруто, а от юли 2023 г. ще бъде 3600 PLN бруто.

На практика в повечето случаи размерът на издръжката, която присъждат съдилищата, варира от 300 до 1000 PLN на месец на дете. Размерът на издръжката не подлежи на автоматично индексирание според възрастта на детето или инфлацията.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Лицето, което е посочено като длъжник в заповед за изпълнение, е длъжно да плаща издръжка. По правило издръжка, която е присъдена в Полша, е дължима в полски злоти на законния представител на малолетно или непълнолетно лице (в брой или с банков превод) всеки месец, обикновено до десето число на месеца. В случай на забавяне на плащането съдебните решения предвиждат законна лихва (от 8 септември 2022 г. законната лихва е 12,25 % годишно) върху непогасената сума (член 481, параграф 2 от Гражданския кодекс).

Така по принцип задължението за издръжка е отговорно изключително на длъжника на издръжката. Ако това лице не плаща доброволно, лицето, което има право на издръжката, може да подаде молба до компетентния правоприлагащ орган (обикновено съдебен изпълнител) за образуване на изпълнително производство. Изпълнението може да бъде предприето и служебно по искане на първоинстанционния съд, който е

постановил решението за определяне на размера на издръжката. Лицето, което има право на издръжка, може да представи заповед за изпълнение и на работното място на длъжника, или в институцията, която изплаща пенсията на длъжника, и да поиска дължимата издръжка да бъде удържана от сумите, които се плащат на длъжника. Такова искане има задължителна сила за страната, която извършва плащанията. След като детето навърши пълнолетие, то става независим вискател и трябва да му се плаща издръжка, освен ако като пълнолетен вискател не се съгласи с предишния начин на плащане (напр. чрез предоставяне на пълномощно и подаване на това пълномощно до изпълнителния орган). Не е необходимо да се изменя решението за издръжка или да се посочва, че издръжката се изплаща на пълнолетно лице.

При подаване на молба за принудително изпълнение срещу длъжника на издръжка може да бъде избран всеки съдебен изпълнител. Съгласно член 921 от Гражданския процесуален кодекс принудителното изпълнение върху недвижим имот се извършва от съдебен изпълнител в съда, в чийто район се намира недвижимият имот. Ако имотът се намира в юрисдикцията на няколко съдилища, вискателят избира между тях. Въпреки това производство, образувано по искане на един вискател, може да се присъедини към производство, образувано по искане на други вискатели. За тази цел съдебният изпълнител, който е започнал принудителното изпълнение, ще уведоми съдебния изпълнител, който може да отговаря за принудителното изпълнение за започването и последващото приключване на изпълнението.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако длъжникът на издръжката не изпълнява доброволно задължението за издръжка, той може да бъде принуден да го изпълни (вж. точка 9). Освен това съгласно член 209 от Наказателния кодекс (Държавен вестник от 1997 г., брой 88, позиция 553) всяко лице, което избягва изпълнението на задължение за издръжка, установено със съдебно решение, споразумение, сключено пред съд или пред друг орган, или друг вид споразумение, се наказва с глоба, мерки, невключващи лишаване от свобода, или лишаване от свобода до една година, ако общият размер на просрочените задължения се равнява на поне три плащания на редовна издръжка или ако закъснението в плащането на нередовна издръжка надхвърля три месеца. Ако заради неизправния длъжник лицето, имащо право на издръжка, не може да задоволи своите основни жизнени нужди, нарушителят се наказва с глоба, мерки, невключващи лишаване от свобода, или лишаване от свобода до две години.

Престъплението подлежи на наказателно преследване по искане на жертвата, на социална институция или на орган, предприемащ действия срещу длъжника на издръжката. Ако на жертвата са били присъдени подходящи семейни обезщетения или помощи, които се изплащат в случай на неизпълнение на задължението за плащане на издръжка, наказателното преследване се предприема служебно.

В член 5, параграф 3б, алинея 2 от Закона от 7 септември 2007 г. за съдействие на лицата, които имат право на издръжка (Държавен вестник от 2007 г., брой 192, позиция 1378), се предвижда, че компетентният орган може да подаде искане за временно отнемане на свидетелството за управление на МПС на длъжника.

Ако принудителното изпълнение е неуспешно, съдебният изпълнител може да подаде искане за вписването на длъжника в регистъра на несъстоятелните длъжници.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Според член 1083, параграф 2 от Гражданския процесуален кодекс непогасени плащания за издръжка могат да бъдат покрити изцяло чрез запор на банкова сметка.

В съответствие с член 833, параграф 1 от Гражданския процесуален кодекс възнаграждението за трудова заетост може да бъде обект на принудително изпълнение до посочения в Трудовия кодекс размер. По правило могат да бъдат заборирани 60 % от заплатата. До три пети от сумите, които се предоставят от държавния бюджет за специални цели, по-специално безвъзмездни средства и подпомагане, също могат да бъдат заборирани (член 831, параграф 1, алинея 2 от Гражданския процесуален кодекс).

Освен това според член 829 от Гражданския процесуален кодекс на принудително изпълнение не подлежат:

- 1) домакински принадлежности, спално бельо, бельо и ежедневно облекло, което е строго необходимо на длъжника и членове на семейството, които са на издръжка, както и облекло, което е строго необходимо за извършването на услуги или на професионална дейност;
- 2) храна и гориво, необходими за покриването на основните нужди на длъжника и зависимите от него членове на семейството за период от един месец;
- 3) една крава, две кози или три овце, необходими за прехраната на длъжника и зависимите от него лица, с достатъчно количество фураж и постелки, за да оцелеят до следващата реколта;
- 4) инструменти и други приспособления, които може да са необходими на длъжника за извършването на труд срещу заплащане, както и суровини, които може да са необходими за производствения процес за период от една седмица, с изключение на моторни превозни средства;
- 5) в случай на длъжници, които периодично сключват безсрочни трудови договори — паричната сума, съответстваща на частта от работната заплата, неподлежаща на принудително изпълнение, за периода до следващия падеж; а в случай на длъжници без редовна заплата — паричната сума, строго необходима за издръжката на длъжника и членовете на семейството, които са на издръжка, за период от две седмици;
- 6) вещи, необходими за образованието, лични документи, обзавеждане, отличителни знаци и предмети, използвани за религиозна практика, както и вещи за всекидневна употреба, които могат да бъдат продадени само значително под стойността си, но са от значителна полза за длъжника;
- 7) лекарствени продукти по смисъла на Закона за фармацевтичните средства от 6 септември 2001 г. (Държавен вестник от 2019 г., позиция 499, с измененията), които са необходими за успешното провеждане на лечение по смисъла на правните разпоредби за здравеопазването за период от три месеца, както и медицински изделия, необходими за неговото провеждане по смисъла на Закона за медицинските изделия от 20 май 2010 г. (Държавен вестник, брой 107, позиция 679 и Държавен вестник от 2011 г., брой 102, позиция 586 и брой 113, позиция 637);
- 8) вещи или оборудване, необходими поради увреждане на част от длъжника или на членове на неговото или нейното семейство.

По силата на член 833, параграф 6 от Гражданския процесуален кодекс помощи за издръжка, обезщетения, платими в случай на невъзможност за принудително изпълнение на задължение за издръжка, семейни обезщетения, семейни помощи, помощи за полагане на грижи или раждане на дете, помощи за сираци, изгубили и двамата си родители, обезщетения за лица, предоставящи грижи, социалноосигурителни обезщетения, обезщетения за интеграция и за отглеждане на деца, както и еднократното обезщетение, посочено в член 10 от Закона от 4 ноември 2016 г. за схема за подпомагане на бременни жени и техните семейства „*Za życie!*“ [„В името на живота“] (Държавен вестник от 2019 г., позиция 473), също не подлежат на принудително изпълнение.

Като се консултира с Министерството на земеделието и Министерството на финансите, Министерството на правосъдието ще определи чрез наредба кои от вещите, принадлежащи на даден стопанин, не подлежат на принудително изпълнение. (член 830 от Гражданския процесуален кодекс).

Освен това в член 831 от Гражданския процесуален кодекс се предвижда, че по-специално не подлежат на принудително изпълнение 75 % от сумите на обезщетенията за социално подпомагане по смисъла на Закона от 12 март 2004 г. за социалното подпомагане (Държавен вестник от 2013 г., позиция 182, с измененията) и вземанията на длъжника от държавния бюджет или от Националния здравен фонд (*Narodowy Fundusz Zdrowia*) за предоставянето на здравно обслужване по смисъла на Закона от 27 август 2004 г. за здравните услуги, финансирани от обществени

фондове (Държавен вестник от 2008 г., брой 164, позиция 1027, с измененията), преди въпросните обезщетения да са предоставени, освен ако това не са вземания на служители или доставчици на услуги на длъжника, посочени в член 5, параграф 41, букви а) и б) от Закона за здравните услуги, финансирани от обществени фондове, от 27 август 2004 г.

В член 137, параграф 1 от Кодекса за семейството и настояичеството се предвижда, че вземанията за издръжка имат тригодишен погасителен давностен срок. Следва обаче да се отбележи, че този давностен срок се отнася до вземания, които не са предявени.

В член 121, параграф 1 от Гражданския кодекс се предвижда, че при иск на дете срещу родител давността не започва да тече през периода на родителска отговорност. Всеки давностен срок, който е започнал да тече, се спира по отношение на искове на дете.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Както е посочено в точка 4, молба за издръжка от името на лицето, което има право да я получава, може да бъде подадена, наред с другото, от ръководители на центрове за социално подпомагане, от някои социални организации, от представители на местни държавни органи, отговарящи за социално подпомагане, а в някои случаи и от прокурорите. Тези субекти могат да оказат съдействие на ищеца, като вземат участие в производство за присъждане на издръжка, което вече е в ход. В такъв случай тяхната роля е да подпомагат лицето, което има право на издръжка, в рамките на съдебното производство.

Окръжните съдилища, които действат като централен орган съгласно международното право, помагат на правоимащите лица да предявяват искове за издръжка в чужбина. Молба за предоставяне на международна правна помощ (като освобождаване от съдебни разноски или назначаване на законен представител) може също да бъде подадена чрез компетентния окръжен съд. Все пак трябва да се има предвид, че дали такава правна помощ е безплатна, или се дължи част от таксата, зависи от правилата на приемащата държава.

Лицата, пребиваващи в чужбина, които желаят да предявят иск за издръжка към длъжник, пребиваващ в Полша, могат да получат съдействие при подаването на молба от компетентните централни органи в чужбина (списъкът е наличен тук: <https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>), в съответствие с разпределението на отговорностите между централните органи в Полша, те ще препратят документацията за по-нататъшни действия на Министерството на правосъдието (Отдел за международни семейни производства към Отдела за семейството и непълнолетните дела).

Също така е възможно да се подаде молба директно до компетентния районен съд или правоприлагащ орган.

Информация за това как да получите безплатна правна помощ също можете да намерите на този уебсайт: <https://np.ms.gov.pl/>

Трябва обаче да се отбележи, че полските централни органи — както Министерството на правосъдието, така и районните съдилища — не представляват страните, нито могат да предоставят правни съвети вместо професионални представители.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

В Закона от 7 септември 2007 г. за съдействие на лицата, които имат право на издръжка (Държавен вестник от 2009 г., брой 1, позиция 7, с измененията), са определени правилата за оказване на съдействие от страна на държавата към лица с право на издръжка в случаи на неуспешно принудително изпълнение.

Помощи от фонда за издръжка може да бъдат получени само ако семейните доходи на лице от домакинството не надвишават 800 PLN на месец, а от 1 юли 2020 г. — 900 PLN на месец. От 1 юли 2020 г. се прилага също и правилото „злота за злота“ — ако семейните доходи на лице от домакинството надвишават горепосочения размер от 900 PLN, размерът на подпомагането се намалява до разликата между размера на помощта от фонда за издръжка, дължима на правоимащото лице, и сумата, с която се надвишава семейният доход на лице от домакинството (член 9, параграф 2а). Ако обаче размерът на помощта, изчислен по този начин, е по-малък от 100 PLN, се издава решение за отказ и помощта не се изплаща (член 9, параграф 2б).

Молбата се подава в компетентната общинска или градска служба по местопребиване на лицето, имащо право на издръжка. Изплащането на помощи от фонда може да бъде делегирано и на организационна единица на общината, например на център за социални грижи.

Авансово плащане от фонда за издръжка обаче не се отпуска на лице, което има право на такова авансово плащане за издръжка, но живее в институция, която предоставя пълна издръжка (например център за социално подпомагане, заведение за образователни грижи, център за задържане на младежи или център за временно задържане на ненавършили пълнолетие закононарушители), или е настанено при приемно семейство; сключило е брак или има дете и има право на семейни обезщетения.

Посоченият закон е приложим само ако лицето, което има право на издръжка, живее в Полша през периода, в който се дължи обезщетението.

Допълнителна информация можете да намерите на следния адрес: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego>

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиването на длъжника е в друга държава:

Ако длъжникът пребивава в чужбина, а лицето, което има право на издръжка, живее в Полша, компетентният окръжен съд по местопребиване на лицето, имащо право на издръжка, в ролята си на съответен централен орган съдейства на въпросното лице да подаде молба за издръжка.

Съдействието се изразява в предоставяне на информация и помощ на правоимащото лице, необходими за попълване на изискваните документи, и проверка на редовността на молбата от формална гледна точка преди подаване на молбата до компетентния централен орган в чужбина.

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Да (компетентен централен орган, определен съгласно член 49 от Регламент (ЕО) № 4/2009)

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Част А на молбата, която се подава съгласно Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, се попълва от окръжен съд.

Списък на окръжните съдилища, действащи като централен орган (към май 2022 г.)

Съд	Адрес	Телефон: (+48)	Факс: (+48)	Имейл адрес
Окръжен съд Бялисток	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok	85 745 92 20	85 7421517	oz@bialystok.so.gov.pl
Окръжен съд Белско-Бяла	ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biała	33 499 04 88	33 4990488	patrycja.pater-osuch@bielsko-biala.so.gov.pl
Окръжен съд Бидгошч	ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz	52 325 31 55	52 3253255	oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Окръжен съд Ченстохова	ul. Dąbrowskiego 23/35 42-200 Częstochowa	34 368 44 25	34 3684420	prezes@czestochowa.so.gov.pl anna.bocianowska@czestochowa.so.gov.pl
Окръжен съд Елблаг	pl. Konstytucji 1	55 611 24 09	55 6112215	oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl

	82-300 Elbląg	55 611 24 08		
Окръжен съд Гданск	ul. Nowe Ogrody 30/34 80-803 Gdańsk	58 321 31 19 [издръжка] 58 321 31 41 [Ръководител на Административната служба]	58 3213234	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Окръжен съд Гливице	ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice	32 338 00 52	32 3380204	oz@gliwice.so.gov.pl
Окръжен съд Гожув Велкополски	ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski	95 725 67 18 95 725 67 02	95 7202807 95 7256790	marta.samolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl sekretariat@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Окръжен съд Йеленя Гора	al. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	75 641 51 13	75 7525113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl o.administracyjny@jelenia-gora.so.gov.pl
Окръжен съд Калиш	al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62 765 77 64	62 7574936	administracja@kalisz.so.gov.pl
Окръжен съд Катовице	ul. Francuska 38 40-028 Katowice	32 607 01 83 32 783 68 06	32 6070184	obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl
Окръжен съд Келце	ul. Seminaryjska 12 a 25-372 Kielce	41 340 23 20 41 340 23 82 41 340 24 92	41 3402320	oz@kielce.so.gov.pl
Окръжен съд Конин	ul. Energetyka 5 62-510 Konin	63 246 45 57	63 2426569	oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl
Окръжен съд Кошалин	ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94 342 87 50	94 3428897	administracja@koszalin.so.gov.pl
Окръжен съд в Краков	ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12 619 52 41 12 619 52 62 12 619 52 04	12 6195665	oz@krakow.so.gov.pl
Окръжен съд в Кросно	ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 437 36 71 13 437 36 73	13 4320570	obrot.zagr@krosno.so.gov.pl administracja@krosno.so.gov.pl
Окръжен съд Легница	ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 754 50 36	76 7545107 76 7545012	oz@legnica.so.gov.pl
Окръжен съд в Люблин	ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	81 46010 04	81 4601013	malgorzata.stec-szewczyk@lublin.so.gov.pl obrotzagraniczny@lublin.so.gov.pl
Окръжен съд в Ломжа	ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 216 62 81 86 215 42 54	86 2166753	sekretariat@lomza.so.gov.pl
Окръжен съд в Лодз	XI Wydział Wizytacyjny (Отдел 11 — Инспекция) Plac Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź (pokój [staya] 118)	42 677 87 99	42 2126082	oz@lodz.so.gov.pl
Окръжен съд Нови Сонч	ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18 448 21 45	18 4482185	alimenty@nowysacz.so.gov.pl
Окръжен съд в Олщин	ul. Dąbrowszczaków 44A 10-543 Olsztyn	89 521 60 49	89 6123838	oz@olsztyn.so.gov.pl
Окръжен съд в Ополе	pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 541 81 34	77 5418109	obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Окръжен съд в Остроленка	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrołęka	29 765 01 30	29 7650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
Окръжен съд Пиотрков Трибуналски	ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	44 649 41 59 44 649 41 21	44 6478919	oz@piotrkow-tryb.so.gov.pl
Окръжен съд Плоцк	pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 269 73 20 24 269 73 64	24 2625253	oz@plock.so.gov.pl urszula.wyrwas@plock.so.gov.pl
Окръжен съд в Познан	ul. Stanisława Hejmowskiego 2 61-736 Poznań	61 628 37 30 61 628 37 31 61 628 37 34	61 6283739	opzagr@poznan.so.gov.pl
Окръжен съд Пржемисъл	ul. Konarskiego 6 37 - 700 Przemyśl	16 676 13 36	16 6761353	m.telega@przemysl.so.gov.pl
Окръжен съд Радом	ul. Marszałka J. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	48 677 67 80 48 677 67 88	48 3680287	wizytacje@radom.so.gov.pl
Окръжен съд Рибник	ul. Józefa Piłsudskiego 33	32 784 05 78	32 7840402	oz@rybnik.so.gov.pl

	44-200 Rybnik			
Окръжен съд Ржешов	Plac Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 875 63 94	17 8627265	elzbieta.czudec@rzeszow.so.gov.pl
Окръжен съд в Шедълце	ul. Sądowa 2 08-110 Siedlce	25 640 78 46	25 6407812	poczta@siedlce.so.gov.pl
Окръжен съд Шерадз	al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 826 66 50 43 826 66 07	43 8271014	sekretariat@sieradz.so.gov.pl administracja@sieradz.so.gov.pl marta.kazmierczak@sieradz.so.gov.pl
Окръжен съд Слупск	ul. Zamenhofa 7 76-200 Słupsk	59 846 95 43 59 846 95 13	59 8469424 59 8469429	agnieszka.kozłowska@slupsk.so.gov.pl referat.wiz@slupsk.so.gov.pl
Окръжен съд Сувалки	ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	87 563 12 13 87 563 13 00	87 5631303	sekretariat@suwalki.so.gov.pl anna.kleko@suwalki.so.gov.pl
Окръжен съд в Шчечин	ul. Małopolska 17 70-227 Szczecin	91 483 01 70 91 483 01 47	91 4830170	obrot.zagraniczny@szczecin.so.gov.pl
Окръжен съд Свидница	pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 851 82 87	74 8518270	dorota.molag@swidnica.so.gov.pl aneta.zajackowska@swidnica.so.gov.pl
Окръжен съд Тарнобжег	ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 688 25 00	15 6882678 15 8229756	oz@tarnobrzeg.so.gov.pl halina.rojek@tarnobrzeg.so.gov.pl magdalena.kochowska-lezon@tarnobrzeg.so.gov.pl
Окръжен съд Тарнов	ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 688 74 09	14 6887417	sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
Окръжен съд Торун	ul. Piekary 51 87-100 Toruń	56 610 56 09	56 6555706	oz@torun.so.gov.pl
Окръжен съд Варшава	al. „Solidarności” 127 00-898 Warszawa	22 4401154 [издръжка] 22 654 44 43	22 6544411	paulina.luscinska-dziurda@warszawa.so.gov.pl a.kowalczyk@warszawa.so.gov.pl
Окръжен съд Варшава-Прага	ul. Poligonowa 3 04-051 Warszawa	22 417 73 93		oz@warszawapraga.so.gov.pl dariusz.olowski@warszawapraga.so.gov.pl
Окръжен съд Влоцлавек	ul. Wojska Polskiego 22 87-800 Włocławek	54 412 03 65	54 4118575	oz@wloclawek.so.gov.pl
Окръжен съд Вроцлав	ul. Sądowa 1 50-046 Wrocław	71 370 43 91	71 7482964	oz@wroclaw.so.gov.pl
Окръжен съд Замошч	ul. Wyszyńskiego 11 22-400 Zamość	84 631 69 27 84 631 69 28	84 6316993	aneta.juszczak@zamosc.so.gov.pl prezes@zamosc.so.gov.pl
Окръжен съд Жельона Гора	pl. Słowiański 1 65-069 Zielona Góra	68 322 02 21	68 4567769	oz@zielona-gora.so.gov.pl zaneta.pejs@zielona-gora.so.gov.pl katarzyna.andrzejuk@zielona-gora.so.gov.pl

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Съгласно член 55 от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, не се изисква молбите да се подават чрез централен орган на държавата по местопребиваване на ищеца. Молбите могат да бъдат изпращани направо до компетентния полски съд в съответствие с формалните изисквания, определени в глави IV и VI от регламента и в Гражданския процесуален кодекс.

Данни за изпращащите органи са публикувани на адрес:

<https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>

Изпращащите органи на чужди държави, посочени в приложените към гореспоменатия регламент декларации, предоставят на лицето, което има право на издръжка, цялата необходима информация, помагат му да попълни изискваните документи, проверяват дали молбата на лицето е редовна от формална гледна точка, и я изпращат в чужбина.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Ако съдът е присъдил издръжка и делото попада в обхвата на приложение на Регламент (ЕО) № 4/2009, ищец с местопребиваване в чужбина може да използва предвидената в посочения регламент процедура и да се обърне към компетентния изпращащ орган на държавата, в която пребивава, или да подаде молба до компетентния съд за декларация за изпълнимост на чуждестранно решение (вж. точка 5). Молби за принудително изпълнение може да се подават в службата на всеки един съдебен изпълнител.

Ако Полша и държавата по местопребиваване на ищеца са страни по конвенция или двустранно споразумение за признаване и изпълнение на решения по дела за издръжка, такова подпомагане се предоставя в указаната във въпросното споразумение степен. По правило в двустранните споразумения е предвидено, че молбата се подава направо до полски съд или чрез съд на държавата, в която е издадено решението. В последния случай молбите се предават чрез централните органи, които най-често са Министерство на правосъдието или органите, нотифицирани за целите на Нюйоркската конвенция:

<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDGS/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>

Данни за съдилищата могат да бъдат намерени на адрес:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/znajdz-wybrany-sad-powszechny>

а данните за съдебните изпълнители са на адрес <http://komornik.pl/>

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да, от 18 юни 2011 г.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кои са съответните разпоредби от международното частно право?

Не е приложимо.

18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Приложимите правила в Полша се съдържат в Закона от 17 декември 2004 г. относно правото на помощ в гражданскоправни производства, водени в държави — членки на Европейския съюз (Държавен вестник от 2005 г., брой 10, позиция 67, с измененията), и в Директива 2003/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 г. за подобряване на достъпа до правосъдие при трансгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове (ОВ L 26/41, 31.1.2003 г., стр. 90), които допълват разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс и на Закона за съдебните такси по граждански дела. Страна, която очаква да получи специфична форма на помощ (напр. назначаване на адвокат, превод на документи или възстановяване на пътни разходи), трябва ясно да съобщи това на съда във [формуляра на ЕС за кандидатстване](#).

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

На 28 април 2011 г. беше приет Закон за изменение на Гражданския процесуален кодекс и на някои други закони (Закон от 28 април 2011 г. за изменение на Гражданския процесуален кодекс, Закона относно правото на помощ в гражданскоправни производства, водени в държави — членки на Европейския съюз, и относно правото на помощ за разрешаването на спорове по взаимно съгласие преди образуването на гражданско производство и Закона за съдействие на лицата, имащи право на издръжка — Държавен вестник от 2011 г., брой 129, позиция 735), по силата на който полският централен орган може да нареди на компетентния по отношение на длъжника орган да проведе разследване във връзка с издръжката.

Ако местоживеенето на ответника или участника е неизвестно, Министерството на правосъдието изпраща запитвания до централните и местните регистри и архиви (като може да ползва също базата данни PESEL.SAD), за да определи компетентния съд или съдебен изпълнител или да отговори на искане за специални мерки. Понастоящем не се планират промени в законовата уредба относно централния орган, неговото финансиране и екип, за да се гарантира изпълнението на задачите, описани в член 51.

Тази уеб страница е част от [„Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 29/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Португалия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Под понятието „издръжка“ се разбира всичко, което е от съществено значение за прехраната, жилището и облеклото на дадено лице. В случай на непълнолетно дете в издръжката се включват също така образованието и обучението.

Ред на лицата, които по закон са задължени да плащат издръжка:

съпруг или бивш съпруг;

низходящи;

възходящи;

братя и сестри;

чичовци и лели, до навършване на пълнолетие от малолетното или непълнолетното лице на издръжка;

втори баща и втора майка на доведени (заварени) непълнолетни деца, които се грижат или са се грижили за децата към момента на смъртта на единия съпруг.

Освен при посочените по-горе случаи, в които задължението за издръжка е законово определено, задължения за издръжка могат да произтичат и от завет (завет за издръжка по силата на завещание) или от договор.

По принцип материалноправните норми, уреждащи задълженията за издръжка, са определени в членове 2003—2023 от [Гражданския кодекс](#)

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Малолетното или непълнолетното лице може да получава издръжка до навършване на пълнолетие. Пълнолетие се навършва на 18-годишна възраст. Ако сключат брак между 16 и 18-годишна възраст, децата стават дееспособни (еманципират се).

Материалноправните норми, които се прилагат за издръжката за дете и за възрастен, се различават: издръжката за възрастен включва само разходите за прехрана, жилище и облекло, докато издръжката за дете освен тези разходи включва и разходите за образование и обучение.

Ако след навършване на пълнолетие или придобиване на дееспособност, детето реши да продължи своето обучение или образование, то може да предприеме процесуални действия за получаване на издръжка от родителите си. В този случай издръжката покрива разходите за неговото образование и обучение в допълнение към разходите за прехрана, жилище и облекло. Продължителността на изплащане на издръжката се определя по споразумение или с решение. С решението се определя продължителност на издръжката, която е адаптирана към разумен срок за обучение или образование.

В описаната по-горе изключителна ситуация, в която пълнолетно дете продължава своето обучение, издръжката за пълнолетното лице включва и разходите за образование и обучение. По-специално законът предполага, че когато се иска издръжка за пълнолетно дете, издръжката, определена докато детето е било малолетно или непълнолетно, се запазва до навършване на 25-годишна възраст. В този случай родителят

ответник трябва да докаже, че издръжката, определена докато детето е било малолетно или непълнолетно, вече не е необходима или е в прекомерен размер, тъй като детето е навършило пълнолетие.

По-специално материалноправните норми относно издръжката за деца, които са малолетни или непълнолетни, пълнолетни или дееспособни лица, са определени в членове 1878—1880 и член 1905 от [Гръцкият граждански кодекс](#)

В някои случаи гражданскопроцесуалните норми, които са приложими при определянето на издръжката и изпълнението на решенията за издръжка за дете и възрастен, също се различават.

Разликите в приложимите процесуални норми ще бъдат посочени в отговорите на въпроси 3 и 10.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Отговорът на този въпрос се различава в зависимост от очертаните по-долу положения.

Определяне на издръжка за дете и на издръжка между съпрузи в случай на първоначално споразумение

Лицето, задължено да плаща издръжка, и/или лицето, което има право на издръжката, могат да се споразумеят за условията по нея. В случай на издръжка за дете или издръжка между съпрузи страните могат да поискат споразумението да бъде утвърдено от съда или от длъжностното лице по гражданското състояние (*Conservador do Registo Civil*), в зависимост от това дали са приложими посочените по-долу обстоятелства.

Дори в случай на развод по исков ред може да бъде постигнато споразумение относно издръжката на малолетни или непълнолетни деца. В такъв случай одобрението на споразумението за издръжка за малолетни или непълнолетни деца трябва да бъде поискано от съда в рамките на производството за регламентиране на условията за упражняване на родителска отговорност. Основните елементи на това производство са очертани в следващото подзаглавие.

В случай на развод по взаимно съгласие се изисква длъжностното лице по гражданското състояние да утвърди споразумението за издръжка между съпрузите и/или за издръжка за малолетните или непълнолетните деца. Длъжностното лице по гражданското състояние е единствено компетентно да разглежда тези искове, които могат да бъдат предявени във всяка служба по гражданско състояние. Що се отнася до споразуменията за издръжка за дете, прокурорът към съда в района на службата по гражданско състояние, където е предявен искът, трябва да даде своето предварително становище. Ако споразумението бъде утвърдено, разводът се допуска. Ако споразумението не бъде утвърдено, за бракоразводното производство по взаимно съгласие се сезира съдът, в който ще се разглежда бракоразводното дело по взаимно съгласие. В този случай преценката и утвърждаването на споразуменията за издръжка за дете или за издръжка между съпрузи е отговорност на съда.

Същите правила се прилагат и в случай на законна раздяла, обявяване на брак за недействителен или унищожаване на брак.

Дори и да не става въпрос за развод или раздяла, ако има споразумение, родителите трябва да подадат споразумението, уреждащо родителската отговорност или всички други промени към него, за одобрение в службата по гражданско състояние по начин, подобен на посочения по-горе.

Определяне на издръжката, когато няма първоначално споразумение

Издръжка от родители за малолетни или непълнолетни деца

В случай на развод без съгласието на единия от съпрузите определянето на издръжката за дете трябва да бъде поискано в рамките на производството за настойничество/попечителство за регламентиране на условията за упражняване на родителската отговорност, което може да бъде висящо пред съда. Впоследствие родителите могат да поискат утвърждаване на споразумението за родителска отговорност. Ако не бъде сключено такова споразумение или ако то не бъде утвърдено, прокурорът изисква да се регламентират условията за упражняване на родителска отговорност. Процедурата се провежда в съда. Родителите се призовават да се явят в съдебно заседание, на което могат да бъдат призовани и малолетното или непълнолетното лице и други роднини. Ако по време на заседанието не може да бъде постигнато споразумение, съдията определя временни условия за упражняване на родителската отговорност и страните се насочват към медиация или специализирано техническо изслушване. Ако родителите все още не успяват да постигнат споразумение, те се приканват да представят писмени изявления и доказателства. След това производството продължава със събиране на доказателства, съдебен процес и постановяване на съдебно решение.

Същите правила се прилагат и в случай на законна раздяла, обявяване на брак за недействителен или унищожаване на брак.

Издръжка от родители или други лица, задължени да плащат издръжка за дете

Присъждането на издръжка за дете може да става и по реда на производство за настойничество/попечителство относно издръжка за дете, ако например е нужно да се предприемат процесуални действия срещу задълженото лице само с тази цел. Такива производства се използват и за изменение на присъдена преди това издръжка. Процедурата се провежда в съда. Тя започва с подаването на молба, придружена от следните документи: удостоверения, доказващи линията и степента на родство или родство по сватовство между детето и ответника; ако е приложимо, заверено копие от решението, с което преди това е присъдена издръжката; и списък на свидетелите. Ответникът се призовава. След това се насрочва заседание, за да се направи опит и да бъде постигнато споразумение между страните. Ако не бъде постигнато споразумение, следват възражение, изслушване на свидетели, съдебен процес и постановяване на съдебно решение.

Издръжка за пълнолетно или дееспособно дете

Производство за определяне на издръжката за пълнолетно или дееспособно дете може да бъде образувано пред всяка служба по гражданско състояние с подаване на молба, в която се посочват фактическите и правните основания, на които тя се позовава. Към молбата трябва да бъдат приложени писмени доказателства, като бъдат посочени всички други доказателства. Ответникът се призовава. Ако той не възражава, молбата е добре обоснована и издръжката се присъжда по решение на длъжностното лице по гражданското състояние. Ако ответникът възражи, същото длъжностно лице прави опит да помири страните. Ако помирието се окаже невъзможно, длъжностното лице по гражданското състояние подготвя делото и го отнася за разглеждане към компетентния съд.

Ако вече има съдебно дело, в хода на което е била присъдена издръжка за малолетно или непълнолетно дете, молбата за определяне на издръжка за дете, което е пълнолетно или е станало дееспособно, се присъединява към предварително образуваното дело и се разглежда от същия съд, а не от службата по гражданско състояние.

Между съпрузи и бивши съпрузи

Когато няма първоначално споразумение, производството за определяне на издръжката между съпрузи и бивши съпрузи трябва да се образува в съда. Производството е под формата на установителен иск и протича по същия начин като посоченото по-долу за определяне на издръжка за възрастен.

Издръжка за възрастен

Освен посочените вече случаи, производството за определяне на издръжката за възрастни се образува пред съда (например искане за издръжка, отправено от родителя към децата). Процедурата е под формата на установително решение. Тя започва с подаването на първоначалната молба до съда.

В тази молба ищецът трябва да посочи съда, пред който се предявява искът, да определи страните, да посочи имената им, местопребиваването или седалището им и, ако е възможно, техните професии и месторабота, да посочи формата на производството, да обясни фактическите и правните основания за иска, да формулира искането и да декларира сумата, за която се отнася случаят. В края на молбата се представя списък

на свидетелите и другите необходими доказателства. Към първоначалното споразумение трябва да бъдат приложени документи, доказващи предварителното плащане на първоначалната съдебна такса, и пълномощно, ако страната се представлява от адвокат. Като алтернатива може да бъде приложен документ, указващ предоставянето на правна помощ.

Ако е назначен адвокат, първоначалната молба се подава в електронен вид, като се използва формуляр, който може да бъде намерен на уебстраницата [Citius \(mj.pt\)](http://Citius.mj.pt) в съответствие с посочените там процедури и указания. Ако страната не се представлява от процесуален представител, молбата може да бъде подадена в деловодството на съда по един от следните начини: лично, с препоръчана поща или по факс. Ответникът се призовава. Ако по време на делото не бъде постигнато споразумение, се прилагат следните задължителни етапи, които включват: възражение, окончателна заповед за откриване (*saneamento*), събиране на доказателства, съдебен процес и постановяване на съдебно решение. В зависимост от посочените по-горе случаи процесуалните правила, уреждащи определянето на издръжката:

са предвидени в членове 5—20 от [Законодателно постановление № 272/2001](#) от 13 октомври и членове 274-A — 274-C от [Кодекса за гражданската регистрация](#) — по отношение на службата по гражданско състояние са предвидени в членове 45—47 от [Закон № 141/2015](#) от 8 септември 2015 г. (издръжка за деца), членове 548 и 550 и следващите (лица, задължени да изплащат издръжка), членове 931 и 994 (издръжка, изплащана на съпруг в случай на раздяла или развод) и член 989 (издръжка за пълнолетно или дееспособно лице) от [Гражданския процесуален кодекс](#).

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

В случай на издръжка за дете молбата може да бъде отправена от процесуалния представител на детето, от прокурора, от лицето, на което е възложено да упражнява родителските права, или от директора на образователното или детското заведение, на което е поверено малолетното или непълнолетното лице. Всеки може да уведоми прокурора за необходимост да се присъди издръжка за дете (член 45 от [Закон 141/2015](#) от 8 септември 2015 г.).

В случай на издръжка за недееспособни възрастни производството може да бъде инициирано от техните процесуални представители (член 16 от [Гражданския процесуален кодекс](#)).

Освен тези случаи на недееспособност, производството за издръжка за възрастни или за дееспособни деца трябва да се инициира от самите тях, от определен от тях процесуален представител или от адвокат, упълномощен да образува производството.

В закона обаче се предвижда следната особеност по отношение на пълнолетни деца: родителят, който поема основната отговорност за плащането на разходите за пълнолетни или дееспособни деца, които не са в състояние да се грижат за себе си, може да поиска от другия родител да допринесе за прехраната и образованието на въпросните пълнолетни деца. Приносът на втория родител може да се предоставя директно изцяло или частично на пълнолетното или дееспособно дете, ако съдът прецени така или ако родителите се споразумеят за това (член 989 от [Гражданския процесуален кодекс](#)).

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Издръжка за дете

Компетентен по въпроси, отнасящи се до охранителни производства, с които се цели да бъдат регламентирани условията за упражняване на родителска отговорност и присъждане на издръжка за дете, е съдът за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица, към районния съд (*Tribunal de Comarca, Juízo de Família e Menores*). Ако няма такъв съд, по принцип делото се разглежда от районния съд (*Tribunal de Comarca*), местния съд (*Juízo Local*) или съда с обща компетентност (*Juízo de Competência Genérica*).

За да се определи кое от посочените по-горе съдилища има териториална компетентност, се прилагат следните правила: по принцип компетентен е съдът по местопребиваване на детето към момента на иницииране на производството.

Ако местопребиваването на детето е неизвестно, компетентен е съдът по местопребиваване на носителите на родителската отговорност.

Ако носителите на родителската отговорност живеят на различни места, компетентен е съдът по местопребиваване на лицето, на което е възложено да упражнява родителски права върху детето, или — в случай на съвместно упражняване на родителските права — лицето, с което детето живее.

Ако производството се отнася до две или повече деца, които са деца на едни и същи родители и живеят в различни райони, компетентен е съдът, в чийто съдебен район местопребивават най-голям брой от тези деца. При равни условия компетентен е съдът, пред който е предявен искът за издръжка на първа инстанция.

Ако при образуване на производството детето не живее в Португалия, компетентен е съдът по местопребиваване на ищеца или ответника; ако те също живеят в чужбина и португалският съд има международна компетентност, делото се разглежда от съда за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица, към районния съд на Лисабон (*Tribunal da Comarca de Lisboa, Juízo de Família e Menores*), тъй като този съд има териториална компетентност за община Лисабон.

Издръжка за пълнолетни деца

Всяка една служба по гражданско състояние е компетентна да образува производство за издръжка за пълнолетни деца. Това не се прилага единствено ако вече е заведено съдебно дело, по което е била присъдена издръжка за дете. В този случай молбата за присъждане на издръжка за дете, което междуременно е навършило пълнолетие или е станало дееспособно, се присъединява към заведеното преди това дело и се разглежда от въпросния съд.

Издръжка за съпрузи или бивши съпрузи

Производството за определяне на издръжка между съпрузи и бивши съпрузи се образува пред съда за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица, към районния съд по местопребиваване на ответника. Ако няма такъв съд, по принцип делото се разглежда от районния съд, местния съд или съда с обща компетентност.

Издръжка за възрастен

Освен в посочените по-горе случаи, производството за определяне на издръжка за възрастен се образува пред районния съд: централния граждански съд (ако цената на иска надвишава 50 000,00 EUR); местния съд или съда с обща компетентност, когато има такъв (ако цената на иска не надвишава 50 000,00 EUR). Териториално компетентен е съдът по местопребиваване на ответника.

Принудително изпълнение на решения за издръжка

Посочените по-долу съдилища са компетентни, когато става дума за образуване на специални изпълнителни производства за издръжка в случай на просрочено плащане.

Ако производството, по което е била присъдена издръжка, е разгледано от съда за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица, към районния съд (*Tribunal de Comarca, Juízo de Família e Menores*), специалното изпълнително производство за издръжка ще се разглежда от същия съд като част от съответното дело, към което трябва да се присъедини молбата за изпълнение.

Ако производството, по което е била присъдена издръжка, е разгледано от централния граждански съд към районния съд (*Tribunal de Comarca, Juízo Central Cível*), компетентно да се занимае със специалното изпълнително производство за издръжка е отделението за принудително изпълнение (*Secção de Execução*), освен ако производството не е от компетентността на централния граждански съд поради размера на вземането. Когато няма отделение за принудително изпълнение, за специалното изпълнително производство за издръжка е компетентен централният граждански съд, който е разгледал съответният установителен иск, като в този случай изпълнението се осъществява в рамките на същото производство.

Ако производството, по което е била присъдена издръжка, е разгледано от районния съд, местния граждански съд или съда с обща компетентност, изпълнението се реализира в рамките на въпросното производство, при условие че централният граждански съд няма отделение за принудително изпълнение. Ако има отделение за принудително изпълнение (чиято териториална компетентност обхваща района, в който се намира съдът с обща компетентност или местният граждански съд, където е разгледан осъдителният иск), това отделение ще бъде компетентно за специалното изпълнително производство за издръжка.

Що се отнася до изпълнението на съдебни решения, дори изпълнението да не се осъществява в съда, в който е постановено подлежащото на принудително изпълнение съдебно решение, молбата за изпълнение се подава в рамките на установителното производство, в което е било постановено съдебното решение. В този случай, когато е компетентно отделението за принудително изпълнение, постановилият решението съд незабавно изпраща до отделението за принудително изпълнение копие от окончателното решение, молбата, на която се основава изпълнението, и придружаващи документи.

Същото правило важи в случаите, когато няма отделение за принудително изпълнение и компетентен за изпълнителното производство е местният граждански съд или съдът с обща компетентност.

Ако производството, по което е била присъдена издръжка, не е разгледано от съда, а вместо това от службата по гражданско състояние, териториалната компетентност за специалното изпълнително производство за издръжката се ръководи от следните принципи:

изпълнителното производство трябва да бъде образувано пред съда по местопребиваване на дължащото издръжка лице; възискателят на издръжката обаче може да избере съда, в който да бъде изпълнено задължението, ако пребивава в метрополна област Лисабон или Порто, както и дължащото издръжка лице е с местожителство в същата метрополна област;

когато изпълнителното производство трябва да бъде образувано по местопребиваване на дължащото издръжка лице и въпросното лице не живее в Португалия, но притежава имущество там, компетентен е съдът по местонахождение на въпросното имущество.

Що се отнася до материалната компетентност при принудително изпълнение на решения за издръжка, основани на решението на длъжностно лице по гражданско състояние, се прилагат следните правила:

Съдът за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица, към районния съд е компетентен да подготвя и да се произнася по изпълнителни производства за издръжка между съпрузи и бивши съпрузи, що се отнася до деца и пълнолетни и дееспособни деца. Тъй като в този случай обаче съответният установителен иск не е бил разгледан от съда за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица, а от службата по гражданско състояние, съдилищата могат да признаят за компетентно отделението за принудително изпълнение към районния съд.

Ако няма отделение за принудително изпълнение, компетентен за специалното изпълнително производство за издръжка е местният граждански съд или съдът с обща компетентност.

Забележка:

Посочените по-горе правила относно компетентността могат да бъдат тълкувани по различен начин от националните съдилища.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

По принцип в производство за издръжка за дете не е задължително да се назначава адвокат, освен при апелативното производство. Възрастните или дееспособните ищци (например настойникът/попечителят на детето) могат да се явяват самостоятелно в съда, когато производството се разглежда на първа инстанция. На детето обаче трябва да бъде назначен адвокат, когато неговите интереси са в противоречие с тези на неговите родители, на процесуалния представител или на лицето, което фактически упражнява съдържанието на родителските права, а също и когато детето, което е достигнало достатъчна зрелост, поиска това от съда.

За други производства за издръжка се прилагат посочените по-долу общи принципи.

Необходимо е да бъде назначен адвокат: по тези въпроси от компетентността на съдилища, подлежащи на лимит на цената на иска, и по които е допустима жалба по общия ред; при дела, при които винаги е допустимо обжалване, независимо от цената; при жалби и дела, заведени пред повисшестоящите съдилища.

Понастоящем — през 2022 г. — жалба по общия ред е допустима само когато цената на иска надвишава лимита на съда, към който е отнесена жалбата, и обжалваните решения са неблагоприятни за ищеца със сума, която също така надвишава половината от лимита на въпросния съд. В случай на съмнение относно стойността на загубата, понесена от ответната страна, се взема предвид само цената на иска. По отношение на този правен принцип са предвидени различни изключения във връзка с тази и други специфични правни разпоредби. Към момента на преразглеждането на настоящия информационен лист — през 2022 г. — лимитът на съдилищата по граждански дела е следният: Апелативен съд (*Tribunal da Relação*) — 30 000,00 EUR; Съд от първа инстанция (*Tribunal de Primeira Instância*) — 5000,00 EUR.

Дори когато представителството от съветник е задължително, исковете, които не засягат въпроси с правен характер, могат да се подават от стажант-адвокати, юристи и от самите страни.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Отговорът на този въпрос е различен в зависимост от това дали производството за присъждане на издръжка се разглежда от съда, или от службата по гражданско състояние, както и дали страните се ползват от правна помощ или не. На съдилищата се дължат съдебни разноски. На съдилищата се дължат съдебни разноски. На службата по гражданско състояние се дължат такси.

Плащането на разноските е предвидено в Наредбата за процесуалните разходи

Плащането на разноските е предвидено в [Наредбата за процесуалните разходи](#)

Разноските включват съдебната такса, таксите и разноските на страната — член 529 от [Гражданския процесуален кодекс](#)

Изключения

Съгласно член 4, параграф 1, букви i) и l) от [Наредбата за процесуалните разходи](#)

Малолетните или непълнолетните лица са освободени от съдебни разноски, когато се представляват от прокурор или от назначен от съда адвокат по дела, разглеждани от съда, и са освободени от такси по дела, които се водят в службата по гражданско състояние.

Малолетните или непълнолетните лица или техните процесуални представители също така са освободени от разноски при обжалвания на решения, свързани с прилагането, коригирането или прекратяването на издръжка, постановени по дела в съд за дела, касаещи непълнолетни

лица. Производствата, по които може да бъде присъдена издръжка от съда за дела, касаещи непълнолетни лица, обикновено са производства за издръжка за дете и производства за регламентиране на родителската отговорност. Това са специални, безспорни съдебни производства.

Съгласно член 15, параграф 1, буква е) от [Наредбата за процесуалните разходи](#):

Страните в производства в съда за дела, касаещи непълнолетни лица, са освободени от задължението за предварително плащане на съдебни такси, включително при производства за присъждане на издръжка. В такива случаи вместо да заплати съдебната такса предварително, страната трябва да я плати в десетдневен срок след постановяване на решението по основното производство. Случаят е такъв дори ако решението не е окончателно.

Разноски по принцип се дължат, освен в посочените по-горе случаи. Случаят не е такъв само ако страната се ползва от правна помощ и/или ако за възпросното производство е приложима глава V от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2009 г., която ще бъде разгледана по-долу.

Възстановяване на разноски

Освен посочените по-горе изключения, за завеждането на дело за присъждане на издръжка е дължима първоначална съдебна такса.

Първоначалната съдебна такса представлява авансово плащане на окончателните разноски.

Разноските включват съдебната такса, таксите и разноските на страната.

Съдебни такси

От съществено значение за определянето на размера на дължимата съдебна такса е да се знае цената на иска, тъй като съдебната такса се изчислява въз основа на тази сума в съответствие с една от таблиците, приложени към Наредбата за процесуалните разходи.

Стойността на действията за целите на прилагането на посочените по-горе таблици се определя от членове 296—310 от [Гражданския процесуален кодекс](#)

Например:

стойността на производство за постоянна издръжка е равна на петкратния размер на годишната сума, която се иска в молбата, т.е. стойността на това производство отговаря на сумата на исканото месечно плащане, умножена по шестдесет;

стойността на охранително производство за временна издръжка съответства на исканото месечно плащане, умножено по дванадесет;

стойността на производството за развод и производството за регламентиране на условията за упражняване на родителската отговорност, които имат отношение към други нематериални интереси освен издръжката, е в размер най-малко на лимита на апелативния съд плюс един цент (през 2022 г. — 30 000,01 EUR — член 44 от [Закон 62/2013](#)).

Такси

По отношение на таксите се прилагат следните правила (член 532 от Гражданския процесуален кодекс, който може да бъде намерен в [Закон 41/2013 от 26 юни 2013 г.](#)

Що се отнася до разходите и таксите, произтичащи от разследвания (плащания на вещи лица, докладване и др.), по правило всяка страна заплаща разноските и таксите, които са обусловени от изискването от нея действие.

Ако разследването се окаже очевидно ненужно или мудно, страната, която го е поискала, поема съответната такса, независимо от успеха или решението за разноските.

Когато всички страни са заинтересовани от разследванията или от разходите, когато и двете страни извличат еднаква полза, или когато не е възможно да се установи коя страна е заинтересованата, таксите се поемат поравно от страните.

Разноски на страните

Що се отнася до разноските на страните, в член 533 от [Гражданския процесуален кодекс](#) те се определят, както следва: разноските на спечелилата страна се поемат от губещата страна съобразно подвижна скала, пропорционално на загубата ѝ.

Разноските на страните включват предварително платените съдебни такси, разноските, които действително са направени от страната, платените хонорари на съдебния изпълнител и неговите разходи, платените хонорари на процесуалния представител и неговите разходи.

Сметка на разноските

Освен в посочените по-горе случаи, в които страните са освободени от авансово плащане на съдебни такси, по принцип съдебният секретар изготвя сметката на разноските едва след като бъде постановено окончателно и необжалваемо съдебно решение и според съответното решение. Страните биват уведомени за сметката.

Ако няма жалби или възражения по сметката или те бъдат решени, следва да бъде извършено плащането на дължимата сума от губещата страна и/или да се възстанови авансово платената сума на спечелилата страна.

Разноските на страните се заплащат направо от губещата страна на страната, на която са дължими. Ако губещата страна се ползва от правна помощ, плащането на съответните суми към страната, на която са дължими, се извършва от държавата — член 26 от [Наредбата за процесуалните разходи](#).

Правна помощ при дела от компетентността на съдилищата

Ако ищецът не разполага със средствата за плащане на производството, той може да получи правна помощ. Според националното законодателство правна помощ може да се предоставя само на физически лица или на юридически лица с нестопанска цел.

Схемата за правна помощ е включена в [Закон 34/2004](#).

Правната помощ за физически лица може да се предоставя под различни форми: правни консултации, освобождаване от съдебни такси и такси, разсрочено плащане на съдебни такси и такси, назначаване на процесуален представител и заплащане на неговия хонорар, назначаване на процесуален представител и разсрочено плащане на неговия хонорар и ангажиране на съдебен изпълнител.

Португалската система за правна помощ, по всички определени в нея условия, се прилага за всички съдилища и за всички видове производства. Молбите за правна помощ се подават чрез формуляр. Той трябва да бъде представен лично или изпратен по пощата до някоя обществена служба на Института за социална сигурност IP (*Instituto da Seguranga Social IP*). Формулярите и инструкциите относно тяхното попълване се предоставят от посочените служби. Общият срок за отговор е 30 дни. Както практическата информация, така и формулярите могат да бъдат намерени на адрес [Proteção Jurídica - seg-social.pt](#)

Когато предявява иск, ищецът трябва да приложи към първоначалната молба писмени доказателства за предварително заплащане на дължимата съдебна такса или за предоставянето на правна помощ с оглед на освобождаване от предварително плащане на посочената по-горе такса. Когато се предоставя правна помощ под формата на разсрочено плащане на съдебни такси, доказателствата за това трябва да бъдат приложени заедно с плащането на остатъка — членове 14—15 от [Наредбата за съдебните разноски](#)

Такси при дела от компетентността на службата по гражданско състояние

Малолетните или непълнолетните лица са освободени от такси, когато се представляват от прокурор или от назначен от съда адвокат по дела, които се разглеждат от службата по гражданско състояние.

Таксите, които се дължат по дела от компетентността на службите по гражданско състояние, са определени в Наредбата за таксите на службите по гражданско състояние и нотариусите.

Например през 2022 г. таксите, начислени по дела от компетентността на службите по гражданско състояние, които могат да бъдат намерени в член 18 от [Наредбите за таксите на службите по гражданско състояние и нотариусите](#), са следните:

бракоразводно дело или производство за законна раздяла по взаимно съгласие (без уреждане на имуществени въпроси), включително решения за утвърждаване на споразумения за издръжка между съпрузи или за малолетни или непълнолетни деца — 280 EUR;

производство за присъждане на издръжка за пълнолетни или дееспособни деца — 120 EUR;

производство за изменение на споразумения за издръжка — 100 EUR.

Тези суми са в сила към момента на актуализиране на настоящия информационен лист през 2022 г. и подлежат на преразглеждане. Ето защо е необходимо да се прави справка в националното законодателство за всеки отделен случай.

Правна помощ при дела от компетентността на службата по гражданско състояние

Правна помощ се прилага само в два случая при дела, разглеждани от службата по гражданско състояние: назначаване на правен съветник и заплащане на неговия хонорар; назначаване на правен съветник и разсрочено заплащане на неговия хонорар.

Освен това в службите по гражданско състояние някои актове са безплатни за ищци физически лица, които са в състояние да докажат, че изпитват финансови затруднения.

Финансови затруднения могат да бъдат доказани чрез следните средства: с документ, издаден от компетентния административен орган; с декларация от обществената институция за социално подпомагане, към която се води физическото лице.

В тези случаи са безплатни следните актове: актове на службата по гражданско състояние или граждански актове; процесуални документи и декларации, свързани с тези актове; изисквани документи и процедурите по предоставянето им; удостоверения, изисквани за различни цели. Същото правило важи и за дела от компетентността на службата по гражданско състояние, по които е определена издръжка.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

По правило издръжката се определя като месечно парично плащане, освен в случай на споразумение или правна разпоредба за обратното или когато има причини, оправдаващи извънредни мерки. Например ако лицето, задължено да плаща издръжка, докаже, че не може да я плаща като определена сума, а само под формата на своя къща или дружество, това може да бъде постановено по изключение.

Изчисляване на издръжката

Задължението за издръжка и изчисляването на издръжката се уреждат от членове 1871—1880, член 1905 и членове 2003—2023 от [Гражданския кодекс](#).

Гражданския кодекс.

Издръжката трябва да е пропорционална на средствата на дължащото издръжка лице и на нуждите на вискателя на издръжката. При определяне на издръжката се разглежда също така възможността на последния да се издържа самостоятелно.

Нуждите на вискателя на издръжката зависят от това дали е дете, пълнолетно дете, което продължава своето обучение или образование, или просто възрастен. Те вече са посочени в отговора на въпрос 1.

По отношение на средствата на дължащото издръжка лице, които трябва да бъдат взети под внимание, е важно да се отбележат специфичните критерии, които трябва да се вземат предвид, в зависимост от това дали издръжката се присъжда за деца, или за бивши съпрузи.

Издръжка, присъдена за деца

Задължението да се осигурява издръжка на дете е основно задължение на неговите родители. То се основава пряко на член 36, параграф 5 от Конституцията на Република Португалия.

Издръжката, която е дължима за децата, трябва да бъде съизмерима със средствата на дължащото издръжка лице.

В съответствие с водещата съдебна практика на Върховния съд на Португалия (*Supremo Tribunal de Justiça*) при изчисляване размера на издръжката, която е дължима за дете, съдът трябва да вземе предвид не само настоящия размер на дохода на длъжника, но също така да направи пълна и всеобхватна оценка на неговия социален статус, неговата способност да работи, задължението да се стреми активно към професия, която да му дава възможност да изпълнява това задължение, както и всички активи, които притежава.

Издръжка, присъдена за бивши съпрузи

При определяне на размера на издръжката, която се дължи на бивши съпрузи, съдът трябва да вземе предвид продължителността на брака, приноса към семейния бюджет, възрастта и здравословното състояние на съпрузите, тяхната професионална квалификация и възможности за заетост, времето, което трябва да посветят на отглеждането на общите деца, техните печалби и доходи, повторен брак или съжителство на семейни начала и като цяло всички обстоятелства, които се отнасят до нуждите на съпруга, който получава издръжката, и възможностите на дължащото издръжка лице.

Според преобладаващата национална съдебна практика съпругът, на когото се дължи издръжка, няма право да иска да запази условията на живот, които е имал по време на брака.

Момент, от който се дължи издръжка

Присъдената със съдебно решение издръжка е дължима от датата, на която е предявен искът. Издръжката, която е присъдена по споразумение между страните и утвърдена с решение на съда или на длъжностното лице по гражданско състояние, е дължима от датата, на която длъжникът е просрочил плащането. Длъжникът дължи просрочената издръжка от определената за плащането дата или, ако няма такава, когато плащането бъде поискано. Без да се засягат посочените по-горе случаи, португалското законодателство не предвижда възможност за присъждане на издръжка с обратна сила.

Коригиране на присъдената издръжка

Ако настъпи промяна в обстоятелствата, след като издръжката е присъдена, тя може да бъде коригирана или прекратена.

Ако няма висящо специално изпълнително производство за издръжка, молбата за коригиране или прекратяване на издръжката се подава заедно с осъдителния иск. Ако има висящо специално изпълнително производство за издръжка, молбата за коригиране или прекратяване на издръжката се присъединява към изпълнителното производство.

Дължащото издръжка лице може да поиска издръжката да бъде намалена или прекратена, ако например има намаляване на неговите финансови средства, увеличаване на тези на вискателя на издръжката, последният е навършил пълнолетие или е в състояние да осигурява прехраната си. Вискателят на издръжката може да поиска увеличаване на размера на издръжката, ако например икономическото му положение се влоши, семейното му положение се промени, нуждите му се увеличат или разходите за живот се повишат и това повишение може и следва да бъде покрито от дължащото издръжка лице (например тъй като заплатата му също се е повишила).

Автоматично актуализиране

За да се покрият повишаващите се разходи за живот, в решението за определяне на издръжката може да бъде предвидено присъдената сума да подлежи на редовно автоматично актуализиране (обикновено годишно).

Актуализирането може да се основава на нарастването на процента на инфлация, който ежегодно се публикува от Националния статистически институт (*Instituto Nacional de Estatística*), или на повишение на даден лихвен процент, посочен от съда. То може обаче да включва също така фиксирано годишно увеличение с определена сума, предвидена в решението.

Съдията, по свое усмотрение, е отговорен за определяне на въпросното автоматично актуализиране и за избора на подходящи средства за извършването му. Автоматично актуализиране може да бъде определено също така с утвърденото споразумение между страните.

Временна издръжка

Освен постоянна издръжка е възможно да бъде присъдена и временна издръжка.

Ако все още не е присъдена постоянна издръжка, по искане на взыскателя на издръжката или служебно, ако лицето е малолетно или непълнолетно, съдът може да присъди временна издръжка, която се определя по усмотрение на съда. Временна издръжка никога не се възстановява. Тя е дължима за периода, през който се води основното производство за определяне на размера на постоянната издръжка.

Постоянната издръжка е дължима от момента, в който бъде присъдена.

В случай на висящо бракоразводно дело по исков ред съдията може да определи временна издръжка за единия от съпрузите или за децата, докато производството е висящо. Докато производството за регламентиране на родителската отговорност е висящо, съдията може също така да определи временна издръжка за малолетни или непълнолетни деца. В посочените по-горе случаи временната издръжка може да бъде присъдена по време на заседание в рамките на самото производство.

Възможно е също така временна издръжка да бъде присъдена в обезпечително производство, което се присъединява към основното производство, в рамките на което се присъжда постоянната издръжка.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката се изплаща при условията и на лицето, както са указани в съдебното решение или в утвърденото от съда споразумение на страните. По правило, ако бенефициерът е дееспособен възрастен или е дееспособно дете, издръжката се изплаща направо на него.

Ако той е недееспособен възрастен, издръжката се изплаща на страната, която е правно задължена да упражнява от негово име финансовите му права (настойник/попечител, довереник или съдебен управител на имущество), като издръжката може да бъде получавана дори от дадена институция.

Ако бенефициерът е малолетно или непълнолетно лице, издръжката се плаща на лицето, на което е възложено да упражнява родителските права върху детето, а това може да бъде един от родителите, друг член на семейството, трета страна (приемно семейство) или директор на институция, на която е поверено малолетното или непълнолетното лице.

В закона не са предвидени определени начини на плащане и страните могат да се договорят как ще се извършва плащането. Ако не бъде постигнато споразумение, съдът постановява най-практичния и евтин начин или за лицето, което изплаща, или за лицето, което получава издръжката.

Обикновено месечното плащане на издръжката се изплаща в брой, като тя трябва да бъде изплатена на взыскателя в началото на месеца, за който се отнася.

Времето и мястото на плащане се определят в споразумението или решението за определяне на издръжката. Ако те не са определени, се прилагат допълнителните правила на Гражданския кодекс във връзка с това. В тези правила по принцип се посочва, че при липсата на споразумение:

издръжка, изплатена в брой, следва да се плаща на мястото, където пребивава взыскателят към момента, в който е дължима; тъй като плащанията съответстват на месеците по Григорианския календар, взыскателят може да изисква плащане във всеки един момент от първия ден на съответния месец.

Най-често използваните начини са банков превод, депозит по открита в дадена банка сметка, пощенски запис или чек, или предаване в брой, лично.

10 Съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако дължащото издръжка лице просрочи плащането, взыскателят на издръжката може да прибягне до мерки за принудително изпълнение от гражданскоправен и наказателноправен характер.

Мерки за принудително изпълнение от гражданскоправен характер

Изслушване преди принудително изпълнение

В случай на издръжка за дете, определена в изпълнително производство за издръжка или за регламентиране на родителската отговорност, законът дава възможност за изслушване на взыскателя на издръжката, преди да се пристъпи към принудително изпълнение.

Бенефициерът на издръжка за дете може да поиска изслушване преди принудително изпълнение съгласно предвиденото в член 48 от [Общия режим на гражданското производство за упражняване на родителски права \(Regime Geral do Processo Tutelar Cível\)](#), ако са изпълнени следните условия: плащането на издръжката не е спазено или е забавено; дължащото издръжка лице получава редовни доходи от трудова заетост, пенсия, помощи, комисионни, проценти, такси, бонуси, вноски или подобен доход.

Молбата се присъединява към производството за регламентиране на условията за упражняване на родителска отговорност или производството за определяне на издръжка за дете, които се разглеждат от съда. Дължащото издръжка лице бива уведомено, че следва да плати издръжката в срок до десет дни от датата, на която тя е станала дължима. Ако дължащото издръжка лице не приложи писмени доказателства за плащане, плащанията за издръжката ще се удържат ежемесечно от неговата надница, заплата, пенсия, помощи или други доходи, които се получават от него. За тази цел субектът, който отговаря за плащането, бива уведомен, за да удържи сумата месечно и да я внесе направо по банкова сметка, посочена от взыскателя на издръжката. Удържаните суми покриват и дължимите плащания за издръжка.

След като бъдат уведомени, всички лица или субекти, които отговарят за обработката или плащането на посочения по-горе доход, поемат във връзка с това функциите на одобрени депозитари по отношение на сумите, които се удържат като издръжка. В резултат на това, ако не удържат съответната сума, срещу тях се образува изпълнително производство в рамките на текущото производство.

Удържаните суми не покриват издръжка, която е начислена преди дължащото издръжка лице да бъде уведомено да извърши плащането.

Покриват се обаче плащанията за издръжка, чийто падеж предстои да настъпи. За събиране на издръжка, начислена преди уведомяването, предвидено в това разглеждане, взыскателят на издръжката ще трябва да образува изпълнително производство. Следователно, когато се дължи издръжка за малолетни или непълнолетни лица, нищо не пречи на взыскателя едновременно да образува както изслушване преди принудително изпълнение (за плащания, чийто падеж предстои да настъпи), така и специално изпълнително производство за издръжка (за плащания на просрочени суми).

Не е задължително да се провежда изслушване, преди да се пристъпи към принудително изпълнение. То е просто алтернатива на принудителното изпълнение. Възражение не се допуска, но от друга страна вискателят на издръжката разполага с по-ограничени средства, отколкото при принудителното изпълнение, тъй като той може да иска единствено удържане от заплати, надници, пенсии, помощи или подобни временни доходи (не може да иска налагане на запор или възбрана върху имущество, депозити или права на кредит).

Ако издръжката се дължи на малолетни или непълнолетни лица, като алтернатива вискателят на издръжката може просто да образува специално производство за издръжка, както е определено в Гражданския процесуален кодекс. По този начин в рамките на едно дело могат да бъдат събрани в пълен размер сумите, чийто падеж е настъпил или предстои да настъпи. При действията по принудително изпълнение вискателят на издръжката има възможност да прибегне до по-широк набор от средства за принудително изпълнение, като например налагане на запор или възбрана и възлагане на вземане за събиране върху доходи. По-долу ще бъде обяснен процесът в тези производства.

Инцидентен установителен иск при неизпълнение

В случай на издръжка за дете, присъдена в рамките на производство за регламентиране на родителската отговорност, законът дава възможност на вискателя на издръжката да предяви инцидентен установителен иск при неизпълнение — член 41 от [Общия режим на гражданското производство за упражняване на родителски права \(Regime Geral do Processo Tutelar\)](#).

Това изслушване позволява на вискателя да поиска от съда да разпорежи необходимите мерки за принудително изпълнение и да осъди неизпълняващото задълженията си лице да заплати глоба. След присъединяване на искането към производството съдът призовава родителите в съдебно заседание или уведомява ответника, че може да даде отговор, ако сметне за редно, в петдневен срок.

Родителите могат да се договорят за промяна на определения режим. Ако не постигнат споразумение, съдията ще вземе временно решение по искането и ще насочи страните към медиация или специализирано техническо изслушване. Ако родителите все още не успяват да постигнат споразумение, те се приканват да представят писмени изявления и да поискат доказателства. След това производството продължава със събиране на доказателства, съдебен процес и постановяване на съдебно решение.

Специално изпълнително производство за издръжка

При всеки случай на забавено плащане на издръжка вискателят на издръжката може да инициира специално изпълнително производство за издръжка в съответствие с членове 933—937 от [Гражданския процесуален кодекс](#). Този вариант съществува, независимо от това дали издръжката е дължима за деца, или за възрастни, както и дали тя е постоянна, или временна.

По време на специалното изпълнително производство за издръжка ищецът може да поиска: присъждане на част от сумите, заплатите или пенсиите, които другата страна получава; или възлагане на вземане за събиране върху доходи, принадлежащи на дължащото издръжка лице. Споменатото присъждане или възлагане на вземане за събиране се осъществява отделно от налагането на запор или възбрана и е предназначено за покриване на плащания на просрочените суми и сумите, които ще станат изискуеми.

Когато ищецът иска присъждане на суми, заплати или пенсии, органът, който отговаря за тяхното изплащане или за обработване на съответните плащания, бива уведомен, че трябва да заплати присъдената част направо на ищеца. Присъдената сума трябва да се внася ежемесечно по банковата сметка на ищеца, който посочва съответния номер в първоначалната молба.

Ако ищецът иска възлагане на вземане за събиране върху доходи, той трябва да посочи имуществото, по отношение на което се прилага, и съдебният изпълнител издава заповед за възлагане на вземане за събиране върху имущество, което се счита за достатъчно за покриването на издръжка, чийто падеж е настъпил и предстои да настъпи. За тази цел ответникът може да бъде изслушан.

Ако след възлагането на вземане за събиране се окаже, че доходите, върху които е възложено вземането за събиране са недостатъчни, ищецът може да посочи друго имущество. Ако, от друга страна, се окаже, че доходите са по-високи, ищецът е задължен да възстанови на ответника горницата, както и когато такава бъде получена. Ответникът може да поиска също така ограничаването на възлагането на вземане за събиране до част от имуществото или прехвърлянето му към друго имущество.

Присъдените суми или стойността на възлагането на вземане за събиране върху доходите трябва да бъдат достатъчни, за да покрият просрочените плащания, лихвата за забава, когато вискателят на издръжката поиска такава, плащанията, чийто падеж предстои да настъпи, и автоматичните актуализации, ако са били определени такива.

Вискателят на издръжката все пак може да поиска налагане на запор или възбрана върху имуществото на дължащото издръжка лице. Запор или възбрана може да бъде наложен върху движимо и недвижимо имущество, банкови депозити, права на кредит, търговски предприятия или акции на дружества.

Ако запорираното или възбраненото имущество бъде продадено с цел погасяване на задължността по издръжка, горницата не следва да се постановява за връщане на дължащото издръжка лице, докато плащането на издръжка, която ще стане изискуема, не бъде гарантирано в степен, която съдията счита за целесъобразна, освен при предоставено обезпечение или друга подходяща гаранция.

Дължащото издръжка лице следва да се призовава едва след като налагането на запор или възбрана/присъждането/възлагането на вземане за събиране върху доходите е осъществено. Възражението от страна на дължащото издръжка лице по принудителното изпълнение или налагането на запор или възбрана не спира изпълнението им.

В случай на искане за коригиране или прекратяване на плащанията за издръжка, докато е в ход специалното изпълнително производство за издръжка, искането за коригиране или прекратяване се присъединява към изпълнителното производство.

Европейско изпълнително основание

В случай на неспазване на споразумение за издръжка, произтичащо от автентичен документ, изготвен пред административни органи, или документ, заверен от такива органи в държава членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., вискателят на издръжката може да се позове на Регламент (ЕО) № 805/2004 от 21 април 2004 г., в който е предвидено европейско изпълнително основание (член 4, параграф 3, буква б) от посочения по-горе регламент и член 68, параграф 2 от Регламент № 4/2009 от 18 декември 2008 г.).

Мерки за принудително изпълнение от наказателнонаправен характер

В член 250 от [Наказателния кодекс](#) за нарушаване на задълженията за издръжка са предвидени наказателни разпоредби за лишаване от свобода от един месец до две години или глоба в размер до двеста и четиридесет дни, в зависимост от указанията в него случаи.

За наказателното производство се изисква подаване на жалба.

Ако тогава задължението бъде изпълнено, съдът може изцяло или частично да отмени присъдата или да обяви за отменен неизтърпения остатък от нея.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Приложимите правила по отношение на налагането на запор на имущество или права и съответните ограничения и основания за възражение са определени в членове 735—783 от [Гражданския процесуален кодекс](#)

По принцип цялото имущество на длъжника, което според материалното право подлежи на налагане на запор или възбрана при принудително изпълнение на дълг, може да бъде предмет на принудително изпълнение. Налагането на запор или възбрана се ограничава до имуществото, което е необходимо за изплащане на подлежащия на принудително изпълнение дълг, и предвидимите разходи по принудителното изпълнение. Освен това в закона са предвидени посочените по-долу ограничения върху налагането на запор или възбрана и погасителни давностни срокове на задълженията за издръжка.

Ограничения върху налагането на запор или възбрана

Съществуват определени видове имущество, което не може да бъде заповорено или възбранено при никакви обстоятелства (безусловно несеквестируемо имущество), друго, което може да бъде заповорено или възбранено само при определени обстоятелства (относително несеквестируемо имущество), както и такова, което може да бъде заповорено или възбранено само частично (частично секвестируемо имущество).
Несеквестируемо имущество

Освен стоките, които са освободени от запор или възбрана със специална разпоредба, следните са безусловно несеквестируеми: неотчуждаеми вещи или права;

активи, които са публична собственост на държавата и на други публични юридически лица;

вещи, чието заповорено или възбраняване би било неморално или финансово необосновано, защото пазарната им стойност е незначителна;

вещи, специално предназначени за извършване на публични религиозни обреди;

гробници;

инструменти и вещи, които са от съществено значение за лице с увреждания и за лечението на болен.

Имущество, ползващо се с относителен имунитет срещу запор или възбрана

Следното имущество е относително несеквестируемо:

освен в случаите, когато принудителното изпълнение се отнася до плащане на дълг с вещно обезпечение, активите на държавата и на други публични юридически лица, тези на субекти, притежаващи концесии за строителство или за обществени услуги, или тези на благотворителни организации, които изрично са предвидени за обществени цели, са освободени от запор или възбрана;

работните инструменти и вещи на длъжачото издръжка лице, които са от съществено значение за упражняването на неговата професия или професионално обучение, също са освободени от запор или възбрана, освен ако длъжачото издръжка лице посочи, че те могат да бъдат заповорени или възбранени, ако принудителното изпълнение е за плащането на тяхната покупна цена или разходите за техния ремонт, или ако те са заповорени или възбранени като материални активи на търговско предприятие;

активите от първа необходимост за всяко домакинство в жилището, в което живее длъжникът, освен ако принудителното изпълнение е за плащането на самите вещи или разходите за техния ремонт, също са освободени от налагането на запор или възбрана.

Парични средства или банкови депозити, получени в резултат на уреждането на неподлежащо на запор искане, не могат да бъдат заповорени при същите условия, при които първоначално е съществувало искането.

При събиране на вземане за издръжка се прилагат посочените по-горе правила за безусловна и относителна несеквестируемост.

По правило, когато става дума за частично заповорено или възбранено имущество по време на изпълнително производство за издръжка, размерът, върху който може да бъде наложен запор или възбрана, е по-висок, отколкото при принудително изпълнение, основаващо се на други иски, както ще бъде обяснено по-долу.

Частично секвестируемо имущество

Несеквестируеми са две трети от нетните заплати, надници, периодично получавани суми като пенсия за осигурителен стаж и възраст или някакви други социални обезщетения, застраховка, обезщетение за злополука, годишна рента или каквото и да било плащане, което осигурява препитанието на длъжачото издръжка лице.

Максималното ограничение на посочената по-горе несеквестируемост е в размер на три национални минимални работни заплати към момента на всяко налагане на запор или възбрана, а минималното ограничение е в размер на една национална минимална работна заплата, когато длъжачото издръжка лице няма други доходи. Когато неизплатените задължения са за издръжка, не може да се заповори сума, равна на пълна пенсия, независеща от вноски.

Несеквестируемата сума при заповорено на парични средства или салда по банкови сметки е равна на националната минимална работна заплата или — в случай на задължения за издръжка — сума, равна на пълна пенсия, независеща от вноски.

Предвидената несеквестируемост за заплати, надници или периодични плащания не може да бъде комбинирана с несеквестируемостта, определена за парични средства или салда по банкови сметки.

Ако не са спазени посочените по-горе правила за секвестируемост, длъжачото издръжка лице може да възрази срещу налагането на запор или възбрана.

Погасителни давностни срокове

Погасителният давностен срок за иски за издръжка е определен в членове 303, 310, 313, 314, 320 и 323 от [Гражданския кодекс](#).

В Гражданския кодекс на Португалия е предвиден петгодишен погасителен давностен срок за просрочени плащания за издръжка (член 310, буква е) от Гражданския кодекс). Това означава, че пет години след падежа на плащанията за издръжка правото на тези плащания се погасява по давност поради неизползване. Погасителният давностен срок се прекъсва при призоваване за съдебното производство във връзка с плащанията за издръжката. От своя страна длъжачото издръжка лице може да се откаже от правата си във връзка с давността след изтичането на погасителния давностен срок. Тъй като това е предполагаем погасителен давностен срок, той може да бъде оборен чрез изрично или мълчаливо съгласие. Съдът не може да определя по свое усмотрение погасителен давностен срок; за да бъде ефективен, той трябва да бъде поискан.

В случай на издръжка за дете погасителният давностен срок не започва да тече или да изтича, докато детето няма представител. Дори детето да има представител, погасителният давностен срок не изтича преди навършването на една година след датата, на която детето е навършило пълнолетие.

В португалското гражданско процесуално право не е предвиден погасителен давностен срок, след който вискателят на издръжката да не може повече да образува изпълнително производство за издръжка. Поради това постановените плащания на издръжка могат да подлежат на принудително изпълнение. В такъв случай въпросът за давността не може да бъде сведен до знанието на съда служебно. За да е действителна давността, длъжачото издръжка лице трябва да се позове на нея и на тази база то може да подаде възражение срещу принудителното изпълнение.

Възразяване срещу налагане на запор или възбрана

В членове 784 и 785 от [Гражданския процесуален кодекс](#) се определят следните правила:

Общият срок за възразяване срещу налагане на заповед или възбрана е десет дни, считано от уведомяването на длъжщото издръжка лице за заповедта или възбраната. Общият срок за възразяване срещу принудителното изпълнение е 20 дни, считано от призоваването на длъжщото издръжка лице.

В случай на специално изпълнително производство за издръжка длъжщото издръжка лице се призовава за принудително изпълнение едва след налагането на заповедта или възбраната, присъждането или възлагането на вземане за събиране върху доходите. Заедно с призовките длъжщото издръжка лице бива уведомено за вече наложения заповед или възбрана.

В случай на изслушване преди принудително изпълнение в съда за дела, касаещи непълнолетни лица, длъжщото издръжка лице бива уведомено преди разпореждането на възлагане на вземане за събиране върху доходите, но не може да се подава възражение. Лицето може само да представи писмено доказателство за плащане.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

В случай на издръжка за дете прокурорът има право да образува съответното производство за присъждане на издръжката. Всяко лице може да уведоми прокурора за необходимостта да бъде присъдена издръжка за дете или тя да бъде коригирана. Поради това прокурорът разполага с обслужващо гише във всеки съд.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Да, в случай на издръжка за дете. Тази организация е известна като Гаранционен фонд за издръжка за малолетни или непълнолетни деца (*Fundo de Garantia de Alimentos Devidos a Menores*, наричан по-долу „Фондът“). Фондът се управлява от Института за финансово управление на социална сигурност IP (*Instituto de Gestão Financeira da Segurança Social IP*).

Гаранцията за издръжката за деца се урежда от [Закон 164/99](#)

Фондът отговаря за гарантирането на плащането — до определен размер — на издръжка, дължима на малолетни или непълнолетни лица.

Плащането се извършва по заповед на компетентния съд.

Изисквания

Изискванията за задействане на процедурата по ползване на гаранцията на Фонда са следните:

местопребиваването на малолетното или непълнолетното лице трябва да бъде в Португалия;

плащанията за издръжка трябва да са били определени със съдебно решение (решенията на длъжностното лице по гражданско състояние за определяне на издръжка по делата, които са от неговата компетентност, пораждат същото действие като съдебните решения);

длъжщото издръжка лице трябва да е изпаднало в неизпълнение;

трябва предварително да е иницирано предвиденото в член 48 от Общия режим на гражданското производство за упражняване на родителски права изслушване преди принудителното изпълнение (според националното право, което подлежи на изменения, това изискване може да бъде изпълнено също така с молба, въз основа на която се иницира изслушване за неспазване на изисквания във връзка с издръжката, както е определено в член 41 от Общия режим на гражданското производство за упражняване на родителски права, или специално изпълнително производство за издръжка);

брутният доход за детето не трябва да превишава стойността на индекса за социално подпомагане (*IAS — Indexante dos Apoios Sociais*);

детето не бива да се възползва от дохода на друго лице, на което е възложена грижата за него, ако разполага с доход над размера на IAS (това се случва, когато доходите на човек в домакинството на малолетно или непълнолетно лице не надвишават IAS).

През 2022 г., към момента на актуализиране на настоящия информационен лист, IAS е 443,20 EUR. По принцип размерът на IAS се актуализира ежегодно; за приложимия размер винаги трябва да се прави справка в съответното национално законодателство.

Ограничения на плащането

Ако изпълнението на горните изисквания бъде потвърдено, държавата гарантира месечни плащания за издръжка до посочения по-долу размер. За всяко длъжащо издръжка лице месечните плащания за определена издръжка не могат да надвишават 1 IAS, независимо от броя на малолетните или непълнолетните деца.

В рамките на това ограничение съдът трябва да определи размера на плащанията, които са гарантирани от Фонда. При определянето на тази стойност съдът взема предвид икономическите възможности на домакинството, размера на присъдената издръжка и специфичните нужди на детето.

Фондът не гарантира просрочени плащания. Гарантираните от фонда плащания са дължими, считано от първия ден на месеца, следващ месеца, през който със съдебно решение е определена гарантираната стойност.

Плащането е гарантирано, докато длъжщото издръжка лице започне действително изпълнение на своето задължение.

Плащанията от Фонда се прекратяват, когато детето навърши 18 години.

Децата, които са настанени в обществени или частни нестопански институции за социално подпомагане, финансирани от държавата, от публичноправни или частноправни юридически лица или такива, осъществяващи дейност в полза на обществото, центрове за образователна опека и центрове за задържане, нямат право на гарантирани от Фонда плащания за издръжка.

Процедура за ползване на гаранцията на Фонда

Молбите за определяне на сумите за плащане от Фонда трябва да се подават в съда в хода на производство за неизпълнение. Прокурорът или възискателят на издръжката отговаря за подаването на молбата.

Съдията разпорежда проверка на обстоятелствата въз основа на нуждите на детето и след това взема решение за определяне на плащанията, които следва да бъдат извършвани от Фонда, в рамките на посочените по-горе ограничения.

В случаите, в които издръжката е крайно необходима, съдията може да определи временна издръжка, която да бъде гарантирана от Фонда до постановяване на окончателно решение.

Взискателят на издръжката трябва всяка година да доказва, че все още отговаря на изискванията за гарантиране на тези плащания от Фонда, в противен случай те ще бъдат преустановени.

Процесуалният представител на детето или лицето, на което е възложено упражняването на родителските права върху детето, са задължени да уведомят съда или Фонда за всички промени по отношение на положението на неизпълнение, преустановяване на положението на неизпълнение или за промени в положението на детето.

Фондът е суброгиран в правата на детето — до изплатения от него размер — за целите на предявяването на иск за възстановяване на разходите от длъжщото издръжка лице.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Ако взискателят на издръжката се намира в Португалия и желае да събере издръжката в друга държава — членка на Европейския съюз, то трябва да подаде молба до Генерална дирекция „Съдебна администрация“ (*Direção Geral da Administração da Justiça*), която е публичен субект. В националното законодателство не се предвижда намеса на частна организация за тези цели.

Генерална дирекция „Съдебна администрация“ е португалският централен орган за целите на прилагането на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (по-нататък наричан също така „Регламентът“).

Споменатият регламент дава възможност за трансгранично събиране на вземания за издръжка. Регламентът се прилага за решения, постановени в държави — членки на Европейския съюз (наричани още „държави членки“), както и за решения, постановени в държави извън Европейския съюз (наричани също така „трети държави“). Той се прилага не само за решения, с които се определя издръжка, постановени след влизането му в сила на 18 юни 2011 г., но също така за решения, постановени преди тази дата. Той обхваща събирането на просрочени плащания и на плащания, чийто падеж предстои да настъпи, автоматичното актуализиране, определено в решение, и лихва за забава. Съгласно Регламента могат да се събират вземания за издръжка, определена със съдебно разпореждане или по решение на друг компетентен орган.

Молбата за събиране на вземания за издръжка в друга държава членка се подава в Генерална дирекция „Съдебна администрация“, като се попълват и прилагат съответните формуляри, които са приложени към Регламента. Към формулярите взискателят трябва да приложи определени документи и информация, които по целесъобразност могат да бъдат: удостоверение за съдебното или друго решение за определяне на постоянната издръжка, заедно с уведомление, че решението/съдебното решение е определено за окончателно и необжалваемо, което трябва да бъде изготвено въз основа на формуляра в приложение I към Регламента; документ, показващ, че е използвана или е имало право на правна помощ или безплатно производство; данни за банкова сметка, по която да бъдат внесени събраните суми; удостоверения за раждане на малолетни или непълнолетни деца; удостоверения за посещаване на училище за техните пълнолетни деца; пълномощното, предоставено на централния орган; списък с дължимите суми.

Формулярът или формулярите, който (които) трябва да бъде (бъдат) попълнен(и), и документите и информацията, които трябва да бъдат приложени от взискателя на издръжката, са описани в указания, които могат да бъдат получени от Генерална дирекция „Съдебна администрация“. Данните за контакт на този орган са посочени в отговора на въпроса 14.2.

Информация относно вида на производството, което може да бъде поискано от Генерална дирекция „Съдебна администрация“, е предоставена в отговора на въпрос 15.4.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Данните за контакт с португалския централен орган са следните:

Directorate-General for Justice Administration (*Direção-Geral da Administração da Justiça*)

D. João II, 1.08.01 D/E

1990-097 LISBON — PORTUGAL

Тел.: (+351) 21 790 65 00

Адрес на ел. поща: correio.dsicji@dga.j.mj.pt

Уебсайт: <http://www.dgaj.mj.pt/>

Езици: португалски, испански, френски и английски език.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

В качеството си на централен орган в съответствие с посочения по-горе Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. Генерална дирекция „Съдебна администрация“ предоставя необходимата подкрепа, както е описано в отговора на въпрос 14.1.

Ако взискателят на издръжката се намира в друга държава членка и желае да поиска прилагането на едно от производствата, определени в Регламента, той трябва да подаде молбата до централния орган, определен от държавата членка, в която е установен. Въпросният централен орган от своя страна изпраща искането до португалския централен орган, който отговаря за предаването му на компетентния национален съд, когато е целесъобразно.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Ако ищецът се намира в друга държава членка, той би следвало да е в състояние да осъществи контакт с Генерална дирекция „Съдебна администрация“ чрез централния орган на държавата членка, в която е установен.

Може да бъде предоставена следната помощ:

По отношение на събирането на вземания за издръжка, определена с решение, постановено в друга държава членка, в Регламента са определени три различни групи правила:

- i) правила, приложими по решения, постановени в държава членка, която е обвързана от Хагския протокол от 2007 г. (каквото е случаят с Португалия);
- ii) правила, приложими по решения, постановени в държава членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.;
- iii) правила, приложими по решения, постановени във всички държави членки.

Решенията, предвидени в подточка i):

се признават в замолената държава членка без никаква възможност за възражение;

се възползват от премахване на процедурата на екзекватура; подлежат на незабавно изпълнение в замолената държава членка;

дават възможност на взискателя на издръжката да предприеме обезпечителни мерки, определени в законодателството на замолената държава членка.

Решенията, определени в раздела, който е посочен в подточка ii):

се признават в замолената държава членка, освен ако се докаже наличието на някое от основанията за отказ за признаване, определени в Регламента;

ако те подлежат на изпълнение в държавата членка на произход, взискателят на издръжката може да поиска от съда или компетентния орган на замолената държава членка да признае тяхната изпълняемост в съответствие с процедурата, определена в Регламента;

изпълняемост може да бъде призната само по отношение на част от решение.

Решенията, определени в раздела, който е посочен в подточка iii):

могат да бъдат временно изпълняеми, ако държавата членка на произход обяви, че обжалването на решението няма да доведе до отлагане на изпълнението;

ако взискателят на издръжката се позове на решението в замолената държава членка, той трябва да докаже неговата истинност, като попълни формулярите и изпълни изискванията, определени в Регламента;

ако е необходимо, вискателят на издръжката трябва да приложи превод на решението; изпълнението на съдебното решение се осъществява в съответствие със законодателството на замолената държава членка; съдебното решение не подлежи на преглед по същество в замолената държава членка при никакви обстоятелства; възстановяването на разходите по прилагането на Регламента няма предимство пред събирането на неизплатената издръжка. Процедурите, които са достъпни за вискателите на издръжка, са определени в член 56 от Регламента. В някои случаи тези процедури обхващат не само решения на държавите членки, но също така решения на трети държави.

По-специално вискателят на издръжка може:

- да поиска от държава членка признаване и декларация за изпълняемост на решение, постановено в друга държава;
 - да заведе дело за определяне на издръжка в замолената държава членка;
 - да присъедини към това дело молба за установяване на родство;
 - да заведе дело за определяне на издръжка в замолената държава членка, когато се окаже невъзможно да получи признаване или изпълнение на съдебно решение, постановено в друга държава;
 - да поиска промяна на решение, постановено в замолената държава членка;
 - да поиска промяна на решение, постановено в държава, различна от замолената държава членка.
- Тези процедури се уреждат от правото и правилата за компетентност на замолената държава членка, освен ако в Регламента не са предвидени други условия. В такива случаи вискателят на издръжката се подпомага и представлява от централния орган или друг публичен орган, организация или лице, назначено от замолената държава членка.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да, Португалия е обвързана от Хагския протокол от 2007 г. Поради това следните условия от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. се прилагат по отношение на съдебни решения за издръжка, постановени в Португалия: член 8, член 13 и членове 17—22.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Отговорът на този въпрос се обезсилва поради утвърдителния отговор на предходния въпрос.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

В националното законодателство на Португалия — [Закон № 34/2004](#) — са включени правила за предоставяне на правна помощ, които са сравними с предвидените в глава V от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г.

Що се отнася до физически лица, следните имат право на правна помощ, при условие че са в състояние да докажат, че изпитват икономически затруднения:

- португалски граждани и граждани на Европейския съюз;
- чуждестранни граждани и лица без гражданство с валидно разрешение за пребиваване в държава — членка на Европейския съюз;
- чуждестранни граждани без валидно разрешение за пребиваване в държава — членка на Европейския съюз, ако законите на техните държави на произход предоставят същото право на португалски граждани;
- Лица, които живеят или пребивават в държава — членка на Европейския съюз, различна от държавата членка, в която ще се разглежда производството (трансгранични спорове).

В националното законодателство се предвижда прилагането на следните критерии за оценка на икономическите затруднения на физически лица: ищци, чието домакинство има допустими доходи за целите на правната помощ, равни на или по-малки от три четвърти от референтната ставка за социално подпомагане, нямат възможност да покрият каквато и да било сума, свързана с разходи по процес, и също следва да се ползват от назначаването на съдебен изпълнител и безплатна правна консултация;

ищци, чието домакинство има допустими доходи за целите на правната помощ, по-високи от три четвърти или равни, или по-ниски от два пъти и половина референтната ставка за социално подпомагане, имат възможност да покрият разходите за правни консултации при предварително плащане на такса, но не могат своевременно да заплащат разходите за производството и поради това се ползват от правна помощ под формата на разсрочено плащане и назначаване на съдебен изпълнител;

за ищци, чието домакинство има допустими доходи за целите на правната помощ, по-високи от два и половина пъти референтната ставка за социално подпомагане, не се счита, че изпитват недостиг на икономически средства;

съответните доходи за целите на правната помощ представляват сумата, получена от разликата между стойността на пълния нетен доход на домакинството и стойността на съответната удръжка за правна помощ (критериите за изчисляване на тези стойности са определени от закона);

за целите на правната помощ се счита, че лицата, които живеят в едно домакинство с ищеца, принадлежат към едно и също домакинство; ако ищецът или някой член на неговото домакинство притежава авоари, които са внесени в банкови сметки, и ценни книжа, допуснати за търгуване на регулиран пазар, чийто размер е повече от 24 пъти по-голям от референтната ставка за социално подпомагане, се счита, че ищецът не изпитва икономически затруднения, независимо от стойността на съответните доходи на домакинството за целите на правната помощ; по изключение и по основателни причини ищецът може да поиска при оценката на икономическите затруднения да бъдат взети предвид само неговите доходи, активи и собствените текущи разходи или тези на някои от членовете на неговото домакинство;

в случай на спор с един или повече членове на домакинството при оценката на икономическите затруднения се вземат предвид само доходите, активите и текущите разходи на ищеца или на ищеца и на някои членове на неговото домакинство, ако това бъде поискано от въпросния ищец;

ако в даден случай ръководителят на службата за социално осигуряване, която отговаря за вземането на решение за предоставяне на правна помощ, разбере, че прилагането на критериите, предвидени в предходните параграфи, би довело до явен отказ на достъп до закона и до съдилищата, с мотивирана заповед той би могъл да вземе различно решение спрямо онова, което би довело до прилагане на посочените по-горе критерии.

Правните консултации дават възможност на страната да се посъветва с адвокат, за да получи специализирана информация по конкретен спор, преди да заведе или оспори дадено дело в съда.

Правната помощ от своя страна може да бъде предоставяна при следните условия:

- освобождаване от съдебни такси и други разходи, свързани с производството;
 - разсрочено плащане на съдебните такси и други разходи, свързани с производството;
 - назначаване на правен съветник и заплащане на неговия хонорар;
 - назначаване на правен съветник и разсрочено заплащане на неговия хонорар.
- назначаване на съдебен изпълнител за осъществяване на мерки за принудително изпълнение (например запор или възбрана). Правната помощ обхваща конкретните разходи, произтичащи от трансграничния характер на спора.

Следователно, ако молбата за правна помощ е подадена от гражданин на друга държава членка във връзка с дело, за което са компетентни португалските съдилища, правната помощ обхваща разходите за писмен и устен превод, както и пътни разходи на лицата, които трябва да се явят пред съда, когато присъствието им бъде изискано, и/или съдът счете, че в противен случай няма да е възможно да бъдат изслушани.

В случай на молба за правна помощ, подадена от португалски гражданин, с цел завеждане на дело, за което са компетентни съдилищата на друга държава членка, правната помощ обхваща подпомагане преди съдебния процес, до образуването на производство в друга държава членка, както и разходите за превод на молбите и други документи.

Ако получателят на правна помощ загуби делото, механизмът за възстановяване на авансовите плащания и разходите, платени от спечелилата страна, е еднакъв за всички посочени по-горе категории отделни бенефициери без дискриминация между тях.

В националното право обаче съществуват правила, при които се осигурява по-евтина правна помощ, отколкото предвидената в глава V от Регламента, и поради това трябва да бъдат заменени от тях.

В Португалия малолетните или непълнолетните лица са освободени от такси, когато се представляват от прокурор или от назначен от съда адвокат.

Малолетните или непълнолетните лица или техните процесуални представители също така са освободени от разноси при обжалвания на решения, свързани с прилагането, коригирането или прекратяването на издръжка, постановени по дела в съд за дела, касаещи непълнолетни лица.

Страните по дело в съда за дела, касаещи непълнолетни лица, и дела срещу гражданското състояние на дадено лице са освободени от предварително плащане на съдебни такси. Според националното законодателство пълнолетие се навършва на 18-годишна възраст.

Предварително плащане на съдебни такси не може да се иска обаче в производства, образувани в португалски съдилища, и за тези, за които се прилага Регламентът. Случаят е такъв, независимо дали тези производства се отнасят до деца или до възрастни, без значение каква е формата на процеса и дали искането за издръжка се припокрива с искане за гражданско състояние на лица или не (член 44 от Регламента).

В такива производства, ако ищецът не отговаря на условията за правна помощ или безплатно производство, съдебната такса може да се иска в края. Освен това производството по член 56 от Регламента трябва да бъде напълно безплатно, когато става дума за задължението на родителите да предоставят издръжка за дете под 21 години (член 46 от Регламента).

Посочените по-горе правила на Регламента са директно приложими и разширяват вътрешно обхвата на правната помощ, която се разрешава от националното законодателство.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

В съответствие с горепосочения член 51 от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. Генерална дирекция „Съдебна администрация“ — в качеството ѝ на португалския централен орган — предоставя помощ по производствата, определени в Регламента, и предприема всички необходими мерки за тази цел.

По-специално изпълнителният директор отговаря за:

предаването и получаването на такива искания;

образуването или оказването на съдействие за образуването на производства в компетентния съд;

предоставянето или оказването на съдействие за предоставянето на правна помощ, когато обстоятелствата изискват това;

оказването на съдействие за намирането на длъжника;

подпомагане на получаването на подходяща информация относно доходите и имуществата на длъжника;

насърчаване на приятелски споразумения с оглед постигане на доброволно изплащане на издръжката, ако е уместно, чрез посредничество, помирение и други подобни средства;

оказване на съдействие за текущото изпълнение на решенията за издръжка, включително просрочени задължения;

оказване на съдействие за събирането и срочното прехвърляне на плащанията за издръжка;

улесняване на получаването на документни или други доказателства;

предоставяне на помощ за установяване на родство, когато това е необходимо за събиране на вземания за издръжка;

образуване или оказване на съдействие за образуването на производства за получаване на всички необходими и временни мерки, имащи за цел уреждането на висящи молби за издръжка;

улесняване на връчването на документи.

За постигането на тези цели португалската държава, и по-специално Генерална дирекция „Съдебна администрация“ в качеството си на централен орган, е приложила следните мерки:

увеличаване на броя на юридическия и административния персонал, занимаващ се с получаването и предаването на разпореждания, издадени по Регламента;

осигурени са услугите на семеен медиатор;

създаване на част на уебсайта, посветена единствено на международното съдебно сътрудничество по граждански и търговски дела, където може да бъде намерена информация относно задълженията за издръжка, указания относно документите и формулярите, които са необходими за образуването на производството, предвидено в Регламента, и за попълването на стандартния формуляр, в който се посочва размерът на просрочените плащания;

при поискване да препраща молбата за правна помощ към компетентните органи за съответната цел;

препращане на молби до компетентните национални съдилища;

писмен превод на документите, които са необходими за предявяването на искове, когато замолената държава е Португалия;

изискване на информация и доказателства от националната полиция, административни и данъчни органи и имиграционен и граничен контрол относно местонахождението и имуществото на дължащото издръжка лице;

що се отнася до помиряването, когато дължащото издръжка лице е призовано да се яви или да осъществи контакт с централния орган, то бива уведомено за молбата за определяне или изменение на издръжка, или за събиране на вземания за издръжка, като ще му бъдат представени възможностите, по-специално най-изгодните за двете страни, с цел да се насърчи доброволно плащане.

Предупреждение

Звеното за контакт, съдилищата или другите субекти и органи не са обвързани с информацията, която се съдържа в настоящия информационен лист. Все пак е необходимо да се правят справки в действащите правни текстове. Те подлежат на редовна актуализация и тълкуване на съдебната практика съгласно подхода на „развитието“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 11/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Румъния

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Правното задължение за предоставяне на издръжка представлява наложено със закон изискване към дадено лице да предоставя на друго лице необходимите средства за издръжка, в това число средства за удовлетворяване на духовни потребности, а в случай на задължение за издръжка на родители към техните непълнолетни или малолетни деца — средствата, които са необходими за тяхното отглеждане, образование и професионална подготовка.

Задължението за издръжка съществува между съпрузи, роднини по пряка линия, братя и сестри и някои други лица, които са посочени в закона (член 516 от Румънския граждански кодекс).

Задължение за издръжка има между бивши съпрузи (член 398 от Гражданския кодекс). То не трябва да се бърка със заплащане на компенсация или обезщетение за вреди.

Съпруг, който е участвал в издръжката на дете на другия съпруг, е задължен да предоставя издръжка на детето до навършване на пълнолетие, но само ако биологичните родители на детето са починали, в неизвестност или в нужда (член 517, параграф 1 от Гражданския кодекс). Детето от своя страна може да бъде задължено да предоставя издръжка на лицето, което го е издържало в продължение на 10 години (член 517, параграф 2 от Гражданския кодекс).

Наследниците на лице, което е било задължено да издържа ненавършило пълнолетие дете или което е предоставяло издръжка, без да е задължено по закон да прави това, са длъжни, в зависимост от стойността на наследените активи, да продължат да предоставят издръжка, ако родителите на ненавършилото пълнолетие дете са починали, в неизвестност или в нужда, но само докато лицето, което получава издръжката, навърши пълнолетие.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Задължението за издръжка между родители и деца е уредено в членове 499 и 525 от Гражданския кодекс. Ненавършилите пълнолетие деца, които искат издръжка от своите родители, се считат в нужда, ако не могат да се издържат самостоятелно с труда си, дори да имат активи. Когато обаче родителите не могат да предоставят издръжка, без да застрашат собственото си препитание, семейният съд може да се съгласи издръжката да се предоставя чрез продажбата на активи на детето, с изключение на онези, които са от първа необходимост.

Родителите са задължени да издържат дете, което е навършило пълнолетие (18 години), до края на следването му, ако това дете продължава своето образование, но не и след 26-годишна възраст.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Ищецът, който е вискател на издръжката, трябва да се обърне към компетентния съд по своя постоянен адрес или по постоянния адрес на ответника, който е длъжник на издръжката. Искът за издръжка може да бъде предявен или отделно, или в хода на производство за развод, определяне на бащинство, упражняване на родителски права по отношение на ненавършило пълнолетие дете или определяне на местоживеенето на ненавършило пълнолетие дете. По разпореждане на председателя на съда съответният съд може да постанови временни мерки, които да се прилагат само до постановяването на решение по същество. Производството на първа инстанция протича на няколко етапа. На писмения етап се внасят исквата молба, защитата и насрещният иск; може да бъдат определени обезпечителни мерки като възбрана или запор; страните се призовават и им се изпращат процесуалните документи. На устния етап се провежда съдебно изслушване, в рамките на което могат да бъдат повдигнати процедурни възражения и да бъдат допуснати доказателствата. След това следва етапът на обсъждане и издаване на съдебното решение.

В случай на развод по взаимно съгласие, който може да бъде обявен от нотариус, съпрузите могат да се договорят по всички допълнителни въпроси, свързани с развода, в това число определяне на участието на всеки родител в разходите за отглеждането на децата, тяхното образование, следване и професионално обучение.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

По принцип страните, които участват в производство за издръжка, могат да бъдат представлявани. Когато обаче е подадена исква молба за издръжка в рамките на производство за допускане на развод, съпрузите могат да бъдат представлявани в молбата за развод само в определени случаи, които изрично са предвидени в член 920 от Гражданския процесуален кодекс.

Когато за определяне/увеличаване/намаляване на издръжка бъде подадена отделна молба, страните имат право да бъдат представлявани по обичайния начин от адвокат или от друг представител. Когато представителят не е адвокат, той не може да прави заключителни устни изявления в рамките на процеса. Ненавършилото пълнолетие дете се представлява от своя законен представител (родител или по изключение друго лице, което упражнява родителски права). Молба по отношение на навършило пълнолетие дете се подава лично от детето или от негово име.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Съдът, който има териториална компетентност (по местожителството на ответника длъжник или на ищеца вискател), може да бъде определен с помощта на румънския съдебен атлас, който е публикуван на уебсайта на Министерството на правосъдието в портала на съдилищата:

<https://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Не, защото не е задължително ищецът да бъде представляван или подпомаган от адвокат.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Молбите за определяне или изменение на издръжката подлежат на такса от 20 RON в съответствие с член 15, буква е) от Извънредно постановление на правителството № 80/2013 относно съдебните държавни такси. Представителството от адвокат не е задължително. Ако съответната страна не разполага с достатъчно доходи, тя може да поиска правна помощ за покриване на адвокатските хонорари или на други разходи по процеса.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледано при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексване)?

Издръжката се определя в съответствие с потребностите на ищеца и средствата на лицето, което ще я плаща. По принцип издръжката се предоставя в натура, за да се гарантират необходимите средства за издръжка. В по-голямата част от случаите обаче съдилищата на практика определят издръжката в брой — като фиксирана сума или като процент от месечния доход на длъжника. (член 530 от Гражданския кодекс). По закон издръжката под формата на фиксирана сума се коригира според инфлацията на тримесечна основа.

Когато издръжката се дължи от родител, тя може да възлезе на до една четвърт от нетните месечни доходи на този родител за едно дете, до една трета за две деца и до половината за три или повече деца. По закон размерът на издръжката, която се дължи за деца, заедно с всяка друга издръжка, дължима на други лица, не може да надвишава половината от нетните месечни доходи на длъжника (член 529 от Гражданския кодекс). Когато има някаква промяна в средствата на длъжника, предоставящ издръжката, или в потребностите на лицето, което я получава, в рамките на ново дело семейният съд може да увеличи или да намали издръжката, както и да постанови прекратяване на плащането на издръжка, когато е целесъобразно (член 531 от Гражданския кодекс).

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Задължението за издръжка се изпълнява в натура, като се задоволяват жизнените нужди, и когато е целесъобразно, се покриват разходите за образование, обучение и професионално обучение (член 530 от Гражданския кодекс). Ако задължението за предоставяне на издръжка в натура не се изпълнява доброволно, семейният съд постановява тя да бъде платена във вид на парични средства. Издръжката в брой може да бъде определена като фиксирана сума или като процент от нетните месечни доходи на длъжника на издръжка.

Издръжката се плаща на периодични вноски на дати, уговорени между страните, или, ако няма такава уговорка, на датите, определени със съдебното решение. Страните могат да се договорят или, когато има основателни причини за това, семейният съд може да реши издръжката да бъде платена авансово като еднократна сума, покриваща нуждите от издръжка на лицето, на което се полага издръжката, за по-дълъг период от време или за целия период, за който е дължима издръжката, при условие че длъжникът на издръжката разполага с необходимите средства за покриване на това задължение (член 533 от Гражданския кодекс).

Определената за ненавършило пълнолетие дете издръжка се плаща на неговия законен представител.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Тъй като в повечето случаи издръжката се определя в парична сума в брой, най-често използваният метод на принудително изпълнение е запор върху заплатата (месечните доходи). Принудителната продажба на движимо и недвижимо имущество на длъжника е по-рядък метод за принудително изпълнение.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Що се отнася до събирането на вземания за издръжка, в член 728 от Гражданския процесуален кодекс е предвидено, че предмет на принудително изпълнение може да бъде сума в размер само до половината от редовните нетни месечни доходи на длъжника, когато се касае за суми, дължими като издръжка. Ако има няколко производства за събиране на издръжка, по които се иска същата сума, размерът на действителната сума, подлежаща на събиране, не може да надвишава половината от нетните месечни доходи на длъжника, независимо от естеството на исквете. Когато вискателят едновременно подаде молби за запор или възбрана върху няколко движими или недвижими активи, чиято стойност очевидно надвишава размера на дължимото вземане, компетентният съд може да ограничи принудителното изпълнение до определени активи (член 701 от Гражданския процесуален кодекс).

Принудителното събиране се прекратява, когато например задължението, което е посочено в изпълнителното основание, е изпълнено изцяло и разходите за принудителното изпълнение са платени; когато принудителното изпълнение не може да бъде осъществено или продължено поради липса на секвестрируемо имущество или невъзможност то да бъде продадено; или когато принудителното изпълнение е било отменено (член 702 от Гражданския процесуален кодекс).

Правото да се иска принудително изпълнение е ограничено с тригодишен срок. Жалба срещу принудително събиране може да бъде подадена до съда, постановил принудителното изпълнение. Компетентният съд може да спре принудителното изпълнение, докато не бъде взето решение по жалбата (член 719 и сл. от Гражданския процесуален кодекс).

Когато изпълнителното основание или самото принудително изпълнение бъде отменено, въпросната страна има право на процедура за обръщане на принудителното изпълнение, за да се възстанови предишното положение (член 723 и сл. от Гражданския процесуален кодекс).

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Не е приложимо.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Не е приложимо.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Съгласно Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета, Хагската конвенция от 2007 г. или Нюйоркската конвенция от 1956 г. ищецът може да внесе своята искова молба за издръжка чрез Министерството на правосъдието на Румъния, ако длъжникът има местоживее в една от държавите — членки на ЕС, която е страна по Хагската конвенция от 2007 г. или по Нюйоркската конвенция от 1956 г.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Министерство на правосъдието на Румъния

Strada Apolodor 17, Sector 5, Bucharest 050741

Дирекции за международно правно и съдебно сътрудничество (Direcția Drept Internațional și Cooperare Judiciară)

факс +40372041079 или +40372041084, електронна поща: ddit@just.ro

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Не; ищецът трябва да се свърже с изпращащия централен орган в своята държава, който е определен в съответствие с Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета, Хагската конвенция от 2007 г. или Нюйоркската конвенция от 1956 г.

Изпращащият централен орган на държавата на длъжника може впоследствие да се свърже с получаващия централен орган в Румъния: с Министерството на правосъдието на Румъния — за молби, подадени по Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета и Хагската конвенция от 2007 г., или с Букурещката адвокатска колегия (*Baroul București*) — за молби, подадени по Нюйоркската конвенция от 1956 г.

След това исквата молба се внася пред компетентния съд.

Длъжникът с местоживеене в чужбина може да отправи искане направо, било то лично, или чрез адвокат, до компетентния румънски съд по постоянното местоживеене на ответника или на длъжника.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Ищецът длъжник с местоживеене в чужбина може да отправи своето искане направо, било то лично, или чрез адвокат, до компетентния румънски съд по постоянното местоживеене на ответника или на длъжника. Координатите за връзка на компетентната румънска съдебна инстанция могат да бъдат намерени на портала на съдилищата <https://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx> по постоянното местоживеене на ответника или длъжника.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да; в съответствие с член 2612 от Румънския граждански кодекс приложимото право по отношение на задълженията за издръжка се определя съгласно правото на Европейския съюз, т.е. Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задълженията за издръжка.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кои са съответните разпоредби от международното частно право?

Не е приложимо.

18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Съгласно Закон № 36/2012 относно определени мерки, които са необходими за прилагане на някои регламенти и решения на Съвета на Европейския съюз и инструменти на международното частно право в областта на задълженията за издръжка, след като получи исква молба за издръжка или за специфични мерки, Министерството на правосъдието я препраща на компетентния орган или организация, обработваща лични данни, на компетентната местна адвокатска колегия, на Камарата на съдебните изпълнители или, когато е приложимо, на компетентния съд. При иски молби, внесени чрез централния орган, в съответствие с определената в член 46 от Регламента условия, безплатна и цялостна правна помощ може да бъде предоставена на вискатели на задължения за предоставяне на издръжка, които не са навършили 18-годишна възраст или които продължават своето образование, но не след навършване на 21 години, и на вискатели на издръжка, които са уязвими лица. Министерството на правосъдието изпраща молбите, които са получени от чужбина, направо на компетентната местна адвокатска колегия. Председателят на адвокатската колегия в спешен порядък издава служебно решение за назначаване на адвокат, което е задължително за изпълнение. Назначеният адвокат кандидатства за предоставяне на правна помощ, включително под формата на плащане на хонорара на съдебния изпълнител.

Впоследствие, след като бъде получено изпълнителното основание, назначеният адвокат иска от съда предоставянето на правна помощ под формата на плащане на хонорара на съдебния изпълнител. Адвокатът внася искането за принудително събиране, изпълнителното основание и решението на председателя на адвокатската колегия на компетентния местен съдебен изпълнител.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Румъния е приела Закон № 36/2012 относно определени мерки, които са необходими за прилагане на някои регламенти и решения на Съвета на Европейския съюз и инструменти на международното частно право в областта на задълженията за издръжка.

Министерството на правосъдието е определено за изпращащ централен орган в Румъния, който изпраща молбите, предвидени в членове 53 и 56 от регламента. След като бъдат получени изискваните подкрепящи документи от вискателя или от длъжника, в Министерството на правосъдието попълват част А на исквата молба и може да съдействат на вискателя или на длъжника за попълването на част Б.

Министерството на правосъдието е централният орган, който е определен да получава молби и искания за специфични мерки и молби за издръжка. След като получи молбите и исканията, Министерството на правосъдието ги препраща до компетентния орган или организация, обработваща лични данни, компетентната местна адвокатска колегия, Камарата на съдебните изпълнители или, когато е приложимо, компетентния съд.

Тази уеб страница е част от [„Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 14/08/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

[Издръжка на членове на семейството - Словения](#)

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и “задължение за издръжка”? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Издръжката е институт на семейното право, основан на един от основополагащите принципи на семейното право — принципа на взаимопомощ между членовете на семейството, т.е. принципа на семейна солидарност. Средствата за издръжка обикновено се изплащат доброволно, най-вече поради личните взаимоотношения между членовете на семейството, но може да се събират и принудително от съдилищата.

В Словения понятието „издръжка“ се използва по отношение на издръжката на (бивши) съпрузи, деца и родители. То означава издръжка и подпомагане, както и плащания за издръжка и подпомагане, които съдят присъжда под формата на конкретна сума. Следователно терминът включва всичко, което дадено лице е правно задължено да отделя за жизнените потребности на своите деца или съпруг/съпруга. Това понятие може да се използва също така за подпомагането на родители, които трябва да бъдат издръжани от своите деца, ако не разполагат с достатъчно средства, за да се издръжат самостоятелно. Понятието може да включва и плащания за издръжка под формата на парични суми, които са присъдени като издръжка.

Родителите са длъжни да издръжат своите **деца**. (член 183 от Семейния кодекс [*Družinski zakonik*])

В рамките на своите възможности пълнолетните деца са длъжни да подпомагат своите **родители**, ако последните не разполагат с достатъчно средства за издръжка и не са в състояние да придобият такива средства, но само доколкото родителите са ги издръжали. Пълнолетните деца не са длъжни да издръжат родител, който без основателна причина не е изпълнявал своите задължения за издръжка по отношение на такова дете. (член 185 от Семейния кодекс)

Съпрузите или небрачните партньори са длъжни да издръжат децата на своя съпруг или партньор, които живеят с тях, освен ако този или другият родител е в състояние да издръжа детето.

Задължението се прекратява при прекратяването на брака или фактическото съпругеско съжителство с майката или бащата на детето, освен ако бракът или фактическото съпругеско съжителство се прекратява поради смъртта на майката или бащата на детето. В такъв случай преживелият съпруг или небрачен партньор е длъжен да издръжа детето на своя починал съпруг или небрачен партньор само ако е живеел с детето към момента на прекратяване на брака или фактическото съпругеско съжителство. (член 187 от Семейния кодекс)

Съпруг, който не разполага със средства за издръжка и е безработен не по своя вина, може да поиска издръжка от своя съпруг според възможностите на последния. (Член 62 от Семейния кодекс)

Съпругът без издръжка, който не разполага със средства за издръжка и е безработен не по своя вина, може да поиска издръжка от своя съпруг в рамките на бракоразводно производство, а също така и в рамките на отделно дело, което трябва да бъде заведено в срок до една година, считано от датата, на която разводът стане окончателен. (Член 100 от Семейния кодекс)

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Родителите са длъжни да издръжат своите деца до **навършване на пълнолетие**, така че според своите способности да осигуряват условията за живот, които са необходими за развитието на детето.

Родителите са длъжни да издръжат дете, което е записано в учебно заведение за средно образование, и след като е навършило пълнолетие, ако то учи в редовна форма на обучение и не работи, и ако не е регистрирано като безработно, т.е. до първоначалното завършване на средно образование или до завършването на най-високото ниво на средно общообразователно или професионално училище, което може да бъде получено съгласно разпоредбите относно средното образование. Задължението за издръжка приключва, когато детето навърши 26-годишна възраст.

Родителите са длъжни да издръжат дете, което е записано в гимназиалния етап на средното професионално образование, ако то учи в редовна форма на обучение и не работи, и ако не е регистрирано като безработно, т.е. до първоначалното завършване на гимназиалния етап на средното професионално образование в съответствие с разпоредбите на законодателството относно гимназиалния етап на средното професионално образование.

Родителите са длъжни да издръжат дете, което е записало висше образование, ако учи в редовна форма на обучение и не работи, и ако не е регистрирано като безработно, т.е. до първоначалното завършване на бакалавърска степен или магистърска програма, или интегрирана магистърска програма в съответствие с разпоредбите на законодателството относно висшето образование. Ако продължителността на учебната програма, посещавана от детето, е по-дълга от четири години, задължението за издръжка се удължава за периода от време, с който учебната програма надвишава тези четири години.

Задължението за издръжка приключва, когато детето **навърши 26-годишна възраст**.

Родителите са длъжни да издръжат децата си, които са сключили брак или съжителстват на семейни начала във фактическо съпругеско съжителство, само ако техният съпруг или небрачен партньор не е в състояние да ги издръжа.

Когато родителите не издръжат дете в рамките на собственото си домакинство, те трябва да осигурят месечни плащания за издръжка на детето. (член 183 от Семейния кодекс)

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Що се отнася до малолетно или непълнолетно лице, в Семейния кодекс се предвижда, че родители, които не живеят заедно или възнамеряват да се разделят, и родители, които живеят заедно, трябва да постигнат споразумение относно издръжката на общите им деца. Ако родителите не успеят да постигнат сами споразумение по този въпрос, те получават помощ във връзка с това от център за социални услуги (*center za socialno delo*). Те също така могат да поискат медиация. Ако родителите не успеят да постигнат споразумение относно издръжката на общите им деца, този въпрос се решава от съда. (член 140 от Семейния кодекс)

Производство за постановяване на решение относно издръжката за дете започва по молба на единия или на двамата родители, настойник /попечител на дете, дете, което е навършило 15-годишна възраст, при условие че то е в състояние да разбира смисъла и правните последици от своите действия, или по молба на център за социални услуги. (член 102 от Закона за гражданските охранителни производства [*Zakon o nepravdnem postopku*]) Когато родителите постигнат споразумение относно издръжката за дете, те могат също така да поискат да се подпише съдебна спогодба. Ако съдят установи, че споразумението не е в интерес на детето, той отхвърля предложението.

В Семейния кодекс се предвижда, че получателят и длъжникът могат да подпишат споразумение относно издръжката, която родителите са длъжни да плащат на пълнолетно дете, като това споразумение е под формата на подлежащо на изпълнение нотариално вписване. (член 192 от Семейния кодекс) В случай на съдебно решение, в Закона за гражданските охранителни производства се предвижда определената в него процедура за защита на интересите на детето да се прилага по отношение на процедурата за издръжката на пълнолетно дете, докато съществува задължение за издръжка съгласно Семейния кодекс.

Съпруг, който не разполага със средства за издръжка и е безработен не по своя вина, има правото да поиска издръжка от другия съпруг в рамките на бракоразводно производство, както и чрез специално **исково производство**, което трябва да бъде започнато в срок от една година от окончателното прекратяване на брака. (член 100 от Семейния кодекс)

Преди да предявят иск или да подадат молба за развод по взаимно съгласие, съпрузите посещават предварителни семейни консултации в център за социални услуги, освен когато нямат общи деца, върху които упражняват родителска отговорност; един от съпрузите е психически неспособен; един от съпрузите е с неизвестно местопребиваване или местонахождение; единият или двамата от съпрузите живеят в чужбина. Ако по време на предварителните семейни консултации съпрузите установят, че поне за единия от тях бракът е непоправимо разстроен, служителят в центъра за социални услуги им обяснява процедурата за медиация и нейната цел. Със съгласието на съпрузите центърът за социални услуги може да организира предварително консултиране, последвано от процедура по медиация. Съпрузите могат да участват в процедура по медиация, която се предоставя и от други доставчици. (членове 200 и 202 от Семейния кодекс)

В случай на развод съпрузите могат да постигнат споразумение относно издръжката, което е под формата на подлежащо на изпълнение нотариално вписване, изготвено при сключване на брак, по време на брака или при развода. Такъв вид споразумение за издръжка, особено споразумение за прекратяване на правото на издръжка, не може да накърнява интересите на детето. (член 101 от Семейния кодекс)

Ако издръжката се иска едновременно с молба за развод или унищожаване на брака, искът се разглежда като предложение в рамките на гражданско охранително производство. В тези случаи за определяне на издръжка се прилага Законът за гражданските охранителни производства, както е посочено в член 217 от въпросния закон, или пък издръжка се иска чрез иск, предявен в рамките на гражданско производство при изпълнение на посочените по-горе условия (член 100 от Семейния кодекс).

По отношение на съдържанието на молба в рамките на брачен спор (което включва решение относно издръжката, ако се иска едновременно с развод или унищожаване на брака), в Закона за гражданските охранителни производства се предвижда, че молбата в рамките на брачен спор трябва да съдържа и конкретно искане, по което съдът да се произнесе. Към молбата за прекратяване на брака трябва да се приложи протокол от центъра за социални услуги за участие в предварителните семейни консултации, ако в Семейния кодекс се предвижда, че преди започване на производството молителят трябва да участва в предварителни семейни консултации. (член 82 от Закона за гражданските охранителни производства)

В случай на иск, предявен в рамките на гражданско производство, с него трябва да бъде подадена специална молба, в която да се посочи основният предмет на иска и присъединените искания, фактите в подкрепа на исканията на ищеца, доказателствата, потвърждаващи тези факти, както и други сведения, които трябва да съдържа всяка молба (член 180 от Гражданския процесуален закон [*Zakon o pravdnem postopku*]). Молбите трябва да са разбираеми и да включват всичко, което е необходимо за разглеждане на делото от съда. По-специално те трябва да съдържат: посочване на съда, имената и постоянното или временното местопребиваване или място на установяване на страните, имената на процесуалните представители или пълномощници, ако има такива, предмета на спора и съдържанието на изявлението. Молителят трябва да подпише молбата, освен ако това е невъзможно с оглед на формата на молбата. За оригинален подпис на молителя се счита неговият саморъчен подпис или електронен подпис (който е равностоен на саморъчен подпис). Ако молителят не може да пише или не е в състояние да положи подписа си, той поставя върху молбата отпечатък от пръста си вместо подпис. Ако съдът се съмнява в автентичността на дадена молба, той може да издаде решение, с което да разпорежи молбата да бъде снабдена със заверен подпис. Това решение не подлежи на обжалване. Ако изявлението включва някакво искане, страната трябва да посочи в молбата фактите, на които то се основава, и доказателствата в негова подкрепа, ако такива са необходими. (член 105 от Гражданския процесуален закон)

Окръжният съд (*okrožno sodišče*) се произнася на първа инстанция в граждански охранителни производства за издръжка между родители и деца и за издръжка, изисквана при развод или унищожаване на брака, както и в рамките на гражданско производство за издръжка между съпрузи при развод или унищожаване на брака. (член 10 от Закона за гражданските охранителни производства, член 32 от Гражданския процесуален закон)

При граждански охранителни производства и гражданско производство, съдебните такси се плащат в съответствие със Закона за съдебните такси [*Zakon o sodnih taksah*]).

Съдебните такси трябва да се платят при подаването на иска. Съдебните такси трябва да бъдат платени в срока, посочен от съда в определението за плащане на съдебните такси. (член 105а) от Гражданския процесуален закон)

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Молбите за издръжка се подават от **законния представител** на детето. Малолетните или непълнолетните деца се представляват от своите родители. Ако детето е настанено за отглеждане в приемно семейство, молбата се подава от настойника/попечителя на детето.

Производство за постановяване на решение относно издръжката за дете започва по молба на единия или на двамата родители, настойник /попечител на дете, дете, което е навършило 15-годишна възраст, при условие че то е в състояние да разбира смисъла и правните последици от своите действия, или по молба на център за социални услуги. Съдът може да образува производство за постановяване на решение относно издръжка за дете и *служебно*. (член 102 от Закона за гражданските охранителни производства)

Съдът позволява на децата, които са навършили 15 години и са в състояние да разбират смисъла и правните последици от своите действия, да осъществяват своите процесуални действия самостоятелно като участници в производството. Законният представител на детето може да извършва определени действия в рамките на производството само докато детето не заяви, че ще извършва тези действия само. Децата под 15-годишна възраст или тези, по отношение на които съдът постанови, че не са в състояние да разбират смисъла и правните последици от своите действия, се представляват от законен представител. Ако интересите на детето и неговия законен представител си противоречат, съдът назначава специален („колизионен“) настойник/попечител на детето (*kolizijski skrbnik*). (член 45 от Закона за гражданските охранителни производства)

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Окръжният съд се произнася на първа инстанция в граждански охранителни производства за издръжка между родители и деца и за издръжка, поискана при развод или унищожаване на брака, както и в рамките на гражданско производство за издръжка между съпрузи при развод или унищожаване на брака. (член 10 от Закона за гражданските охранителни производства, член 32 от Гражданския процесуален закон)

Обща **териториална компетентност** по граждански охранителни производства: Териториална компетентност има съдът, в чийто район се намира постоянното местопребиваване или мястото на установяване на лицето, срещу което се подава молбата. Когато производството се образува *служебно*, териториално компетентен е съдът, в чийто район се намира постоянното местопребиваване на лицето, по отношение на което се води производството. Ако участникът няма постоянно местопребиваване в Словения, териториалната компетентност се определя в съответствие с временното му местопребиваване. Ако освен постоянно местопребиваване участникът има също така временно местопребиваване на друго място и с оглед на обстоятелствата може да се приеме, че ще живее там през продължителен период от време, компетентният съд по временното местопребиваване на участника също има териториална компетентност. (член 11 от Закона за гражданските охранителни производства)

Специална териториална компетентност в гражданско охранително производство: В производства за уреждане на отношенията между родители и деца (включително решения за издръжка) съдът, в чийто район се намира постоянното местопребиваване на детето, има също териториална компетентност. Ако освен постоянно местопребиваване детето има също така временно местопребиваване на друго място и с оглед на обстоятелствата може да се приеме, че ще живее там през продължителен период от време, компетентният съд по временното местопребиваване

на детето също има компетентност. Ако в производство за законна издръжка с международен елемент е компетентен словенски съд, тъй като молителят е дете с постоянно местопребиваване в Словения, териториална компетентност има съдът, в чийто район се намира постоянното местопребиваване на молителя. (член 13 от Закона за гражданските охранителни производства)

Обща териториална компетентност в гражданско производство: Съдът, в чийто район се намира постоянното местопребиваване на ответника, има обща териториална компетентност. Ако е компетентен словенски съд, тъй като ответникът е с временно местопребиваване в Словения, обща териториална компетентност има съдът, в чийто район се намира временното местопребиваване на ответника. Ако освен постоянно местопребиваване ответникът има също така временно местопребиваване на друго място, и с оглед на обстоятелствата може да се приеме, че ще живее там през продължителен период от време, компетентният съд по временното местопребиваване на ответника също има обща териториална компетентност. (член 47 от Гражданския процесуален закон)

Специална териториална компетентност в гражданско производство: Съдът, в чийто район се намира постоянното местопребиваване на ответника, има обща териториална компетентност. Ако в спор за законна издръжка е компетентен словенски съд, тъй като ответникът притежава недвижимо имущество в Словения, от което може да се плаща издръжката, териториална компетентност има съдът, в чийто район се намира въпросното имущество. (член 50 от Гражданския процесуален закон)

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Страните могат да водят съдебни дела лично или чрез пълномощник. В производства пред окръжния съд пълномощник може да е само адвокат или друго лице, което е положило успешно държавния изпит пред адвокатската колегия. (членове 86 и 87 от Гражданския процесуален закон).

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Да, **съдебните такси** трябва да бъдат платени при подаването на молба или предявяване на иск. (член 39 от Закона за гражданските охранителни производства, член 105а от Гражданския процесуален закон)

В спорове относно правото на законна издръжка или искането на отделни суми от законната издръжка, размерът на дължимите съдебни такси се изчислява въз основа на материалния интерес, като **се сумират вноските за три месеца**, освен ако не се иска издръжка за по-кратък период от време. (член 23 от Закона за съдебните такси)

Ако обаче издръжката се иска едновременно с искане за упражняване на родителските права върху детето, трябва да се плати съдебна такса във фиксиран размер от 45 EUR (тарифна позиция 1212 от Закона за съдебните такси).

Да, има възможност за предоставяне на правна помощ, с която да се покрият процесуалните разходи. Председателят на окръжния съд се произнася относно предоставянето на правна помощ. (член 2 от Закона за правната помощ [*Zakon o brezplačni pravni pomoči*])

Освобождаването от съдебни такси, отлагането на плащането или разсроченото плащане на съдебните такси трябва да бъде поискано отделно, като такава молба се подава до съда, в който се води главното производство (член 12 от Закона за съдебните такси).

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Издръжката се определя с оглед на нуждите на търсещия издръжка и материалното и финансово положение на длъжника. Когато се изчислява дължимата издръжка за дете, съдът трябва да действа в интерес на детето, като определя размер на издръжката, който да е достатъчен да гарантира благоприятното му физическо и умствено развитие. Издръжката за дете трябва да включва разходите за нуждите на детето, по-специално разходите за жилище, храна, облекло, обувки, грижа и закрила, образование, развитие, отдих, развлечения и други специфични нужди. (членове 189 и 190 от Семейния кодекс)

Издръжката се определя като месечна сума и е дължима авансово, като може да се иска от момента на предявяване на иска за издръжка или молбата за развод. (член 196 от Семейния кодекс)

По искане или предложение на получателя или длъжника, съдилищата могат да увеличат, намалят или прекратят издръжката, определена въз основа на изпълнително основание, ако е настъпила промяна в нуждите на получателя или във възможностите на длъжника, въз основа на които издръжката е била определена. Ако родителите се споразумеят за увеличаване или намаляване на издръжката на детето, определена въз основа на изпълнително основание, те могат да поискат да се подпише съдебна спогодба. Ако съдът установи, че споразумението не е в интерес на детето, той отхвърля предложението. Всяко увеличаване, намаляване или прекратяване на издръжката, която родителите заплащат на пълнолетно дете или пълнолетно дете плаща на своите родители, може да бъде договорено между получателя и длъжника под формата на подлежащо на изпълнение нотариално вписване. (член 197 от Семейния кодекс)

Размерът на издръжката, определена с изпълнително основание, се актуализира веднъж годишно в съответствие с индекса на потребителските цени в Словения. Актуализирането се извършва през месец януари, като се отчита кумулативният ръст на потребителските цени от месеца, през който издръжката е била окончателно определена или актуализирана. Коефициентът за актуализиране на издръжката се публикува от министъра по въпросите на семейството в Официален вестник на Република Словения (*Uradni list Republike Slovenije*). Центърът за социални услуги уведомява писмено получателя и длъжника за всяка актуализация и за новия размер на издръжката. Известието от Центъра за социални услуги, заедно със съдебната спогодба, окончателното съдебно решение или подлежащото на изпълнение нотариално вписване представляват изпълнителното основание.

Ако получателят не се обучава в редовна форма на обучение след навършване на 18-годишна възраст, в годината, в която се актуализира издръжката, центърът за социални услуги не е длъжен да уведоми писмено получателя и длъжника за актуализацията. След като навърши 18 години, получателят трябва да представи удостоверение за записване на центъра за социални услуги в срок от 30 дни след придобиване на статут на ученик или студент, или да информира центъра къде е записан за редовно обучение. Ако бенефициерът не действа в съответствие с предходното изречение, центърът за социални услуги не актуализира издръжката през тази година. След като детето навърши пълнолетие, длъжникът може да провери в центъра за социални услуги дали детето има статут на ученик или студент. Ако бенефициерът няма статут на ученик или студент, длъжникът не е длъжен да плаща издръжка, независимо от известието за актуализиране на издръжката, издадено преди загубата на статут на ученик или студент. (член 198 от Семейния кодекс)

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката за дете обикновено се внася по банкова сметка на законния представител на детето. Издръжката за навършили пълнолетие лица се внася по техни банкови сметки. По какъв начин и на кого се плаща издръжката се решава от съда.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Ако лице, което дължи издръжка, **не изпълнява доброволно своето задължение да плаща издръжка** в съответствие с изпълнително основание (съдебно решение, съдебна заповед, подлежащо на изпълнение нотариално вписване, заедно с известие за актуализиране на размера на издръжката), **получателят може да внесе искане за изпълнение пред съда** в съответствие с разпоредбите на Закона за принудителното изпълнение и обезпечаването на вземания (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*), за да обезпечи изпълнението на задълженията.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Може да намерите информацията по въпроса на Портала за електронно правосъдие: [Процедури за изпълнение на съдебно решение](#).

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събере издръжката?

В процедурите за получаване/договаряне на издръжка първоначална информация за издръжката може да бъде получена от всеки център за социални услуги.

Окръжните съдилища имат материална компетентност да определят издръжка. Страните в производството могат да подадат молба за правна помощ под формата на представителство от адвокат и освобождаване от плащането на процесуалните разходи.

Ако длъжникът не плаща издръжката, законният представител на малолетно или непълнолетно лице или пълнолетният получател на издръжката може да предяви иск за принудително изпълнение пред компетентния районен съд (*okrajno sodišče*). Помощ за предявяване на иска за принудително изпълнение може да бъде получена от центрове за социални услуги, районни съдилища, адвокати и Обществения фонд за стипендии, развитие, увреждания и издръжка (*Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republika Slovenije*).

Словенският върховен съд (*Vrhovno sodišče*) публикува във вестник „*Sodnikov informator*“ преработените формуляри за предявяване на иски за издръжка, заедно с инструкции за попълването им. Те служат за подпомагане на потребителите при предявяване на иски за принудително изпълнение и са достъпни на уебсайта на [Министерството на труда, семейството, социалните въпроси и равните възможности](#) (*Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti*).

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Ако длъжникът не плаща издръжката, законният представител на малолетно или непълнолетно лице може да подаде искане за плащане на издръжката от Обществения фонд за стипендии, развитие, увреждания и издръжка на Република Словения, но само въз основа на окончателно и подлежащо на изпълнение съдебно решение или съдебна спогодба, в което/която е определен размерът на издръжката, и при условие че законният представител безуспешно се е опитал сам да осигури принудително изпълнение на плащането на издръжката или е подал надлежно изготвено искане за принудително изпълнение на издръжката в чужбина.

Право на компенсаторна издръжка имат деца, които все още не са навършили 18 години, както и лица между 18 и 26 години, които учат в редовна форма на обучение, не работят и не са регистрирани като безработни и са:

граждани на Словения с постоянно местопребиваване в Словения;

чуждестранни граждани с постоянно местопребиваване в Словения, ако това е предвидено в международен договор или при условия на реципрочност.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Да. Помощ във връзка с изпълнението на решения за издръжка се предоставя от Обществения фонд за стипендии, развитие, увреждания и издръжка, който е определен за централен орган по силата на Регламент (ЕО) № 4/2009 от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка. Общественият фонд за стипендии, развитие, увреждания и издръжка е определен също така за централен орган по Хагската конвенция за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството и за предаваща и получаваща агенция в съответствие с Конвенцията на ООН за събиране на издръжка в чужбина.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Данните за контакт са следните:

Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije (Обществен фонд за стипендии, развитие, увреждания и издръжка)
Dunajska cesta 20

1000 Ljubljana

Тел.: + 386 1 4720 990

Факс: + 386 1 4345 899

Ел. поща: jpsklad@jps-rs.si

Уебсайт: <https://www.srips-rs.si/>

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Не. Съгласно член 55 от Регламент (ЕО) № 4/2009 молбите за принудително изпълнение на издръжката трябва да се подават чрез централния орган на държавата членка, в която е обичайното местопребиваване на молителя, след което въпросният централен орган препраща молбата до централния орган на Словения, т.е. Обществения фонд за стипендии, развитие, увреждания и издръжка.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

В Регламента не са предвидени директни контакти между молител с местопребиваване в чужбина и Обществения фонд за стипендии, развитие, увреждания и издръжка като централен орган.

Комуникацията се осъществява чрез централния орган на държавата членка по местопребиваване на молителя. Централният орган на държавата членка по местопребиваване на молителя предоставя цялостно съдействие за подаването на правилно и надлежно попълнена молба за принудително изпълнение на издръжката в Словения и препраща молбата и всички приложения към нея до Обществения фонд за стипендии, развитие, увреждания и издръжка, който разглежда молбата, изисква всяка допълнителна информация или корекции, ако е необходимо, и представлява молителя в изпълнителното производство пред съдилища и други органи в Словения.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кои са съответните разпоредби от международното частно право?

18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Има възможност за предоставяне на правна помощ, с която да се покрият процесуалните разноски. Председателят на окръжния съд се произнася относно предоставянето на правна помощ. (член 2 от Закона за правната помощ).

Може да бъде одобрена правна помощ за правни консултации, адвокат и други правни услуги, които са предвидени по закон, за всички форми на съдебна защита пред всички съдилища с обща компетентност и специализираните съдилища в Словения, пред Конституционния съд на Словения (*Ustavno sodišče*) и пред всички органи, институции и лица в Словения, които са компетентни в областта на извънсъдебното решаване на спорове, както и помощ под формата на освобождаване от плащане на съдебни разноски. (член 7 от Закона за правната помощ)

Бенефициери съгласно посочения закон са: 1. граждани на Словения; 2. чуждестранни граждани с разрешение за постоянно или временно пребиваване в Словения и лица без гражданство, които законно пребивават в Словения; 3. други чуждестранни граждани при условия на реципрочност или при условия и в случаи, определени в международни договори, които са обвързващи за Словения; 4. неправителствени организации и сдружения, които извършват дейност с нестопанска цел и в обществен интерес и са вписани в съответния регистър в съответствие с приложимото законодателство, в спорове, свързани с извършването на дейности в обществен интерес или за целите, за които са създадени; 5. други лица, за които в закона или в международен договор, който е обвързващ за Словения, е предвидено право на правна помощ. (член 10 от Закона за правната помощ)

Лице, което има право на правна помощ може да поиска такава на всеки етап от производството. Когато се разглеждат искания за правна помощ, се установява финансовото състояние на молителя, както и други условия, определени в посочения закон. (член 11 от Закона за правната помощ)

Съгласно член 46 от Регламента такава освобождаване се прилага във всички случаи, при които искът на бенефициера се основава на член 56 от Регламента и е свързан със задължение за издръжка на лица, ненавършили 21 години, което произтича от връзката между родители и деца.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Не са предприемани никакви мерки за изпълнението на член 51 от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите **коментари** относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 29/03/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Словакия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Издръжката и задълженията за издръжка са уредени със Закон № 36/2005 за семейството и за изменение и допълнение на някои други закони (Закон за семейството). Според Закона за семейството задълженията за издръжка приемат следните форми:

- задължение за издръжка на родителите към техните деца;
- задължение за издръжка на децата към техните родители;
- задължение за издръжка между други роднини;
- задължение за издръжка между съпрузи;
- издръжка между бивши съпрузи;
- помощ, плащана на неомъжена майка за покриване на нейната издръжка и определени разходи.

На теория понятието за издръжка в по-широк смисъл включва семейноправни отношения от имуществен характер със спецификата на имуществените отношения в семейното право. В този случай е особено добре изразена тяхната зависимост от наличието на лични семейноправни отношения.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Задължението на родителите за издръжка на техните деца е правно задължение, **което съществува, докато децата не могат да се издържат самостоятелно**. Фактът, че детето е завършило задължителното училищно образование, не означава непременно, че то вече е способно да обезпечава собствените си потребности. Дали задължението на родителите за издръжка на техните деца ще продължи да съществува, зависи от способностите на тяхното дете, неговите възможности и финансово състояние по време на обучението за бъдещата му работа, например като учещ в редовна форма на обучение във висше учебно заведение. **Пълнолетието не оказва правни последици върху продължителността на задължението за издръжка. Моментът, в който детето от правна гледна точка „е способно да се издържа самостоятелно“, е различен във всеки отделен случай**, като съдът се произнася по същество, взимайки предвид особеностите на всеки конкретен случай. Способността за самостоятелно издържане се тълкува в широк смисъл като способността за самостоятелно покриване на собствените нужди или съответните разходи за живот (т.е. със собствени парични средства). Тази способност трябва да бъде трайна. Не може да се смята, че случайните доходи установяват способността за самостоятелно покриване на собствените нужди.

На практика съдилищата разчитат на факта, че задължението на родителите за издръжка е разтегливо понятие, тъй като кръвните връзки не са ограничени във времето, и следователно това задължение може да бъде възобновено, ако например по-късно децата решат да учат или ако не са приети в университет веднага след завършване на средното образование. Според съдебната практика — като се има предвид настоящия недостиг на работни места за току-що завършили студенти и ученици — последващите допълнителни курсове, които да им дадат възможност да си намерят

работа в област, различна от тази, която са изучавали до момента, също може да се приемат за продължаващо професионално обучение на детето.

По-лесно е да се прецени дали задължението за издръжка е отпаднало, когато детето започне да изкарва редовни доходи от трудова заетост, бизнес начинание и т.н. Съдилищата все по-трудно установяват момента, в който детето може самостоятелно да се издържа, предвид положението на трудовия пазар, наличието на много повече форми на обучение и образователни институции, необходимостта да се учат езици, за да може детето да приложи своето обучение на практика, курсове за преквалификация, продължаващо образование, учебни стажове в чужбина, както и необходимостта от по-висока квалификация. Нуждата от някои от тези форми (на продължаващо обучение) може да бъде оправдана, особено ако родителят, който плаща издръжката, разполага със значителни средства. Успоредно с това трябва да се вземат предвид интересите на детето, които отговарят на неговите способности и таланти, за да може то да овладее подходящите умения за бъдеща трудова заетост. Все пак има основания да се иска тези умения да се прилагат своевременно, за да се избегнат прекалени злоупотреби с издръжката от родителите единствено поради нежелание за работа (което се наблюдава например, когато децата умишлено губят работата си).

Възрастовата граница от 18 години е от значение, когато се разглежда от процесуална гледна точка. Съдът може служебно да образува производство за издръжка до навършване на пълнолетие на детето, докато след тази възраст производство може да бъде образувано само с подаването на молба. Молбата, подадена от навършило пълнолетие дете, може да бъде насочена срещу единия родител или срещу двамата родители. В молбата трябва да бъде посочен исканият размер на издръжката и от кой момент да бъде плащана. Съдът трябва да се придържа стриктно в границите на молбата на навършилото пълнолетие дете за адаптиране на издръжката, тъй като в този случай не става дума за производство за полагане на грижи за дете по член 111 и сл. от Кодекса на гражданските охранителни производства.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Ако правоимащата страна и задължената страна не постигнат съгласие, компетентният районен съд взема решение по задължението за издръжка. Освен в случаи, касаещи задължения на родители за издръжка на техните ненавършили пълнолетие деца, съдът образува производство при подаване на молба от правоимащата страна (ищеца) срещу задължената страна (ответника). Производството за издръжка на ненавършило пълнолетие дете може да бъде образувано служебно от съда (член 23 от Кодекса на гражданските охранителни производства), тъй като в тези случаи съдът има задължение за грижа по отношение на ненавършилото пълнолетие дете.

Всяко лице може самостоятелно да извършва процесуални действия като страна в производството (т.е. има процесуална дееспособност), доколкото е в състояние да придобива права и да поема задължения чрез собствените си действия. Физическите лица, които не са дееспособни да се явяват самостоятелно пред съда (например ненавършили пълнолетие деца), трябва да бъдат представлявани от своя законен представител (член 68 от Кодекса на гражданските искиви производства).

Освен законното представителство, в Кодекса на гражданските искиви производства и Кодекса на гражданските охранителни производства се прави разграничение също между представителство на страни в производството по силата на пълномощно и представителство по силата на съдебно решение.

Ненавършило пълнолетие дете не може да бъде представлявано от никого от родителите си по въпроси, касаещи правни действия, които биха могли да породят конфликт между интересите на родителите и тези на ненавършилото пълнолетие дете или между интересите на няколко ненавършили пълнолетие деца, представлявани от един и същ родител. В такъв случай съдът назначава т.нар. процесуален настойник/попечител (*kolizny opatrovník*), който да представлява детето по време на производството или за конкретно правно действие.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Вж. отговора на въпрос 3.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Териториалната компетентност е определена в член 3 от Кодекса на гражданските охранителни производства. Предметната компетентност на съдилищата е уредена в член 12 от Кодекса на гражданските искиви производства. Районните съдилища винаги имат териториална компетентност на първа инстанция. По принцип компетентен е съдът по местожителството на ответника (лицето, срещу което молбата е насочена), т.е. прилага се правилото за териториална компетентност, основана на обикновения съд на ответника. Обикновеният съд, който има компетентност по отношение на ответника, е съдът по местожителството на лицето или, ако даденото лице няма местожителство, съдът по мястото, където лицето пребивава. В Кодекса на гражданските охранителни производства изрично са предвидени специални случаи, когато това правило не се спазва.

Компетентен да разгледа молба за издръжка е компетентният съд по местожителство на ненавършилото пълнолетие дете, като местожителството е установено по споразумение между родителите или съгласно съдебно решение, или, където детето пребивава въз основа на други съответни основания (това се нарича изключителна териториална компетентност по член 112, параграф 1 от Кодекса на гражданските охранителни производства).

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Вж. отговорите на въпроси 3 и 4.

Ищец (правоимащо лице) с процесуална дееспособност може лично да подаде молба за започване на производство, т.е. без да бъде представляван пред компетентния съд.

В член 127 от Кодекса на гражданските искиви производства са посочени общите реквизити, които трябва да съдържа исковата молба: посочване на съда, данните на лицето, което подава молбата, изложение на обстоятелствата, до които се отнася молбата, в какво се състои искането и подпис.

Освен общите реквизити, в исковата молба трябва да бъде включена определена специфична информация съгласно посоченото в членове 25 и 26 от Кодекса на гражданските охранителни производства. В исковата молба за издръжка трябва да бъде указан също така размерът на исканата издръжка и моментът, от който тя да бъде плащана.

Молбите могат да се подават в писмена форма, на хартиен носител или по електронен път. Молба, подадена по електронен път без разрешение съгласно специално законодателство, трябва освен това да бъде изпратена на хартиен носител или по електронен път, които са разрешени съгласно съответното специално законодателство. Молбите по дела за издръжка също могат да се подават устно и да се вписват в протокола.

Молбата, заедно с приложенията, трябва да бъдат подадена в изисквания брой екземпляри, за да може съдът да задържи един оригинален екземпляр и всяка страна да получи по един оригинален екземпляр, в това число приложенията, ако има такива. Ако страната не предостави необходимия брой екземпляри и приложения, съдът прави копия за сметка на страната.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Таксите, които се плащат за отделните актове или процесуални действия, са определени в Закон № 71/1992 на Словакия национален съвет за съдебните такси и таксите за извлечения от регистъра за съдимост. Таксите се начисляват съобразно тарифа на съдебните такси. В този закон са предвидени също така освобождавания от съдебни такси въз основа на личното положение на молителя или на предмета на делото.

Що се отнася до издръжката, следните разпоредби са от значение:

Производствата, свързани със съдебна защита на деца, са сред освободените въз основа на предмета на делото. Това означава, че производствата, свързани с искове за издръжка за ненавършили пълнолетие деца, също са освободени от съдебни такси.

Освобождаване от съдебни такси по критерия за личното положение се прилага за:

ищци в производства за присъждане на издръжка, производства за увеличаване на издръжката, както и производства за плащане на лихви по просрочени плащания за издръжка и производства за признаване или обявяване на изпълняемост на чуждестранно решение за издръжка; неомъжени майки в производства за издръжка и за плащане на определени разходи, свързани с бременността и раждането на детето.

В точка 8 от Тарифата на съдебните такси изрично са посочени таксите по производства, свързани с искове за издръжка между съпрузи и искове за издръжка между бивши съпрузи:

Точка 8	
а) за молби за издръжка между съпрузи, за издръжка между бивши съпрузи и искове за издръжка между други роднини и за молби за увеличаване на издръжка	2 % от цената на предмета на производството, но не по-малко от 16,50 EUR
б) за молби за намаляване или отмяна на издръжка между съпрузи, на издръжка между бивши съпрузи или искове за издръжка между други роднини	2 % от цената на предмета на производството, не по-малко от 16,50 EUR

Когато в Тарифата на таксите не е предвидена конкретна ставка и случаят не попада нито в категорията за освобождаване по критерия за личното положение, нито в категорията за освобождаване по предмета на делото, тогава се прилагат таксите, предвидени в точка 1 от Тарифата на съдебните такси:

Точка 1	
За искова молба, освен ако не е предвидена специална ставка,	
а) от цената (плащането) на предмета на производството или от стойността на предмета на спора	6 %, но не по-малко от 16,50 EUR и не повече от 16 596,50 EUR, а по търговски дела — не повече от 33 193,50 EUR

След подаване на молба съдът може да предостави освобождаване от съдебни такси, ако това е оправдано от обстоятелствата на страната (член 254 от Кодекса на гражданските иски производства). Обстоятелствата на страните трябва да бъдат подкрепени с документи с оглед на вземане на решението на съда по молбата.

Механизмът за отпускане на правна помощ и начинът на предоставянето ѝ от Центъра за правна помощ на физически лица, които, поради затруднения, не могат да използват правни услуги с оглед на надлежното упражняване и защита на своите права, както и степента, в която се предоставя правната помощ са уредени в Закон № 327/2005 за предоставянето на правна помощ на лицата в материално затруднение и за изменение и допълнение на Закон № 586/2003 за адвокатурата и за изменение и допълнение на Закон № 455/1991 за търговското лицензиране и занаятчийството (Закон за търговското лицензиране), с измененията, последно изменен със Закон № 8/2005. В горепосочения закон са посочени също така критериите за предоставяне на правна помощ, процедурата, която трябва да се спазва от физическите лица и от компетентните органи в рамките на производството за разглеждане на молби за правна помощ, и организационната схема на предоставянето на правна помощ.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразглеждано при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Конкретният размер на издръжката не е законово уреден в Словакия.

При семейни дела съдът винаги трябва да разглежда всеки случай поотделно, въз основа на конкретните обстоятелства и поради това в закона не е определен конкретен размер на издръжката. Всъщност в областта на семейните въпроси — повече от всяка друга област — един-единствен законодателен акт не би могъл да обхване обстоятелствено и еднозначно цялото разнообразие на живота.

Съгласно член 75, параграф 1 от Закона за семейството, когато определя размера на издръжката, съдът взема предвид **основателните нужди на правоимащото лице**, както и **способностите, възможностите и финансовото положение на задълженото лице**. Съдът отчита способностите, възможностите и финансовото положение на задълженото лице също така в случаи, когато то, без основателна причина, напуска прилична трудова дейност или добра работа или се отказва от стабилен източник на доходи. Съдът взема под внимание също така всички неразумни финансови рискове, които задълженото лице предприема.

Що се отнася до издръжката между родители и деца, и двамата родители трябва да участват в издръжката на своите деца според своите способности, възможности и финансово положение. Детето има право на същите условия на живот като на своя родител. При определяне размера на издръжката, която следва да бъде плащана, съдът взема предвид кой родител непосредствено се грижи за детето и до каква степен. Когато родителите съвместно упражняват родителските права по отношение на ненавършило пълнолетие дете, при определянето на размера на издръжката съдът взема предвид също така времето, което детето прекарва с всеки от родителите, или, в случай че детето живее при редуващо се пребиваване и при двамата родители, съдът може да не присъжда издръжка.

В член 62, параграф 3 от Закона за семейството е определена **минимална издръжка** (понастоящем 27,13 EUR): *независимо от способностите, възможностите и финансовото положение, всеки родител е задължен да покрива минималното задължение за издръжка, което е 30 % от жизнения минимум за зависимо ненавършило пълнолетие дете или зависимо дете съгласно определеното в съответния закон.*

Съгласно член 78 от Закона за семейството **споразуменията и съдебните решения по отношение на искове за издръжка могат да бъдат преразглеждани, ако обстоятелствата се променят**. Освен издръжката за ненавършило пълнолетие дете (вж. член 121 от Кодекса на гражданските охранителни производства), решенията за издръжка могат да бъдат променени или отменени само с молба. Ако издръжката на ненавършило пълнолетие дете бъде отменена или намалена със задна дата за определен минал период, изразходваната издръжка не се възстановява. Когато обстоятелствата се променят, винаги се вземат предвид разходите за издръжка на живота.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката обикновено се плаща от задължената страна (длъжник) на правоимащата страна (кредитор).

Съгласно член 76 от Закона за семейството издръжката се плаща на редовни, периодични вноски, дължими един месец предварително. Насрещни вземания могат да бъдат прихващани срещу вземанията за издръжка само по споразумение. Не се допуска прихващане срещу вземания за издръжка на ненавършили пълнолетие деца. Ако задълженото лице просрочи плащането на присъдена от съда издръжка, съгласно

гражданскоправните разпоредби правоимащото лице има право да изиска плащането на лихви върху просрочената сума. Всяко плащане за издръжка първо се отнася за покриване на главницата и след това, само ако главницата е напълно погасена, се отнася за покриване на лихви за забава.

Що се отнася до издръжката за ненавършили пълнолетие деца, съдилищата имат установена съдебна практика да изискват от родителя, който не упражнява родителските права, да плаща издръжка на родителя, който лично се грижи за детето, и да прави това до определено число всеки месец.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

За принудителното изпълнение на плащания за издръжка се използват съдебни изпълнители. Изпълнително производството се образува по молба за принудително изпълнение. Процедурата е уредена в Закон № 233/1995 на Националния съвет на Република Словакия за съдебните изпълнители и дейностите по изпълнение (Кодекс за изпълнението) и за изменение и допълнение на някои други закони, с измененията. Най-често задълженията за издръжка се събират чрез заповед върху доходите или други приходи на задълженото лице. Ако е издадено изпълнително основание, налагащо задължението за плащането на определена парична сума, освен заповедта върху доходите или други приходи съществуват и други възможности за събиране на просрочените издръжки: заповед върху вземания на длъжника, продажба на движимо имущество, продажба на ценни книжа, продажба на недвижимо имущество, продажба на търговско предприятие или заповед за временно отнемане на свидетелството за управление на МПС. Последната спомената възможност е особено важна в контекста на събирането на вземания за издръжка. Съдебният изпълнител може да разпорежи временно отнемане на свидетелството за управление на МПС на лице, което не изпълнява съдебно решение за издръжка. Съдебният изпълнител връчва и на компетентния полицейски орган изпълнително основание за временно отнемане на свидетелството за управление на МПС. След като отпаднат основанията за принудително изпълнение, съдебният изпълнител незабавно издава заповед за връщане на свидетелството за управление на МПС.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

В член 77 от Закона за семейството е предвидено, че няма давностен срок за събиране на вземанията за издръжка. Издръжката обаче може да бъде присъдена само от датата, на която е открито съдебното производство. Издръжка за ненавършило пълнолетие дете може да бъде присъдена най-много за три години назад, считано от датата на започване на производството, като трябва да са налице основания, заслужаващи специално внимание. Правото на отделни периодични плащания за издръжка се погасява по давност.

В член 101 от Гражданския кодекс (Закон № 40/1964) са определени давностните срокове, както следва:

(1) Когато дадено право е предоставено с окончателно решение на съд или друг орган, то се погасява десет години след датата, на която решението е трябвало да бъде изпълнено. Когато длъжникът е признал правото в писмена форма както по основание, така и по размер, то се погасява десет години след датата на признаването му; ако обаче при признаването на правото е определен срок за изпълнение, давността започва да тече от изтичането на този срок.

(2) Същият давностен срок се прилага за отделните вноски, плащането на които е разсрочено в решението или при признаването на правото; давностният срок на всяка вноска започва да тече от датата на падежа ѝ. Ако поради неплащане на една от вноските целият дълг стане изискуем, десетгодишната давност започва да тече от датата на неплатената вноска.

(3) Лихвите и периодичните плащания се погасяват с тригодишна давност; ако обаче те са определени с окончателно решение или са признати в писмена форма, този давностен срок се прилага само по отношение на лихвите и периодичните плащания, падежът на които настъпи, след като решението стане окончателно, или след признаването им.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Няма специален орган, който да предоставя „съдействие“ или помощ за събиране на вземания за издръжка по национални дела.

При дела с трансграничен елемент помощ може да окаже Центърът за международноправна защита на деца и младежи (*Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže*). Центърът съдейства за събиране на вземанията за издръжка по дела, когато задълженото за плащането на издръжка за дете лице живее в чужбина, а правоимащото лице живее в Словакия, или обратно, т.е. когато правоимащото лице живее в чужбина и събира вземания за издръжка от задължено лице с обичайно местожителство в Словакия.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

В Закон № 201/2008 за временната издръжка и за изменение и допълнение на Закон № 36/2005 за семейството и за изменение и допълнение на някои закони, по смисъла на Решение № 615/2006 на Конституционния съд на Република Словакия (*Ústavný súd*), е предвиден механизъм, посредством който държавата (Службата по труда, социалните въпроси и семейството — *úrad práce, sociálnych vecí a rodiny*) може авансово да предоставя временна издръжка на правоимащите лица. Временната издръжка се предоставя за издръжка на зависимо дете, когато задълженото лице не плаща съгласно постановеното в окончателно съдебно решение или одобрена от съда спогодба.

13 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

13.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Да.

13.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Центърът за международноправна защита на деца и младежи е създаден от словашкото Министерство на труда, социалните въпроси и семейството, което го ръководи пряко като финансирана от държавата организация, предоставяща правна защита на деца и младежи по дела с трансграничен елемент. Центърът обхваща цялата територия на Словакия и функционира от 1 февруари 1993 г.

Според Закон № 195/1998 за социалното подпомагане, с измененията, Центърът е определен за държавен орган за социално подпомагане, считано от 1 юли 1998 г.

Данни за контакт/адрес:

Špitálska 8, P. O. BOX 57, 814 99 Bratislava,

Електронна поща: cipc@cipc.gov.sk, info@cipc.gov.sk,

Тел.: +421 2 2046 3208, +421 2 2046 3248,

Факс: + 421 2 2046 3258, 24-часова телефонна линия (само за спешни случаи) + 421 915 405 954.

Центърът е централен орган за Република Словакия съгласно Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (Регламент относно задълженията за издръжка), и съгласно Хагската конвенция от 2007 г. за международно събиране на издръжки за деца и други членове на семейството.

14 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

14.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Молба от чужбина не може да се подава направо до Центъра. Лице с местожителство в друга държава, което желае плащане за издръжка, трябва да се свърже с компетентните органи във въпросната държава, които тогава предават искането на словашкия център.

14.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

15 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Република Словакия е обвързана от Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задълженията за издръжка.

16 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кои са съответните разпоредби от международното частно право?

17 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Що се отнася до презгранични дела за издръжка, предоставянето на правна помощ зависи от прилагането на член 44, параграф 3 от Регламента относно задълженията за издръжка. Централният орган за Словакия е **Центърът за международноправна защита на деца и младежи**. Той предоставя услугите си безплатно, което позволява на страните в производства по общия ред за определяне или промяна на задължения за издръжка в Словакия да водят тези производства, без да имат нужда от правна помощ.

Когато производството не може да бъде проведено без правна помощ, тя се предоставя безплатно на лица на възраст под 21 години в съответствие с член 46 от Регламента. Тази правна помощ се предоставя от **Центъра за правна помощ** в съответствие със Закон № 327/2005 за предоставянето на правна помощ на лицата в материално затруднение (Закона за правната помощ), с измененията.

Когато не се прилага член 46 от Регламента, правната помощ се предоставя безплатно в съответствие със Закона за правната помощ на молителите, които отговарят на критериите, предвидени в него.

Молителите, които не отговарят на критериите, трябва да заплатят съдебните такси в съответствие със Закон № 71/1992 за съдебните такси и таксите за извлечения от регистъра за съдимост. Производствата по дела, свързани със задължение за взаимна издръжка между родители и деца, са освободени от съдебните такси по този закон. Ищците в производства, в които издръжката трябва да се определи или нейният размер да се увеличи, също са лично освободени от плащането на съдебните такси. Освен това всяка страна понася собствените си съдебни разноски и тези на своите представители. Общите разноски се заплащат от страните пропорционално на тяхното участие в делото и в производството. В случай на издръжка за пълнолетно лице, съдът присъжда на спечелилия делото разноските, необходими за ефективното изпълнение или защита на правото срещу загубилата страна.

18 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Централният орган по смисъла на член 49, параграф 1 от Регламента относно задълженията за издръжка е Центърът за международноправна защита на деца и младежи, който беше създаден на 1 февруари 1993 г. Тъй като Центърът вече действаше като предаващ и получаващ орган за събирането на издръжка съгласно международните споразумения (по-специално Конвенцията за събирането на издръжка в чужбина от 20 юни 1956 г.), преди Регламентът относно задълженията за издръжка да започне да се прилага, нямаше нужда да се предприемат специални мерки във връзка със задачите на централния орган, предвидени в член 51 от посочения регламент. При влизането в сила на Регламента относно задълженията за издръжка Центърът трябваше да направи само някои незначителни организационни промени по отношение на персонала.

Тази уеб страница е част от [„Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 03/01/2022

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Финландия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Разпоредбите относно издръжката за деца (във Финландия) са определени в Закона за издръжката за деца (704/1975).

Според посочения закон детето има право на подходяща издръжка. Това означава удовлетворяване на материалните и психологическите потребности на децата на различните етапи от тяхното развитие и покриване на нужните разходи по грижите за тях и тяхното образование, както и поемане на други съответни разходи.

Детето има право да получава издръжка от своите родители, които отговарят за това според своите възможности. Ако родител пренебрегва своите задължения за осигуряване на издръжка за детето или ако детето не живее постоянно с някой от своите родители, този родител може да бъде задължен да плаща издръжка за детето.

Родителите нямат право да получават издръжка от своите деца.

Разпоредбите относно издръжката, дължима на съпруг (във Финландия) са определени в Закона за брака (234/1929).

В брака всеки от съпрузите има своята роля в покриването на разходите за общото домакинство и издръжката на другия съпруг според своите възможности.

Ако съпруг пренебрегне своето задължение да плаща издръжка или ако съпрузите живеят отделно, единият от тях може да бъде задължен да плаща издръжка за другия.

След развод едната страна е задължена да плаща издръжка на своя бивш съпруг, ако страните са постигнали съответното споразумение и то е утвърдено от отдела за социални услуги към органа на местната власт. Когато двойката се разведе, съдът също може да постанови едната страна да плаща издръжка на другата, нуждаещата се страна. Във финландската съдебна практика обаче рядко се постановява дадена страна да плаща издръжка на съпруга си. Обикновено след развода страните се издържат самостоятелно.

Правото на съпруга да получава издръжка от своя бивш партньор се прекратява, ако страната, която получава издръжка, встъпи в нов брак.

Предвидените в закона разпоредби относно съпрузите важат също така за съответните страни в регистрирано партньорство.

Страните не са задължени да плащат издръжка една на друга в рамките на каквито и да било други лични отношения.

2 До какъв възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Детето има право да получава издръжка от своите родители, докато навърши 18-годишна възраст.

Родителите продължават да носят отговорност за разходите по образованието на техните деца, след като децата са навършили 18-годишна възраст, ако това се смята за уместно. Това обаче е рядко явление във финландската съдебна практика.

Вж. също така въпрос номер 1.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Както страната, която има право на издръжка, така и страната, която е задължена да плаща издръжка, може да се обърне към Общинската комисия за социална закрила, откъдето може да ѝ бъде оказано съдействие при изготвянето на споразумение за издръжката. Споразумението, което е утвърдено от Общинската комисия за социална закрила, е пряко изпълнимо, както и съдебното решение.

В раздел 8, буква а) от Закона за издръжка за деца е посочено, че дори ако детето или дадена страна, която е задължена да плаща издръжка, няма местожителство във Финландия, Общинската комисия за социална закрила може да утвърди споразумение за издръжка, ако компетентен по делото е финландски съд по смисъла на членове 3 или 6 от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета, и ако страните са се уговорили задълженията за издръжка да бъдат определяни по законите на Финландия в съответствие с член 7 от Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задълженията за издръжка.

В случай на оспорване на издръжка, страната, която има право на издръжка, или страната, която е задължена да плаща издръжка, може да отнесе въпроса към съда, като подаде молба.

Съпрузите могат да съставят неофициално споразумение за издръжка в писмен вид и да поискат от отдела за социални услуги към органа на местната власт да го утвърди. При поискване, органът оказва съдействие на страните по изготвяне на споразумението.

Дело за издръжка, по което страни са двама съпрузи, може да бъде заведено пред съда чрез подаването на молба.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета и предвидените в него правила относно компетентността се прилагат по отношение на трансгранични дела за издръжка.

„Компетентни по иски за задължения за издръжка в държавите членки са:

а) съдът по обичайно местопребиваване на ответника; или

б) съдът по обичайно местопребиваване на вискателя; или

в) съдът, който по силата на закона на съда е компетентен да определя гражданското състояние на лицата, когато искът за издръжка допълва този иск, освен ако компетентността не се основава единствено на гражданството на едната от страните; или

г) съдът, който по силата на закона на съда е компетентен да взема решение за родителска отговорност, когато искането за издръжка допълва този иск, освен ако тази компетентност не се основава единствено на гражданството на едната от страните.“

Ако делото няма трансгранично измерение, тогава правилата относно компетентността са предвидени в Кодекса (на Финландия) за съдебното производство (4/1734).

Според глава 10, член 1 от Кодекса за съдебното производство иск срещу физическо лице се разглежда от районния съд с компетентност по местожителството или постоянното местопребиваване на съответното лице. Според глава 10, член 9 иск за издръжка също може да бъде разгледан от районния съд по местожителство или постоянно местопребиваване на страната, която иска или получава издръжка.

Когато делото се отнася до развод или прекратяване на съжителство е възможно да бъдат предявени и иски за споразумение за издръжка, упражняване на родителските права по отношение на детето, режима на лични отношения или право на достъп или други иски, които се присъединяват към делото за развод или прекратяване на съжителството. В такъв случай компетентен е съдът, в който се води делото по развода.

Ако в рамките на производство за упражняване на родителските права по отношение на дете или за установяване на бащинство бъде предявен иск за издръжка, делото за издръжка също може да бъде разгледано от съда, в който е образувано производството по първо посочения въпрос.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Ищецът има право да заведе дело без помощник (адвокат). Обикновено страните по съдебното производство обаче имат нужда от експертно съдействие, затова е препоръчително да се използва посредник или адвокат.

Съответните страни по трансгранични дела за издръжка могат да отнасят въпросите към централен орган.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

При завеждане на дело се заплаща такса. Съдът начислява таксата, като съответният ѝ размер (86—200 EUR) зависи от съда и от нуждата от разглеждане на делото (Такси, начислявани от районните съдилища) ([📄 такси, събрани от районните съдилища](#)).

Във (финландския) Закон за правна помощ и във (финландския) Закон за централния орган на Финландия по някои международни въпроси, свързани със задължения за издръжка (1076/2010), са определени разпоредбите относно правото на ищеца да получи правна помощ. Ищец, живеещ в чужбина, също може да получи правна помощ по дела за издръжка на базата на специално реципрочно споразумение. Съществуват такива споразумения между Финландия и някои щати от Съединените щати и определени провинции в Канада.

Повече информация относно правната помощ във Финландия е публикувана на адрес: [📄 https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html](https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html)

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледано при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексване)?

В Закона за издръжката за деца (704/1975) са определени разпоредбите за дължимата издръжка за деца.

Като общо правило, издръжката е дължима ежемесечно авансово под формата на парична сума, освен ако е уговорено или определено друго. По изключение може да бъде определено издръжката да се изплати като еднократна сума или под формата на движими или недвижими активи. Във Финландия размерът на издръжката, която се плаща за дете, не се определя по таблица. Всеки случай се разглежда самостоятелно. Според член 1 от Закона за издръжката за деца детето има право на подходяща издръжка. Това означава удовлетворяване на материалните и психологическите потребности на децата на различните етапи от тяхното развитие и покриване на нужните разходи по грижите за тях и тяхното образование, както и поемане на други съответни разходи. Според член 2 родителите носят отговорност за издръжката на своите деца в зависимост от своите възможности. Когато се оценяват възможностите на родителите се взема предвид тяхната възраст, трудоспособност, шансовете им да си намерят платена работа, активите и средствата, с които разполагат, както и други аспекти на тяхната законна отговорност за издръжка. При оценяване мащаба на отговорността, която родителите носят за осигуряването на издръжка, се вземат предвид също така способността и възможностите на детето да поеме отговорност за своята собствена издръжка и факторите, поради които от родителите не може да се очаква да поемат разходите за издръжка за дете или свързаните разходи, се свеждат до минимум.

Размерът на издръжката, която се изплаща, автоматично периодично се увеличава в съответствие с нарастването на издръжката на живота. Допълнителни разпоредби за автоматичното увеличение са предвидени във (финландския) Закон за обвързването на някои плащания за издръжка с индекса на жизнения стандарт (583/2008).

Размерът на издръжката и начина на нейното плащане могат да бъдат променени по споразумение или със съдебно решение, ако са настъпили толкова съществени промени в обстоятелствата, които са били взети предвид при определяне на издръжката, че промяната да бъде сметната за основателна, като се има предвид състоянието на детето и на родителя, който плаща издръжката.

В Закона за брака са определени разпоредби за издръжката, дължима на съпруг. Във финландската съдебна практика обаче рядко се постановява дадена страна да плаща издръжка на съпруга си. Обикновено след развода страните се издържат самостоятелно.

Според посоченото в съответното споразумение, определение или съдебно решение плащането на издръжка под формата на парична сума може да бъде определено или като безсрочно, или за даден период от време. Може да бъде определено обаче издръжката да се изплати като еднократна сума, ако това е оправдано с оглед на личните финанси на страната, която е задължена да плаща издръжката, и като се отчетат така също други фактори. Може да бъде определено също така издръжката да се изплати под формата на движими или недвижими активи.

За да се отрази нарастването на издръжката на живота, дължимата издръжка автоматично периодично се увеличава. Допълнителни разпоредби за автоматичното увеличение са предвидени във (финландския) Закон за обвързването на някои плащания за издръжка с индекса на жизнения стандарт (583/2008).

Съдебното определение, постановеното съдебно решение или споразумението, сключено от двамата брачни партньори, може да бъде изменено, ако това се счита за обосновано вследствие на променени обстоятелства. Въпреки това определението, решението на съда или споразумението, с което е определено издръжката да бъде платена като еднократна сума, не може да се изменя, след като издръжката бъде платена.

Споразумението за плащане на издръжка, което е сключено от двамата партньори в брака, може да се изменя, ако то бъде счетено за неприемливо. Според закона задължението за периодично плащане на издръжка отпада, ако страната, която има право на издръжка, встъпи в нов брак.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката за дете се плаща на настойника на детето (по неговата или нейната банкова сметка).

Издръжката за съпруг се плаща на самия съпруг (по неговата или нейната банкова сметка).

Като общо правило, издръжката е дължима ежемесечно авансово под формата на парична сума, освен ако е уговорено или определено друго. По изключение може да бъде определено издръжката да се изплати като еднократна сума или под формата на движими или недвижими активи.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Страната, която има право на издръжка или, когато са изпълнени определени условия, Финландският социалноосигурителен институт (Kela) (вж. раздел 12) има право да предприема действия за принудително изпълнение на плащането за издръжка, ако страната, която е задължена да плаща издръжката, не я изплаща съгласно определеното от съда или предвиденото в споразумението.

Както е предвидено във (финландския) Закон за принудителното изпълнение, страната, която има право на издръжка, може да поиска от съдебния изпълнител принудително изпълнение на споразумението или решението за издръжка. Консултации по семейноправни въпроси може да бъдат предоставени също от отдела за социални услуги към органа на местната власт.

Според предвиденото в Закона за принудителното изпълнение, ако съпруг, който е длъжен да плаща издръжка, не спазва това задължение в нарушение на споразумение, утвърдено от отдела за социални услуги към органа на местната власт, или в неизпълнение на определение или решение, постановено от съд, страната, която има право на издръжка, може да поиска от съдебния изпълнител принудително изпълнение на споразумението или определението/съдебното решение.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Правоприлагане и правила за защита на длъжника

Когато случаят бъде отнесен към агенция за принудително изпълнение, първо на длъжника се изпраща известие за производството, наред с напомняне за плащането. Обикновено на длъжника трябва да бъде дадена възможност да извърши плащането в отговор на напомнянето.

Ако в отговор на напомнянето длъжникът не извърши плащане или не осъществи доброволно контакт с дадена агенция за принудително изпълнение във връзка с плащането, агенцията извършва обследване на доходите и активите на длъжника, като прави справки с регистрираните данни.

Действията, които се предприемат с цел обследване на доходите и активите на длъжника, и всички следствени действия, които следват, са строго регламентирани.

В повечето случаи се прави запор върху доходите на длъжника и средствата по банковите му сметки. Обикновено на запор подлежи една трета от работната заплата, пенсията, обезщетението за безработица или майчинство на длъжника. За доходи се считат така също премиите за празници, допълнителните придобивки, комисионните, плащането на услуги, хонорарите и други плащания. Размерът на запориранията сума се изчислява на база на нетните доходи. Не се включват плащанията за социално подпомагане и закрила като жилищна субсидия и обезщетения за деца. Като алтернатива на периодичното запорване на доходи може да бъде одобрен също така „план за плащане“.

При действията за принудително изпълнение и плановете за плащане винаги се държи сметка за частта от активите на длъжника, която е защитена по закон: с други думи сумата, която се оставя за неговото или нейното съществуване. Тази защитена част се преразглежда, за да бъде отразен националният пенсионен индекс. Одобрените защитени части и примерни случаи са публикувани на адрес: <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index/vellailisenautosotossa/palkanulosmittaus.html>

Длъжникът има право да обжалва, въпреки че процесът по събиране на дължимите суми не се преустановява, докато съдът не постанови отделно решение.

Давностни срокове за дължимата издръжка

В член 16, буква в) от Закона за издръжката на деца е посочено, че периодично плащаната издръжка и всички начислени върху нея лихви за забава, трябва да бъдат събрани от страната, която дължи издръжката, в срок до пет години, считано от началото на годината, следваща тази, през която плащането е станало дължимо. В противен случай се губи правото на плащане. Издръжката, която следва да бъде платена като еднократна сума, и всички начислени върху нея лихви за забава, от друга страна, трябва да бъдат събрани в срок до пет години, считано от момента, в който издръжката е станала дължима, и най-късно в срок до пет години от момента, в който получателят на издръжката е навършил пълнолетие.

Аналогично Социалноосигурителният институт трябва да събира от страната, дължаща издръжка, всички социални помощи, които е платила като издръжка за дете, в срок до пет години, считано от началото на годината, следваща тази, през която издръжката, поради чието неплащане е била дадена социалната помощ, е станала дължима. В противен случай се губи правото на плащане (член 22 от Закон за социалните помощи за издръжка за деца 580/2008).

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Ако страна, която дължи издръжка, не я плаща според уговореното, страната, която има право на издръжката, трябва да се обърне към съдебен изпълнител за събиране на неплатената сума. От агенцията за принудително изпълнение предоставят насоки относно подаването на такова искане. Консултации по семейноправни въпроси може да бъдат предоставени също от отдела за социални услуги към органа на местната власт. Вж. раздели 13 и 14. Агенцията за принудително изпълнение не начислява такси за събиране на вземанията за издръжка. Допълнителна информация относно процедурата е публикувана на адрес: <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index.html>

Ако страна, която има право на издръжка, получава обезщетение за издръжка за дете от финландския Социалноосигурителен институт (Kela) поради неплащане на издръжката, тази страна не може да предприема действия за събиране на вземанията за издръжка. Когато от Kela се плаща обезщетение за издръжка за дете, институцията придобива правото да получи издръжката в размер, равен на частта, която е платена под формата на обезщетение за издръжка за дете (право на удовлетворяване) (член 19 от Закона за издръжката за деца 580/2008). Ако присъдената издръжка е в по-голям размер от плащаното от Kela обезщетение и страната, която дължи издръжката, не я плаща, Kela изплаща обезщетението за издръжка за дете в пълен размер и събира цялата неплатена издръжка от неизправната страна. Ако процедурата завърши с успех, след събиране на вземанията Kela изплаща разликата между цялата издръжка и платеното обезщетение на родителя, който упражнява родителските права по отношение на детето.

При трансгранични дела, касаещи събирането на вземания за издръжка, засегнатите страни могат да отнесат въпроса към Министерството на правосъдието, в ролята му на централен орган.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Ако страна, която е задължена да плаща издръжка, не плати дължимото според споразумението или решението за издръжка за дете с местожителство във Финландия, детето има право да получи обезщетение от Финландския социалноосигурителен институт (Kela). Информация за размера на изплащаните от Kela обезщетения за издръжка за дете е публикувана на неговия уебсайт на адрес: <http://www.kela.fi/elatustuki> (Закон за обвързването на някои плащания за издръжка с индекса на жизнения стандарт (583/2008).

Възможно е също така обезщетение за издръжка за дете да бъде получено, когато определената в споразумение или в решение сума за издръжка за дете е по-малка от размера на плащаното към дадения момент обезщетение, което може да се дължи на финансови затруднения на съпруга, който е задължен да плаща издръжката. В такива случаи Kela плаща разликата между обезщетението и размера на определената издръжка. Освен това детето получава от длъжника издръжката, която е предвидена в споразумението или решението за издръжка. Ако страната, която е задължена да плаща издръжка, не е в състояние да я изплати, съответната сума може да бъде определена и на 0 EUR. В такива случаи Kela изплаща обезщетението за издръжка за дете в пълен размер.

В Закона за издръжката за деца (580/2008) са определени разпоредби относно изискванията за получаването на обезщетение за издръжка за дете. Обезщетението за издръжка за дете се предоставя при подаване на молба от страна на настойника или законния представител на детето или от друго лице, което добросъвестно полага грижи за детето. Дете, навършило 15-годишна възраст, също може да подаде молба, ако той или тя живее самостоятелно. Плащането на обезщетение за издръжка за дете не променя задължението на съответната страна да плаща издръжката в пълен размер. Когато Kela вземе решение за плащането на обезщетение за издръжка за дете поради неплащане на издръжка, институцията има право — и е задължена — да събере от неизправната страна всички вземания по неизвършени плащания за издръжка.

Съпруг, който има право на издръжка, може да получава издръжката за дете само от неговия или нейния съпруг.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Министерството на правосъдието е централният орган във Финландия по отношение на международни действия за събиране на вземанията за издръжка (вж. например Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, и Хагската конвенция от 2007 г. за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството). В задълженията на централния орган влиза получаването на молби за издръжка, препращането им до компетентните органи и образуването на производства във връзка с молбите.

Ако страна, която е задължена да плаща издръжка, е с местожителство в държава, в която се прилагат международните договорености за събиране на издръжка, ищецът може да се обърне към Министерството на правосъдието за събиране на вземанията за издръжката в съответната чужда държава. Ако е необходимо, на ищците се препоръчва да се свържат с тяхната местна служба за правна помощ или частен правен консултант (например относно това как да изготви документите към молбата). Консултации по семейноправни въпроси може да бъдат предоставени също от отдела за социални услуги към органа на местната власт.

Ако страната, която има право на издръжка, поради неплащане на издръжката получава обезщетение за издръжка за дете от Kela, институтът придобива правото да получи издръжката в размер, равен на частта, която е платена под формата на обезщетение за издръжка за дете (право на удовлетворяване) (член 19 от Закона за издръжката за деца 580/2008). В такъв случай Kela събира вземанията по неизвършените плащания за издръжка от името на страната, която има право на издръжка и която при тези обстоятелства не може да предприема действия за събирането на дълга. Ако определената издръжка е в по-голям размер от плащаното от Kela обезщетение за издръжка за дете и страната, която дължи издръжката, не я плаща, Kela изплаща обезщетението в пълен размер и събира цялата неплатена издръжка от страната длъжник. Ако процедурата завърши с успех, след събиране на вземанията Kela изплаща разликата между цялата издръжка и платеното обезщетение на родителя, който упражнява родителските права по отношение на детето.

Съпруг, който има право на издръжка, може да получава издръжката за дете само от неговия или нейния съпруг. Съпруг, който има право на издръжка, може да получава издръжката за дете само от неговия или нейния съпруг. Такова лице може да се обърне към съдебен изпълнител и да се опита да установи дали съпругът с местожителство в чужбина има активи във Финландия, върху които може да бъде наложен заповед в съответствие със Закона за принудителното изпълнение. Те могат също така да се обърнат към Министерството на правосъдието за съдействие във връзка със събирането на вземанията за издръжка в чужбина.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Данните за контакт с Министерството на правосъдието (централен орган) са следните:

Адрес: Ministry of Justice

PO BOX 25,

00023 Government

Телефон: +358 29516001

Факс: +358 9 1606 7524

Ел. поща: [✉ maintenance.ca@om.fi](mailto:maintenance.ca@om.fi)

Уебсайтът на Министерството на правосъдието е с адрес: [✉ https://oikeusministerio.fi](https://oikeusministerio.fi)

Данните за контакт с Финландския социалноосигурителен институт (Kela) са следните:

Адрес: Kansaneläkelaitos,

Perintäkeskus

PO BOX 50,

00601 Helsinki

Телефон: +358 20 634 4940 (физ. лица), +358 20 634 4942 (органи)

Факс +358 20 635 3330

Електронен адрес: [✉ maintenance@kela.fi](mailto:maintenance@kela.fi)

Уебсайтът на Kela е с адрес: [✉ https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html](https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html)

Уебсайтовете на службите за правна помощ са публикувани на адрес: [✉ https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html](https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html)

Данните за контакт с отделите за социални услуги към органите на местната власт са публикувани в телефонния указател или се получават с обаждане на финландските телефонни справочни услуги. В случай на търсене чрез телефонни услуги трябва да се посочи кой отдел за социални услуги към органа на местната власт е нужен. Във Финландия има около 320 местни органа (общини).

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1

Ищецът в друга държава ще получи най-добро обслужване, ако се свърже с компетентния централен орган във въпросната държава, който от своя страна осъществява контакт с Финландското министерство на правосъдието. (Вж. раздели 13, 14 и 15).

Ищецът може да се свърже така също директно с финландските органи.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Вж. отговорите на въпрос 15.

Ако страната, която има право на издръжка (дете или съпруг), и страната, задължена да я плаща, живеят в различни държави, от Министерството на правосъдието може да бъде оказано съдействие на всяка от страните по въпроса, както и на компетентните органи на чуждата държава. Ищецът (отговарящо на условията дете или съпруг) може да поиска от Министерството да обезпечи изпълнението във Финландия на съдебно решение, определение или утвърдено споразумение за издръжка, съответно оформено в чужда държава, като издръжката, получена с принудително изпълнение чрез заповед, бъде внесена по банковата сметка, посочена от отговарящата на условията страна. Министерството на правосъдието обаче не може да плаща издръжката от името на длъжника.

Според съществуващи различни международни договорености функциите на Министерството на правосъдието, в качеството му на централен орган, включват също така например съдействие по установяване местонахождението на длъжник или взискател, получаване на информация относно доходите на длъжник или взискател, както и съдействие при установяване на бащинство, ако това е необходимо при събирането на издръжката.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кои са съответните разпоредби от международното частно право?

18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Ако Министерството на правосъдието или упълномощено от него лице, по силата на своите функции като централен орган в рамките на съществуващите различни международни договорености, представлява ищец пред съда или друг орган във Финландия, ищецът получава безплатна правна помощ, независимо от предвидените в закона разпоредби, касаещи предварителните условия за получаване на правна помощ. Това важи за въпроси, които се отнасят до:

установяване дали решение за издръжка, издадено в чужда държава, трябва да бъде признато или може да бъде изпълнено във Финландия;

установяване на бащинство;

задължаване на родител да плаща издръжка за своето дете;

промяна в издръжката, която е постановена за дете, ако ищецът е дете или представител на дете.

Предвиденото в точки 2-4 обаче се прилага само ако детето е под 21-годишна възраст към момента на образуване на производството.

Ако Министерството на правосъдието или упълномощено от него лице, с оглед на своите задачи като централен орган в рамките на съществуващите различни международни договорености, представлява ищец при принудителното изпълнение на решение за издръжка, ищецът не е длъжен да заплаща каквито и да било разходи във връзка с принудителното изпълнение.

В останалите случаи ищецът може да поиска публична правна помощ. Правната помощ означава, че ищецът може да получи услугите на посредник (адвокат) за разрешаването на правен въпрос с пълно или частично финансиране от държавата. Правната помощ обхваща всякакви правни въпроси. Обикновено тя е ограничена само до дела, които се разглеждат във Финландия. За нея може да се кандидатства във всяка служба за правна помощ в страната, независимо от местоживеенето на кандидата. Най-практично е молбата да се подаде в най-близката служба. Ищеците трябва да представят разбивка на своите доходи, искане за направените разходи, както и активите и дълговете. Трябва също така да се

представи описание на делото, по което се иска правна помощ, и данни за евентуална застраховка за съдебни разходи, притежавана от ищеца.

Допълнителна информация е публикувана на адрес: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>

Финландските правоприлагащи органи не начисляват такси за принудително изпълнение, касаещо издръжка.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Министерството на правосъдието е определено за централен орган в съответствие с член 51 от Регламента. Допълнително неговите функции са регламентирани така също и в националното законодателство, а именно Закона за централния орган във Финландия по някои международни въпроси, свързани с издръжки (1076/2010).

Тази уеб страница е част от [„Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 15/02/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Швеция

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

В шведското право е предвидено задължение за издръжка за деца, съпрузи и разведени съпрузи. Разпоредбите относно задълженията за издръжка между съпрузи са приложими също така по отношение на регистрирани партньори.

Деца

Родителите носят отговорност за издръжката на своите деца в границите на разумно необходимото, предвид нуждите на детето и общите финансови възможности на родителите. Родителят, който няма никаква възможност да участва в издръжката на своето дете, не е задължен да предоставя издръжка.

Родителят, който нито упражнява родителски права по отношение на детето, нито живее постоянно с него, изпълнява своето задължение за издръжка чрез плащането на издръжка. Родителят, който упражнява родителските права съвместно с другия родител, също може да бъде задължен да плаща издръжка. Такъв е случаят, ако детето живее постоянно само с другия родител, независимо от това дали въпросното лице е необвързано или живее с нов партньор.

Лице, което живее постоянно с детето на друго лице и с родителя, който упражнява родителските права по отношение на детето, също носи отговорност за издръжката на това дете, ако страните имат брак помежду си или имат общо дете или общи деца. Съпругът/съпругата на биологичния родител обаче носи отговорност за издръжката само доколкото детето не може да получи издръжка от другия родител, т.е. не този, с когото живее съпругът/съпругата на неговия биологичен родител.

Плащанията за издръжка се определят със съдебно решение или по споразумение. Споразумението е валидно само ако е изготвено в писмен вид и в присъствието на две други лица като свидетели.

Страните също така могат да се споразумеят бъдещите плащания за издръжка да бъдат направени под формата на еднократна сума или за периоди над три месеца. Ако детето е под 18-годишна възраст, споразумението трябва да бъде одобрено от съответния комитет за социална закрила (*socialnämnden*).

Издръжка под формата на еднократна сума трябва да бъде платена на комитета за социална закрила, ако детето е под 18-годишна възраст.

Сумата, платена на комитета, трябва да се използва за закупуване от застрахователна компания на годишна рента за детето, съответстваща на задължението за издръжка, освен ако това не се допуска съгласно споразумението или ако комитетът счита, че сумата може да се използва по някакъв друг подходящ начин за издръжката на детето.

Издръжката се плаща авансово за всеки календарен месец. Съдът обаче може да определи друг начин на плащане, ако има специални основания за това.

Иск за присъждане на плащания за издръжка не може да се удовлетворява със задна дата за период, по-дълъг от три години преди датата на предявяване на иска, освен със съгласието на длъжника на издръжката.

Вземанията по определена издръжка не подлежат на принудително изпълнение (отпадат по давност) пет години след датата, на която са станали дължими.

Двойки

По време на брака всеки от съпрузите носи отговорност за собствената си издръжка и за издръжката на своя съпруг/своята съпруга. Ако единият от съпрузите не може да се издържа напълно самостоятелно, другият съпруг носи отговорност за покриването на личните нужди на своя съпруг /своята съпруга.

След развода се прилага принципът, че всеки съпруг носи отговорност за своята собствена издръжка. Ако обаче единият от съпрузите има нужда от средства за издръжката си през определен преходен период, той или тя има право на издръжка от другия съпруг в границите на разумно необходимото с оглед на възможностите на този съпруг и на други обстоятелства. В изключителни случаи съпругът/съпругата може да получи издръжка за по-продължителен период.

Ако съпрузите не могат да постигнат споразумение по въпроса за издръжката, спорът може да бъде решен от съда.

След развода издръжката се плаща на периодични вноски. Съдът обаче може да постанови издръжката да бъде платена под формата на еднократна сума, ако има специални основания за това, например ако съпругът/съпругата трябва да извърши плащане за пенсия.

Иск за присъждане на плащания за издръжка не може да се удовлетворява със задна дата за период, по-дълъг от три години преди датата на предявяване на иска, освен със съгласието на длъжника на издръжката.

Вземанията по определена издръжка не подлежат на принудително изпълнение (отпадат по давност) три години след датата, на която са станали дължими.

2 До какъв възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Задължението на родителите за издръжка обикновено се прекратява, когато детето навърши 18-годишна възраст. Ако обаче детето все още не е завършило средното си образование, задължението за издръжка продължава да се прилага, докато детето посещава училище, най-късно до неговия 21-ви рожден ден. В този случай под училище се има предвид задължителното средно образование в прогимназиален или гимназиален етап или друго съпоставимо общо образование.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

В Швеция няма специален орган, който да определя или да съдейства за определяне на размера на издръжката. Размерът на издръжката може да бъде определен със съдебно решение или по споразумение. Ако страните не постигнат споразумение, тогава ищецът трябва да се обърне към районния съд (*tingsrätt*) и да подаде молба за призоваване в съда.

Ако имате въпроси относно издръжката с международен елемент, можете да се обърнете към Шведската агенция за социално осигуряване (*Försäkringskassan*), която е централният орган в Швеция.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Родителят, който упражнява родителските права, има право да предяви иск за издръжка от името на ненавършило пълнолетие дете. Ако е определен специален законен представител, той също има право да действа от името на детето.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Правилата относно компетентността са заложени в Закона за родителството (*föräldrabalken*), в Закона за брака и семейството (*äktenskapsbalken*) и в Закона за съдопроизводството (*rättegångsbalken*). Информация може да бъде получена също така от районния съд.

Производството за издръжка за деца се разглежда по обичайното местопребиваване на ответника. Ако няма компетентен съд, делото се гледа от районния съд в Стокхолм.

Въпросите, касаещи плащанията на издръжка на съпруг/а, може да бъдат разгледани при изслушването по делото за развод. Брачните дела се гледат от районния съд по обичайното местопребиваване на единия от съпрузите. Ако нито един от тях няма обичайно местопребиваване в Швеция, делото се гледа от районния съд в Стокхолм. Ако производството за издръжка за съпруга/съпругата не е образувано като присъединено с брачното дело, тогава се прилагат общите правила за компетентността според глава 10 от Закона за съдопроизводството.

В Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (Регламент за задълженията за издръжка), са определени правила относно компетентността при презгранични дела.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Не. Всяко лице, което желае да заведа дело в съда, трябва да се обърне към компетентния районен съд за призоваване в съда.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

В Швеция самото съдебно производство е безплатно, освен таксата за подаване на молба, която понастоящем е 900 SEK. Ако ищецът наеме правен консултант или адвокат, това ще доведе до разходи. Представянето на доказателства, например чрез свидетели, също може да е свързано с разходи.

Не е възможно предварително да бъдат определени разходите, тъй като те са различни в отделните случаи.

При определени условия може да бъде предоставена правна помощ. За предоставянето на правна помощ по дело за издръжка трябва да са налице специални основания. Такива основания може да има например, ако обстоятелствата са по-сложни от обичайното и налагат по-задълбочени правни консултации.

Предоставянето на правна помощ означава, че на ищеца се назначава адвокат и държавата заплаща възнаграждението на това лице, ако ищецът не може да си го позволи. Правната помощ включва също така разходите, свързани с представянето на доказателства, разследването, устния и писмения превод и разходите за медиатор. Лицата, на които е предоставена правна помощ, са освободени и от някои такси, дължими на съдилищата и на шведския орган за принудително изпълнение (*Kronofogdemyndigheten*).

Лица, които не са шведски граждани и нямат или не са имали местожителство в държавата, могат да получат правна помощ по дела, които ще се водят в Швеция, ако за това има специални основания. Ако делото ще се разглежда в чужбина, правна помощ може да бъде предоставена само ако лицето има местожителство в Швеция. Гражданите на всички държави — членки на ЕС, имат същото право на правна помощ като шведските граждани. Гражданите на някои други държави също имат същите права според специална разпоредба, която изисква да е в сила споразумение за реципрочност третиране.

По отношение на презграничните спорове в рамките на ЕС съществуват някои специфични разпоредби относно правната помощ, по-специално за да се гарантира, че при определени случаи съгласно Регламента за издръжката, отнасящи се до издръжката от родител на дете под 21-годишна възраст, може да бъде предоставена безплатна правна помощ.

Информация относно правната помощ може да бъде получена от [шведския орган за правна помощ \(Rättshjälpsmyndigheten\)](#).

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледано при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Определянето на размера на издръжката за дете се основава на правни критерии. Родителят, който има задължение за издръжка, има право да задържи част от своя доход след данъчно облагане за своята собствена издръжка. Това включва разходите за жилище, които се изчисляват отделно на равнище, считано за разумно. Останалите разходи за живот се изчисляват въз основа на стандартна сума, която е обвързана с индекс. Въпросният родител може също така да запази сума за издръжка на съпруга/съпругата, с когото/с която живее, ако има конкретни причини за това. И накрая, родителят, който има задължение за издръжка, може да запази сума за издръжката на децата, които живеят в дома му, ако има такива. Размерът на останалата сума, която следва да бъде отделена за издръжка, зависи, наред с другото, от нуждите на детето и от възможностите на другия родител да покрива разходите за неговата издръжка. Разходите, направени по време на упражняването на правото на лични отношения, могат да се приспадат до определена степен.

Няма правни критерии относно издръжката на съпруг/а. Някои от горепосочените критерии за оценка обаче могат да послужат като насоки. Плащанията за издръжка са обвързани с индекс, за да се гарантира, че ще запазят своята първоначална стойност. Индексът отразява промените в базовия размер на цените съгласно Кодекса за социално осигуряване (*socialförsäkringsbalken*), освен ако в съдебното решение или в споразумението за определяне на издръжката не е предвидена различна разпоредба относно индексиранието. Всяка година Агенцията за социално осигуряване преценява дали издръжката трябва да бъде променена и, ако това е така, с какъв процент. Промяната, която обикновено се извършва на 1 февруари, се прилага за издръжка, определена преди 1 ноември предходната година.

Ако страните постигнат съгласие, те могат да изменят фиксирания размер на издръжката, като подпишат ново споразумение. Това важи дори ако издръжката преди това е била определена със съдебно решение. Решение или споразумение може да се коригира също така от съда, ако има основания за това с оглед на промяна в обстоятелствата. За периода преди началото на производството корекция, която се оспорва от някоя от страните, може да бъде единствено под формата на намаляване или отмяна на плащания, които все още не са извършени. Трябва да са налице конкретни основания, за да може съдът да увеличи издръжката на разведен/а съпруг/а поради промяна в обстоятелствата.

Съдът може също така да измени споразумение за издръжка, ако то е неоснователно с оглед на обстоятелствата, при които е било сключено, и на общите обстоятелства. Връщане на вече получена издръжка обаче може да бъде постановено само ако има конкретни основания за това.

Ако размерът на периодичното плащане на издръжка за дете не е променян от шест години освен корекциите, обвързани с индекс, съдът може да го преразгледа за в бъдеще, без да е необходимо да се позовава на конкретни основания.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката трябва да се плаща на лицето, на което се дължи. Ако лицето, на което се дължи издръжка, е дете под 18-годишна възраст, издръжката се плаща на родителя, който упражнява родителските права и живее с детето.

Издръжка под формата на еднократна сума трябва да бъде платена на комитета за социална закрила, ако детето е под 18-годишна възраст.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Молба за принудително изпълнение може да бъде подадена до органа за принудително изпълнение. Молбата се подава устно или писмено.

Изпълнителното основание трябва да бъде внесено заедно с молбата. Поетото задължение в писмен вид пред двама свидетели по отношение на издръжка в съответствие със Закона за брака и семейството или със Закона за родителството подлежи на принудително изпълнение като окончателно съдебно решение, което има силата на закон.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

В случай на издръжка на дете искът за определяне на размера на издръжката не може да бъде уважен за период, по-дълъг от три години преди датата, на която е предявен искът, освен със съгласието на длъжника. Вземанията по определена издръжка не подлежат на принудително изпълнение (отпадат по давност) пет години след датата, на която са станали дължими.

В случай на издръжка на съпруг/а искът за определяне на размера на издръжката не може да бъде уважен за период, по-дълъг от три години преди датата, на която е предявен искът, освен със съгласието на длъжника. Вземанията по определена издръжка не подлежат на принудително изпълнение (отпадат по давност) три години след датата, на която са станали дължими.

Що се отнася до принудителното изпълнение, съществуват редица вещи, които не подлежат на заповед, например дрехи и други предмети, предназначени само за лична употреба на длъжника в рамките на разумна стойност, както и някои вещи, необходими за дома и грижите за него. Ако длъжникът има семейство, предметите, които се използват от семейството, и нуждите на семейството се вземат предвид, за да се определи кои вещи не подлежат на заповед.

Заповед може да бъде наложен само върху частта от приходите или работната заплата на длъжника, надвишаваща необходимото за неговото собствено съществуване и за съществуването на неговото семейство. Частта от приходите или работната заплата на длъжника, която не може да бъде заповедена (*förbehållsbeloppet*), се определя въз основа на стандартна сума. Стандартната сума обхваща всички обичайни разходи за издръжка на живота, с изключение на жилищните разходи, които се определят отделно и се добавят към стандартната сума. Стандартната сума се определя всяка година от органа за принудително изпълнение.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

В Швеция органът за принудително изпълнение оказва съдействие при събирането на издръжка. При презгранични дела лицето, което има право на издръжка, може да получи административна помощ от Агенцията за социално осигуряване за подаването на молба за събиране на издръжка до органа за принудително изпълнение.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

За деца, чиито родители са разделени, Агенцията за социално осигуряване може да предостави на родителя, който живее и е официално регистриран заедно с детето, помощ за издръжка в общ размер на 1673 SEK месечно до навършване на 7-годишна възраст на детето, 1823 SEK месечно до навършване на 15-годишна възраст и 2223 SEK месечно от месеца, в който детето навършва 15 години. Решението за изплащане на издръжка се взема след подаване на молба до Агенцията за социално осигуряване — органа, който администрира социалните осигуровки.

Помощта за издръжка е средство, с което обществото гарантира, че детето, чиито родители са се разделили, ще получава издръжка на определено равнище дори ако родителят, който дължи издръжката, не изпълнява своето задължение за издръжка. Родителят, който дължи издръжката, трябва да я възстанови на държавата според своите доходи и в зависимост от общия брой на децата, по отношение на които дължи издръжка. Задължението за плащане се определя чрез административно производство. Ако вместо това издръжката бъде платена направо на родителя, който живее с детето, размерът на помощта за издръжка, платена от Агенцията за социално осигуряване, ще бъде съответно намален. Това е известно като допълнителна надбавка (*utfyllnadsbidrag*).

Ако родителят, който дължи издръжката, живее в чужбина или живее в Швеция, но получава възнаграждение или други доходи във или от друга държава, Агенцията за социално осигуряване може да даде указания на родителя, който упражнява родителските права по отношение на детето и живее с него, да предприеме мерки, с които да бъде определено задължението за издръжка. В такива случаи Агенцията за социално осигуряване встъпва в правото на детето да получава издръжка до размера на сумата, платена от агенцията във вид на помощ за издръжка.

Съпруг/а не може да получи помощ за издръжка от Агенцията за социално осигуряване.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

При презгранични дела ищецът може да получи административна помощ от Агенцията за социално осигуряване. Агенцията за социално осигуряване е централният орган по Регламента на ЕС за задълженията за издръжка и по Хагската конвенция от 23 ноември 2007 г. за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството (Хагската конвенция от 2007 г.), както и предаващ/получаващ орган по Конвенцията от Ню Йорк от 1956 г. за събирането на издръжка в чужбина.

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Вж. отговора на въпрос 14.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Данните за контакт с Агенцията за социално осигуряване са следните:

Шведска агенция за социално осигуряване (Försäkringskassan)

PO Box 1164

SE-621 22 Visby

Sweden

Тел.: +46 (771) 17 90 00

Факс: +46 (10) 11 20 411

Електронна поща: centralmyndigheten@forsakringskassan.se

Агенцията за социално осигуряване ще предприеме всички подходящи мерки, за да улесни събирането на издръжката. Функциите на Агенцията за социално осигуряване като централен орган съгласно Регламента за издръжката и Хагската конвенция от 2007 г. произтичат съответно от регламента и от конвенцията. Наред с другото, Агенцията за социално осигуряване трябва да подпомага лицата, които имат право на издръжка, при подаването на молби, които могат да бъдат внесени чрез органа, като например молба за издаване на съдебно решение за издръжка в друга държава. За допълнителна информация относно помощта, която ищците могат да получат, се обърнете към Агенцията за социално осигуряване.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

Ищците, които желаят да бъде събрана издръжка по Конвенцията от Ню Йорк от 1956 г. за събирането на издръжка в чужбина, трябва да подадат молба до предаващия орган в своята държава по произход, която препраща молбата до получаващия орган в Швеция (Агенцията за социално осигуряване).

Същото важи и ако ищецът желае да получи помощта, предоставяна от централните органи съгласно Регламента за издръжката или съгласно Хагската конвенция от 2007 г., т.е. ищецът трябва да се обърне към централния орган на своята държава по произход, който ще препрати молбата до централния орган в Швеция (Агенцията за социално осигуряване).

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Ако лицето, което има право на издръжка, желае да получи издръжка съгласно Конвенцията от Ню Йорк от 1956 г. за събирането на издръжка в чужбина, Регламента за издръжката или Хагската конвенция от 2007 г., то трябва да подаде молба до предаващия орган/централния орган в Швеция (Агенцията за социално осигуряване), който след това ще препрати молбата до получаващия орган в държавата, в която ищецът пребивава и/или получава доходи.

Ако лице, задължено да плаща издръжка, желае да му бъде оказано съдействие, например за промяна на фиксиран размер на издръжката, то може да се обърне към централния орган в държавата си по произход, който ще препрати молбата до централния орган в Швеция (Агенцията за социално осигуряване).

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Вж. отговора на въпрос 16.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Да. Швеция е обвързана от Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задълженията за издръжка (Хагския протокол), чиито разпоредби са приложими в ЕС от 18 юни 2011 г. Основното правило съгласно Хагския протокол е, че се прилага правото на държавата, в която лицето, което има право на издръжка, има обичайно местопребиваване. Когато става дума по-специално за дете, е възможно да се приложи правото на държавата, в която се намира съдът, или правото на държавата, на която са граждани както детето, така и лицето, задължено да плаща издръжка, ако прилагането на правото на държавата по обичайното местопребиваване на детето не е в негов интерес. Страните може също така да постигнат споразумение относно приложимото право, но обхватът на подобни споразумения е ограничен при дела за издръжка за деца под 18-годишна възраст например.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кои са съответните разпоредби от международното частно право?

Швеция е обвързана от Хагския протокол (вж. отговора на въпрос 20).

18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Вж. отговора на въпрос 7 относно общите условия за правна помощ.

В случай на презгранични спорове в рамките на ЕС съществуват някои специфични разпоредби относно правната помощ. Когато са изпълнени условията за предоставяне на правна помощ, предвидени в Регламента за издръжката, правната помощ ще бъде предоставена безплатно, ако ищецът се нуждае от нея и тази нужда не може да бъде удовлетворена с други средства.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Не са приети специфични мерки.

Тази уеб страница е част от [„Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 28/03/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните,

които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Англия и Уелс

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Издръжката за своите деца или за всяко дете от семейството родителите могат да изплащат на родителя или на лицето, на който/което са поверени грижите за детето, било то чрез съда или посредством законоустановената система за издръжка на деца (административната система, създадена със закон за Англия и Уелс и за Шотландия). Законоустановената система за издръжка на деца се състои от три организации — [Службата за детските издръжки \(CMS\)](#), [Алтернативи за издръжка на деца](#) и [Агенцията за подпомагане на децата \(CSA\)](#). Системата за издръжка за деца може да бъде използвана, ако съответните лица (родители или лица, на които са поверени грижите за деца, и децата) имат обичайно местожителство в Обединеното кралство.

Всички молби по законоустановената схема се административират от CMS, като достъпът на родители до последната се осъществява посредством организацията „Алтернативи за издръжка на деца“. CSA е в процес на закриване и всички дела за текущи задължения към момента са приключени. Осъществява се контакт само с родители, по чиито преписки има просрочени задължения - със запитване към тях дали все още желаят дългът да бъде събран при положение, че същият може да бъде прехвърлен към CMS.

Родителите могат да изплащат издръжка за своите деца до навършване на 18-годишна възраст на последните. Въз основа на подадена молба „дете“ над 18-годишна възраст може да получава издръжка от родителите си за продължаване на своето образование, когато се обучава по даден занаят или професия или при наличието на специални обстоятелства ([вж. приложение 1 към Закона за децата от 1989 г.](#)).

Родители, които живеят отделно от своите деца, също могат да изплащат издръжката за деца, като използват CMS. Ако детето е под 16 години или под 20 години и учи в редовен курс на обучение, различен от висше образование (в училище или еквивалентно учебно заведение), или е под 20 години и живее с родител, който се е регистрирал за детски надбавки за въпросното дете, издръжката се определя от CMS по административна процедура, а не по съдебна. Издръжката се изплаща на получаващия я родител. Както родителят, така и лицето, на което са поверени грижите за детето, може да подаде молба пред CMS. Размерът на издръжката се изчислява от CMS. Седмичното плащане се извършва от родителя-длъжник, или директно на получаващия я родител (способ, познат като „директно плащане“ (Direct Pay)), или посредством услугата на CMS „събиране и изплащане“ (Collect and Pay), за която се заплаща такса (вж. по-долу).

Разведенният съпруг може да изплаща издръжка на другия съпруг. Издръжка може да се изплаща на всяка от страните в брака. Бивш партньор в граждански съюз също може да бъде задължен да плаща издръжка на другия партньор и на всяко дете от семейството.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Вж. отговора по-горе. В приложение 1 към Закона за децата от 1989 г. не е посочена възрастова граница.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

В Англия и Уелс, когато родителите се разделят, преди да могат да подадат молба пред CMS, те трябва да се свържат с организацията „Алтернативи за издръжка на деца“ за съвет и информация, за да могат да постигнат ефективно споразумение относно издръжката за своето семейство. Това споразумение може да бъде „семеино споразумение“ между тях самите или споразумение вследствие на молба за медиация, отправена до CMS. Родителите не могат да се обръщат към CMS, преди първо да са разговаряли с организацията „Алтернативи за издръжка на деца“.

Ако родителите решат, че не могат да постигнат семеино споразумение, те трябва да платят такса при подаването на молба до CMS. Актуална информация за таксите е налична на [вж. правителствения уебсайт](#). Възможно е да не се наложи да плащате такса, ако в качеството си на заявител вие сте под 19-годишна възраст, имате местожителство в Северна Ирландия или сте подал/а сигнал за домашно насилие, който е отнесен към орган, признат от CMS. Срещу заплащането на таксата на заявителя се предоставят следните услуги: изчисляване от CMS на размера на плащанията въз основа на доходите на родителя-длъжник, намиране на родителя-длъжник и уреждане на всякакви изменения по задължението му за издръжка. Изчисляването на дължимата издръжка се извършва на базата на процент от brutния доход на родителя-длъжник според броя на децата, за които се плаща издръжка, като задължението може да бъде увеличено или намалено, ако се вземат предвид други фактори - допълнителен доход на родителя-длъжник или признаване на споразумение за поделяне на грижите. CMS не гарантира, че в резултат на извършената от тях работа ще последват някакви плащания.

Веднъж след като е направена оценка на издръжката и ако родителите се договорят да плащат един на друг директно на базата на директно плащане (Direct Pay), то тогава се дължи само такса за молбата. Потребителите на CMS, които желаят CMS да извършва плащането чрез услугата „събиране и изплащане“ (Collect and Pay), трябва да заплащат такси за събиране. За родителя-длъжник това означава допълнителни 20 % върху обичайната платима издръжка за дете. От размера на издръжката за дете, която получаващият родител получава, се удържат 4 %. Таксите за събиране могат да бъдат избегнати при наличие на семеино споразумение или чрез използване на директно плащане (Direct Pay).

Родителят-длъжник, трябва да заплати също така такса на CMS за изпълнителните действия, които организацията извършва. Тези действия представляват изпълнение на решения, постановени от съда спрямо родителя-длъжник, който не е заплатил дължимата издръжка.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Що се отнася до издръжката за дете, всяко лице — приятел, роднина или процесуален представител (напр. адвокат в Англия и Уелс) — може да подаде молба от името на родителя-длъжник или получаващия родител, на когото са поверени грижите за детето. Необходимо е те да упълномощат за това лицето, което подава молбата, освен ако последното вече има това право, например въз основа на пълномощно. В Англия и Уелс молбата не може да се подава от името на детето, тъй като децата не могат самостоятелно да предявяват иски за собствената си издръжка.

В Англия и Уелс молба за реципрочно изпълнение на издръжка може да се подава от името на дете, на разведен съпруг или бивш партньор в граждански съюз, или от името на други лица, когато това е предвидено в съответната международна конвенция или в споразумение за реципрочно изпълнение на решения за издръжка.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Що се отнася до ищци в Англия и Уелс, искиви молби може да бъдат подадени до един от трите Центъра за изпълнение на издръжка (Maintenance Enforcement Centres), в зависимост от мястото: за [вж. Англия](#) (с изключение на Лондон), [вж. Лондон](#) и [вж. Уелс](#).

Административният персонал на съда предоставя информация, ако молбата трябва да бъде подадена в друг съд.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услуги на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Подаването на молба за издръжка за дете представлява административен процес, който се урежда от CMS.

Съгласно различните международни конвенции и споразумения, ищците, които желаят реципрочно изпълнение на решението за издръжка, не са длъжни да ангажират адвокат, за да подадат молба до съда за събиране на вземания за издръжка. Исковата молба, получена от друга държава, се изпраща до бизнес центъра за изпълнение на издръжка в района по местоживее на ответника.

Ищците по приложение 1 към Закона за децата от 1989 г. не са длъжни да ангажират адвокат, за да подадат молба до съда.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Що се отнася до събирането на вземания за издръжка, обикновено не се изисква процесуално представителство и в повечето случаи не се събират такси. Когато се изисква процесуално представителство, могат да бъдат получени правна помощ и съдействие. В някои случаи обаче, това е предмет на преценка на доходите и основателността. Възможно е да се наложи ищецът да заплати определена вноска.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледано при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Що се отнася до събирането на вземания за издръжка, съдът може да постанови решение за издръжка за дете, издръжка за бивш съпруг или издръжка за дете/съпруг. Съдът може да определи периодични плащания, еднократна сума, плащания по спогодба или обезпечени периодични плащания. Когато е целесъобразно, съдът или CMS може да реши издръжката да бъде дължима със задна дата. Когато се решава дали издръжката да бъде дължима със задна дата и когато се определя нейния размер, се вземат предвид всички обстоятелства по конкретния случай. Във всеки един момент може да се подаде молба до съда за промяна на решението за издръжка.

При определени обстоятелства пенсия може да послужи като източник за издръжка на съпруг. Въпреки че страните са свободни да договорят помежду си своите финансови условия, без да е нужно съдебно решение за това, в случаите на съвместно ползване на пенсия или на прехвърляне на пенсионни средства осигуряващият пенсията не може да действа без наличие на такова решение.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Лицата, които имат право да получават издръжка, са посочени в отговора на въпрос 1 по-горе.

Бизнес центърът за плащания на издръжка (MPBC), който е част от съдебната служба на Англия и Уелс, се занимава с плащания към физически лица. **Отделът за реципрочно изпълнение на решенията за издръжка (REMO)** не се занимава с плащания.

CMS предоставя услуги по изчисляване, събиране и плащане на издръжката. Ако родителите-длъжници закъснävät с плащането на издръжката или не плащат такава, CMS се намесва с цел установяване на паричните им потоци и бързото изплащане от тях на всяка просрочена дължима издръжка за дете. При необходимост CMS може да използва различни методи за принудително изпълнение.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Що се отнася до събирането на вземания за издръжка, съдът може да постанови плащането да се извършва директно към него; съдът може да определи конкретен начин на плащане; съдът може да наложи заповед върху доходите; съдът може да постанови посочените по-долу решения, когато исковите са предявени от CMS.

Що се отнася до издръжка за дете чрез CMS, ако родителят-длъжник не плаща своите задължения по издръжката за дете, CMS предприема необходимото действие, за да гарантира плащането дължимата издръжка за дете от този родител. CMS разполага с редица правомощия, които може да използва. Те включват удържане на пари директно от доходите и банковите сметки и предприемане на съдебни действия (действия по принудително изпълнение). Ако е необходимо, в изключителни случаи, може да бъде предявено искане пред съда за отнемане на паспорта или на свидетелството за управление на МПС на родителя-длъжник, или дори за лишаването му от свобода.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Няма определени ограничения, що се отнася до изпълнението на решенията за издръжка.

CMS трябва да отчете интересите на всяко едно дете, което може да бъде засегнато от определени решения на службата, относно това в какви срокове да изисква плащане на забавената издръжка и в какъв размер да бъде плащането всеки път.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Що се отнася до издръжка за дете, събирана чрез системата за издръжка за деца, съответната организация е CMS (вж. по-горе).

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Що се отнася до издръжка за дете, администрирана от CMS, службата може само да предава парите, които получава, където е уместно. Тя не може да изплаща издръжката или част от нея нито самостоятелно, нито вместо родителя, който не живее с детето.

 Централният орган за Англия и Уелс (REMO) не може да носи отговорност за извършване на плащанията.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Реципрочното изпълнение на решенията за издръжка (REMO) представлява процес, чрез който решенията за издръжка, постановени от съдилища на Обединеното кралство от името на лица с местожителство в Обединеното кралство, могат да бъдат регистрирани и изпълнени от съдилища или други органи в други държави спрямо лица, които имат местожителство в чужбина.

Това споразумение е двупосочно и се ръководи от международни конвенции или договорени схеми, което означава, че чуждестранни решения за издръжка в полза на лица от друга държава, могат по аналогичен начин да бъдат регистрирани и изпълнявани от съдилища на Обединеното кралство спрямо лица с местожителство в Обединеното кралство.

Как се предявява иск -

Лице с местожителство в Обединеното кралство, което желае да предяви иск за получаване на издръжка от лице в чужбина, трябва да се обърне към:

• Бизнес центъра за изпълнение на издръжка (MEBC), отговарящ за района, в който лицето живее, посочен в [да се вмъкне хипервръзка за <https://www.gov.uk/child-maintenance-if-one-parent-lives-abroad/ex-partner-lives-abroad>]

Лицата могат да подадат искане за изпълнение на решението за издръжка в държавата по местопребиваване на платеща. Предвидени са също така процедури, даващи възможност на ищеца да поиска от органите на друга държава да постановят решение за издръжка от негово или нейно име.

Не е задължително ищецът да наема адвокат. Персоналът на MEBC уведомява ищеца кой формуляр да използва и препраща молбата до съответния орган, който за Англия и Уелс е Отдел REMO.

Отдел REMO изпраща молбата до чуждестранния орган за регистриране и изпълнение спрямо лицето, което живее там.

Молби, изготвени извън Обединеното кралство, трябва да бъдат изпращани до Отдел REMO от чуждестранния орган за държавата по местожителството на ищеца. REMO препраща молбата до MEBC, в чиято компетентност попада решаването на въпроса.

Що се отнася до издръжка за дете, CMS може да изчислява издръжката само ако обичайното местожителство и на двамата родители или на получаващия родител и на детето е в Обединеното кралство или родителят-длъжник работи извън Обединеното кралство като британски държавен служител, дипломат, представител на въоръжените сили или командирован здравен работник, или работи извън Обединеното кралство за работодателя, който е регистрирано дружество, чиито платежни ведомости се водят в Обединеното кралство. Доходите от чужбина, които подлежат на данъчно облагане в Обединеното кралство, на лице с обичайно местожителство в Обединеното кралство, могат да бъдат взети предвид при всяко изчисляване на издръжката за дете.

Съгласно Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета за задълженията за издръжка, CMS също може да отправя искане до други държави от ЕС за събиране на просрочени плащания на издръжка.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Адресите за контакт на всеки от МЕВС са:

За лицата, живеещи в Голям Лондон:

Бизнес центъра за изпълнение на издръжка – Лондон
Централен съд по семейни спорове (Central Family Court)
First Avenue House
42-49 High Holborn
London
WC1V 6NP
DX 160010 Kingsway 7

електронна поща: [✉ MEBC.London@justice.gov.uk](mailto:MEBC.London@justice.gov.uk)

За лицата, живеещи в Англия извън Голям Лондон:

Бизнес центъра за изпълнение на издръжка – Bury St Edmunds
Triton House
St Andrews Street North
Bury St Edmunds
Suffolk
IP33 1TR

електронна поща: [✉ MEBC.BSE@justice.gov.uk](mailto:MEBC.BSE@justice.gov.uk)

За лицата, живеещи в Уелс:

Бизнес центъра за изпълнение на издръжка – Уелс
Бизнес център за издръжка – Уелс
Port Talbot Justice Centre
Harbourside Way
Port Talbot
SA13 1SB

Тел.: 01656 673 833

електронна поща: [✉ mebc.wales@justice.gov.uk](mailto:mebc.wales@justice.gov.uk)

Контакт с Отдел REMO може да бъде осъществен на адрес:

Отдел за реципрочно изпълнение на решенията за издръжка (REMO)

Служба на официалния юрисконсулт и обществен попечител

Victory House, 30-34 Kingsway

London

WC2B 6EX

Тел.: 020 3681 2757 (в Обединеното кралство)

+44 20 3681 2757 (международен)

електронна поща: [✉ remo@offsol.gsi.gov.uk](mailto:remo@offsol.gsi.gov.uk)

[✉ REMO Website](#)

МЕВС и Отдел REMO не могат да дават правни съвети на ищците или на други лица. Възможно е обаче да бъдат дадени общи насоки по процедурите. Наличните конкретни възможности за реципрочност между Обединеното кралство и други държави зависят от конвенцията или споразумението, по което другата държава е страна, и МЕВС могат да предоставят информация относно това как различните конвенции могат да бъдат приложени към конкретен случай.

Лицата, които предявяват иск за първи път, най-напред трябва да се обърнат към организацията „Алтернативи за издръжка на деца“, преди да подадат молба до Службата за издръжка за деца. Връзка с организацията „Алтернативи за издръжка на деца“ може да бъде осъществена на телефонен номер 0800 0835 130 от Обединеното кралство или като се посети нейния уебсайт.

Ако имате образувано дело при CSA или CMS, телефонният номер за контакт е посочен на всяко писмо, което те са Ви изпратили.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Молба може да бъде подадена чрез органа или съда, отговарящ за реципрочното изпълнение в чуждестранната юрисдикция по местожителството на ищеца. Молба от друга държава може да бъде подадена също така директно до REMO, до съда или до МЕВС.

Що се отнася до издръжка за дете, CMS има компетентност само да изчисли издръжката, ако ищецът и детето имат местожителство другаде в Обединеното кралство (т.е. Шотландия или Северна Ирландия).

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Данните за връзка с REMO, МЕВС и CMS са посочени по-горе. Предоставената помощ е описана по-горе. Обстоятелствата, при които CMS може или не може да приеме молба, са подробно посочени в отговорите на предходните въпроси.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Обединеното кралство не е обвързано от Хагския протокол от 2007 г. и следователно той не се прилага в Англия и Уелс.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Правото на Англия и Уелс е приложимо по всички дела в Англия и Уелс.

18 Кои са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Що се отнася до събирането на вземания за издръжка, обикновено не се изисква процесуално представителство и в повечето случаи не се събират такси. Когато се изисква процесуално представителство, могат да бъдат получени правна помощ и съдействие (глава V). В някои случаи обаче, това е предмет на преценка на доходите и основателността. Възможно е да се наложи ищецът да заплати определена вноса. В рамките на правната помощ може да бъде направена оценка, за да се прецени дали характерът на делото налага искане на пълна правна помощ.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Прилагането на Регламент (ЕО) № 4/2009 относно издръжката се подкрепя от [Разпоредбите за гражданската компетентност и изпълнението на съдебни решения за издръжка от 2011 г.](#) (SI 1484/2011). В Разпоредба 3 и приложение 1 са посочени Централните органи за Обединеното кралство и е определена тяхната роля в предаването на молби. В Разпоредба 4 и приложение 2 е посочено кои органи са длъжни да предоставят информация на Централните органи (в това число информацията относно длъжника) и са предвидени правила относно надлежното разкриване на въпросната информация от Централните органи.

В параграф 18 от приложение 1 към [Закона за правна помощ, осъждане и наказване на нарушители от 2012 г.](#) са определени условията, при които в Англия и Уелс се предоставя правна помощ в съответствие с Регламента относно издръжката.

Тази уеб страница е част от [„Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 24/06/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Северна Ирландия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Всеки родител може да изплаща издръжка за своите деца или за всяко дете от семейството на което и да било лице, което се грижи за детето.

Издръжка може да се плаща също така на всеки партньор по брак или по граждански съюз от страна на другия партньор.

Издръжката за своите деца или за всяко дете от семейството родителите могат да изплащат на родителя или на лицето, на който/което са поверени грижите за детето, било то чрез съда или посредством законоустановената система за издръжка на деца (административната система, създадена със закон за Северна Ирландия).

Законоустановената система за издръжка на деца се състои от две организации — Службата за издръжка за деца (CMS), която е част от Министерството на общините, и организацията „Алтернативи за издръжка на деца“ (Child Maintenance Choices). Системата за издръжка за деца може да бъде използвана, ако съответните лица (родители или лица, на които са поверени грижите за деца, и децата) имат обичайно местожителство в Обединеното кралство.

Родители, които живеят отделно от своите деца, също могат да изплащат издръжката за деца, като използват CMS. Ако детето е под 16 години или под 20 години и учи в редовен курс на обучение, различен от висше образование (в училище или еквивалентно учебно заведение), или е под 20 години и живее с родител, който се е регистрирал за детски надбавки за въпросното дете, издръжката се определя от CMS по административна процедура, а не по съдебна.

Тя се изплаща на родителя или на лицето, на което са поверени грижите за детето. Всеки от тях може да подаде молба пред CMS. Размерът на издръжката се изчислява от CMS. Седмичното плащане се извършва от родителя, който не живее с детето/децата, направо на родителя или на лицето, на което са поверени грижите за детето (т.нар. „директно плащане“ (Direct Pay)), или чрез използване на услугата на CMS „събиране и изплащане“ (Collect and Pay), за която се заплаща такса (вж. по-долу).

Съгласно [Указа за производства по семейни въпроси \(Северна Ирландия\) от 1980 г.](#), всеки от съпрузите може да подаде молба до съда за постановяване на решение за финансова подкрепа, а съгласно [Указа за бракоразводните дела \(Северна Ирландия\) от 1978 г.](#), всеки съпруг може да подаде молба за финансова подкрепа в хода на производство за развод или законна раздяла. Съдът може да постанови плащанията да се извършват периодично или на молителя или в полза на дете. Друга възможност е съдът да постанови плащането на еднократна сума.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Съгласно Указа за издръжка на деца (Северна Ирландия) от 1991 г., от издръжка за деца може да се ползва дете, ако е под 16-годишна възраст или под 20 години и учи в редовен курс на обучение, различен от висше образование (в училище или еквивалентно учебно заведение).

Съгласно Указа за производства по семейни въпроси (Северна Ирландия) от 1980 г. съдът не постановява решение за финансова подкрепа в полза на дете, което е навършило 18-годишна възраст. В определени случаи обаче може да се предвиди подкрепа, ако са налице „специални обстоятелства“ или ако детето учи в учебно заведение или се обучава в даден занаят или професия, независимо дали той/тя е и на платена работа или ще бъде назначен/а.

Съгласно Указа за бракоразводните дела (Северна Ирландия) от 1978 г. детето има право на издръжка до навършване на 16 години (или 18 години, ако детето продължава да учи в редовен курс на обучение). Съдът може да удължи срока за изплащане на издръжка, ако образованието продължава след 18-годишна възраст или ако са налице някакви специални обстоятелства, които налагат продължаване на издръжката.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

При раздяла на родители в Северна Ирландия, преди родителите да могат да подадат молба пред CMS, те трябва най-напред да се свържат с организацията „Алтернативи за издръжка на деца“ за съвет и информация, за да могат да постигнат ефективно споразумение относно издръжката за своето семейство. Това споразумение може да бъде „семеино споразумение“ между тях самите или споразумение вследствие на молба за медиация, отправена до CMS. Родителите не могат да се обръщат към CMS, преди първо да са разговаряли с организацията „Алтернативи за издръжка на деца“.

Ако родителите решат, че не могат да постигнат семеино споразумение, те могат да се обрънат към CMS с молба да извърши изчисление на плащанията. Изчисляването на издръжката, която следва да се плаща, се извършва на базата на процент от доходите на родителя-длъжник, неживеещ с детето, според броя на децата, за които се плаща.

Ако тогава родителят пожелае събирането и изплащането на издръжката да се извършва от CMS, той или тя трябва да плати такса. Ако родителите се договорят да плащат един на друг чрез „директно плащане“ (Direct Pay), тогава такса не се дължи. Потребителите на услугата на CMS „събиране и изплащане“ (Collect and Pay), които желаят плащането им да се извършва чрез тази услуга, трябва да заплащат такси за събиране. За родителя, неживеещ с детето, това означава допълнителни 20 % върху обичайната издръжка за дете, която плаща. От размера на издръжката за дете, която грижещият се за детето родител получава, се удържат 4 %. Таксите за събиране могат да бъдат избегнати, ако бъде сключено семеино споразумение или се използва „директно плащане“ (Direct Pay).

Родителят, неживеещ с детето и незаплатил дължимата издръжка, трябва да заплати също така и такса на CMS за изпълнителните действия, предприети от организацията по решения, постановени от съда спрямо този родител.

Чрез Централния орган на Северна Ирландия може да подадете молба до съда, за да получавате издръжка, ако Вие или Вашите деца разполагате с решение за издръжка, дължима от лице, което живее в Северна Ирландия или друга държава или територия, която има сключено споразумение с Обединеното кралство за реципрочно изпълнение на задълженията за издръжка; или желаете да образувате съдебно производство за издръжка в друга държава или територия, която има сключено споразумение с Обединеното кралство за реципрочно изпълнение на задълженията за издръжка.

Ако подавате молба за изпълнение на съществуващо решение за издръжка съгласно Регламент (ЕС) № 4/2009, то Вие може да направите това и директно пред магистратския съд (magistrates' Court) в Северна Ирландия.

Основните елементи на производството осигуряват, когато е приложимо, процеса на:

регистрация на постановено решение в Северна Ирландия и изпълнението му,

регистрация другаде на решение, постановено в Северна Ирландия, и изпълнението му,

образуване на производство в Северна Ирландия (включително предявяване на искане за привременни мерки),

образуване на производство или регистрация на решение извън Северна Ирландия (включително предявяване на искане за привременни мерки).

Ако разполагате с оценка от CMS в Северна Ирландия, то първо трябва да се обърнете към тази служба, за да проверите дали е възможно последната да образува от Ваше име производство по изпълнение в тази юрисдикция.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Що се отнася до издръжката за дете, всяко лице — като приятел, роднина или адвокат — може да подаде молба от името на родител или лице, което се грижи за дете. Родителят или лицето, което е поело грижата за детето, трябва да упълномощи въпросното лице за това, освен ако последното вече има такова право, например въз основа на пълномощно и др.

В Северна Ирландия молбата не може да се подава от името на дете, тъй като децата не могат самостоятелно да предявяват искове за издръжка.

В Северна Ирландия молба за реципрочно изпълнение на издръжка може да се подава от името на друго лице, когато това е предвидено в съответната международна конвенция за реципрочно изпълнение на решения за издръжка.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Съответният съдебен район за завеждане на дела се определя съобразно разделението на три административни съдебни окръга в Северна Ирландия. Дела могат да бъдат заведени във всеки административен съдебен окръг, въпреки че като цяло, те се завеждат в окръга по местожителство на която и да е от страните. Централният орган за Северна Ирландия може да помогне при установяване на подходящия окръг. Данни за контакт с канцелариите на местните съдилища в Северна Ирландия са на разположение на уебсайта на Съдебната служба на Северна Ирландия.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Подаването на молба за издръжка за дете представлява административен процес, който се урежда от CMS в Северна Ирландия и в по-широк аспект - в Обединено кралство.

Според различните международни конвенции и спогодби ищите, които желаят реципрочно изпълнение на решението за издръжка, не са длъжни да наемат солиситър (solicitor), за да подадат молба до съда за събиране на вземания за издръжка. Исковата молба, получена от друга държава, се изпраща от Централния орган за Северна Ирландия до адреса на Семейния съд в района по местоживеене на ответника или до съда, където искът е заведен.

Служителите от съда може да окажат съдействие при попълване на нужните формуляри, но не може да предложат никакви правни съвети. Затова може да е препоръчително ищецът да си осигури услугите на адвокат, който има опит в семейното право. Правното сдружение на Северна Ирландия (телефон: +44 28 9023 1614) може да осигури на лицата имената на солиситъри, които да предоставят съвети и съдействие по дела за издръжка за деца.

7 Трябва ли да заплатя такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

В Северна Ирландия административното производство по изпълнение на решения за издръжка или за постановяване на решения за издръжка на реципрочна основа е безплатно.

Възможно е обаче за ищецът да възникнат правни разходи, ако някоя от страните използва услугите на адвокат и делото влезе в съда. Разбира се, разходите варират и ищецът може да подаде молба за правна помощ за покриване на разходите за правни съвети и съдействие, като предостави данни за своите ресурси, например разполагаемите доход и капитал. Правилата относно правната помощ са уредени с [Указа за достъп до правосъдие \(Северна Ирландия\) от 2003 г.](#) Обикновено съответните разходи и разноси включват:

Стандартни правни такси.

Всички невъзстановими съдебни разноски.

Разходи, свързани с изпълнението.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Що се отнася до събирането на вземания за издръжка, съдът може да постанови решение за издръжка за дете, издръжка за съпруг или издръжка за дете/съпруг. Съдът може да определи периодични плащания, еднократна сума, плащания по спогодба или обезпечени периодични плащания. Когато е целесъобразно, съдът може да реши издръжката да бъде дължима със задна дата. Когато се решава дали издръжката да бъде дължима със задна дата и когато се определя нейния размер се вземат предвид всички обстоятелства по конкретния случай. Във всеки един момент може да се подаде молба до съда за изменение на решението за издръжка.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Лицата, които имат право да получават издръжка, са посочени в отговора на въпрос 1 по-горе.

В Северна Ирландия и Обединеното кралство CMS изчислява само услугите „директно плащане“ (Direct Pay) и „събиране и изплащане“ (Collect and Pay). По първата услуга CMS изчислява размера на дължимата издръжка, а родителите уреждат плащането и директно помежду си. По втората услуга CMS събира точния размер на издръжката от родителя, неживеещ с детето. Когато родителите плащат или получават издръжка за дете чрез услугата „събиране и изплащане“ (Collect and Pay), те заплащат такса всеки път.

Съгласно Указа за производства по семейни въпроси (Северна Ирландия) от 1980 г. съдът може да постанови плащането да се извършва направо от лицето, което дължи издръжката, към лицето, което има право на издръжката, или към длъжностно лице, отговарящо за събирането (обикновено секретар на мирови съд).

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Що се отнася до използването на услугата „събиране и изплащане“ (Collect and Pay), CMS предприема необходимите действия, за да гарантира, че неживеещите с децата родители ще платят дължимата детска издръжка, като службата разполага с редица правомощия за това. Те включват удържане на пари директно от доходите и банковите сметки и предприемане на съдебни действия (действия по принудително изпълнение). Ако е необходимо, в крайни случаи може да бъде предявено искане пред съда за отнемане на свидетелството за управление на МПС на родителя, който не живее с детето и не плаща издръжка, или за лишаването му от свобода.

Съгласно Указа за производства по семейни въпроси (Северна Ирландия) от 1980 г. и Указа за бракоразводните дела (Северна Ирландия) от 1978 г. всяка страна може да подаде молба до съда за принудително изпълнение на плащането на всички просрочени суми. Съдът разполага с редица правомощия, които може да използва, в това число удържане на пари направо от доходите (решение за налагане на заповед за връщане на доходите).

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Молба за изпълнение на решение за издръжка, издадено извън юрисдикцията на Северна Ирландия, може да бъде подадена преди изтичането на тригодишен срок, считано от датата на неизпълнение на дължимите плащания, или преди изтичането на евентуално по-дълъг давностен срок, предвиден в съответствие с правото на държавата, издала определението.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събере издръжката?

CMS в Северна Ирландия, посредством законоустановената услуга „събиране и изплащане“ (Collect and Pay), може да събира парични суми, дължими на родители.

Молби за събиране на вземания за издръжка съгласно Регламент (ЕО) № 4/2009 могат да се подават директно до магистратския съд (magistrates' court) в Северна Ирландия или могат да бъдат препратени до него от Централния орган на Северна Ирландия. Всички молби за събиране на вземания за издръжка с международен елемент трябва да бъдат изпращани до Централния орган за Северна Ирландия.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

CMS може само да предава паричните средства, които получава във връзка с управляваните от нея преписки. Тя не може да изплаща издръжката или част от нея нито самостоятелно, нито вместо родителя, който не живее с детето.

Централният орган за Северна Ирландия (REMO) не може да носи отговорност за извършване на плащания съгласно Регламент (ЕО) № 4/2009.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Ищецът може да се обърне към Отдел REMO при Съдебната служба на Северна Ирландия, който изпълнява функциите на Централен орган в Северна Ирландия по различни реципрочни международни споразумения относно издръжката.

От канцелариите на местните съдилища може да съдействат на дадено лице при попълване на молбата, но не може да предоставят правни съвети. От канцеларията на съда, по целесъобразност, молбата се изпраща до Централния орган за Северна Ирландия за проверка и по-нататъшно предаване към Централния орган в замолената държава членка.

Повече информация е на разположение на [страниците за REMO в уебсайта на NI Direct](#).

Що се отнася до издръжката за дете, CMS може да изчисли размера ѝ, само ако родителят, който не живее с детето, се намира в друга част на Обединеното кралство (т.е. Англия, Уелс или Шотландия) или работи извън Обединеното кралство за работодател, чиито платежни ведомости се водят в Обединеното кралство.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

С Централния орган (REMO) може да се осъществи контакт в писмен вид на адрес:

Министерство на правосъдието (Department of Justice) на Северна Ирландия

Отдел REMO при Сектор „Оперативна политика“

Съдебна служба на Северна Ирландия

4th Floor Laganside House

23-27 Oxford Street

Belfast BT1 3LA

Северна Ирландия

Тел.: 0300 200 7812 (Обединено кралство)

+44 28 9049 5884 (международни)

Електронна поща: reciprocalenforcement@courtsni.gov.uk

Данни за контакт с канцелариите на местните съдилища в Северна Ирландия са на разположение на уебсайта на Съдебната служба на Северна Ирландия.

Номерът на телефонната линия за консултации на организацията „Алтернативи за издръжка на деца“ (Child Maintenance Choices) е: 0800 028 7439 (Обединено кралство) +44 800 0287439 (международни). (Следва да се има предвид, че този номер се обслужва само в интервала 9.00 — 17.00 часа от понеделник до петък).

Общи запитвания могат да се правят на телефон: 0845 608 0022 (Обединено кралство) или 0345 608 0022 (Обединено кралство) и +44 845 608 0022 (международни) или +44 345 608 0022 (международни). Линиите са отворени от понеделник до петък от 8.00 ч. до 20.00 г. и събота от 9.00 ч. до 17.00 ч.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Обикновено ищецът в друга държава трябва първо да се обърне към определения Централен орган на съответната държава, за да провери дали към дадения момент съществува споразумение за реципрочно изпълнение или не. В случай че няма споразумение, тогава ищецът има алтернативен вариант да предаде иск в Северна Ирландия. При тези обстоятелства ищецът следва да се обърне към Правното сдружение на Северна Ирландия (телефон: +44 28 9023 1614), което може да осигури на лицата имената на солиситъри, които да предоставят съвети и съдействие по дела за издръжка за деца.

При наличие на споразумение за реципрочно изпълнение, молби за събиране на издръжка съгласно Регламент (ЕО) № 4/2009 могат да се подават директно до съда или могат да бъдат препратени до него от Централния орган за Северна Ирландия. Молби съгласно други споразумения за реципрочно изпълнение се изпращат до Централния орган.

При тези обстоятелства CMS има компетентност да изчислява размера на издръжката само ако местожителството на молителя и на детето е другаде в Обединеното кралство (т.е. Англия, Уелс или Шотландия). CMS няма компетентност да изчислява размера на издръжката, ако молителят е извън Обединеното кралство.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Ако има споразумение за реципрочно изпълнение, тогава след изпращането на молба до Северна Ирландия, Централният орган на Северна Ирландия действа като звено за контакт между ищеца, солиситърите (solicitors) и чуждестранните органи.

Централният орган за Северна Ирландия урежда също така, по целесъобразност, регистриране на съдебно решение и назначаването на солиситър от името на ищеца при спазване на изискванията за правна помощ.

Централният орган обработва Вашата молба и, ако е редовна, я препраща към съответния магистратски съд за предприемане на действия (въпреки, че както е посочено по-горе, молби съгласно Регламент (ЕС) № 4/2009 могат също така да бъдат отправени и директно до магистратския съд). Координатите за връзка с Централния орган са предоставени по-горе.

CMS има възможност да направи изчисление на размера на издръжката в ограничени случаи. Вж. отговорите по-горе относно обстоятелствата, при които CMS не може да приеме дадена молба и съответните координати за връзка.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Обединеното кралство не е обвързано от Хагския протокол от 2007 г. и следователно той не се прилага в Северна Ирландия.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Правото на Северна Ирландия е приложимо по всички дела, разглеждани в Северна Ирландия.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Що се отнася до събирането на вземания за издръжка, обикновено не се изисква процесуално представителство и в повечето случаи не се събират такси.

Когато се изисква процесуално представителство, може да бъде предложена правна помощ (глава V). В някои случаи обаче това подлежи на оценка на доходите и основателността. Възможно е да се наложи ищецът да заплати определена вноска. В рамките на правната помощ може да бъде направена оценка, за да се прецени дали характерът на делото налага искане на пълна правна помощ.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Прилагането на Регламент (ЕО) № 4/2009 относно издръжката се подкрепя от [Разпоредбите за гражданската компетентност и изпълнението на съдебни решения за издръжка от 2011 г.](#) (SI 1484/2011). В Разпоредба 3 и приложение 1 са посочени Централните органи за Обединеното кралство (включително Северна Ирландия). В Разпоредба 4 и приложение 2 е посочено кои органи са длъжни да предоставят информация на Централните органи (в това число информация относно длъжника) и са предвидени правила относно надлежното разкриване на въпросната информация от Централните органи.

Тази уеб страница е част от [„Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 22/07/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Шотландия

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кои лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Понастоящем в Шотландия се прилагат две системи за определяне на издръжката: [Законът за издръжка за деца от 1991 г.](#) обикновено се ползва с предимство пред [Закона за семейното право \(Шотландия\) от 1985 г.](#), като с него издръжката за деца се прехвърля от областта на частното право и компетентността на съдилищата към публичната сфера.

Законът за издръжка за деца обаче се прилага само когато лицето, на което са поверени грижите за детето, родителят, неживеещ с детето, и детето имат обичайно местожителство в Обединеното кралство. Когато Законът от 1991 г. не може да бъде приложен, тогава действа по-старата схема, съдържаща се в Закона за семейното право (Шотландия) от 1985 г.

Съгласно Закона за издръжка за деца от 1991 г. е допустимо само „отговарящо на условията дете“ (дете, на което поне единият от родителите не живее с него) да се ползва от решение за издръжка, издадено от [Службата за издръжка за деца](#). Родител (или друго отговарящо на условията лице), който се грижи за детето, може да поиска издръжка за детето от родителя, който не живее с детето.

Съгласно Закона за семейното право (Шотландия) от 1985 г. следните лица имат задължение за осигуряване на издръжка:

съпруг на съпругата си,

съпруга на съпруга си,

баща или майка на своето дете,

дадено лице спрямо дете, което е било прието от лицето като дете в неговото семейство (различно от дете, настанено временно при даденото лице от местен или друг публичен орган или доброволческа организация).

Възможно е бивш партньор в граждански съюз също да бъде задължен да плаща издръжка на другия бивш партньор в гражданския съюз.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Съгласно Закона за издръжка за деца от 1991 г. детето трябва да бъде:

под 16-годишна възраст, или

под 19-годишна възраст и да учи в редовен курс на обучение, различен от висше образование, или

под 18-годишна възраст и да е на разположение за работа или обучение за младежи, докато родителят все още претендира издръжка за детето.

Според Закона за семейното право (Шотландия) от 1985 г. като „дете“ се определя:

лице под 18-годишна възраст, или

лице над тази възраст, но под 25-годишна възраст и което „надлежно и целесъобразно преминава обучение в учебно заведение или обучение по програми за заетост или за овладяване на занаят или професия“.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

Ако и двамата родители имат местожителство в Шотландия или друга част на Обединеното кралство, молбата се подава до Службата за издръжка за деца. Ако местожителството на единия родител е извън Шотландия, другият родител може да подаде молба до местния шерифски съд (Sheriff Court) за издаването на решение за издръжка, но ще трябва да потърси правен съвет как да направи това.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Искане за издръжка за дете може да бъде отправено от името на родител или друго лице, носещо отговорност за детето, при условие че заявителят е оправомощен да направи това или има пълномощно. Дете не може самостоятелно да предяви иск за издръжка, освен ако не е навършило 12-годишна възраст и живее в Шотландия.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Обикновено по тези дела е компетентен шерифският съд, в чийто район живее детето. Информацията относно шотландските съдилища може да бъде намерена на уебсайта на [Съдебната служба на Шотландия](#) (Scottish Courts and Tribunals Service).

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Да, трябва да се потърси правен съвет от адвокат, практикуващ семейно право.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

Съдебни и правни такси са дължими, но може да се подаде молба за правна помощ до [Съвета за правна помощ на Шотландия](#) (Scottish Legal Aid Board).

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексирание)?

Съдилищата могат да издават решения за издръжка за дете или за съпруг. Размерът на издръжката се определя въз основа на редица фактори, но най-вече от дохода на платеща. Всяка от страните може да поиска изменение на решението за издръжка, като подаде молба до съда. Исковете за издръжка обикновено не са за период, предхождащ датата на исковата молба, въпреки че и това може да бъде направено по преценка на съдията.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Що се отнася до издръжка за дете, обикновено плащането се извършва към родителя, с когото живее то.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

В Шотландия са предвидени редица методи за принудително изпълнение. Те включват:

запор върху доходи,

запор върху средства по банкови сметки или други източници,

възбрана върху земя и сгради.

Действията по изпълнение обикновено се предприемат от длъжностни лица от шерифския съд, които са независими служители към съда.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

В Шотландия производствата по изпълнение са уредени в [Закона за длъжниците \(Шотландия\) от 1987 г.](#) Посоченият закон предвижда както установени процедури за принудително изпълнение, така и определена степен на защита на длъжника. Например този закон ограничава размера на сумата, която работодателят може да удържа директно от заплатата на длъжника.

В Шотландия няма давностен срок за събиране на вземанията за издръжка. Всяко едно задължение подлежи на събиране, докато длъжникът е в Шотландия или притежава активи в Шотландия, върху които може да бъде наложена възбрана или заповед. Ако обаче шотландски съд трябва да приложи закона на друга държава по отношение на задължение за издръжка, съдът прилага съответните правни норми на другата държава.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

[Службата за издръжка за деца](#) (когато и двамата родители имат местожителство в Обединеното кралство). Шотландският централен орган (когато единият родител е в чужбина). По-долу са посочени данни за контакт с Шотландския централен орган.

13 Мога ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

Не.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Трябва да се свържете с Шотландския централен орган.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Дирекция "Правосъдие" към правителството на Шотландия

Централен орган и Екип по международно право

St Andrew's House (GW15)

Regent Road

Edinburgh EH1 3DG

Шотландия

Тел.: 00 44 131 244 3570

00 44 131 244 4829

00 44 131 244 2417

Факс: 00 44 131 244 4848

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Трябва да се свържете с Централния орган на въпросната държава членка. С всеки от органите може да се осъществи пряк контакт.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Вж. по-горе.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Не.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Законът за семейното право (Шотландия) от 1985 г. се прилага във връзка с Регламента относно издръжката. Съответните международни частноправни норми се съдържат в [Разпоредбите за грижи и издръжка за деца от 1997 г.](#) (с измененията).

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

Молбите от възискатели по член 56 от Регламента получават автоматично правна помощ, освен ако молбата не бъде определена за явно неоснователна.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Предприети са допълнителни действия, за да се гарантира осигуряването на съдействие в съответствие с член 51. Те включват промени в законодателството, съдебните правила и разпоредбите относно правната помощ.

Тази уеб страница е част от [„Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 04/08/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Издръжка на членове на семейството - Гибралтар

1 Какво означават на практика понятията „издръжка“ и „задължение за издръжка“? Кой лица са задължени да изплащат издръжка на друго лице?

Съгласно правото на Гибралтар както Магистратският съд, така и Върховният съд са компетентни да издават решения по отношение на плащането на издръжка. Като цяло въпросите относно издръжката са уредени в Закона за издръжката. Върховният съд може да постанови издръжка за дете, граждански партньор, зависимо лице съпруг или съпруга в рамките на производство за развод, законна раздяла, унищожаване или

разтрогване на брак. Като Върховният съд, така и Магистратският съд имат компетентност да променят условията по дължимата издръжка след постановяване на окончателното решение или издаване на решението за разтрогване на брака. Магистратският съд има компетентност да постановява решения за издръжка в полза на съпругата, съпруга, дете или дори родителите на страните, ако са изпълнени определени условия. Такова решение може да бъде постановено по иск, който се предявява пред Магистратския съд. Съществува също така законодателна разпоредба за постановяване на решение за издръжка, когато партньор от фактическо съжителство не издържа другия партньор.

2 До каква възраст детето има вземане за издръжка? Съществуват ли различни правила относно вземанията за издръжка на ненавършили пълнолетие лица и на възрастни?

Право да получават издръжка имат децата под шестнадесетгодишна възраст. Освен това дете, което е навършило шестнадесет години, но е под двадесет и една години и или учи в редовен курс на образование, или се обучава в редовна курс на обучение за някакъв занаят или професия със срок от най-малко две години, също има право да получава издръжка.

Дете, чиято трудоспособност е влошена поради заболяване или умствено или физическо увреждане и което не е навършило двадесет и една години, също има право на издръжка.

3 Следва ли да сезирам до компетентен орган или съд, за да получа издръжка? Кои са основните елементи на тази процедура?

За получаването на издръжка по дела, по които не е бил сезиран Върховният съд, ищецът следва да се обърне към Магистратския съд, като представи искова молба.

Молбите за издръжка, подадени в рамките на производство за развод, законна раздяла, унищожаване или разтрогване на брак и свързани с това производство, следва да бъдат подавани до Върховния съд.

4 Може ли да бъде подадена молба от името на роднина (ако да, в каква степен на родство) или дете?

Искът за издръжка може да бъде предявен от името на дете от лицето, на което са поверени грижите за детето или е възложена родителската отговорност. Според разпоредбите на Закона за издръжката самото дете също може да предяви иск за издръжка срещу лицето, което е задължено да го издържа.

5 Ако възнамерявам да заведа дело по случая, как мога да разбера кой е компетентният съд?

Ако искът за издръжка се основава на брак или гражданско партньорство, компетентен да реши делото е Магистратският съд. Ако искът за издръжка е предявен в рамките на производство за развод, законна раздяла, унищожаване или разтрогване на брак, което попада в компетентността на Върховния съд, тогава именно този съд следва да разгледа въпроса за издръжката.

6 В качеството ми на ищец трябва ли да ползвам услугите на посредник, за да заведа дело (напр. адвокат, централен или местен орган и др.)? Ако това не е необходимо, кои са приложимите процедури?

Ищецът може да предяви иск лично и да се представлява сам в съда. Алтернативно ищецът може да наеме адвокат, който да действа от негово име.

7 Трябва ли да заплащам такси, за да заведа дело? Ако това е така, какъв е техният вероятен размер? Ако моите финансови средства са недостатъчни, мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по процедурата?

За завеждане на исковата молба в Магистратския съд не се изисква такса. Следователно ищецът, който се представлява лично, не е необходимо да заплаща каквито и да било разходи.

Във Върховния съд обикновено се начислява такса от 150 GBP за връчването на известие на ответника. Като в Магистратския съд, така и във Върховния съд ищецът може да ползва правна помощ, при условие че се проведе проверка на средствата. Молбите за правна помощ и за двете съдилища трябва да се подават до Върховния съд, като формуляри на молби са на разположение в деловодството на Върховния съд.

8 Какъв вид издръжка е вероятно да бъде присъдена от съда? Как се изчислява размерът на издръжката? Може ли съдебното решение да бъде преразгледно при промяна в издръжката на живота и семейните обстоятелства? Ако това е така, по какъв начин се извършва преразглеждането (напр. посредством система за автоматично индексване)?

След като разгледа исковата молба, Магистратският съд може да постанови решение за плащането на седмична или друга периодична сума в размер, какъвто съдът счита за целесъобразен, при отчитане на всички обстоятелства по дело за издръжка за дете, баща, партньор, партньор при фактическо съжителство, майка и/или съпруг.

Впоследствие може да се предявяват искове за изменение на решенията за издръжка. Съответната молба също трябва да бъде подадена по целесъобразност до Магистратския съд или до Върховния съд.

Когато е целесъобразно, съдът може да реши издръжката да бъде дължима със задна дата.

9 Как и на кого ще бъде плащана издръжката?

Издръжката може да се изплаща от едната страна на другата или алтернативно плащанията могат да се извършват в съда.

10 Ако съответното лице (длъжникът) не плаща доброволно, какво действие може да бъде предприето, за да бъде принудено да плаща?

Има разпоредба, която предвижда ищецът да поиска постановяването на решение за заповор върху доходите, когато ответникът просрочи най-малко две плащания, наложени по първоначалното решение за издръжка. Магистратският съд може да издава също така решения за задържане под стража, при което ответникът се изпраща в затвора поради неспазване на условията на решението за издръжка. В такива случаи обаче съдът дава възможност на ответника да обясни защо да не бъде постановено подобно решение.

11 Моля, опишете накратко всички ограничения, на които подлежи принудителното изпълнение, по-специално правилата за защита на длъжника и давностните и преклузивните срокове, във Вашата система за принудително изпълнение.

Няма давностен срок.

12 Съществува ли организация или орган, която или който би ми помогнал(а) да събера издръжката?

Исковите молби за издръжка обикновено се разглеждат от Магистратския съд на Гибралтар, 32 – 36 Town Range, Gibraltar. Когато искът за издръжка е свързан с производство за развод, законна раздяла или унищожаване на брака, той трябва да бъде предявен пред Върховния съд на Гибралтар, 277 Main Street, Gibraltar.

13 Могат ли организации (държавни или частни) да изплатят авансово цялата издръжка или част от нея вместо длъжника?

В гибралтарското право няма подобни разпоредби. Изпълнение на плащането може да бъде осигурено чрез постановяването на решение за заповор върху доходи или решения за задържане под стража.

14 Ако се намирам в тази държава членка и местопребиваването на длъжника е в друга държава:

14.1 Мога ли да получа съдействие от страна на орган или частна организация в тази държава членка?

Запитванията трябва да се отправят към Магистратския съд, 277 Main Street, Gibraltar или Върховния съд, 277 Main Street, Gibraltar.

14.2 Ако това е така, по какъв начин мога да се свържа с този орган или с тази организация?

Запитванията могат да бъдат отправяни към:

Clerk of the Magistrates' Court,

Magistrates' Court,

32 – 36 Town Range

Gibraltar

Телефон: +350 200 75671

Факс: +350 200 40483.

Алтернативно запитвания, касаещи производства за издръжка във Върховния съд, могат да бъдат отправяни към:

The Registry,
Supreme Court,
277 Main Street,
Gibraltar

Телефон: +350 200 75608

Факс: +350 200 77118.

15 Ако се намирам в друга държава и длъжникът се намира в тази държава членка:

15.1 Мога ли да отправя молба пряко до такъв орган или такава частна организация в тази държава членка?

Искът, указващ исканата помощ, предявен в Гибралтар, може да бъде изпратен направо на Магистратския съд, ако и когато са изпълнени изискванията по отношение на компетентността. Алтернативно съответната молба може да бъде заведена в деловодството на Върховния съд, ако искът за издръжка възниква в рамките на производство за развод, законна раздяла или унищожаване на брака.

15.2 Ако това е така, как мога да се свържа с този орган или с тази организация и какво съдействие мога да получа?

Както в предходния въпрос.

16 Тази държава членка обвързана ли е от Хагския протокол от 2007 г.?

Гибралтар не е обвързан от Хагския протокол и той не се прилага в Гибралтар.

17 Ако тази държава членка не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., кой ще бъде приложимият закон относно вземането за издръжка съгласно разпоредбите на нейното международно частно право? Кой са съответните разпоредби от международното частно право?

Правото на Гибралтар е приложимо по всички дела, които се разглеждат в Гибралтар.

18 Кой са разпоредбите относно достъп до правосъдие при трансгранични случаи съгласно структурата на глава V от Регламента за задълженията за издръжка?

В посочения регламент е предвидена поредица от мерки, с които се цели улесняване на плащането по вземания за издръжка в трансграничен контекст. Подобни вземания възникват от задължението за подпомагане на нуждаещи се членове на семейството. Например вземанията могат да бъдат под формата на издръжка, която се плаща на дете или на бивш съпруг след развод.

Регламентът се прилага по отношение на задължения за издръжка, произтичащи от:

семеини отношения,

родствени отношения,

брачни отношения или отношения по сватовство.

19 Какви мерки са приети от тази държава членка, за да бъде осигурено изпълнението на дейностите, описани в член 51 от Регламента за задълженията за издръжка?

Действието на Регламента относно издръжката е уредено в Закона за издръжката. За централен орган е определен:

Министерство на правосъдието,

Правителство на Гибралтар

Suite 771 Europort

Gibraltar

Телефон: + 350 200 59267

Факс: + 350 200 59271

Електронна поща: [✉ moj@gibraltar.gov.gi](mailto:moj@gibraltar.gov.gi)

В Закона за правна помощ и съдействие са посочени нужните проверки за основателност и финансово състояние, по които се допуска получаване на правна помощ.

Тази уеб страница е част от [✉ „Вашата Европа“](#).

Ще се радваме да получим вашите [✉ коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 03/08/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.